

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

2

**Η ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΙΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΤΟΥ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤ. ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΑΘΗΝΑΙ
1949

Γιά κάθε πληροφορία σχετικά
μέ τὸ παρὸν νά ἀπευθύνεσθε :

1. ΝΙΚΟΝ Σ. ΨΑΡΟΥΔΑΚΗΝ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΝ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 5 - ΚΗΦΙΣΙΑ - ΤΗΛΕΦ. 01278

2. ΝΙΚΟΝ ΜΑΝΑΓΚΗΝ
ΠΙΝΔΑΡΟΥ 10 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛΕΦ. 30.980

Η ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΧΡΙΣ. Κ. Ε.)

1. Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.— Μιά μεγάλη κρίσις έχει ξεσπάσει τὰ τελευταῖα χρόνια στὸν τόπο μας. Κρίσις οἰκονομική, ἠθική, πνευματική, διοικητική. Ὁ τιμάρριθμος τῆς ζωῆς ἀνεβαίνει διαρκῶς, τὰ τρόφιμα εἶναι πανάκριβα, ἡ ἐνδυμασία εἶναι πρόβλημα, ἐργασίες δὲν υπάρχουν. Ἡ βιοπάλη γιὰ τὴ διατήρησι στὴ ζωὴ, ἐγινε πάλι σκοπὸς κι' ἡ ζωὴ μας ἔχει χάσει τὸ νόημά της. Ἡ δυστυχία ἀπλώνεται σὰν μαῦρο σύννεφο πάνω ἀπὸ τὶς πόλεις καὶ τὰ χωριά. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἐξαχρειωθεῖ καὶ δὲν λογαριάζουν πιά τίποτα. Ὁ ἀμοιβαῖος σεβασμὸς, ἡ καλὴ διάθεσι, ἡ ἀνυστερόβουλη καλωσύνη ἀνήκουν πιά στὸ παρελθόν.

Οἱ δημόσιες ὑπηρεσίες παρουσιάζουν ἀξιοθρήνητο θέαμα. Εἶναι πνιγμένες στὴ γραφειοκρατία, καὶ στὴ φτώχεια. Γιὰ νὰ διεκπεραιώσης μιὰ ὑπόθεσι πρέπει νὰ ἔχεις ἰώβειον ὑπομονὴν καὶ νὰ κάνης χίλιες παρακλήσεις στὸν ἀρμόδιο ὑπάλληλο. Οἱ μισθοὶ εἶναι μισθοὶ πείνας καὶ ὁ νοῦς τοῦ ὑπαλλήλου ἐνῶ εὐρίσκεται εἰς τὸ γραφεῖον, ἄθελά του τριγυρνᾷ στὸ σπίτι του ποῦ ἔχει τόσες ἐλλείψεις.

Ἡ πνευματικὴ ἡγεσία τοῦ τόπου παρουσιάζει ἀκόμα πιὸ λυπηρὸ κατάντημα. Ἐνῶ ἀναγνωρίζει τὴ κρισιμότητα τῆς σημερινῆς καταστάσεως ὅμως δὲν ἀποφασίζει νὰ κινήθῃ. Εἶναι παραδομένη σὲ μιὰ ἐπονειδίστη μοιρολατρεία, ἔχει προσαρμόσει τὴ ζωὴ της στὰ πλαίσια τοῦ ξεπεσμένου μικροαστοῦ καὶ ζεῖ χωρὶς πίστι καὶ ἐλπίδες. Προπαντὸς ἔχει χάσει κάθε ἀγωνιστικὴ διάθεσι καὶ ἀνεγνώρισε ἐαυτὴν ἡττημένην προτοῦ ἀκόμα ἀρχίσῃ ἡ μάχη. Ὁ Κληρὸς παραδέρνει μέσα στὴν ἀμορφωσιά καὶ τὴ φτώχεια καὶ μοιραίως ἀδυνατεῖ ν' ἀνταποκριθῇ στὴν μεγάλη ἀποστολή του. Ἔτσι ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ λαοῦ μας ἔχει χάσει τὸ δρόμο του, θύμα εἶτε τῆς ἀπιστίας εἶτε τῶν διαφορῶν

αίρέσεων που ξαπλώθηκαν σαν επιδημία στη χώρα μας. 'Η δημοσία υγεία βρίσκεται σε θλιβερό σημείο. 'Η υγεία του λαού μας κλονίστηκε σοβαρά. 'Η φυματίωσις θερρίζει τη νεολαία μας. Τα σανατόρια δὲν διαθέτουν κρεβάτια κι' οἱ ἄρρωστοι γυρίζουν στοὺς δρόμους καὶ τὰ σπίτια τους καὶ τὸ κακὸ μεγαλώνει. Τὰ ἀφροδίσια νοσήματα κλονίζουν τὴν ὑπόστασι τῆς φυλῆς μας μὲ τὴν τρομακτικὴ τους ἐξάπλωσι.

'Η ἐκπαίδευσι κατ' οὐσίαν ἔχει διαλυθεῖ. Πάντα καὶ ἰδιαιτέρα τώρα, προσωπικὸ καὶ διδακτήρια εἶναι χαμένα μέσα στὴ φτώχεια καὶ τὶς ἐλλείψεις. Λεῖπει τὸ πνεῦμα, ἡ πνοή, ἡ προοπτικὴ, ὁ ζῆλος, ἀπὸ τὰ σχολεῖά μας, κι' ἡ νεολαία μας ἐγκαταλελειμμένη τραβάει τὸ δρόμο τῆς χωρὶς ζωῆς, χωρὶς πίστι καὶ ἐνθουσιασμό, εὐκόλο θυμὸ τοῦ καθενὸς ξυλοσχίστου προπαγανδιστοῦ τῆς ἀρνήσεως καὶ τῆς ἀνηθικότητος.

Καὶ σὰν νὰ μὴν ἔφθαναν ὅλα αὐτὰ ἤλθε καὶ ἡ κατάρα τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ, καὶ τὸ ἔργο τῆς καταστροφῆς λαβαίνει τρομακτικὰ διαστάσεις. "Οπου κι' ἂν στρέψη κανεὶς τὸ βλέμμα τοῦ ἀντικρύζει ἐρείπια καὶ τάφους. Τὸ γέλοιο χάθηκε ἀπὸ τὰ χεῖλη τῶν ἀνθρώπων. Παντοῦ ἐπικρατεῖ νευρικότης κι' ὁ φόβος παρακολουθεῖ σὰν σκιά τὸν καθένα. 'Ο φόβος γιὰ τὸ σήμερον καὶ γιὰ τὸ αὔριο. Τὸ μέλλον φαίνεται σκοτεινόν, καὶ τὸ παρὸν μᾶς εἶναι ἀβάστακτο. Οἱ γυναῖκες μας ντύθηκαν στὰ μαῦρα, οἱ μανάδες κλαῖνε τὰ παιδιά τους, τὰ παιδιά τὸν πατέρα τους ποὺ χάθηκε. 'Η μαυρίλα τοῦ μίσους καὶ τοῦ θανάτου σκεπάζει ἀπ' ἄκρη ὡς ἄκρη τὴ χώρα μας. Τὸ αἷμα ποτίζει τὰ βουνὰ καὶ τοὺς κάμπους μας καὶ ξεκληρίζονται οἰκογένειες καὶ καταστρέφονται περιουσίαι καὶ γέμισαν οἱ πολιτεῖες ἀπὸ ὀρφανὰ ποὺ κλαῖνε τὴ μοῖρα τους.

2. ΕΡΩΤΗΜΑ.—Γιατί ἄραγε γίνονται ὅλα αὐτὰ; Ποιὲς ἁμαρτίαι πληρώνει ἡ πολυπάθη γενιά μας, μὲ τὴ κόλασι τῆς σημερινῆς ζωῆς τῆς; Ποιὸς εἶναι ὁ ἐχθρὸς ποὺ ὠδήγησε τὸ λαὸ μας στὸν ἀδελφοκτόνον πόλεμον καὶ τὸν κάνει νὰ χάνεται μὲ μοιρολατρικὴ παραφροσύνη;

3. ΜΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙ.— Πρέπει νὰ μὴ φοβηθοῦμε τὴν ἀλήθεια ὅποια κι' ἂν εἶναι καὶ νὰ χτυπήσωμε τὸ κακὸ στὴ ρίζα του. "Όσο κι' ἂν ἔχη τὸ κακὸ προχωρήσει ποτὲ δὲν εἶναι ἀργὰ γιὰ νὰ σωθῇ ἕνας λαός, ὅταν ὁ λαὸς αὐτός

άποφασίζει καὶ πάλι νὰ ζήσῃ. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν χάθηκε ποτὲ στὸν κίνδυνο, οὔτε καὶ τώρα θὰ χαθῇ. Θὰ πολεμήσῃ καὶ θὰ βγῇ νικητὴς. Θὰ νικήσῃ καὶ ἡ νίκη του θὰ ναι πιὸ μεγάλη ἀπ' ὅσες κέρδισε μέχρι σήμερα. Γιατὶ θὰ νικήσῃ γιὰ πολλοὺς αἰῶνες. Μὰ γιὰ νὰ νικήσῃ κανεὶς πρέπει νὰ ξέρῃ καλὰ τὸν ἐχθρό του.

4. Η ΑΠΑΝΤΗΣΙ.— Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς πολεμᾷ σήμερα ἐναντίον τοῦ διπρόσωπου ὕλισμοῦ. Ὁ μεγάλος ἐχθρὸς τῆς φυλῆς μας εἶναι ὁ ὕλισμὸς τοῦ κεφαλαίου καὶ τοῦ Μάρξ. Ὁ ἐχθρὸς ποὺ σκοτώνει τὰ παιδιὰ μας, ποὺ γκρεμίζει τὰ σπίτια μας, ποὺ ρεζιλεύει τὰ ἱερὰ μας, ποὺ ὑπονομεύει τὴ πίστι μας. Οἱ προδοσίαι τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς ἀριστερᾶς, τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος—ἔμμεσες καὶ ἄμεσες—ἡ ἐγκατάληψι τοῦ χριστιανοελληνικοῦ πνεύματος, ἡ μοιρολατρικὴ ἀδράνεια τῆς πνευματικῆς ἡγεσίας τοῦ Ἑθνους, ἀνοιξαν τίς πόρτες τοῦ λαϊκοῦ φρουρίου καὶ μπήκε μέσα ἡ ἄρνησι καὶ ὁ ὕλισμὸς κατακτητῆς καὶ ἀφέντης. Ἔτσι ἀλυσσοδεμένες οἱ λαϊκὲς μάζες στὴ φτώχεια καὶ τὴν ἀμορφωσιά παλαίουν μέσα στὸ σκοτεινὸ λαβύρινθο τῶν προλήψεων καὶ τοῦ φόβου, μὲ τὸ Μινώταυρο τοῦ μίσους καὶ τοῦ διχασμοῦ, κι' οὔτε νὰ βγοῦν ἔξω μποροῦν οὔτε νὰ νικήσουν. Μὰ ποιὸς εἶναι ὁ διπρόσωπος ὕλισμὸς;

Α') Κεφαλαιοκρατικὸς ὕλισμὸς. Ὁ κεφαλαιοκρατικὸς ὕλισμὸς στηρίζεται στὴν ἐκμετάλλευσι ἀνθρώπου ἀπὸ ἄνθρωπο. Μὲ τὸ πρόσχημα τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας ἐπιτρέπει σ' ὠρισμένα ἄτομα ἢ ὁμάδες ἀτόμων (ὀργανισμοὺς, ἐταιρεῖες) ποὺ κρατοῦν στὰ χέρια τοὺς τὸ μεγάλο κεφάλαιο, νὰ ρυθμίζουν τὴ παραγωγὴ κατὰ βούλησιν καὶ νὰ καταπιέζουν ὁλόκληρο τὸ λαό. Ἔτσι συσσωρεύεται ὁ πλοῦτος σὲ λίγα χέρια κι' ἡ φτώχεια ἐπεκτείνεται σὲ λαϊκὲς μάζες, ποὺ εἶναι καταδικασμένες σὲ μιὰ ἀνέκκλητη ἀθλιότητα.

Ἀλλὰ ὁ κεφαλαιοκρατικὸς κόσμος εἶναι διπλωμάτης ἐξ ἐπαγγέλματος. Γνωρίζει νὰ ὑποκρίνεται καὶ στὴν κοινωνικὴ ἠθοποιᾶ εἶναι ἄφθαστος. Γιὰ νὰ συγκαλύπτει τίς ἀνομίες του κάνει τὸν θεοφοβούμενο, τὸν πατριώτη καὶ εἶναι ἀρκετὰ ἄστεϊο νὰ βλέπη κανεὶς τοὺς πνιγμένους στὴ χλιδὴ καὶ τὸ χρυσάφι, νὰ μιᾶνε γιὰ ἠθική!! Ὁ θεὸς τῆς πλουτοκρατίας εἶναι τὸ χρυσάφι, ἐκκλησίαι τῆς εἶναι οἱ τράπεζες, προσευχὴ τὸ μέτρημα τῶν χρημάτων, ἰδανικό

6

της τὸ κέρδος ! Τὸ πνεῦμα αὐτὸ τῆς ἐκμεταλλεύσεως, τῆς σκληρότητος καὶ τοῦ ἀρριβισμού δημιουργεῖ τὶς κοινωνικὲς τάξεις ποὺ τὶς χωρίζει ἕνα ἀνειρήνευτο μῖσος. Τὸ μῖσος αὐτὸ ἐκμεταλλεύεται ὁ ἄλλος πλόκαμος τοῦ ὕλισμοῦ ὁ μαρξιστικὸς ὕλισμός καὶ ἀποτελεῖώνει τὸ ἔργο τῆς καταστροφῆς.

Β') Μαρξιστικὸς ἢ Κομμουνιστικὸς ὕλισμός. Ὁ μαρξιστικὸς ὕλισμός εἶναι ἡ πιὸ ἀντιανθρώπινη διδασκαλία ποὺ φάνηκε μέχρι σήμερα στὴ γῆ. Εἶναι τὸ μῖσος ὀργανωμένο ἐπιστημονικῶς, ἡ πρόοδος ποὺ φέρνει πρὸς τὰ πίσω τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐδῶ δὲν τηροῦνται οὔτε τὰ προσήματα. Μὲ τὴ σημαία τοῦ μίσους ὁ κομμουνισμός φανατίζει τὶς μάζες γιὰ νὰ τὶς ζεύξῃ ὕστερα στὸ ζυγὸ τοῦ κόκκινου φασισμού. Ἡ βία εἶναι τὸ μέσον τῆς διακυβερνήσεως τοῦ ἀτόμου. Ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως θεωρεῖται ἀντίδρασις, ἡ ἠθικὴ ἐμπόδιο, ἡ ζωὴ πρᾶγμα. Ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη εἶναι τὸ δόλωμα στὸ ἀγκίστρι τοῦ κομμουνισμού. Ὅταν οἱ κομμουνιστὲς μιλάνε γιὰ δικαιοσύνη καὶ ἀνθρωπισμὸ θάπρεπε τὸ αἶμα τῶν χιλιάδων θυμάτων τοὺς νὰ τοὺς ἔπνιγε τῇ φωνῇ. Τί ἀνθρωπισμὸ μποροῦν νὰ δώσουν ἐκεῖνοι ποὺ ἀρνοῦνται στὸν ἄνθρωπο τὴν πνευματικὴ ἀξία καὶ τὸν κατεβάζουν στὴ τάξι τῶν κτηνῶν; Ἐκεῖνοι ποὺ ἀρνοῦνται τὴν ὕπαρξι τοῦ Θεοῦ καὶ εἰρωνεύονται τὴν ἀθανασία καὶ τὴν ἀνάστασι τοῦ ἀνθρώπου, τί συμπόνοια μποροῦν νὰ νοιώσουν γιὰ τὸν συνάνθρωπὸ τοὺς καὶ τί θὰ τοὺς ἐμποδίσῃ σὲ μιὰ δεδομένη περίπτωσι νὰ μὴν καταπατήσουν τὴ τιμὴ καὶ τὴ ζωὴ του;

Ὁ κομμουνισμός εἶναι ὁ δρόμος τὸν ὁποῖο παίρνει κανεὶς πάνω στὴν ἀπόγνωσι ποὺ τὸν ἔχει φέρει ἡ ἀδικία τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ κόσμου. Ὡστόσο ὅμως ὁ δρόμος αὐτὸς εἶναι δρόμος θανάτου καὶ πρέπει νὰ τὸ μάθωμε ὅλοι. Πᾶμε δηλαδὴ ν' ἀποφύγωμε τὸ ἕνα κακὸ καὶ πέφτομε στὸ χειρότερο. Ὁ κεφαλαιοκρατικὸς ὕλισμός εἶναι ἡ κατάρρα τῆς ἐποχῆς μας, αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει πὼς ὁ κομμουνισμός εἶναι εὐχή. Στὴ πραγματικότητα καὶ ἡ κεφαλαιοκρατία καὶ ὁ κομμουνισμός εἶναι ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ, ἐχθροὶ τῆς προόδου καὶ τῆς χαρᾶς. Καὶ οἱ δύο ἐξευτελίζουν τὸν ἄνθρωπο, καθέννας μὲ τὸ δικό του τρόπο, γιὰτὶ εἶναι τὸ ἴδιο κακὸ σὲ δυὸ διαφορετικὲς μορφές.

5. ΠΩΣ ΔΡΑ Ο ΥΛΙΣΜΟΣ.— Ὁ ὕλισμός ἐπηρεάζει, κα-

τευθύνει και διαμορφώνει την άτομική και τη δημοσία ζωή μας με την πολιτική. Τα πολιτικά κόμματα είναι οι μαχητικοί οργανισμοί που επιδιώκουν να καταλάβουν την εξουσία για να κυβερνήσουν τον τόπο σύμφωνα με μια ωρισμένη κοσμοθεωρία, από την οποία έχουν άντλήσει το πρόγραμμά τους. Το να βρίσκεται η Κυβέρνησι στα χέρια της Α ή Β διδασκαλίας είναι περιττόν να είπωμεν τι σημασίαν έχει τοῦτο διὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τοῦ Ἑθνους. Ταῖς ἐσωτερικὰ καὶ τὰ διεθνή γεγονότα ἔχουν τὸν λόγον. . .

Στὴ χώρα μας τὰ πολιτικὰ κόμματα εἶναι χωρισμένα σὲ δυὸ μεγάλες κατηγορίες : α) *εἰς τὰ κόμματα τῆς δεξιᾶς* καὶ β) *εἰς τὰ κόμματα τῆς ἀριστερᾶς*.

Τὰ κόμματα τῆς δεξιᾶς ἐκπροσωποῦν τὸν κεφαλαιοκρατικὸν κόσμον, τὰ δὲ κόμματα τῆς ἀριστερᾶς τὸν μαρξιστικόν. Ἔτσι τὰ κόμματα αὐτὰ εἴτε δεξιὰ λέγονται εἴτε ἀριστερά, εἶναι ἐξ ἴσου ἀμαρτωλὰ καὶ ἀντιλαϊκὰ, φορτωμένα με ὅλα τὰ ἐλαττώματα που ἔχουν οἱ κοσμοθεωρίες τοῦ ὕλισμοῦ που ἀντιπροσωπεύουν. Τὰ κόμματα αὐτὰ τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς ἀριστερᾶς, ἔχουν τὴν πολιτικὴν γιὰ σκοπὸ καὶ ἐπάγγελμα. Θέλουν νὰ κυβερνήσουν γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν ἀτομικὰ συμφέροντα, ἢ νὰ ἐφαρμόσουν ξένας ἐντολὰς, καὶ ὅχι νὰ βοηθήσουν τὸ Ἕθνος νὰ ἀρχίσῃ πάλι τὴν παλιά του πορεία πρὸς τὸ πολιτισμό. Ἄγνοοι τελεῖως τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν, τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν, τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἑλληνικοῦ Ἕθνους. Ἔτσι οἱ μὲν ὑποδουλώνουν τὴν Ἑλλάδα στὸν ἀρνητικὸν πολιτισμό, στὸν τεχνικὸν ψευτοπολιτισμὸν τῆς μηχανικῆς καὶ στείρας ζωῆς, οἱ δὲ, θέλουν νὰ δέσουν τὴν χώραν μας, τὴν Μητέρα τῶν Φώτων, τὴν Πατρίδα τοῦ ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ, στὸ ἄρμα τοῦ ἐρυθροῦ φασισμοῦ, ἐγκαθιστώντες εἰς αὐτὴν τὸ πλέον ὀπισθοδρομικόν, ἀντιανθρώπινον καὶ ἀντιχριστιανικὸν καθεστῶς που εἶναι δυνατόν νὰ ἐπινοήσῃ μιὰ ἐγκληματικὴ φαντασία. Ἐάν τὰ λόγια αὐτὰ ἐλέγοντο ἄλλοτε ἴσως νὰ ἐφαίνωντο ὑπερβολικά. Σήμερον ὅμως δυστυχῶς ἡ πραγματικότης εἶναι τραγικὴ καὶ κάθε περιγραφὴ ὡχρῖα μπροστὰ σ' αὐτήν.

6. ΤΟ ΨΥΧΙΚΟ ΔΡΑΜΑ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΙΝΟΥ ΕΛΛΗΝΟΣ.—Σήμερα κάθε πατριώτης Ἕλληνας στέκεται συλλογισμένος καὶ διερωτᾶται : ποῦ θὰ πάη αὐτὴ ἡ κατὰστασις ; Ὡς πό-

τε τὸ αἷμα θὰ ποτίζη τὴ χέρσα γῆ μας ; Ὡς πότε τὸ ἄροτρο θὰ περιμένη ἐγκαταλελειμμένο στὴ σκουριά τὸ γεωργό του ; Ὡς πότε ἡ νεολαία μας θὰ τριγυρνᾷ ἀλήτισσα στοὺς δρόμους παραδομένη στὴν ἀνηθικότητα, χωρὶς φτερά κι ἐλπίδες ; Ὡς πότε ὁ ὑπερήφανος λαός μας θὰ ζητιανεύη ἀπὸ τοὺς φίλους του τὸ ψωμί καὶ θὰ εἶναι τὸ πειραματόζωο τῆς διεθνοῦς διπλωματίας ; Ὡς πότε ἡ γραφειοκρατία θ' ἀπομυζᾷ τὴ ζωτικότητα τοῦ κράτους καὶ θ' ἀποθαρρύνῃ τὴν ἀτομικὴ πρωτοβουλία ; Ὡς πότε ἡ ζωὴ μας ὡς Ἕθνους θάβη ἀντίθετη μὲ τὴ θρησκεία καὶ τὴν ἱστορία μας καὶ θὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀντίφασις ἀνάμεσα στὰ ἰδανικά μας καὶ τὴν κοινωνικὴ μας πραγματικότητα ;

7. ΤΟ ΔΙΛΗΜΜΑ.— Αὐτὰ σκέπτεται σήμερα κάθε Ἕλληνας ὅπου κι' ἂν ἀνήκῃ κι' ἡ σκέψι αὐτὴ τὸν ἔχει φέρει μπροστὰ στὸ δίλημμα : ἂν πάῃ μὲ τοὺς δεξιούς δὲν τοῦ ὑπόσχονται τίποτα, ἂν πάῃ μὲ τοὺς ἀριστεροὺς δὲν θὰ τοῦ δώσουν κεῖνα ποὺ τοῦ ὑπόσχονται. Ὁ παλαιοκομματισμός εἶναι γιὰ τὸν σημερινὸ Ἕλληνα ἓνα ὀλοφάνερο τέλμα, ὁ δὲ ἀριστερισμός μιὰ παγίδα θανάτου. Ἄν πέσῃ στὸ τέλμα θὰ χαθῇ, ἂν πιαστῇ στὴν παγίδα πάλι θὰ χαθῇ ! Μὲ ποιοὺς λοιπὸν θὰ πάῃ ; Νὰ μείνῃ στάσιμος δὲν εἶναι δυνατόν.

8. Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΜΑΣ.— Σ' αὐτὴ τὴ κρίσιμη στιγμή τοῦ λαοῦ μας ἐρχόμαστε μιὰ ομάδα προοδευτικοὶ χριστιανοὶ καὶ βροντοφωνοῦμε ἐνώπιον ὅλων : Ὁ Ἕλληνικὸς λαός δὲν πρέπει νὰ πάῃ οὔτε δεξιὰ οὔτε ἀριστερά. Πρέπει νὰ βαδίσῃ κατ' εὐθείαν ἐμπρός. Ἡ εὐθεῖα ὁδὸς εἶναι ὁ δρόμος τῆς ἱστορίας του καὶ τοῦ Θεοῦ του.

9. Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ.— Ἀνάμεσα στοὺς ἀνταγωνιζόμενους κόσμους τῆς κεφαλαιοκρατίας καὶ τοῦ κομμουνισμοῦ βρίσκεται κρυμμένος ἀπ' τὰ μάτια τῶν σημερινῶν ὀλιστῶν ὁ δρόμος ποὺ χάραξε πρὸ 20 αἰώνων ἡ χριστιανικὴ ἐπανάστασι. Βρίσκεται « ὁ λίθος ὃν ἀπεδωκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες » τῆς κεφαλαιοκρατίας καὶ τοῦ μαρξισμοῦ καὶ ἔφεραν τὴν ἀνθρωπότητα ἐκεῖ ποὺ τὴν βλέπομε σήμερα νὰ χαροπαλαίῃ. Ὁ τρίτος αὐτὸς δρόμος, ὁ δρόμος τοῦ χριστιανισμοῦ δὲν εἶναι οὔτε δεξιός, οὔτε ἀριστερός, οὔτε κέντρον. Εἶναι κόσμος αὐθιγός, τρόπον τινὰ ἡ συνισταμένη τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου πολιτισμοῦ. Στὸ δρόμο αὐτὸ βρίσκεται κάθε

καλό που υπάρχει τυχόν σ' όλες τις άλλες κατευθύνσεις. "Ότι ὁμορφο καὶ ζωντανό υπάρχει τυχόν σ' ὅλα τὰ ἀνθρώπινα κηρύγματα εἶναι κλεμένο ἀπὸ τὴν περιουσία τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὁ χριστιανισμός γνωρίζει τὰ διαμάντια του ἀκόμα κι' ὅταν τὰ κρατοῦν τὰ πιὸ βρώμικα χέρια.

10. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΡΙΣΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.— Τὸ ἀνείρηνευτο μῖσος ποὺ σιγοτρῶει τοὺς δυὸ *ὕλισμοὺς* προετοιμάζει τὸ γκρέμισμά τους καὶ ἀνοίγει στίς λαϊκὲς μᾶζες τὸ δρόμο τοῦ χριστιανισμοῦ. Τὸ ἀντιανθρώπινο πνεῦμα ποὺ τυράννησε τόσο μέχρι σήμερα τοὺς λαοὺς μὲ τὴν μορφὴ τῶν δυὸ ὕλισμῶν τώρα ξεσχίζει μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια τὶς σάρκες του. Θέλησε μὲ τοὺς δυὸ του πλοκάμους νὰ πνίξη τὴν ζωὴ, μὰ δὲν τὸ πέτυχε. Σήμερα οἱ δυὸ λαβίδες τῆς ἀρνήσεως κλείστηκαν γιὰ πάντα μὰ τὴν ζωὴ, δὲν μπόρεσαν νὰ τὴν σκλαβώσουν. Ὁ ὕλισμός θὰ παραμένῃ εἰς τὸ ἐξῆς ἀπολιθωμένος σὰν τὶς συμπληγάδες πέτρες, ἐνῶ ἡ Ἄργῳ τοῦ χριστιανισμοῦ θὰ συνεχίξῃ τὸ μεγάλο τῆς ταξίδι πρὸς τὸν Καινούργιο Κόσμο. Εἶναι ἱστορικὸς νόμος ὅτι ἡ πάλῃ δυὸ κόσμων προετοιμάζει τὸν ἐρχομὸ ἑνὸς τρίτου. Σήμερα τὸ ἀλληλοφάγωμα τῶν δύο ὕλισμῶν σὲ παγκόσμια κλίμακα προετοιμάζει τὴν παγκόσμια ἐπικράτησι τοῦ χριστιανικοῦ νόμου. Ἡ ἐπικράτησι αὐτῇ τοῦ χριστιανισμοῦ θὰ εἶναι ἡ πρώτη μεγάλη νίκη τῶν ἡνωμένων λαῶν. Θὰ εἶναι ἡ πρώτη κατάκτησι τοῦ ἀνθρώπου ποὺ θὰ ἀποτελεῖ πρόοδον. Διότι ἡ χριστιανικὴ κοσμοθεωρία καὶ τὴ κοινωνικὴ δικαιοσύνη μπορεῖ νὰ δώσῃ καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου ἐξυψώνει.

Ὁ ὕλισμός θεωρεῖ τὸν ἄνθρωπο ἕνα νούμερο, μιὰ μηχανὴ ποὺ παράγει ὠρισμένο ἔργο καὶ ποὺ πρέπει νὰ καταναλίσκῃ ἀγαθὰ ὥπως τὸ αὐτοκίνητο ξεδεύει βενζίνη. Ἔτσι στὸ κράτος τοῦ ὕλισμοῦ μπουλουκοποιοῦνται οἱ λαϊκὲς μᾶζες καὶ οἱ ἄνθρωποι ζοῦν χωρὶς ὄνειρα καὶ προοπτικὴ σὰν ζωντανὰ μὲς τὸ κοπάδι. Ὁ χριστιανισμός ὁμῶς ἀντικρῶν τὸν ἄνθρωπο, τὸν κάθε ἄνθρωπο, σὰν προσωπικότητα, μὲ δικαιώματα καὶ δυνατότητες. Ὁ χριστιανισμός βλέπει τὸν ἄνθρωπο σὰν παιδί τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό, ὥπως γιὰ τὸ ἄτομο, ἔτσι καὶ γιὰ τὸ σύνολο δὲν ὑπάρχει πρόοδος παρὰ μονάχα μέσα στὸ χριστιανικὸ δρόμο. (Τὸ ζήτημα αὐτὸ καθὼς καὶ ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν μπόρεσε ὁ χριστιανισμός μέχρι σήμερα νὰ φέρῃ τὴν ἀναμενόμενη μεταβολὴ στὴ ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητος τὸ ἀνα-

10

πτύσσομε ἐν ἐκτάσει στὸ «Χριστιανικὸ Πολιτικὸ Μανιφέστο» ὅπου καὶ παραπέμπομε τὸν ἀναγνώστη).

11. ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ.— Τὸ κήρυγμά μας δὲν εἶναι μόνον χριστιανικὸ ἀλλὰ καὶ ἐλληνικόν. Τὸ χριστιανικὸ καὶ τὸ ἐλληνικὸ πνεῦμα εἶναι τόσο κοντὰ τὸ ἓνα στὸ ἄλλο, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ζήσουν χωρισμένα.

Ἡ Ἑλλάς εἶναι ἡ πατρίδα τοῦ ἀνθρώπου (πολιτισμοῦ). Ἐδῶ στὴν ἐλληνικὴ γῆ ἔχουν τὶς ρίζες τους οἱ ἐπιστήμες καὶ οἱ τέχνες γιὰ τὶς ὁποῖες ὑπερηφανεύεται ἡ ἀνθρωπότης. Ἐὰν ὅμως ἡ ἀνθρωπότης ὑπερηφανεύεται γιὰ τὸν πολιτισμὸ ποὺ τῆς ἔδωσε ἡ Ἑλλάς, ἡ Ἑλλάς δὲν ἔχει λόγους νὰ ὑπερηφανεύεται γιὰ τὸν πολιτισμὸ τῆς ἀνθρωπότητος. Γιατὶ ἡ ἀνθρωπότης διέφθειρε καὶ ἐμόλυνε τὸ ἀγνὸ ἐλληνικὸ πνεῦμα σὲ σημεῖο ποὺ νᾶναι ἀγνώριστο. Ἡ ἀνθρωπότης τὸ πνεῦμα τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν τὸ ἐκαλλιέργησε μονόπλευρα, μακρυὰ ἀπὸ τὴ χριστιανικὴ ἀντίληψιν τῆς ζωῆς κι' ἔτσι ἐδημιούργησε τὸ σημερινὸ τεχνικὸ πολιτισμὸ ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχη μεγαλεῖο, ἀλλὰ δὲν ἔχει ψυχὴ. Ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς εἶναι πρόοδος, ἀλλὰ πρόοδος κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, γιατί καλλιεργεῖ τὰ μίση καὶ ὁδηγεῖ στὸν πόλεμο. Ὁ πολιτισμὸς αὐτὸς φθιάχνει ἀεροπλάνα γιὰ νὰ βομβαρδίζουν τὶς πόλεις, κανόνια γιὰ νὰ γκρεμίζουν τὰ σπιτία μας, σφαῖρες γιὰ νὰ τρυποῦν τὰ στήθη τῶν παιδιῶν μας!

Ἐδῶ βρίσκεται τὸ αἶτημα τῆς ἐποχῆς μας: Πρέπει νὰ ἐνώσωμε τὸ ἐλληνικὸ πνεῦμα μὲ τὴ χριστιανικὴ διδασκαλίαν, τὸν τεχνικὸ μὲ τὸν ψυχικὸ πολιτισμὸ, τὴ πρόοδο μὲ τὴν ἀγάπην, τὴν εὐημερίαν μὲ τὴν δικαιοσύνην, τὴν τάξιν μὲ τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ὕλην μὲ τὸ πνεῦμα. Ἡ ἐνώσις αὐτὴ, τῆς διδασκαλίας μὲ τὴν ζωὴν, θὰ συντελέσῃ ὥστε τὸ χριστιανικὸ φῶς νὰ φωτίσῃ ὅλες τὶς πλευρὰς τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, τὴν ἔδραν καὶ τὸ ἐργαστάσιον, τὸ ἄτομον καὶ τὸ σωματεῖον, τὴν οἰκογένειαν, τὸ ἐπάγγελμα, τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν κατανάλωσιν, τὴν ψυχαγωγίαν, τὸ βιβλίον, τὴν κοινωνικὴ συμπεριφορὰν καὶ θὰ δημιουργήσῃ ἔτσι τὸν πολιτισμὸ τοῦ *ὁλοκληρωτικοῦ χριστιανισμοῦ* ὅπου οὔτε θὰ λέγεται, οὔτε θὰ πράττεται τίποτα, χωρὶς τὴ σφραγίδα τοῦ Χριστοῦ.

12. Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.— Τὸ ΧΡΙΣΤ. Κ. Ε. πιστεύει πῶς ἡ Θεία Πρόνοια αὐτὴν τὴν ἀποστολὴν τὴν

ἔχει ἀναθέσει καὶ πάλι στὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἑλλάς ὅπως στὴν Ἀρχαιότητα καὶ τὸ Βυζάντιο, ἔτσι καὶ σήμερα, καλεῖται νὰ ὠδηγήσῃ τὴν ἀνθρωπότητα. Ὅσο μεγάλη κι' ἂν εἶναι ἡ ἀποστολὴ αὐτὴ δὲν εἶναι ἀκατόρθωτη γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἑλλάς ἦτο πάντα μικρὴ, ὅμως αὐτὸ δὲν τὴν ἡμπόδισε νὰ εἶναι νικητρία καὶ στὸν πόλεμο καὶ στὴν εἰρήνῃ. Οἱ σύγχρονες πολεμικὲς νίκες τῆς Ἑλλάδος ἀπαιτοῦν ἕναν πολιτισμὸ ἀντάξιό τους, ὅπως οἱ νίκες τῆς ἀρχαιότητος ἔδωσαν τὸν κλασσικὸ πολιτισμό. οἱ νίκες τοῦ Βυζαντίου, τὸν Βυζαντινὸ πολιτισμό. Ὁ πολιτισμὸς ποὺ ζητᾶ ἡ ἐποχὴ μας ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα εἶναι ὁ χριστιανοελληνικὸς πολιτισμὸς στὴ δημιουργικὴ του μορφὴ. Πρέπει νὰ ἐμβολιάσωμε στὸ σημερινὸ κράτος, τὴν κοινωνία, τοὺς νόμους καὶ τὰ ἥθη μας, τίς ἐπιστῆμες καὶ τίς τέχνες, τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν συνάνθρωπό μας. Ἔτσι θὰ δημιουργήσωμε τὴ χριστιανικὴ Ἑλλάδα, μητέρα μιᾶς καινούργιας ἐποχῆς.

13. ΑΠΟ ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΣΤΑ ΕΡΓΑ.— Ὑπακούοντας στὸ αἶτημα τῆς ἐποχῆς μας καὶ στὴ φωνὴ τῶν πραγμάτων, τὸ Χριστιανικὸ Προοδευτικὸ Κόμμα Ἑλλάδος ἄρχισε τὸν Χριστιανικὸ Ἑλληνικὸ Πολιτικὸ Ἀγώνα (Χ. Ε. Π. Α.) καὶ καλεῖ ὅλους τοὺς ζωντανοὺς ἀνθρώπους αὐτῆς τῆς γῆς νὰ ἂλθουν ν' ἀγωνισθοῦν μαζί του γιὰ τὴ μεγάλη ὑπόθεσι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Γένους. Ἀρχίσαμε ἕναν ἱερὸ ἀγώνα ἐναντίον τοῦ διπρόσωπου ὕλισμοῦ, τοῦ μεγάλου ἐχθροῦ μας καὶ εἴμεθα ἀποφασισμένοι νὰ πολεμήσωμε μ' ὅλες μας τίς δυνάμεις, χωρὶς νὰ σκεφτώμαστε τίς θυσίες, γιὰ νὰ ἐξσλειφθῇ ἡ φτώχεια ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ σπιτί, τὸ μῖσος ἀπὸ τίς καρδιές μας, ἡ ἄρνησι ἀπὸ τὴ σκέψι μας, ἡ μοιρολατρεία ἀπὸ τὴ ζωὴ μας. Θὰ ἐργασθοῦμε ὥστε ὡς κοινωνικὸ σύνολο νὰ κάμωμε πράξι τῆ πίστι μας καὶ ἡ ἀντίθεσι ἀνάμεσα στὴ ζωὴ μας καὶ στὴ θρησκεία μας νὰ πάψῃ νὰ ὑπάρχῃ. Μέχρι σήμερα ὡς κοινωνικὸ σύνολο εἴχαμε Ἀρχηγὸ τῆς θρησκείας μας τὸν Χριστὸ καὶ ἄρχηγὸ τῆς ζωῆς μας τὸν ἀντίχριστο. Τὴν τακτικὴ αὐτὴ ἔχομε σκοπὸ νὰ τὴ σταματήσωμε. Πρέπει νὰ δώσωμε καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς κοινωνία, τὴ ζωὴ μας στὸ Χριστιανικὸ Νόμο.

14. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΣ.— Τὸ πρόγραμμα τοῦ ΧΡΙΣΤ. Κ. Ε. δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀναπτυχθῇ μέσα σὲ μιὰ τόσο

σύντομη μελέτη. Γιατί δὲν εἶναι πρόγραμμα μὲ τὴν συνήθη σημασία, ἀλλὰ ὁλόκληρη πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ ἐπανάστασι. Γι' αὐτὸ μερικὰ μόνο σημεῖα ἀπὸ τὸ πρόγραμμά μας θὰ ἀναπτύξωμε, ἐπιφυλασσόμεθα δὲ ἀργότερα ὅπως δημοσιεύσωμε εἰδικὲς μελέτες γιὰ κάθε θέμα.

Α) Ἡ Ἐκκλησία.—Τὸ ΧΡΙΣΚΕ θὰ ἐνισχύσῃ καὶ θὰ ἐξυψώσῃ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, πρᾶγμα ποῦ θὰ ἐπιδιωχθῇ κυρίως μὲ ἀξιοπρεπῇ μισθοδοσίᾳ καὶ ἀνωτέρα μόρφωσι τοῦ κλήρου τῆς, ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου. Συγκεκριμένως θὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δι' ἀναθεωρήσεως καὶ συμπληρώσεως τῆς κειμένης νομοθεσίας πρὸς δημιουργίαν τελείου διοικητικοῦ συστήματος. Θὰ ἰδρυθοῦν νέες ὑπηρεσίαι στὴν Ἱερὰ Σύνοδο μὲ συγχρονισμένα καὶ ἐξειδικευμένα στελέχη γιὰ νᾶναι σὲ θέσι ν' ἀναλάβουν τὸν μεγάλον ἀγῶνα τῆς θρησκευτικοῦ καὶ κοινωνικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐπὶ τῶν νέων βάσεων ποῦ ἀπαιτοῦν οἱ σημερινὲς κοινωνικὲς καὶ ἐθνικὲς ἀνάγκες καὶ προσδοκίαι τοῦ λαοῦ μας. Ὁ Κλῆρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ὕψος τῆς μεγάλης ἀποστολῆς του ὥστε νὰ εἶναι ἄξιός ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ν' ἀναλάβῃ εὐρεῖαν κοινωνικὴν καὶ πνευματικὴν δρᾶσιν πρὸς ἐξάλειψιν τῶν πλάνων, τῶν προλήψεων καὶ τῶν αἰρέσεων ποῦ μαστίζουσιν ὡς ἐπιδημία τελευταίως τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Πρὸς τοῦτο θὰ γίνουν οἱ ἀναγκαῖες ἐκκλησιαστικὲς μεταρρυθμίσεις γιὰ νὰ μὴ ὀκλήσῃ ὁ Κλῆρ ν' ἀνταποκριθῇ στὶς σύγχρονες λαϊκὲς ἀπαιτήσεις, χωρὶς βεβαίως οἱ μεταρρυθμίσεις αὗτὲς νὰ θίγουν τὸ δόγμα καὶ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ λίγα λόγια ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ γίνῃ μέγας πολιτιστικὸς παράγων γιὰ τὴν προαγωγὴν τῆς σύγχρονης κοινωνίας στὰ ἐπίπεδα ποῦ τὴν θέλει ὁ Χριστός.

Β) Ἡ ἐκπαίδευσι.—Τὸ ΧΡΙΣ. Κ. Ε. θεωρεῖ τὴν ἐκπαίδευσι ὡς τὴ μεγαλύτερη μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν, δύναμι ποῦ μπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ καὶ νὰ ἐξυψώσῃ τὸ λαόν. Γι' αὐτὸ ἡ ἐκπαίδευσι θὰ εἶναι τὸ κέντρον τῆς δραστηριότητος τῆς Νέας Χριστιανικῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας. Μὲ τὴν Νέα Χριστιανικὴ Ἐκπαίδευσι θὰ ἐπιτύχωμε τὴ δημιουργίαν τοῦ Νέου Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ ἐκπαίδευσι σύμφωνα μὲ τὶς ἀντιλήψεις μας δὲν εἶναι δικαίωμα ἀλλὰ καθήκον. Τὸ

κάθε άτομο πρέπει να μορφωθεί και να γίνει καλύτερο. 'Η πρόοδος δηλ. του ατόμου δεν είναι δικαίωμα του ατόμου αλλά καθήκον. Στη Χριστιανική Κοινωνία κανείς δεν θα-
 χη το δικαίωμα να είναι κακός. Γι' αυτό το Χριστιανικό Κράτος θα δώσει τη δυνατότητα σ' όλα τα παιδιά της 'Ελλάδος να μορφωθούν και να προσδεύσουν. Κανένα ρόλο δεν θα παίζει για την πνευματική κατάρτιση του κάθε ατόμου ο οικονομικός παράγων αυτού. 'Η εκπαίδευση θα παρέχεται δωρεάν μέχρι του 21ου έτους και στ' αγόρια και στ' κορίτσια. Προς τοῦτο θα γίνει ριζική τροποποίη-
 σις του σημερινού εκπαιδευτικού συστήματος, ως θέλομεν ανάπτυξη εις ειδικήν πραγματείαν. 'Η Νέα Χριστιανική και 'Ελληνική Εκπαίδευσις θα παρέχη πλήρη ήθική, έγ-
 κυκλοπαιδική και επαγγελματική μόρφωσι. Κάθε νέος και κάθε νέα που θα παραδίδεται στη κοινωνία θα είναι ψυ-
 χικά μορφωμένος και θα έχει και ένα επάγγελμα στο χέρι. Με λίγα λόγια ή εκπαίδευσις, Δημοτική, Μέση και 'Ανω-
 τάτη, θα έλευθερωθή από τὰ σημερινὰ δεσμά και έλευθε-
 ρωμένη θ' αποδωθή στον λαό της 'Ελλάδος για να του δώσει τον πολιτισμό του οποίου είναι φυσικός κληρονόμος.

Γ) 'Η έθνική οικονομία.— Το ΧΡΙΣΤ. Κ. Ε. θα ένι-
 σχύση με όλα τὰ μέσα τη γεωργική παραγωγή. 'Η γεωρ-
 γική τάξις έχει μεγάλη σημασία για τὴ χώρα μας αλλά δυστυχώς τὸ κράτος τὴν έχει τελείως εγκαταλείψει και άγνοήσει. 'Η γεωργική τάξις είναι ή δρῶς από τὴν ὁποίαν
 ζυλεύονται ὅλοι και κανείς δεν αίσθάνεται τὴν ανάγκην
 να ρίξη λίγο νερό στη ρίζα της. 'Η χώρα μας παράγει
 ἐκλεκτὰ προϊόντα και έχει μεγάλες δυνατότητες ποιοτι-
 κῆς και ποσοτικῆς παραγωγῆς. Εἰς τοὺς γεωργοὺς θα δο-
 θοὺν ὅλα τὰ μέσα που τοὺς είναι ἀπαραίτητα για να
 ὀλοκληρώσουν και να συγχρονίσουν τίς παραγωγικῆς τους
 μεθόδους. Θα κατασκευασθοὺν μεγάλα παραγωγικὰ ἔργα,
 ἰδίως ἀρδευτικά, με τὰ ὁποῖα θα τεθοὺν στη διάθεσι τῶν
 γεωργῶν μεγάλες ἐκτάσεις που σήμερα είναι ἄγονοι ἀ-
 καλλιέργητοι ἄγροί. 'Επίσης θα ἀναπτυχθῇ ή πτηνοτρο-
 φία, μελισσοκομία, ἰχθυοτροφία κλπ.

Οἱ ἄγρότες ὀργανωμένοι εἰς Σωματεῖον, θα κατα-
 στοὺν μέτοχοι του πολιτισμοῦ και τῶν πλεονεκτημάτων
 τῶν πόλεων εἰς οἰονδήποτε σημεῖον τῆς χώρας και ἂν
 κατοικοῦν. 'Η ἀγροτιά ἀποτελεῖ τὴν βασικὴν κοινωνικὴν

14

δύναμιν τοῦ Κράτους καὶ πρὸς αὐτὴν θὰ στραφῇ ἀμέρι-
στον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κόμματος. Θὰ ἐνισχυθοῦν καὶ
θ' ἀναπτυχθοῦν οἱ γεωργικοὶ συττειρισμοί, ὥστε νὰ πά-
ψουν οἱ ἀγρότες νὰ εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐκμεταλ-
λεύσεως τῶν ἐπιτηδελών.

Τὸ Κόμμα κατ' ἀρχὴν δὲν ἀντιτίθεται εἰς τὴν ὑπαρ-
ξιν τοῦ κεφαλαίου ὑπὸ ἰδιωτικὴν μορφήν. Τὸ θέλει ὁμως
ὑπὲρ τὴν τοῦ Κράτους καὶ τῆς κοινωνίας γενικώτερον.
Διὰ τοῦτο δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκμετάλλευσιν ὑπ' αὐτοῦ
τῶν ἐργαζομένων. Ἡ θέσις τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων αἱ
ὁποῖαι ἐπηρεάζουν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὴν ἐθνικὴν οἰκο-
νομίαν, θὰ διαρρυθμισθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ
ἐξυπηρετοῦνται οἱ γενικώτεροι σκοποὶ τοῦ κράτους καὶ νὰ
διασφαλίζωνται τὰ συμφέροντα τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Τὸ ΧΡΙΣΤ. Κ. Ε. θὰ ἐνισχύσῃ τὸ συνεταιριστικὸ πνεῦμα
καὶ τὴν μικρὰν ἰδιοκτησίαν καὶ μὲ σειρὰν οἰκονομικῶν μέ-
τρων, θὰ κατευθύνῃ ἐξελικτικῶς τὴν οἰκονομίαν εἰς τὸν
δρόμον τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Τὰ μέτρα αὐτὰ θὰ ἀποσκοποῦν στὴν ἄνοδο τῆς κα-
τωτέρας τάξεως εἰς τὴν βᾶθμίδα πού βρίσκεται ἡ μεσαία
καὶ εἰς τὴν κάθοδον τῆς ἀνωτάτης τάξεως εἰς τὴν θέσιν
πάλιν τῆς μεσαίας. "Ετσι οὔτε ἀκτῆμονες νὰ ὑπάρχουν
οὔτε κεφαλαιοκράτες. Ἡ μεσαία τάξις θὰ δεχθῇ καὶ τοὺς
δύο καὶ θὰ ἐπέλθῃ ἡ ἰσορροπία καὶ ἡ εὐθυγράμμησις τῶν
τάξεων.

Θὰ χτυπήσωμε τὸ σημερινὸ ἀντιχριστιανικὸ πνεῦμα
ποῦ θεοποιεῖ τὰ οἰκονομικὰ ἀγαθὰ καὶ θέτει τὸν ἄνθρωπον
μέσο γιὰ τὴν ἀπόκτησίν των, ἐνῶ αὐτὰ γίνονται σκοπὸς
τῆς ζωῆς! Γιὰ νὰ χτυπήσωμε τὸ πνεῦμα αὐτὸ τῆς σύγ-
χρονης εἰδωλολατρείας θὰ κινητοποιήσωμε τίς τεράστιες
δυνάμεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως πού στὴ
χριστιανικὴ πολιτεία θὰ ξαναβροῦν τὸν ἑαυτὸ τους.

Δ) Δικαιοσύνη.— Τὸ ΧΡΙΣΤ. Κ. Ε. θὰ ἐλευθερώσῃ τὴν
δικαιοσύνην ἀπὸ τὴ γραφειοκρατία ὥστε νὰ ἐπιτυγχάνεται
ἡ ἀπονόμῃ τοῦ οὐσιαστικοῦ καὶ ὅχι τοῦ τυπικοῦ δικαίου.
Θὰ δώσωμε μεγαλύτερη ἐξουσία στὸ χριστιανὸν δικαστὴν
καὶ θὰ τροποποιήσωμε τὴν ἰσχύουσα ποινικὴ νομοθεσίαν.
Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου θὰ καταργηθῇ. Ὁ Θεὸς δὲν ἔδωκε
σὲ κανένα τὸ δικαίωμα νὰ σκοτώνῃ τὸν ἄλλο κι' εἶπε νὰ
συγχωροῦμε τοὺς φταίχτες. Στὴ Νέα Χριστιανικὴ Ἑλλάδα
δὲν θὰ ὑπάρχουν φυλακὲς ὅπως σήμερα. Στὴ θέσι τῶν

σημερινών φυλακών θά μπούν μορφωτικά σχολεία, επαγγελματικές σχολές, εργαστήρια. 'Η εργασία είναι ο καλύτερος παιδαγωγός του ανθρώπου. 'Η φυγοπονία και ή άνεργία είναι οί ήθικοί αύτουργοί των περισσοτέρων εγκλημάτων. Γι' αυτό με την εργασία θά προλάβωμε τό έγκλημα και με την εργασία θά θεραπεύσωμε τόν έγκληματία. 'Η κατανόησις και ή αγάπη θά σώζη εκείνους που σήμερα σαπίζουν στην κτηνωδία των φυλακών. 'Επίσης ο 'Αστικός Κώδιξ θά ύποστη σημαντικές τροποποιήσεις σύμφωνα με τό πνεύμα της χριστιανικής διδασκαλίας.

Ε) 'Η εργασία.— Τό ΧΡΙΣΤ. Κ. Ε. αναγνωρίζει τό δικαίωμα στο άτομο νά έχη εργασία. "Όταν καταδικάζομε ένα άτομο στην άνεργία είναι σαν νά τό καταδικάζομε στο θάνατο από τή πείνα. Γι' αυτό θά δώσωμε εργασία σ' όλους. 'Η μισθωτική εργασία όπου είναι δυνατόν θά καταργηθί και ο εργάτης θά έχη ποσοστά από τά κέρδη της επιχειρήσεως. 'Ετσι ο εργάτης θά νοιώθι τήν επιχείρηση σαν δική του και θά εργάζεται με ζήλον.

'Η γυναίκα θά μπορεί νά εργάζεται έξω του σπιτιού της μέχρις ότου παντρευθί. Μετά τό γάμο πρέπει νά άρκεσθι στις εργασίες του σπιτιού της και τήν άνατροφή των παιδιών της. 'Ο άνδρας της άλλωστε θά έχη άρκετό εισόδημα για νά συντηρή τό σπίτι του. 'Η γυναίκα θά μαζευθί από τούς δρόμους και τά γραφεία στο σπίτι της που είναι τό βασίλειό της. Για τούς άνηλικούς δέν γεννάνται ζήτημα εργασίας διότι θά εύρίσκωνται εις τούς κόλπους της εκπαιδεύσεως.

Με κατάλληλα μέτρα θά άποσπάσωμε τούς ανθρώπους από τά νωθρά άναξιοπρεπή και μη παραγωγικά έπαγγέλματα και θά καταργήσωμε κάθε εισόδημα που δέν προέρχεται από παραγωγική εργασία. Κανέναν δέν θά μπορεί νά εισπράττι εισόδημα για τό όποιο δέν ειργάσθι ο ίδιος προσωπικώς, αλλά κάποιος άλλος, ο όποιος και τό δικαιούται. Εις τό ζήτημα της κλοπής του ξένου κόπου ο χριστιανικός νόμος θά είναι άμειλικτος. 'Επίσης θά καταργηθουν τά παντός είδους λαχεία και ή έμπορία του σώματος (οίκοι άνοχής).

ΣΤ' 'Η δημοσία υγεία.—'Η έξάπλωσις των διαφόρων άσθενειών είναι τόσο μεγάλη ώστε τό κράτος είναι καιρός πλέον νά επέμβι προς περιωρισμόν και έξάληψιν

τοῦ κακοῦ. Γι' αὐτό, τὸ χριστιανικὸ κράτος θὰ ἐφαρμόσῃ ἐντελῶς νέον σύστημα ὑγειονομικῆς περιθάλψεως τοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον θὰ ἀναπτυχθῇ σὲ εἰδικὴ μελέτη, διότι εἶναι πολὺ σπουδαῖον καὶ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἀναπτυχθῇ ἐν συντομίᾳ. Γενικῶς λέμε ὅτι στὸ χριστιανικὸ κράτος τὸ ἄτομο θάχῃ τὴ δυνατότητα νὰ μὴν ἀρρώσταίνῃ κι' ἂν ἀρρωστήσῃ θὰ μπορῇ νὰ βρῇ ξανά τὴν ὑγεία του. Θὰ ἐπιδιώξωμε τὴν πρόληψιν τῶν ἀσθενειῶν μὲ τοὺς ὑγιεινοὺς ὅρους ζωῆς καὶ μὲ τὴν συχνὴ ἐξέτασι τῶν ἀτόμων ἀπὸ τὸν ἰατρόν του. Ὁ τρόπος τῆς ἀμοιβῆς τοῦ ἰατροῦ θὰ εἶναι τέτοιος, ὥστε κάθε ἰατρός θὰ ἔχῃ συμφέρον νὰ ἔχῃ πολλοὺς ὑγιεῖς, καὶ ὄχι πολλοὺς ἀρρώστους.

Ζ) Ἡ οἰκογένεια.—Ὁ γάμος εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἡθικὴ σχέσις. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα τὰ παράσιτα ποὺ τὸν ὑποβιβάζουν σὲ ἀπλὴ ἐμπορικὴ ἐπιχείρησι. Ὁ θεσμὸς τῆς προικὸς θὰ καταργηθῇ. Ἡ γυναῖκα θὰ παντρεύεται ὡς πρόσωπον καὶ ὄχι ὡς περιουσία. Θὰ τεθοῦν τέτοια ἐμπόδια στὴ σταδιοδρομίᾳ τῶν ἀγάμων ὥστε ὁ γάμος ἐμμέσως νὰ εἶναι ὑποχρεωτικός. Δὲν θὰ μπορῇ π.χ. ἓνα ἄτομο νὰ κατέχῃ μιὰ θέσι μὲ Α εἰσόδημα τῇ στιγμῇ ποὺ θὰ μπορούσε τὸ εἰσόδημα αὐτὸ νὰ συντηρήσῃ μιὰ οἰκογένεια.

Καὶ τοῦτο 1) διότι ἡ οἰκογένεια εἶναι ἡ βάση καὶ ὁ πυρὴν τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας καὶ 2) διότι ἀπὸ ἀπόψεως τῆς γυναικὸς ὁ γάμος ἀποτελεῖ καθήκον διὰ τὸν ἄνδρα. Ὁ ἄγαμος ἄνδρας μπορεῖ νὰ ἱκανοποιηθῇ μὲ τὸν παράνομον ἔρωτα, εἰς τὴν γυναῖκα ὅμως τοῦτο εἶναι ἀπηγορευμένον. Ἀφοῦ λοιπὸν ἀξιοῦμεν ἀπὸ τὴν γυναῖκα ἐγκράτειαν καὶ τῆς ἀπαγορευόμεν τὸν ἐλεύθερον ἔρωτα, ὀφείλομεν, διὰ νὰ εἴμεθα δίκαιοι, νὰ τῆς δώσωμεν νόμιμον ἄνδρα. Δίπλα σ' ἓναν ἀνύπανδρον ἄνδρα—ποὺ παντρεύεται ὅποταν θέλει—ὑπάρχει μία ἀνύπανδρη νέα—ποὺ θέλει ἀλλὰ δὲν μπορῇ νὰ παντρευθῇ. Γι' αὐτὸ ἐπαναλαμβάνομεν θὰ τεθοῦν τέτοιοι κοινωνικοὶ ὅροι ποὺ ὁ γάμος νὰ εἶναι ἐμμέσως ὑποχρεωτικός. Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, μὲ τὴν κατάργησιν τῶν οἰκῶν ἀνοχῆς, ἡ ἀνάγκη τοῦ γάμου καθίσταται πλέον ἐπιτακτικὴ.

Ἐξωτερικὴ Πολιτικὴ.—Ἡ ἐξωτερικὴ Πολιτικὴ τοῦ ΧΡΙΣΤ. Κ. Ε. συνίσταται εἰς τὴν ἴσῃν φιλίαν ἐναντι πάντων τῶν ἔθνων, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀμοιβαιότητος, ὡς καὶ ἡ Ἑθνικὴ

ἀποκατάστασις διὰ τῆς δι' εἰρηνικῶν μέσων καὶ βάσει τῆς ἀρχῆς τῆς Αὐτοδιαθέσεως τῶν Λαῶν ἐνσωμάτωσις τῆς Κύπρου καὶ Βορείου Ἡπείρου εἰς τὴν Μητέρα Ἑλλάδα καὶ ἡ διατήρησις τῆς Ἐθνικῆς Ἀνεξαρτησίας διὰ τῆς ἀποκρούσεως πάσης ἐπιβουλῆς ὁποῦθενδήποτε προερχομένης.

Αὐτὰ εἶναι μερικὰ ἀπὸ τὰ μέρη τοῦ προγράμματος τοῦ ὁποῖο τὸ ΧΡΙΣΤ. Κ. Ε. θὰ ἐφαρμόσῃ μετὰ τὴν ἀνοδὸν τοῦ εἰς τὴν Ἀρχήν. Ὅπως εἶπαμε καὶ στὴν ἀρχὴ τοῦ παρόντος τὸ ΧΡΙΣΤ. Κ. Ε. θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν δημιουργίαν μιᾶς Νέας Ἑλλάδος μὲ προοπτικὴ πρωτοπορείας στὴ διαμόρφωσι τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἐνας τέτοιος σκοπὸς ἀποτελεῖ ἀληθινὴ ἐκπολιτιστικὴ ἐπανάστασι. Μιὰ τέτοια ἐπανάστασι δὲν ἀναπτύσσεται μέσα σὲ λίγες σελίδες. Γι' αὐτὸ θὰ δημοσιεύσωμε ἐν καιρῷ ἐκτενεῖς μελέτας γιὰ κάθε προγραμματικὸ θέμα πρὸς πλήρη κατανόησιν αὐτῶν. Καὶ τώρα παραθέτομεν ἐπιγραμματικῶς μερικὰς ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΧΡΙΣΤ. Κ. Ε.

ΤΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΠΙΣΤΕΥΕΙ.—1) Εἰς τὰ μεγάλα χριστιανικὰ ἰδανικά. 2) Εἰς τὴν δημοκρατικὴν λύσιν τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων. 3) Εἰς τὴν κατάπausιν τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ καὶ τὴν ἔνωσιν τοῦ λαοῦ, διὰ τὴν δημιουργίαν τῆς Νέας Ἑλλάδος.

ΤΟ ΧΡΙΣΤ.Κ.Ε. ΥΠΟΣΧΕΤΑΙ.—1) Νὰ δώσῃ ἐργασία στὸν καθένα ἀπὸ τὴν ὁποία νὰ ζῇ ἀξιοπρεπῶς. 2) Νὰ δώσῃ πλήρη μὀρφωσι σ' ὅλους. 3) Νὰ ἐξισώσῃ τὶς κοινωνικὰς τάξεις. 4) Νὰ καταργήσῃ τὴ θανατινὴ ποινὴ, καὶ ν' ἀντικαταστήσῃ τὶς φυλακὰς μὲ ἀνθρωπιστικὰ καὶ παραγωγικὰ ἱδρύματα. 5) Νὰ χτυπήσῃ τὴν ἀστυφιλίαν, μεταφέροντας τὸν πολιτισμὸ ἀπὸ τὴ πόλιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν. 6) Νὰ ἐξαλείψῃ τοὺς παρασιτικούς ὀργανισμοὺς ποὺ παρεμβάλλονται μετὰξὺ παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως, ὀργανώνοντας πλήρεις συνεταιριστικὰ σύστημα. 7) Νὰ καταργήσῃ ἡ περιωρίσῃ κάθε μὴ παραγωγικὸ ἐπάγγελμα καὶ κάθε τρόπο εὐκολοῦ πλουτισμοῦ ἔμμεσο ἢ ἄμεσο. 8) Νὰ δώσῃ πλήρες σύστημα ἀσφαλίσεως ὅλων καὶ δὴ τῶν ἀγροτῶν. 9) Νὰ ἐξαλείψῃ τοὺς φόβους ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ κάθε Ἑλλήνου. καὶ 10) Νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ χρήματος μὲ τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ πνεύματος, θέτοντας αὐτὴν εἰς τὴν

18

ὕπηρεσίαν τῶν μεγάλων χριστιανικῶν καὶ ἑλληνικῶν ἰδανικῶν.

Τὸ ΧΡΙΣΤ. Κ. Ε. γιὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ πρόγραμμά του αὐτὸ γνωρίζει ὅτι θὰ πρέπη νὰ πολεμήσῃ σκληρά. Προλήψεις, συμφέροντα, σκουριές καὶ ἁμαρτίες τοῦ παρελθόντος θὰ προσπαθήσουν νὰ τὸ ἐμποδίσουν. Φυσικοὶ μας ἀντίπαλοι εἶναι ὁ παλαιοκομματισμὸς καὶ ὁ ἀριστερισμὸς. Θὰ μᾶς πολεμήσουν μὲ συκοφαντίες καὶ δόλιες ἐνέργειες διότι αὐτὰ εἶναι τὰ ὅπλα τους. Εὐτυχῶς τοὺς ξέρομε πολὺ καλὰ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Γι' αὐτὸ θὰ τοὺς ἀντιμετωπίσωμε μὲ κατανόησι. *Εἶναι δυὸ νεκροὶ ποὺ ζητοῦν τὴν ἡσυχίαν τοῦ τάφου.* Τὸ αἶτημά τους αὐτὸ εἶναι δίκαιο καὶ θὰ τὸ λάβουν. Εἶναι δυὸ κόσμοι ποὺ δὲν ἔχουν πιά νὰ προσφέρουν τίποτα κι' ἡ ὑπαρξί τους δὲν ἔχει κανένα λόγο. Νὰ εἶναι βέβαιοι ὅτι θὰ βοηθήσωμε τὴν ἀποχώρησί τους ἀπὸ τὸ προσκήνιο τῆς ζωῆς.

Τὸ ἔργον μας, ἐπαναλαμβάνομε, εἶναι ἐξαιρετικὰ δύσκολον. Κι' αὐτό, γιὰτὶ ἀφ' ἑνὸς ζητοῦμε νὰ ἐπιτύχωμε πολλὰ καὶ ἀφ' ἑτέρου ἔχομε πολλοὺς ἐχθρούς. Χρειάζεται ἐργασία καὶ κατανόησις, ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονή. Τὸ πνεῦμα τοῦ παλαιοῦ κόσμου εἶναι βαθεῖα ριζωμένον στὴν ἀτομικὴ καὶ τὴν δημοσίαν ζωὴν μας. Ἔχει ποτίσει τοὺς νόμους μας, τὰ ἥθη μας, τὰ ὄνειρά μας, τόσο πολὺ, ποὺ χρειάζεται προσεκτικὴ θεραπεία. Ξέρομε ὅτι ἔχομε νὰ παλαίψωμε μὲ ὀργανωμένους ἐχθρούς καὶ ν' ἀντιμετωπίσωμε ἀμέσους κινδύνους. Αὐτὰ ὅμως καθόλου δὲν μᾶς πτοοῦν. Τίποτα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς κάμῃ νὰ ἐγκαταλείψωμε τὸν ἀγῶνα μας. Εἴμεθα χριστιανοὶ καὶ οἱ χριστιανοὶ οὔτε φοβοῦνται, οὔτε λιποτακτοῦν. Κάθε χριστιανὸς ἀγωνιστὴς ξέρεῖ ὅτι « οὐκ ἐστὶ μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον » καὶ ὁ Διδάσκαλος τῶν χριστιανῶν ἀγωνιζόμενος ἀνῆλθε στὸ Γολγοθᾶ.

Ὅσο περισσότερο ἀντικρύζομε τὴν δυστυχίαν τοῦ λαοῦ μας, τόσο ἀνανεώνομε τὸν ὄρκον μας, νὰ δώσωμε τὴν ζωὴν μας, γιὰ ν' ἀνατείλῃ στὸν βασανισμένον τόπον μας ἡ μέρα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ἡ μέρα αὕτη ὅσο κι' ἂν ἄργεῖ καὶ ἔρχεται καὶ θάλλῃ. Θάλλῃ, γιὰτὶ, γιὰ τὴν ἡμέραν αὕτη, ἔδωσαν τὴν ζωὴν τους οἱ μάρτυρες τῶν αἰώνων καὶ προσεύχονται τὰ χεῖλη τῶν εὐσεβῶν : « ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γεννηθῇ τὸ θέλημά σου ».

Ὅταν ἡ στοιχειώδης διατήρησις τῆς ζωῆς εἶναι πρό-

βλημα, όταν οι γονείς φτιάχνουν παιδιά αλλά δεν μπορούν να τα κάμουν ανθρώπους, όταν οι γιατροί δεν έχουν πελατεία, κι' ο κόσμος είναι γεμάτος αρρώστιες, όταν ή αγορά είναι γεμάτη έμπορεύματα κι' οι άνθρωποι γυρίζουν πεινασμένοι και κουρελήδες, όταν σχολεία υπάρχουν κι' ή άγραμματοσύνη θριαμβεύει, όταν τα δικαστήρια συνεχώς δικάζουν κι' ή άδικία επικρατεί, όταν οι φυλακές είναι γεμάτες κι' ή εγκληματικότητα αυξάνει άλματωδώς, τότε κάτι πολύ μεγάλο έγκυμονείται, κάποια μεγάλη μέρα ξημερώνει και κανένα σύννεφο, καμμιά φουρτούνα δεν θα μπορέση να έμποδίση τον ήλιο της να ζεστάνη τη γη...

Για τη μέρα αυτή ξεκινήσαμε, εκείνης είμεθα έργαται. Μέσα στη σημερινή σκοτεινή ζωή μας το φως εκείνης μας οδηγεί. Σ' εκείνην ελπίζουμε, γι' αυτό έχουμε θάρρος. Σε κείνην πιστεύουμε, γι' αυτό πολεμούμε,

Τη μέρα αυτή μεριμένει το Έθνος μας αιώνες τώρα, και για τη μέρα αυτή, καλεῖ τα άξια παιδιά του να μπουν πρωτοπόροι στον άγώνα του. Κανείς δεν πρέπει ν' άπουσιάζη από το προσκλητήριο αυτό. Έκείνοι που μέχρι σήμερα ήσαν στο περιθώριο άς ξυπνήσουν. Εκείνοι που βρίσκονται στα δίκτυα του παλαιοκομματισμού ή του άριστερισμού άς έλευθερωθούν. Είναι μεγάλο σφάλμα να ύπηρετη κανείς ένα κόσμο που είναι νεκρός.

Έλατε λοιπόν όλοι να ύπηρετήσωμε το μέλλον της φυλής μας. Έλατε όλοι ένωμένοι, με μιá πίστι και μιá καρδιά να βαδίσωμε στην κατάκτησι της καινούργιας ζωής, στη δημιουργία της νέας χριστιανικής Ελλάδος.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ιον

Ἰδρυσις καὶ σκοπός

Ἄρθρον 1ον. Ἰδρύεται Πολιτικὸν Κόμμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «*Χριστιανικὸν Προοδευτικὸν Κόμμα Ἑλλάδος*» (ΧΡΙΣ. Κ. Ε.) ἔδραν ἔχον τὰς Ἀθήνας καὶ διεπόμενον ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 2ον. Δι' ὑποφάσεως τῆς Δ.Ε. τοῦ Κόμματος ἰδρύονται παραρτήματα αὐτοῦ εἰς ὅλας τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 3ον. Σκοπὸς τοῦ ΧΡΙΣΚ.Ε. εἶναι ἡ διὰ τῶν νομίμων δημοκρατικῶν καὶ συνταγματικῶν μέσων κατάληψις τῆς ἐξουσίας πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ χριστιανοελληνικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ διοικητικοῦ προγράμματος αὐτοῦ καὶ ἡ δημιουργία μιᾶς Νέας Χριστιανικῆς Ἑλλάδος, πατρίδος νέων φώτων καὶ νέου πολιτισμοῦ.

Ἄρθρον 4ον. Ὁ ἀγὼν τὸν ὁποῖον διεξάγει τὸ ΧΡΙΣ. Κ. Ε. λέγεται: «*Χριστιανικὸς Ἑλληνικὸς Πολιτικὸς ἀγὼν*» καὶ εἶναι ἡ συνισταμένη τῶν δυνάμεων τοῦ χριστιανικοῦ καὶ ἑλληνικοῦ πνεύματος στρεφομένων κατὰ τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ καὶ μαρξιστικοῦ ὕλισμοῦ. Ὁ Χ.Ε.Π.Α. εἶναι τὸ χριστιανοελληνικὸ πνεῦμα στὴ δημιουργικὴ καὶ μαχητικὴ του μορφῇ. Ὁ Χ.Ε.Π.Α. στρέφεται ἐναντίον ὅλων τῶν ἀτομικῶν καὶ κοινωνικῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἀρρυθμιῶν, ὅλων τῶν μορφῶν τῆς δουλείας, τῆς ἐκμεταλλεύσεως, τῆς ὀπισθοδρομήσεως, τοῦ φόβου καὶ τοῦ θανάτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙον

Μέλη τοῦ Κόμματος καὶ πόροι

Ἄρθρον 5ον. Μέλη τοῦ Κόμματος δύνανται νὰ εἶναι ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἔχοντες συμπληρώσει τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν. Ἡ ἐγγραφή τῶν μελῶν γίνεται τῇ αἰτήσῃ τῶν καὶ δι' ὑπογραφῆς σχετικῆς δηλώσεως ἀποδοχῆς τῶν Προγραμματικῶν Ἀρχῶν τοῦ Κόμματος. Τὰ μέλη ἐφοδιάζονται

ὕπο ειδικῆς ταυτότητος ὑπογεγραμμένης ὑπο τοῦ Προέδρου καὶ Γεν. Γραμματέως τῆς Δ.Ε. ἢ τῶν ὑπο τούτων ἐξουσιοδοτημένων προσώπων.

Ἄρθρον 6ον. Πόροι τοῦ Κόμματος εἶναι 1) Εἰσφορὰ τῶν ἐγγεγραφομένων μελῶν 2) Δωρεαὶ καὶ 3) Πᾶν ἄλλο ἔσοδον ἐξ ἐντύπων, φυλλαδίων κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙον

Διοικήσις τοῦ Κόμματος

Ἄρθρον 7ον. Τὸ ΧΡΙΣ. Κ. Ε. διοικεῖται ἀπὸ 1) Τὴν Διοικοῦσαν Ἐπιτροπὴν (Δ.Ε.). 2) Τὸ Πολιτικὸν Γραφεῖον (Π.Γ.) 3) Τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν (Ε.Ε.) 4) Τὴν Διαμερισματικὴν Ἐπιτροπὴν (Δ.Ε.). 5) Τὴν Περιφερειακὴν Ἐπιτροπὴν (Π.Ε.) (Νομοῦ). 6) Τὴν Τοπικὴν Ἐπιτροπὴν (Τ.Ε.) (Ἐπαρχία) καὶ 7) Τὴν Βασικὴν Ἐπιτροπὴν (Β.Ε.) (χωρίον). Ὡσαύτως εἰς ἐκάστην πόλιν ἔδραν Π.Ε. ὡς καὶ εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Θεσσαλονίκης καὶ Πατρῶν ἱδρύεται καὶ Ἐπιτροπὴ πόλεως.

Ἄρθρον 8ον. Ἡ σύνθεσις τῶν ἐπιτροπῶν εἶναι ἡ ἀκόλουθος. 1) Ἡ Δ.Ε. ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε (5) μέλη ἧτοι τὸν Πρόεδρον, Ἀντιπρόεδρον, Γεν. Γραμματέα, Γεν. Διευθυντὴν τοῦ Π.Γ. καὶ Γεν. Διευθυντὴν τῆς Ε.Ε. 2) Τὸ Π.Γ. ἀπὸ 11 μέλη. 3) Ἡ Ε.Ε. ἀπὸ 33 μέλη. 4) Ἡ Δ.Ε. ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν Προέδρων τῶν ὑπ' αὐτὴν Π.Ε. 5) Ἡ Π.Ε. ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν Προέδρων τῶν Τ.Ε. αὐτῆς. 6) Ἡ Τ.Ε. ἀπὸ πέντε μέλη καὶ 7) Ἡ Β.Ε. ἀπὸ 5 μέλη. Ἡ Β.Ε. δύναται νὰ ἐκπροσωπῇ πλείονα τοῦ ἐνὸς χωρία.

Ἡ Ἐπιτροπὴ πόλεως ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀριθμὸν καθορισθὲν ὑπὸ τῆς Δ.Ε. μεταβλητὸν δι' ἐκάστην πόλιν ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τοῦ Κόμματος.

Καθήκοντα καὶ ἀρμοδιότητες τῶν Διοικ. Ὁργάνων

Ἄρθρον 9ον. Ἡ Δ.Ε. εἶναι τὸ ἀνώτατον Διοικητικὸν καὶ Ἐκτελεστικὸν ὄργανον τοῦ Κόμματος. Τὰ μέλη τῆς Δ.Ε. εἶναι ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνα διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων τῶν, αἵτινες ἀπορρέουν ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ, τοῦ Προγράμματος τοῦ Κόμματος καὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Γεν. Συνελεύσεων πληρὴν ἂν διεφώνησαν ἢ δὲν παρέστησαν τούτου βεβαιουμένου ἐκ τῶν πρακτικῶν.

Ἄρθρον 10ον. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δ.Ε. ἐκπροσωπῇ τὸ ΧΡΙΣ. Κ. Ε. καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς σχέσεις καὶ ἐνώπιον πάσης ἀρχῆς, ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρθρῶν τοῦ καταστατικοῦ, δύναται νὰ μετέχῃ καὶ προεδρεύῃ ὅλων τῶν Ἐπιτροπῶν, διευθύνει τὰς συνεδριάσεις, ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἐπιτροπῶν. συντάσσει μετὰ τοῦ Γεν. Γραμματέως τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῶν συνεδριάσεων τῆς Δ.Ε. προσυπογράφει μετὰ τοῦ Γ.Γ. χρηματικὰ ἐντάλματα πληρωμῶν καὶ ἐν γένει ἀσκεῖ τὴν ἀνωτάτην Διοικητικὴν ἐξουσίαν τοῦ Κόμματος.

Τὸν Πρόεδρον ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ Ἀντιπρόεδρος.

Ἀρθρον 11ον. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τηρεῖ τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Κόμματος καὶ προσυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου ἅπαντα τὰ ἔγγραφα διὰ τὸ περιεχόμενον τῶν ὁπίων εἶναι συνυπεύθυνος μετὰ τούτου, συντάσσει τὴν ἐτησίαν ἔκθεσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Κόμματος, ἣν ὑποβάλλει μετὰ τὴν ἔγκρισίν της ὑπὸ τῆς Δ. Ε. εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Κόμματος πρὸς ἔγκρισιν, φυλάττει τὸ ἀρχεῖον τοῦ Κόμματος καὶ τὴν σφραγίδα αὐτοῦ καὶ τηρεῖ τὰ ἑξῆς βιβλία α) Γενικὸν Μητρώον τῶν μελῶν, β) Εὐρετήριον τῶν μελῶν, γ) Βιβλίον πρακτικῶν καὶ δ) Πρωτόκολλον ἀλληλογραφίας.

Ἀρθρον 12ον. Τὸ Πολιτικὸν Γραφεῖον χαράσσει τὴν Πολιτικὴν γραμμὴν τοῦ κόμματος ἅπαντὰ εἰς τὰς ἐπικρίσεις τῶν ἀντιπάλων, ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μετ' ἄλλων πολιτικῶν Κομμάτων, ἀσκεῖ τὴν πολιτικὴν προπαγάνδαν δι' ἄρθρων, ὁμιλιῶν κλπ. καὶ φροντίζει διὰ τὴν θεωρητικὴν θεμελίωσιν τοῦ Κόμματος.

Ἀρθρον 13ον. Ἡ Ἑκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ εἶναι εἰδικευμένη Ἐπιτροπὴ καὶ εἰς κάθε μέλος της ἀνατίθεται ὠρισμένη ἀποστολὴ ἀνταποκρινομένη εἰς ὠρισμένην κοινωνικὴν τάξιν ἢ ὠρισμένον εὐρὺ κοινωνικὸν θέμα. π.χ. ὑπεύθυνος ἐργατικῆς, ὑπαλληλικῆς, ἀγροτικῆς, τάξεως, ὑπεύθυνος τύπου κ.λ.π.

Ἀρθρ. 14. Τὰ μέλη τοῦ Π.Γ. τῆς Ε.Ε. καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιτροπῶν τοῦ κόμματος ἐκ πίπτουν τοῦ ἀξιώματός των δι' ἀποφάσεως τῆς Δ.Ε., τὰ δὲ μέλη τῆς Δ.Ε. δι' ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου αὐτῆς, καὶ τοῦ Π.Γ. Διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ προέδρου τῆς Δ.Ε. ἀρμοδία εἶναι ἡ Γεν. Συνέλευσις τοῦ Κόμματος. Λόγοι ἐκπτώσεως εἶναι 1) Ἀνικανότης περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων 2) Συστηματικὴ παραβίασις τοῦ καταστατικοῦ 3) Ἀπομάκρυνσις ἐκ τῶν ἀρχῶν τοῦ Κόμματος.

Ἀρθρον 15ον. Γενικὸς Ταμίας τοῦ Κόμματος διορίζεται μέλος τῆς Ἑκτ. Ε. κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Δ. Ε., ὅστις κρατεῖ τὸ Ταμεῖον τοῦ Κόμματος καὶ τοὺς λογαριασμοὺς αὐτοῦ. Ἐνεργεῖ τὰς διαφόρους εἰσπράξεις διὰ διπλοτύπων ἀποδείξεων, ἐκτελεῖ τὰς πληρωμὰς δυνάμει ἐνταλμάτων καὶ κρατεῖ τὰ ἑξῆς βιβλία. α) Βιβλίον Ταμείου εἰς ὃ ἐγγράφονται αἱ εἰσπράξεις καὶ πληρωμαί. β) Βιβλίον διπλοτύπων εἰσπράξεων. Τὰ βιβλία ταῦτα ἀριθμοῦνται καὶ μονογράφονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δ.Ε.

Ἀρθρον 16ον. Αἱ λοιπαὶ Ἐπιτροπαὶ τοῦ Κόμματος ἐπιμελοῦνται τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῆς Δ. Ε. τῆς Ε. Ε. καὶ τοῦ Π. Γ. Δύνανται νὰ λαμβάνουν ἀποφάσεις ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων τῆς περιφερείας των, αἵτινες ὅμως διὰ νὰ τεθοῦν εἰς ἐφαρμογὴν δεόν νὰ τύχουν τῆς ἐγκρίσεως τῆς Δ. Ε.

Ἀρθρον 17ον. Σκοπὸς ὅλων τῶν Ἐπιτροπῶν εἶναι ἡ καλὴ λειτουργία τοῦ κομματικοῦ ὀργανισμοῦ, ἡ ἐξάπλωσις τῆς Χριστιανοπολιτικῆς ἰδέας, ἡ προσέλευσις καθημερινῶς εἰς τὸ Κόμμα νέων μελῶν καὶ γενικῶς ἡ διὰ τῶν νομίμων Δημοκρατικῶν μέσων ἐπικράτησις τοῦ Κόμματος πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ Προγράμματος τοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΝΟΝ

Άρθρον 18ον. Ἡ Γενική Συνέλευσις τοῦ Κόμματος εἶναι τὸ κυρίαρχον Σῶμα καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τῶν μελῶν τῆς Δ. Ε. τῆς Ε. Ε. τῆς Ἐπιτροπῆς πόλεως Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ ἐξ ἑνὸς ἀντιπροσώπου ἐξ ἑκάστης Διαμερισματικῆς Ἐπιτροπῆς, Π. Ε. καὶ Τοπικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ Γεν. Συνέλευσις συνέρχεται τακτικῶς ἅπαξ τοῦ ἔτους, εἰς τὴν ἔδραν τοῦ Κόμματος, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοῦ ἔτους 1950, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Δ. Ε. διὰ τὰ 1) Ἐλέγξῃ τὴν διαχείρησιν τῶν Κομματικῶν ὑποθέσεων ἀπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Κόμματος ἀποφαινομένη ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Γ. Γ. 2) Ἐγκρίνῃ ἢ μὴ προτεινομένης ὑπὸ τῆς Δ. Ε. τροποποιήσεις τοῦ καταστατικοῦ. 3) Καθορίσῃ τὴν ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν πολιτικὴν τοῦ Κόμματος. 4) Νὰ ἐξουσιοδοτήσῃ τὴν Δ. Ε. ὅπως προβῇ εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ληφθεῖσων ἀποφάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΟΝ**Δικαιώματα, καθήκοντα καὶ διαγραφὴ μελῶν**

Άρθρον 19ον. Κάθε μέλος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ καὶ ἐκλέγεται μέλος τῶν κομματικῶν Ἐπιτροπῶν, νὰ ζητῇ τὴν προστασίαν τοῦ Κόμματος σὲ κάθε περίπτωσι πού εἶναι δυνατή καὶ εὐλογη μιά τέτοια βοήθεια νὰ φέρῃ τὸ σῆμα τοῦ Κόμματος καὶ νὰ ἔρχεται εἰς ἀπ' εὐθείας ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς Διοικήσεως τοῦ Κόμματος, ἵνα ἐκθέτῃ τὰς γνώμας του καὶ παράπονά του.

Άρθρον 20ον. Ἐκαστον μέλος ὑποχρεοῦται εἰς τὴν ἀκριβῇ ἐκτέλεσιν τῶν ἐντολῶν τῶν Διοικητικῶν Ὁργάνων τοῦ Κόμματος, διὰ τοῦ παραδειγματός του νὰ συντελῇ εἰς τὴν προσέλευσιν καὶ νέων μελῶν εἰς τὸ Κόμμα, ν' ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς Χριστιανοπολιτικῆς Ἰδέας ἀνεχόμενον τὰς πρὸς τοῦτο θυσίας, καὶ νὰ θεωρῇ ὡς ἀδελφούς του ὅλους τοὺς μετέχοντας τοῦ Κόμματος καὶ γενικῶς δι' ἔργων καὶ λόγων νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς ἐπικράτησιν τοῦ Κόμματος.

Άρθρον 21ον. Τὸ μέλος διαγράφεται α) ὅταν ζητηθῇ τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἰδίου β) ὅταν παραβῇ τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀρθρῷ καθήκοντά του καὶ γ) ὅταν ἡ συμπεριφορὰ του γενικῶς εἶναι ἀντικοινωνικὴ καὶ ἀντιχριστιανικὴ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΙΟΝ**Διάλυσις τοῦ Κόμματος**

Άρθρον 22ον. Τὸ ΧΡΙΣΚ.Ε. δύναται νὰ διαλυθῇ δι' ἀποφάσεως τῆς Γεν. Συνελεύσεως ἐκτάκτως πρὸς τοῦτο συγκαλουμένης ὑπὸ τῆς Δ. Ε. τοῦ Κόμματος καὶ διὰ πλειοψηφίας τῶν 3/4 τῶν μελῶν αὐτῆς.

24

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ VIION

Εἰδικαὶ διατάξεις

Ἄρθρον 23ον. Τὰ μέλη ὅλων τῶν Ἐπιτροπῶν τοῦ Κόμματος διορίζονται ὑπὸ τῆς Δ. Ε.

Ἄρθρον 24ον. Τὸ χρίσμα τῶν ὑποψηφίων βουλευτῶν τοῦ Κόμματος διενεργεῖται ὑπὸ τῆς Δ. Ε. κατόπιν προτάσεως τῶν οἰκείων Ἐπιτροπῶν.

Ἄρθρον 25ον. Ζητήματα μὴ προβλεπόμενα ὑπὸ τοῦ παρόντος θέλουν ρυθμισθῇ λεπτομερέστερον ὑπὸ τοῦ ἐκδοθησομένου Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Κόμματος.

Ἄρθρον 26ον. Ἐν περιπτώσει ἀσαφείας ἄρθρου τινὸς τοῦ παρόντος καταστατικοῦ ἀποφαίνεται ἡ Δ. Ε.

Ἄρθρον 27ον. Ἐπιτροπαὶ τοῦ Κόμματος ἀποφασίζουν δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας ἐκτὸς ἂν διάταξις τις τοῦ καταστατικοῦ ὀρίζει ἄλλως.

Ἄρθρον 28ον. Τὸ παρὸν καταστατικὸν συνεζητήθη, ἐνεκρίθη καὶ ἐψηφίσθη κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον ὑπὸ τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος τὴν 21ην Φεβρουαρίου 1949 κατόπιν ἐξουσιοδοτήσεως τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος συνεληθόντων τὴν 20 Φεβρουαρίου 1949 εἰς Γενικὴν Συνέλευσιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21ῃ Φεβρουαρίου 1949

Η ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Διαβάσετε όλοι

ΤΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ

Νικολάου Σ. Ψαρουδάκη

Τὸ βιβλίο ποὺ δίδει μιὰ σωστὴ ἀπάντησι στὰ σημερινὰ προβλήματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ποὺ περιέχει τὶς βασικὲς ἀρχὲς τοῦ χριστιανοπολιτικοῦ κινήματος καὶ χαράσσει μιὰ καινούργια πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ γραμμὴ στὸν τόπο μας.

**Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ κεντρικὰ
βιβλιοπωλεῖα τῶν Ἀθηνῶν.**

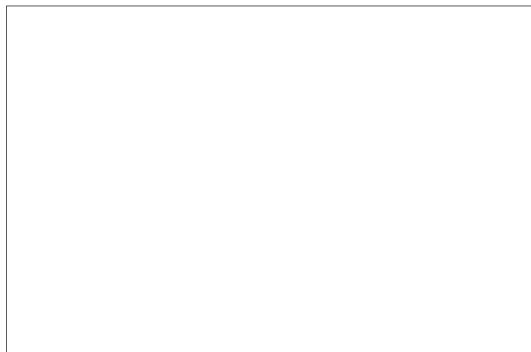
**ΧΡΙΣΤΙΑΝΟ - ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΝ
ΚΟΜΜΑ - ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΡΧΗΓΟΣ
Ν. ΜΑΝΑΓΚΗΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟ - ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ - ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΓΡΑΦΕΙΑ : ΠΙΝΔΑΡΟΥ 10
ΤΗΛ. 22-022
ΑΘΗΝΑΙ**

**ΧΡΙΣΤΙΑΝΟ - ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΝ
ΚΟΜΜΑ - ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΡΧΗΓΟΣ
Ν. ΜΑΝΑΓΚΗΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟ - ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ - ΕΛΛΑΔΟΣ

STAT

**ΓΡΑΦΕΙΑ : ΠΙΝΔΑΡΟΥ 10
ΤΗΛ. 22-022
ΑΘΗΝΑΙ**

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 21 τῆς 16 Φεβρουαρίου 1946
ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου κατεκυρώθη ὁ τί-
τλος «Χριστιανο—Σοσιαλιστικὸν Κόμμα Ἑλλάδος»
ἐπ' ὀνόματι τοῦ κ. Νικολάου Κ. Μανάγκη.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟ - ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

‘ΧΡΙΣΚΕ,

1) Το Χριστιανο—Σοσιαλιστικόν Κόμμα διακηρύσσει ως *πρωταρχικόν στοιχείον* τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ κοινωνικοῦ καί οἰκονομικοῦ του προγράμματος, *ὅτι ὁ ‘Ελληνικός Λαός πρέπει νά ξαναγυρίσῃ* εἰς τὰς χριστιανικάς του πεποιθήσεις.

2) Το ΧΡΙΣΚΕ ἐπιδιώκει βασικά τήν ἐπικράτησιν τῶν θείων καί ὑψηλῶν διδαγμάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ *περὶ ἀδελφότητος, ἰσότητος καὶ ἀλληλεγγύης* τῶν ἀνθρώπων εἰς τήν πολιτικὴν, κοινωνικὴν καί οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς χώρας. Ἀπ’ αὐτῆς δὲ τῆς ἀπόψεως ἐπιδιώκει τήν μεγαλυτέραν ἠθικὴν καί πνευματικὴν ἐπανάστασιν.

3) Το ΧΡΙΣΚΕ. τάσσεται ἐναντίον τῆς μεγάλης ἀστικής καί ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας. Καταργεῖ τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα ὡς πρὸς αὐτήν. Δημιουργεῖ τὸν πυρῆνα μικρᾶς ἰδιοκτησίας, ἀναπαλλοτριώτου διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον, μὲ τὸ δικαίωμα τῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς.

4) Το ΧΡΙΣΚΕ θεωρεῖ ὅλους τοὺς Ἕλληνας ἴσους ἀπὸ ἀπόψεως δικαιωμάτων καί ὑποχρεώσεων, Ἀπ’ αὐτὴν δὲ τὴν στιγμὴν *θέτει ἐκτὸς νόμου καὶ ἀνθρώ-*

πισμοῦ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς πνευματικῆς καὶ χειρωνακτικῆς ἐργασίας, τὰς ὁποίας θ' ἀμοίβῃ ἀνάλογα μὲ τὴν ἡθικὴν, πνευματικὴν καὶ σωματικὴν ἐπίδοσιν τοῦ κάθε μέλους τῆς νέας Κοινωνίας.

5) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ πιστεύει ἀδίστακτα, ὅτι διὰ τὴν πραγματοποιήσασθαι τὰς ριζικὰς κοινωνικὰς του μεταρρυθμίσεις, πρέπει ἡ *κεντρικὴ πολιτικὴ ἐξουσία νὰ δεσμευθῇ* αὐτὴ πρώτη διὰ νόμου ἀπέναντι τοῦ Λαοῦ, ὥστε νὰ μὴ μπορῇ *νὰ πλουτίζῃ* εἰς βάρος του καὶ *νὰ τὸν ἀπατᾷ* μὲ ἀορίστους ὑποσχέσεις.

6) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ κηρύσσεται ἀπροκάλυπτα ὑπὲρ τοῦ ἐλευθέρου πολιτικοῦ βίου, τῆς ἐλευθερίας τοῦ Λόγου τῆς Θρησκείας, τῆς Σκέψεως καὶ τοῦ Τύπου, ποὺ πρέπει ἀπαραίτητα νὰ διευθύνουν αἱ ἀρχαὶ τῆς προόδου καὶ τῆς τελειοποιήσεως.

7) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ δὲν διστάζει νὰ μιλήσῃ γενικώτερα διὰ μίαν ριζικὴν μεταβολὴν τοῦ οἰκονομικοῦ καθεστώτος τῆς Χώρας. Δι' αὐτὸ θεωρεῖ ἐπιβεβλημένην ἀνάγκην *τὴν ὑπαγωγὴν τῆς μεγάλης βιομηχανίας καὶ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς*, εἰς τὰ καινούργια Σωματεῖα, ποὺ θὰ ἰδρυθοῦν εἰς ὅλην τὴν χώραν, καὶ ποὺ θὰ εἶναι ἀνεξάρτητοι οἰκονομικοὶ καὶ κοινωνικοὶ Ὄργανισμοί καὶ θὰ *διευθύνονται μεταξύ των βασικὰ ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθέρου οἰκονομίας καὶ τῆς κοινωνικῆς ἰσοπολιτείας*. Εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν των διοικήσιν θὰ συμμετέχῃ *ὁλος ὁ ἑλληνικὸς Λαός*.

Τὰ νέα αὐτὰ Σωματεῖα, ποὺ θὰ εἶναι πόλεις μεγάλαι ἢ καὶ μικρὰ χωριά, θὰ διαθέτουν τὰ κέρδη των, ποὺ θὰ προέρχονται ἀπὸ τιμὴν ἐργασίαν διὰ πληρωμὴν γενικὰ μισθῶν, ἐπέκτασιν καὶ συγχρονισμὸν τῶν βιομηχανικῶν καὶ βιοτεχνικῶν ἐγκαταστάσεων, διὰ τὴν ἱδρυσιν τεχνικῶν σχολείων, συγ-

χρονισμένων νοσοκομείων, αναπαυτηρίων διὰ τοὺς ἀδειούχους ἐργάτας, βρεφοκομικῶν σταθμῶν, λαϊκῶν μορφωτικῶν κέντρων, βιβλιοθηκῶν καὶ θεάτρων καθὼς καὶ δι' ἀσφάλιστρα, ποὺ θὰ καλύπτουν ἀνικανότητα δι' ἐργασίαν, γηρατεία, γεννήσεις, θάνατον. **Καὶ ὅλ' αὐτὰ ποὺ θὰ προέρχονται ἀπὸ τὸν Λαὸν θ' ἀνήκουν εἰς τὸν Λαὸν καὶ θὰ εἶναι δωρεάν.**

8) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ ἀποστρέφεται μὲ ἱερὰν ἀγανάκτησιν κάθε ἀνεργίαν καὶ κάθε οἰκονομικὴν ἐξαθλίωσιν τοῦ Λαοῦ καὶ ἀποδοκιμάζει κάθε σκέψιν καὶ κάθε ἐνέργειαν εὐκόλου κέρδους. Μία εἶναι ἡ οἰκονομικὴ του γραμμὴ. **Βαθεῖα κατανόησις καὶ ἀλληλεγγύη, οἰκονομικὴ ἰσορροπία καὶ ἀλληλοεξάρτησις** τῶν καινούργιων Σωματείων, ποὺ θὰ δώσουν τὴν πνευματικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸν Λαόν.

9) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ δίδει πρωταρχικὴν θέσιν καὶ **εἰς τὸ ἐκπαιδευτικὸν ζήτημα τῆς Χώρας.** Διὰ τοῦτο, παράλληλα μὲ τὰς κλασσικὰς σπουδὰς, θὰ προβῇ εἰς τὴν ἵδρυσιν συγχρονισμένων κατωτέρων καὶ ἀνωτέρων τεχνικῶν σχολῶν, εἰς ὅλην τὴν χώραν, ποὺ θὰ δώσουν εἰς τὰ παιδιὰ τοῦ Λαοῦ τὴν πλέον προοδευτικὴν ἐξέλιξιν.

10) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ ἀποβλέπει **εἰς τὸν ἡθικὸν καθαρόν τῆς Δικαιοσύνης,** ποὺ πρέπει νὰ γίνῃ τὸ ἰδανικὸν ὄργανον τῆς κεντρικῆς πολιτικῆς ἐξουσίας καὶ θὰ προβῇ εἰς τὴν ριζικὴν μεταρρύθμισιν τῶν φυλακῶν, ὥστε νὰ γίνουν μορφωτικὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ ἀνθρωπιστικὰ ἄσυλα καὶ ὅχι **τὰ βρωμερὰ καὶ ἀπαίσια σημερινὰ κτίρια.**

11) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ θέλει **νὰ διαπλάσῃ παράλληλα** ἐμπνευσμένον χριστιανικὰ καὶ προοδευτικὸν κοινωνικὰ **Κλήρον,** ποὺ δὲν θὰ εἶναι μόνον σιωπηλὸν πνευματικὸν σύμβολον εἰς τὴν νέαν προοδευτικὴν ἐξέλιξιν τῆς Κοινωνίας, ἀλλὰ δυναμικὴ ἐνσάρκωσις τῆς πλέον ζωντανῆς ἀρετῆς, αὐτῆς ποὺ ὅταν ἐκφρά-

ζεται με έργα, τότε μόνον τὴν ἐκτιμᾷ ὁ λαός. Ἀλλὰ διὰ νὰ γίνη αὐτό πρέπει νὰ τοῦ δοθῇ ἡ πρέπουσα ἐκείνη οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις ποὺ θὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐπιδοθῇ ἀπερίσπαστα εἰς τὸ ἔργον του.

12) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ πιστεύει ἀπόλυτα ὅτι ὁ μελλοντικός στρατός πρέπει νὰ εἶναι *ὄργανον διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἰδεώδους τῆς εἰρήνης*, ποὺ πρέπει νὰ καλλιεργῇ ὡς ἰδέαν διὰ τὰ γενικώτερα συμφέροντα τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἀνθρωπότητας.

13) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ δὲν παραλείπει νὰ τονίσῃ τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην διὰ μίαν *ἀναδιοργάνωσιν καὶ ἐξύψωσιν τῆς Δημοσιογραφίας*, ποὺ πρέπει νὰ γίνη τὸ συνειδητὸν μέσον διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν εὐγενῶν καὶ ὑψηλῶν ἰδεῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῆς Πολιτείας.

14) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ εἰς τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀναμορφωτικοῦ κοινωνικοῦ του προγράμματος *δίδει μίαν ξεχωριστὴν θέσιν εἰς τὴν γυναῖκα*, ποὺ τὴν θεωρεῖ ὡς μίαν σημαντικὴν προοδευτικὴν μονάδα διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τῶν σκοπῶν τῆς Κοινωνίας. Δι' αὐτὸ ἡ γυναῖκα—ἴση μὲ τὸν ἄνδρα εἰς τὴν κοινωνικὴν δρᾶσιν—πρέπει νὰ εἶναι μέσα εἰς τὴν διαμόρφωσιν, τὴν ψυχικὴν καὶ τὴν αἰσθητικὴν τοῦ Λαοῦ, ὁ μέγας ἐμπνευστής τῆς ἰδέας, ποὺ ὀνομάζεται εὐσέβεια καὶ πρόοδος.

15) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ ἀποβλέπει μὲ ξεχωριστὴν συμπάθειαν *εἰς τοὺς ἀγροτικούς πληθυσμούς τῆς Ἑλλάδος*, ποὺ μέχρι σήμερον ἦσαν τὸ ἀντικείμενον τῆς κεφαλαιοκρατικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Διὰ τοῦτο μέσα εἰς τὴν γενικὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως, ποὺ θὰ γίνη ἀπὸ τὸ Χριστιανο—Σοσιαλιστικὸν ἰδεολογικὸν κίνημα θὰ δώσῃ εἰς *τὴν ἀγροτικὴν τάξιν* τὴν θέσιν ἐκείνην ποὺ δικαιούται νὰ ἔχῃ ἀφοῦ ἀπ' αὐτὴν ἔχουμε τὸ πολυτιμώτερον συστατικὸν τῆς ζωῆς μας, τὸ ψωμί.

Ἀπὸ σήμερα, εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Κράτους, ὁ ἀγροτικός πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος, θὰ συνενωθῇ εἰς ἀγροτικά σωματεῖα, ποὺ θὰ τοῦ δώσουν τὸ δικαίωμα νὰ ζῇ ἐλεύθερα καὶ ὑπερήφανα, ὡς πραγματικός Ἕλληνα καὶ ὡς σημαντικός παράγων τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

16) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ εἰς τὸ ξεκίνημά του διὰ τὴν κατὰκτησιν τῶν ὠραιότερων ἰδανικῶν τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ βγαίνουν μέσα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς μεγάλης καρδίας τοῦ Ἕλληνα, θέλει νὰ δώσῃ εἰς τὸν *ἡρωϊκὸν κόσμον τῶν ἀναπήρων, τραυματιῶν καὶ ἐφένδρων*, εἰς αὐτοὺς ποὺ ἐκλείσαν βαθεῖα καὶ στοργικά εἰς τὴν ψυχὴν των τὴν Πατρίδα μας, ὡς μίαν αἰωνίαν πνευματικὴν ἰδέαν, ποὺ δὲν μπόρεσε κανένας κατακτητὴς ν' ἀμαυρώσῃ, τὴν κατὰλληλον θέσιν, διὰ νὰ τοὺς ἔχη ὡς πολύτιμον ἠθικὸν κεφάλαιον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀγνοτέρων ἑλληνικῶν ἐκδηλώσεων.

17) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ παίρνει μίαν θέσιν ἐναντίον τοῦ ἐπιθετικοῦ πολέμου, ποὺ χαρακτηρίζεῖ ὡς ὁμαδικὸν ἔγκλημα, ὅχι ὅμως καὶ τοῦ ἀμυντικοῦ, ποὺ θεωρεῖ ὡς ἐπιβεβλημένον ἱερὸν καθῆκον διὰ κάθε Λαόν.

18) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ ἐπιθυμεῖ τὴν γενικωτέραν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν συνεργασίαν ὅλων τῶν Λαῶν, ἀνεξαρτήτως ἀπὸ φυλετικὰς, ἰδεολογικὰς, ἐδαφικὰς, ἢ ἐθνολογικὰς διακρίσεις, *μὲ βάσιν πάντοτε τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ*.

19) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ εἰς τὸ *κεφάλαιον τῶν ἐθνικῶν μας διεκδικήσεων*, ποὺ εἶναι διὰ τὴν Ἑλλάδα, τὸ ξεκίνημα δι' ἓνα πλέον εὐτυχισμένον μέλλον, ἐκφράζει τὸν ὀλόψυχον πόθον του, διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐδαφικῶν ἀξιώσεων τῆς χώρας μας, ποὺ ἀναμφισβήτητα θὰ λάμπῃ αὖριον ὡς φωτεινὸν μετέωρον εἰς τὸ στερέωμα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πραγματικῆς

εὐτυχίας ὅλου τοῦ Κόσμου.

20) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ τάσσεται μὲ τὸ μέρος τῶν συνταγματικῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν, ποὺ θ' ἀπορρέουν ἀπὸ βαθύτερον χριστιανικὸν νόημα καὶ θεωρεῖ ἰδανικὸν τὸ Πολίτευμα ἐκεῖνο, ποὺ θὰ δώσῃ εἰς τὸν Λαὸν τὴν ἰδεαλιστικὴν πνοὴν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου βίου.

21) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ πιστεύει μὲ ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὴν γῆν τῶν προγόνων μας, ποὺ πότισε μ' εὐλαβικὸ αἷμα γενεῶν τὸ ἀθάνατον δένδρον τῆς λευτεριᾶς, ποὺ διὰ τὸν σημερινὸν Ἕλληνα θὰ πρέπει νὰ εἶναι οἱ πολῦτιμοι πνευματικοὶ καὶ ὕλικοι θησαυροὶ του, αὐτὴ αὕτη ἡ ζωὴ του, ἡ ἰδία ὕπαρξις του,

22) Τὸ ΧΡΙΣΚΕ ἐπωφελεῖται τῆς εὐκαιρίας νὰ διακηρύξῃ ὡς *βαθεῖαν του πίστιν* ὅτι *αἱ ἰδέαι του*, εἰς ἐλάχιστον χρονικὸν διάστημα—ὅπως συνέβη καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν—⁽¹⁾ θὰ ἐπικρατήσουν ὅπωςδὴποτε εἰς τὸν ἐμπνευσμένον Λαὸν μας καὶ θὰ εἶναι τὸ πρῶτον μεγάλο πῆδημα πρὸς τὴν χρυσοῦν νίκην, ποὺ θὰ ἔχῃ στερεὰς τὰς βάσεις ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀνακουφίσεώς του καὶ ποὺ θὰ δώσῃ ὅχι μόνον τὴν πρώτην μεγαλόπνευστη βοήθειαν εἰς τὸν ταλαιπωρημένον, ἀπὸ τοὺς πολιτικοὺς φανατισμοὺς Λαὸν μας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν πολιτικὴν δικαιοσύνην,

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Φεβρουαρίου 1946

Ὁ Ἀρχηγός

Ν. Κ. ΜΑΝΑΓΚΗΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Δ. Κ. ΛΑΓΟΥΣΗΣ

⁽¹⁾ Αὐστρίαν, Ἰταλίαν, Γαλλίαν καὶ τελευταίως εἰς Βέλγιον ὅπου τὸ Χριστιανο—Σοσιαλιστικὸν Κόμμα ἐξήσφαλισε καταπληκτικὴν πλειοψηφίαν.

STAT

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Σ. ΨΑΡΟΥΔΑΚΗ

1

ΤΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ

«Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν,
ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἄρατω
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολου-
θείτω μοι.» Ματθ. ΙΣΤ' 24

«Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον
ἢ ἀνθρώποις.» Πράξ. Ε' 29

«Τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χρι-
στοῦς.» Κολασσ. Γ' 11

ΑΘΗΝΑΙ
1947

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Σ. ΨΑΡΟΥΔΑΚΗ ΤΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Σ. ΨΑΡΟΥΔΑΚΗ

ΤΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ

«Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν,
ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολου-
θείτω μοι.» Ματθ. ΙΣΤ' 24

«Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον
ἢ ἀνθρώποις.» Πράξ. Ε' 29

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗ & ΥΙΩΝ
ΨΑΡΩΝ 2 — ΑΘΗΝΑΙ
1947

STAT

Page Denied

Ἄ φ ι ε ρ ο ῦ τ α ι

Στοὺς Νέους καὶ τὶς Νέες τῆς Ἑλλάδος

(Τὸ Χριστιανικὸν Προο-
δευτικὸν Κόμμα Ἑλλάδος)

Στοὺς σεβαστοὺς καὶ ἀγαπημένους μου γονεῖς καὶ θεῖους
ΣΤΑΥΡΟΝ ΚΑΙ ΧΡΥΣΑΝΘΗΝ ΦΑΡΟΥΔΑΚΗ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΒΡΥΣΙΑΝΑΚΗ

(Ὁ Συγγραφεὺς)

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Τὸ Χριστιανικὸν Προοδευτικὸν Κόμμα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν

Λαὲ τῆς Ἑλλάδος

Τὸ Χριστιανικὸν Προοδευτικὸν Κόμμα σοῦ ὁμιλεῖ. Εἶναι πρώτη φορά εἰς τὴν ἱστορίαν σου ποὺ ἀκοῦς τὴν φωνὴν αὐτὴν καὶ πρέπει νὰ δώσης προσοχὴν διότι εἶναι καὶ ἡ πρώτη φορά ποὺ ἡ φωνὴ αὐτὴ σοῦ εἶναι τόσο ἀναγκαία.

1.—Τὸ νόημα τῆς δοκιμασίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἱστορίας

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος διέρχεται σήμερον ἡμέρας κρίσεως καὶ δοκιμασίας μεγάλης. Κανένα ἄλλο Ἔθνος δὲν ἔχει δοκιμασθεῖ τόσο πολὺ. Ἡ δοκιμασία αὐτὴ ἤρχισε καὶ συνεχίζεται ἐπὶ ἔτη τώρα κατὰ τρόπον πολὺ τραγικόν. Δοκιμαζόμεθα μὲ πόνους ἑλληνικοὺς μὰ καὶ παγκόσμιους. Ἑλληνικὲς καὶ παγκόσμιες ἀμαρτίες καὶ ἀνησυχίες μᾶς παιδεύουν σὰν νὰ εἴμεθα τὸ πειραματόζωον τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ δοκιμασία αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ μᾶς γεννήσῃ ἀπαισιοδοξίαν. Πρέπει νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς σκέψιν, εἰς μελέτην, εἰς κριτικὴν τῆς ζωῆς μας, εἰς ἀναθεώρησιν τῶν ἀποφάσεών μας εἰς μετάνοιαν.

Κατὰ τοῦτο ἡ δοκιμασία αὐτὴ πρέπει νὰ μᾶς φέρῃ αἰσιοδοξίαν: ὅτι μᾶς δίδῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσωμεν καὶ νὰ διορθώσωμε τοὺς ἑαυτοὺς μας. Εἶναι σὰν τὸν πόνο τοῦ σώματός μας ποὺ μᾶς πληροφορεῖ ὅτι κάποιο κίνδυνος διατρέχει ἡ υἰγεία μας καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου καταφεύγωμεν ἐγκαίρως εἰς τὸν ἱατρὸν καὶ προλαμβάνομεν οὕτω μεγαλύτερα δεινὰ ἢ καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον.

6

Εἶναι ἔνδειξις ἀγάπης, ἡ δοκιμασία αὐτή, τῆς Θείας Προνοίας, πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, διὰ νὰ συνέλθῃ ὁ λαὸς αὐτός, νὰ τελειοποιηθῇ καὶ ν' ἀναπτυχθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ γίνῃ ἄξιος νὰ δώσῃ καὶ πάλιν στὴ παραστρατημένη ἀνθρωπότητα τὰ φῶτα ἐκεῖνα ποὺ ἔχουν ἀνάγκην, ὁ παρὼν καὶ οἱ ἐπερχόμενοι αἰῶνες.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀληθὲς νόημα τῆς δοκιμοσίας μας σήμερον καὶ μὲ τοιαύτην προοπτικὴν πρέπει ν' ἀντιμετωπίσωμεν τὴν σκληρὰν μας πραγματικότητά. Πρέπει ν' ἀτενίσωμεν ὡς Ἕλληνες τὴν συμφορὰν μας ἢ ὁποῖα ἔχει διέθνη αἷτια, διὰ νὰ δώσωμεν τὴν λύσιν ἐκείνην ἢ ὁποῖα θὰ χρησιμεύσῃ ὡς φάρμακον δι' ὁλόκληρον τὴν νοσοῦσαν ἀνθρωπότητα. Δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ προδῶσωμεν τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἑλλάδος ἢ ὁποῖα διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἦτο ἀποστολὴ φωτοδότου. Ἡ Ἑλλάς εἶναι ἡ χώρα τῶν φῶτων. Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ὑπηρετήσωμεν τὴν μοῖραν τῆς Ἑλλάδος, ὅπως τὴν ὑπηρετήσαν καὶ οἱ πρόγονοί μας.

Ἡμεῖς δὲ οἱ νέοι Ἕλληνες ἔχομεν ἀκόμη μεγαλυτέραν ἀποστολήν. Οἱ πρόγονοί μας ἐχάρισαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὰ φῶτα ἐκεῖνα μὲ τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησε τὸν σημερινὸν πολιτισμόν. Τὸ δένδρον τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν ἔχει τὰς ρίζας του στὴν ἀθάνατη ἑλληνικὴ γῆ καὶ ἀντλεῖ τοὺς χυμούς του ἀπὸ τὴν Ὀλυμπίαν καὶ τὸν Παρθενῶνα.

Αἱ ἐπιστῆμαι ὅμως καὶ αἱ τέχναι εἶναι ἐπικίνδυνοι εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀνθρώπου — κτήνους. Οἱ πρόγονοί μας ὥπλισαν τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸ φοβερὸν ὄπλον τῆς γνώσεως χωρὶς ὅμως αὐτὸς νὰναι «ἄνθρωπος». Δι' αὐτὸ αἱ ἐπιστῆμαι καὶ αἱ τέχναι εὐρίσκονται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀνθρώπου—θηρίου διεφθάρησαν καὶ ἐστράφησαν κατ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐδῶ εὐρίσκεται τὸ μεγάλο χρέος τῆς Νέας Ἑλλάδος. Ἡ Νέα Ἑλλάς πρέπει νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος δίδουσα εἰς τὸν σημερινὸν πολιτισμόν, ὅ,τι δὲν ἔχει, τὴν σφραγίδα τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας.

Μόνον ἐὰν ἡ ἀνθρωπότης διανόησιν χειραγωγηθεῖ ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ, θὰ ἔλθῃ τὸ τέλος τοῦ δράματος τοῦ παραστρατημένου ἀνθρώπου τὸ ὁποῖον παίζεται αἰῶνες τώρα.

Ἡ Νέα Ἑλλάς πρέπει νὰ μελετήσῃ πολὺ τὴν ἱστορίαν, διότι ἡ ἱστορία εἶναι ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἱστορία

δὲν εὐνοεῖ εἰ μὴ μόνον τοὺς λαοὺς ποὺ τὴν μελετοῦν, ποὺ τὴν νοιώθουν, ποὺ τὴν κάνουν κτῆμα τους, ποὺ ἀξιοποιοῦν τὸ νόημά της. Γιὰ νὰ νοιώσῃ ἓνας λαὸς τὴν ἱστορία πρέπει νὰναι οἰκεῖος πρὸς αὐτήν. Ἡ Ἑλλάς ἔμπορεῖ νὰ ἀξιοποιήσῃ τὴν ἱστορίαν διότι ἡ ἱστορία εἶναι ἰδική της. Μία ἱστορία ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον καὶ ἡ ἱστορία εἶναι ἡ κληρονομία τῶν λαῶν. Ἡ Ἑλλάς ἔχει μεγάλη μερίδα εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτὴν διότι εἶναι ὁ κυριώτερος ἐργάτης της. Ἡ κληρονομία ὅμως τῆς ἱστορίας εἶναι ὅπως ἡ κληρονομία ἐνὸς χέρσου ἀγροῦ, διότι ἡ ἱστορία ὑποχρεώνει. Ἐκεῖνος ποὺ λαμβάνει ὡς κληρονομίαν ἓνα χέρσον ἀγρὸν κληρονομεῖ κόπους, ἀγῶνες, στερήσεις καὶ θυσίες διότι χωρὶς αὐτὰ ὁ ἀγρὸς αὐτὸς δὲν ἀξιοποιεῖται. Κληρονομεῖ ὅμως καὶ τὴν χαρὰν τῶν ἔργων καὶ τῆς συγκομιδῆς.

Βαρεῖα εἶναι ἡ κληρονομία τῆς ἱστορίας ἀλλὰ εὐτυχεῖς ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἀφορᾷ. Ἡ εὐτυχία αὐτὴ δὲν εἶναι δικαίωμα ἀλλὰ καθῆκον, λαμβάνεται δὲ μόνον ἀπὸ ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους ἀνήκει. Ἡ εὐτυχία τῶν ἔργων καὶ τῆς συγκομιδῆς τῆς κληρονομίας τῆς ἱστορίας ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα καὶ πρέπει ἡ Νέα Ἑλλάς νὰ προσέξῃ πολὺ, γιὰ νὰ μὴ χάσῃ ἀπὸ τὰ χέρια της τὴν ἐπαγωγὴν τῆς μεγάλης αὐτῆς κληρονομίας.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν διὰ τὸν λαόν μας. Οἱ Ἕλληνες ποτὲ δὲν καταστρέφουν. Οἱ Ἕλληνες καταστρέφουν, ὅταν ἀπομακρύνονται, ὅταν ἀρνοῦνται, ὅταν προδίδουν τὴν Ἑλλάδα. Ἐάν σήμερον οἱ Ἕλληνες καταστρέφουν καὶ φονεύουν αὐτὸ συμβαίνει διότι οἱ Ἕλληνες ἐπρόδωσαν τὴν «Ἑλλάδα» καὶ ἔγιναν ὄργανα λαῶν καὶ ἀτόμων ξένων πρὸς αὐτήν. Εἶναι καιρὸς πλέον νὰ συνέλθωμεν διότι, «οἱ καιροὶ οὐ μενετοί». Ἀλλ' ἄς παρακολουθήσωμεν ἐν ὀλίγοις τὴν ἱστορίαν.

Α'.) Ἡ πρὸ Χριστοῦ Ἱστορία. Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ὠρισμένοι λαοὶ (Αἰγύπτιοι, Βαβυλώνιοι, Ἀσσύριοι, Φοίνικες, Ἰνδοὶ κ.λ.π.) προπορεύονται τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πολιτισμόν. Ἀπλῶς ὅμως καὶ μόνον προπορεύονται. Διότι εὐθὺς ἀμέσως τὰ ἡνία τοῦ πολιτισμοῦ περιέρχονται εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλλάδος [κρητομυκηναϊκὸς πολιτισμός (2000—1400 π.Χ.)]. Μὲ τὴν πάροδον τῶν αἰώνων ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἀνέπτυξε διαρκῶς τὸν πολιτισμόν, πολιτισμόν ἐντελῶς ἰδικόν του, πρωτότυπον καὶ ὑπέροχον. Φθάνομεν εἰς τοὺς περσικοὺς πολέμους, ὅπου ὁ Ἕλληνικὸς λαὸς ὑψώνει τὸ παράστημά του καὶ κατατροπώ-

νει διὰ θαυμαστών πράξεων ήρωϊσμοῦ καὶ στρατηγικῆς, τις ὁρδὴς τῶν περσῶν καὶ σώζει τὴν Εὐρώπῃ ἀπὸ τὸν Ἀσιατικὸν ἐπιδρομέα. Ἔτσι ἐρχόμεθα εἰς τὴν μεγάλην ἀκμὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἐπὶ Περικλέους καὶ ἐντεῦθεν. Ἡ ἐποχὴ αὕτῃ ἔθεσε τὰ θεμέλια τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν χρόνων ἐκείνων ἔχουν τὰς ρίζας τῶν αἰ ἐπιστῆμαι καὶ αἰ τέχναι. Εἰς πολλὰ ζητήματα καὶ ὕστερ' ἀπὸ τόσους αἰῶνες ἡ ἀνθρωπίνη διανόησις δὲν ἠδυνήθη νὰ προσθέσῃ τίποτα, πολλὰ δὲ θεωροῦνται ἀκόμα καὶ σήμερα ὡς ἀνέφικτα. Ὁ Ἑλληνικὸς αὐτὸς πολιτισμὸς εἶναι τὸ ὕψιστον σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ ἡ εἰδωλολατρικὴ ἀνθρωπότης, ἡ ἀνθρωπίνη δηλ. διανόησις μονάχῃ τῆς χωρὶς τὸ φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καὶ εἶναι μέγα σημεῖον πολιτισμοῦ ἀπὸ ἀπόψεως γνώσεως καὶ τέχνης.

Ὁ πολιτισμὸς ὅμως αὐτὸς κατὰ βάθος ἦτο ἀτελής καὶ ἄρρωστος, διότι εἶχε ἐντός του τὸ μικρόβιον τῆς ἀδικίας, τοῦ μίσους, καὶ τοῦ πολέμου. Ἦτο πολιτισμὸς τεχνικός, μονόπλευρος, ἀριστοκρατικὸς, πολιτισμὸς τῶν ὀλίγων (ἀριστίνδην καὶ πλουτίνδην) πολιτισμὸς ποῦ ἀγνοοῦσε τὸν ἄνθρωπον, ἀγνοοῦσε τὶς μάζες τοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸ ὁ πολιτισμὸς αὐτὸς ἐνῶ κατέκτησε τὴν σοφίαν, δὲν ἠδυνήθη νὰ λύσῃ τὸ ἀνθρώπινον πρόβλημα, ἀλλὰ κατέληξε σὲ μιὰ μεγάλη χρεωκοπία, στὴ χρεωκοπία ποῦ τὸν βρίσκει ὁ ἐρχομὸς τοῦ Χριστοῦ.

Β'.) Ἡ μετὰ Χριστὸν ἱστορία. Μὲ τὴν ἔλευση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνοίγονται νέοι ὁρίζοντες γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ παλαιὸς κόσμος μὲ τὶς προλήψεις του, τὶς ἀτέλειες καὶ τὶς ἀρρώστιές του κλονίζεται ὁλόκληρος καὶ ἀρχίζει νὰ διαλύεται ὡς χάρτινος πύργος. Νέον πνεῦμα, ἄγνωστον μέχρι τοῦδε ἀρχίζει νὰ πνέῃ καὶ νὰ συγκλονίξῃ τοὺς λαούς. Τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης, τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα τῆς ἀθανάσεως τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, τὸ κήρυγμα τῆς παγκοσμίου συναδελφώσεως, διαλύει τὰ σκότη τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου καὶ σαγηνεύει τὰ ἀδικήματα καὶ κατατρεγμένα πλήθη. Ἡ κατάρρα παρῆλθε! Ἡ ἀνθρωπότης ἀναπνέει...

Ἡ πραγματοποιήσις τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας στηριζομένης ἐπὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς πειθοῦς δὲν ἤμποροῦσε νὰ πραγματοποιηθῇ ἀμέσως, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ διέλθῃ ἀπὸ δύο στάδια: α') ἀπὸ τὸ στάδιον τῆς διαδόσεως καὶ ἐπικρατήσεως τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ

β) από τὸ στάδιον τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῆς ζωῆς δηλ. ἀπὸ τὸ στάδιον τοῦ ζωντανοῦ, τοῦ δημιουργικοῦ, τοῦ ἔμπρακτου χριστιανισμοῦ, ἀπὸ τὸ στάδιο ἐκεῖνο κατὰ τὸ ὁποῖο ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ θὰ μετεβάλλετο σὲ παλμούς ζωῆς καὶ θᾶπαιρνε τὴ μορφή τῶν ἔργων.

Τὸ πρῶτο στάδιο ἦτο στάδιο τραχὺ καὶ ἐπικίνδυνον, διότι οἱ κήρυκες τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἶχον ν' ἀντιμετωπίσουν τὸ μῖσος τοῦ κόσμου ποὺ ἀπέθνησκε, ποὺ ἔσβυνε καὶ ποὺ γι' αὐτὸ ἤθελε νὰ ἐκδικηθῇ τὴ Νέα Ζωή, νὰ πολεμήσῃ τὸ μέλλον, εἰς τὸ πρόσωπόν τους.

Κυρίως κατεπολέμησε τὸν Χριστιανισμό τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος, τὸ ὁποῖον κινούμενον ἀπὸ συκοφαντίες (αἱ μυστικαὶ τελεταὶ ἔχαρακτηρίζοντο ὡς θύεσται γεύματα καὶ οἰδιπόδιοι αἵμομιξίαι) καὶ ραδιουργίες τῶν Ἑβραίων οἱ ὁποῖοι εἶχον μεγάλην ἐπίδρασιν εἰς τοὺς κυβερνητικοὺς κύκλους τῆς Ρώμης. ἔξαπέλυσε τοὺς φοβεροὺς διωγμοὺς (Νέρων, Δομιτιανός, Τραϊανός, Ἀδριανός, Δέκιος, Βαλεριανός, Διοκλητιανός κλπ.) ἐναντίον τῶν χριστιανῶν κατὰ τοὺς ὁποίους κατὰ ἑκατοντάδας ἐσύροντο οἱ πιστοὶ τοῦ Χριστοῦ στὰ βασανιστήρια καὶ τὰ θηριοτροφεῖα. Ἡ κατάστασις αὕτῃ τῶν διωγμῶν διήρκεσε σχεδὸν 4 αἰῶνες. Ἡ παῦσις τῶν διωγμῶν καὶ ἡ προστασία τοῦ χριστιανισμοῦ συμπίπτει μὲ τὴν ἐποχὴν ποὺ ἐτέθησαν τὰ θεμέλια τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Μόλις τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος ἤρχισε νὰ παρακμάζῃ καὶ νὰ παύῃ τὰ ἡνία τῆς διακυβερνήσεως τοῦ τότε κόσμου, τὸ νεοσύστατον Βυζαντινὸν κράτος, ὁ χριστιανικὸς ἀγὼν εἰσέρχεται εἰς νέαν φάσιν. Τὸ Βυζαντινὸν Ἑλληνικὸν κράτος, ἔδωσε εἰς τὴν νέαν Ὀρθοδόξον ὅλην τὴν δύναμίν του καὶ τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα ὅλην τὴν σοφίαν του καὶ ἔτσι δημιουργήθηκε ἓνας νέος καὶ ὑπέροχος πολιτισμὸς χριστιανοελληνικῆς μορφῆς, ὁ βυζαντινὸς πολιτισμὸς, ὁ ὁποῖος ἐκράτησε τὰς πύλας τῆς Εὐρώπης κλειστάς εἰς τοὺς διαφόρους ἐπιδρομεῖς (Οὐνοὶ, Βάνδαλοι, Πέρσαι, Σλαῦοι, Ἀβάροι, Ἀραβες, Βούλγαροι κλπ.) ἐπὶ χίλια ἔτη καὶ τὸ σπουδαιότερον διέσωσε τὸν χριστιανισμόν ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἐξωτερικοὺς [ἀλλόθρησκοι ἐπιδρομεῖς] καὶ ἐσωτερικοὺς (αἱρέσεις) ἐχθρούς.

Ὁ Χριστιανισμὸς εἶχε ἀνάγκην τῆς προστασίας μιᾶς ἰσχυρᾶς πολιτικῆς ἐξουσίας διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ. Ἐὰν ἡ ἐξουσία αὕτῃ δὲν ὑπῆρχε τότε πῶς θὰ ἐθραύωντο αἱ φοβεραὶ ἐπιδρομαὶ τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἀλλοθρήσκων λαῶν οἱ ὁποῖοι εἰς συνεχῇ κύματα ἐπέπιπτον διὰ μέσου

των αίωνων ἐναντίον τοῦ Βυζαντίου καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ πῶς θὰ κατεπολεμοῦντο αἱ ὀργανωμένοι αἵρέσεις αἱ ὁποῖαι ἠπείλουν νὰ διαστρέψουν καὶ νὰ ἐκφυλίσουν τὴ χριστιανικὴ διδασκαλία ;

Τὴν προστασίαν αὐτὴν τὴν ὁποίαν εἶχε ἀνάγκη τότε ὁ χριστιανισμὸς διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ πρῶτον στάδιον αὐτοῦ, ἡ Θεία Πρόνοια τὴν παρέσχε διὰ τῆς ἰσχύος τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἐὰν ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία διεσώθη μέχρι σήμερον, ἀλώβητος καὶ ἀμετάβλητος αὐτὸ εἶναι ἔργον τῆς ἀθανάτου καὶ αἰωνίας Ἑλλάδος καὶ ἀποτελεῖ τὸ δεύτερο μεγάλο δῶρον αὐτῆς πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, μετὰ τὸ δῶρον τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Οἱ Ἕλληνες ἔδωσαν κατὰ τοὺς πρὸ Χριστοῦ αἰῶνας εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὸ ἀνθρώπινον φῶς τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν εἰς ἐποχάς ὅπου οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν σημερινῶν γαυριῶντων καὶ ὑπεραιρομένων λαῶν ἦσαν τρωγλοῦται καὶ σπηλαιογεννεῖς. Μετὰ χίλια ἔτη ὕστερ' ἀπὸ δοκιμασίας καὶ πικρίας ἡ Ἑλλάς εὐρίσκεται πάλιν εἰς τὸ προσκύνιον τῆς ἱστορίας, πρωτοπόρος εἰς τὸν μέγαν ἀγῶνα διὰ τὴν ἐπικράτησιν, ἐπιβολὴν καὶ διάσωσιν τοῦ θεοῦ πλέου πολιτισμοῦ, τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, ἐνῶ πάλιν τὴν ἰδίαν ἐποχὴν οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς σημερινούς λαοὺς ἦσαν βάρβαροι καὶ ἀπολίτιστοι.

Δὲν τὰ λέγομεν αὐτὰ ἀπὸ ὑπερηφάνειαν, ἀλαζονείαν καὶ ὑστεροβουλίαν, διότι αὐτὸ δὲν ταιριάζει εἰς Ἕλληνας καὶ δι' ἡριστιανούς. Τὰ λέγομεν διὰ νὰ περιγράψωμεν τὴν μοῖραν τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ συλλάβωμεν τὸ βαθύτερον αὐτῆς νόημα, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν νὰ ὑπηρετήσωμεν, ἡμεῖς οἱ νέοι Ἕλληνες, ἐπαξίως τὰς θελήσεις τῆς, ὅπως λαμπρὰ τὰς ὑπηρετήσαν καὶ οἱ ἐγγύτεροι καὶ οἱ ἀπώτεροι πρόγονοί μας.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν ἡ Ἑλλάς ἔχει τὰ πρωτεῖα. Εἰς τὴν διάδοσιν καὶ ἐδραίωσιν τοῦ θεοῦ πολιτισμοῦ πάλιν ἡ Ἑλλάς πρώτη. Σήμερον ἡ χρεωκοπημένη ἀνθρωπότης περιμένει τὸν νέον πολιτισμόν, ὁ ὁποῖος δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὴν ἑνωσιν τοῦ σημερινοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ μετὰ τοῦ ζωντανοῦ καὶ ἔμπρακτου χριστιανισμοῦ, καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ ἡ Ἑλλάς πρέπει νὰ εἶναι πάλι πρώτη. Αὐτὸ εἶναι τὸ χρέος τῆς σήμερον. Ἄν τὴν θεωροῦμεν ἀξίαν γι' αὐτό, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶμεν ὡς ἐγώισταί. Ἄλλωστε ἡ Ἑλλάς πάντοτε ὑπηρετήσε καὶ

εὐηργέτησε τὸν κόσμον δωρεάν. Δωρεάν ἐχύθη τὸ αἷμα τῶν Ἑλλήνων σὺν Θερμοπύλες καὶ σὴν Σαλαμίνα, δωρεάν ἐδίδαξαν τὴν ἀνθρωπότητα ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, δωρεάν ἐκτίσθη ἡ Ἁγία Σοφία καὶ δωρεάν ἔπεσε ὁ Κωνσταντῖνος ΙΑ΄ Παλαιολόγος εἰς τὰ τεῖχη τῆς Πόλης, ὅπως δωρεάν ἔχυσαν τὸ αἷμα τοὺς οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος σὴν Ἀλβανία, τὴν Κρήτη καὶ τὸ Ρίμινι καὶ δωρεάν οἱ Ἕλληνες ἀπέθνησκον ἀπὸ τὴν πείναν καὶ τὰ ἐκτελεστικά ἀποσπάσματα κατὰ τὴν Κατοχήν... Ὁλος ὁ κόσμος φίλοι καὶ ἐχθροὶ δωρεάν μᾶς ἀγαποῦν καὶ δωρεάν μᾶς μισοῦν. Δι' αὐτὸ ἡ Ἑλλάς ὑπῆρξε πάντοτε ἡ πτωχὴ νικήτρια. Ἐκείνη νικᾷ εἰς τὸ πεδῖον τοῦ πνεύματος εἴτε εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, ἀλλὰ νικᾷ δωρεάν. Διότι ἄλλοι καρποῦνται τοὺς καρποὺς τῶν ἰδικῶν τῆς κόπων καὶ νικῶν. Ἐκεῖνος ποὺ κρατᾷ τὴ λαμπάδα καὶ φωτίζει μένει πάντα μὲ κενὰς τὰς χεῖρας, διότι ἐνῶ ἐκεῖνος φωτίζει οἱ ἄλλοι ἀρπάζουν καὶ σ' αὐτὸν μένει μόνον ἡ λαμπάδα. Ἡ Ἑλλάς δὲν παραπονεῖται γι' αὐτό, διότι ὅταν φωτίζῃ—εἶναι στὸ στοιχεῖο τῆς. Παραπονεῖται διὰ τὴν ἀστοργίαν καὶ τὴν ἀγνωμοσύνην τῶν λαῶν ἀπέναντί τῆς, οἱ ὅποιοι τόσα τῆς ὀφείλουν. Ἀλλὰ πλέον τοῦ παρὰ τούτου δὲν ἔχομεν τίποτα κατ' οὐδενός. Δὲν κρίνομεν οὐδένα. Ὑπάρχει ὁ δικάζων καὶ κρίνων ὁ γνωρίζων καιροὺς καὶ καιροὺς... Ὡς Ἕλληνες θέλομεν μόνον ν' ἀξιοποιήσωμεν τὸ τάλαντον τὸ ὅποιον ἔχομεν λάβει ἀπὸ τὴν θείαν Πρόνοιαν, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ χριστιανικοῦ λόγου πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Διότι ἡ ἀνθρωπότης σήμερον διέρχεται τὴν ὀξυτέραν κρίσιν τῆς ἱστορίας τῆς. Παρέλαβεν αὕτη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἀνέπτυξεν κατὰ τρόπον βέβαια θαυμαστόν. Δὲν ἀνέπτυξεν ὅμως ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸν τεχνικὸν πολιτισμὸν καὶ τὸν ψυχικὸν πολιτισμὸν, τὸν ἀνθρωπισμὸν καὶ τοῦτο διότι ἡ ἀνθρωπότης ἠρνήθη τὸν Χριστόν.

Τὸ σφάλμα ἀνήκει καθ' ὁλοκληρίαν εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς πλὴν τοῦ ἑλληνικοῦ. Ἡ Ἑλλάς εἶναι λευκὴ καὶ ἀθώα καὶ ἐν προκειμένῳ. Ἡ Ἑλλάς ποτὲ δὲν ὑπῆρξε κακὴ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ὅσες φορές ὑπῆρξε κακὴ ἦτο κακὴ διὰ τὴν ἑαυτὴν τῆς μόνον.

Εἴπομεν ὅτι ἡ Ἑλλάς ἔκαμε τὸ καθῆκον τῆς διαφυλάξεως, προστατεύσασα, ἐδραιώσασα τὴν νέαν ἰδέαν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπὶ δέκα αἰῶνας (Βυζαντινὴ ἐποχὴ). Ἡ Θεία Πρόνοια ἀνέθεσε σὴν Ἑλλάδα τὴν πραγματο-

ποίηση τοῦ πρώτου σταδίου τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἡ Ἑλλάς εἶχε πραγματοποιήσει τοῦτο πλήρως ὅταν τὸ 1453 εἰσῆρχετο εἰς τὴν σκοτεινὴν δουλεία καὶ παρέδιδε τὰ φῶτα τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν Δύσιν. Ἡ Δύσις ἀνελάμβανε τότε βαρυτάτην εὐθύνην. Ἐπρεπε νὰ ἐργασθῇ ἐκείνη γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ δεύτερο καὶ τελικὸ στάδιο τοῦ χριστιανισμοῦ δηλ. ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῆς ζωῆς, ἡ ἔμπρακτος ἐφαρμογὴ τοῦ χριστιανισμοῦ στὴ ζωὴ. Ἡ Δύσις ὁμῶς ἐπρόδωσε τὸ καθῆκον τῆς. Ἀντὶ νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐστράφη κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἡ περίφημος ἀναγέννησις ἐξαπολύει εἰς τὸν κόσμον κηρύγματα ἀθεΐας, ὕλισμοῦ καὶ ἀντιχριστιανισμοῦ. Ἀντὶ δηλ. ἡ Δύσις νὰ κάμῃ κάτι παρὰ πᾶν ἀπὸ ὅτι εἶχε κάνει τὸ Βυζάντιον, νὰ προχωρήσῃ ἔστω καὶ ἓνα βῆμα ἐντὸς τοῦ χριστιανισμοῦ, δὲν ἔκανε οὔτε αὐτὸ ποὺ εἶχε κάνει τὸ Βυζάντιον (διαφύλαξις καὶ ἀνάπτυξις τοῦ χριστιανισμοῦ) ἀλλὰ ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς ἀρνήσεως καὶ ἔθεσε τὰ θεμέλια τοῦ σημερινοῦ ἀπανθρώπου, καταστρεπτικοῦ καὶ ἀντιχριστιανικοῦ ὕλικοῦ πολιτισμοῦ. Οἱ ἀμόρφωτοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἐδέχθησαν τότε ὑπὸ τύπον φωτὸς τὸ μεγαλύτερον σκότος ποὺ ἐγνώρισε ὁ κόσμος. Ἔτσι ἤρχισε νὰ οἰκοδομῇται ὁ πολιτισμὸς τῆς ἀρνήσεως τοῦ ὁποίου τὰ δύο σκέλη, ὁ κεφαλαιοκρατικὸς καὶ ὁ μαρξιστικὸς ὕλισμός, ἐσκόρπισαν τόσες καταστροφές καὶ τόση δυστυχία μέχρι σήμερα στὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὸ φοβερότερον ἐτοιμάζουν καὶ νέαν καταστροφὴν καὶ ἐξόντωσιν τῶν δυστυχισμένων λαῶν.

Ἡ ἀνθρωπότης κυλῖεται σήμερα εἰς μίαν ἀπαισίαν εἰδωλολατρείαν. Ὁ Χρῆστος ἔχει καταφαγῶθαι ἀπὸ τοὺς σκύλους τοῦ ἀριστεροῦ καὶ τοῦ δεξιοῦ ὕλισμοῦ ποὺ καταξεσχίζουν τὰ σπλάγχνα τῶν λαῶν. Μετὰ τὴν προδοσίαν τῆς Δύσεως ὁ ζωντανὸς χριστιανισμὸς περιφρονημένος περιέρχεται τὸν κόσμον καὶ ζητεῖ προστασίαν. Πρέπει νὰ τοῦ ἀνοιξώμεν τὰς πύλας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἑνωσις τοῦ σημερινοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ μετὰ τοῦ ζωντανοῦ καὶ ἐμπράκτου χριστιανισμοῦ διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ νέου παγκοσμίου πολιτισμοῦ (ἑνωσις ἐπιστήμης καὶ χριστιανισμοῦ, προόδου καὶ ἀγάπης, ἐλευθερίας καὶ κοινωνικῆς δικαιοσύνης, δυνάμεως καὶ ἀνθρωπισμοῦ) εἶναι τὸ μεγάλο αἶτημα τῆς ἐποχῆς μας.

Ἐδῶ εἶναι ἡ ἀποστολὴ τῆς νέας Ἑλλάδος. Ἡ ἀποστολὴ ἡ ὁποία προδόθηκε ἀπὸ τὴν ἄλλαν ἀνθρωπότητα δὲν

πρέπει νά προδοθῇ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἀποστολὴ αὐτὴ θὰ μᾶς ἐνώσῃ μὲ τὴν Ἑλλάδα τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος, τὴν Ἑλλάδα τοῦ Σωκράτη, τοῦ Πλάτωνα καὶ τοῦ Ἀριστοτέλη, μὲ τὴν χριστιανικὴν Ἑλλάδα τοῦ Βυζαντίου, τὴν Ἑλλάδα τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ Βασιλείου καὶ τοῦ Γρηγορίου καὶ θὰ μᾶς δώσῃ τὴν μεγάλην χαρὰ, τῆς εἰς τὰ ἴδια ἐπιστροφῆς. Τὶ ἐκερδίσαμεν τόσες δεκαετηρίδες τώρα ποὺ πλανώμεθα εἰς τὰ ἀντιχριστιανικά πεδία τῆς Δύσεως καὶ τοῦ Βορρᾶ; Πρέπει νὰ συμμαζευθῶμεν, νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἂν θέλωμε νὰ ξαναβροῦμε τοὺς χαμένους ἑαυτοὺς μας. Ἡ ἐπιστροφή αὐτὴ εἶναι τὸ χρέος μας σήμερα. Πρέπει νὰ ὑπακούσωμεν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος. Ὁ Κόσμος πρέπει νὰ προσχωρήσῃ στὴν «Ἑλλάδα» ὅχι «ἡ Ἑλλάς» εἰς τὸν Κόσμον. Διότι ὁ Κόσμος τῆς Δύσεως καὶ τοῦ Βορρᾶ ἔχει προδώσει τὸν «ἄνθρωπον» καὶ τὸν Χριστὸν καὶ «ἡ Ἑλλάς» οὔτε προδίδει οὔτε προσχωρεῖ σὲ προδότες. Ἐὰν ὁ Κόσμος προσχωρήσῃ στὴν «Ἑλλάδα» θὰ προσχωρήσῃ διὰ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὄφελος. Ἡμεῖς ἀπ' αὐτὸ δὲν ἔχομεν νὰ ὠφεληθῶμεν τίποτα, διότι ὅπως εἶπωμεν ἡ Ἑλλάς ἐργάζεται πάντοτε δωρεάν. Ἐὰν ἐμεῖς προσχωρήσωμεν εἰς τὸν Κόσμον εἴτε τῆς Δύσεως εἴτε τοῦ Βορρᾶ, ὁ Κόσμος θὰ ζημιωθῇ διότι θὰ διαφθαρῶμεν καὶ μεῖς ὅπως καὶ ἐκεῖνος καὶ ἔτσι δὲν θὰ μπορέσωμεν νὰ τοῦ δώσωμε τὸ φῶς ποὺ ἔχει ἀνάγκη. Ἐχει συμφέρον ἐπομένως ὁ Κόσμος νὰ παραμείνῃ ἡ Ἑλλάς εἰς τὴν «Ἑλλάδα». Ἀφοῦ δὲ ὁ Κόσμος ἔχει συμφέρον πόσο μᾶλλον ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες;

2. Ἡ προδοσία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὰ κόμματα τῆς Δεξιᾶς καὶ τῆς Ἀριστερᾶς καὶ τὸ σημερινὸν ὄραμα τοῦ λαοῦ μας.

Ἡ Ἑλλάς διέρχεται σήμερον ἡμέρας ἀφαντάστως τραγικὰς. Ὁρμητικὴ κατέρχεται τὸν κατήφορον τῆς πτώσεως καὶ καταστρέφει τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον της. Οἱ πάντες καὶ τὰ πάντα ἔχουν ἀφηνιάσει καὶ παντοῦ διαβλέπει κανεὶς φθορὰ καὶ ἀποσύνθεση. Τὸ ἔγκλημα καὶ ὁ πόνος ἔχει πληρώσει τὴν φιάλην τοῦ λαοῦ ὁ ὁποῖος ρουφᾷ τὸ περιεχόμενόν της μὲ μοιρολατρικὴ παραφροσύνῃ. Μιὰ μεγάλη πυρκαϊὰ ἐρημώνει τοὺς κάμπους τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπειλεῖ τὴν ὑπόστασίν της. Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν ἡ ἔνοχος ἡγεσία τοῦ λαοῦ, τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς ἀρι-

στερᾶς δὲν συνέρχεται ἀλλὰ στέκει ἔμπροσθεν αὐτῆς καὶ ρίχνει μπαρούτι καὶ βενζίνα. Καὶ αὐξάνεται ἡ φωτιά καὶ κατακαίει τὴν Ἑλλάδα καὶ καμαρώνουν οἱ Νέρωνες ὑποκινηταὶ τοῦ κακοῦ. Ἀφοῦ ὅμως ἡ ἔνοχος ἡγεσία τοῦ λαοῦ δὲν συνέρχεται, πρέπει νὰ συνέλθῃ ὁ ἴδιος ὁ λαός.

Λαεὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅλοι οἱ μεγάλοι φίλοι σου ποῦ σοῦ μίλησαν ἐδῶ καὶ στὸ ἐξωτερικὸ σοῦ εἶπαν γιὰ ἕνα λαμπρὸ καὶ μεγάλο μέλλον ποῦ σὲ περιμένει καὶ τοῦ ὁποίου εἶσαι ἄξιος. Σοῦ εἶπαν καὶ ἄλλα πολλά, ὅλα ὠραῖα καὶ ἐνθαρρυντικὰ λόγια, πραγματικοὺς ὕμνους γιὰ τὴ δράση σου καὶ τὶς ἀρετές σου. Μὲ πικρίαν ὅμως βλέπεις καθημερινῶς ὅτι αὐτὰ ἦσαν «ἔπεα πτερόεντα» καὶ ἡ πραγματικότης εἶναι τελείως διαφορετικὴ. Ἀντὶ τοῦ λαμπροῦ μέλλοντος βλέπεις νὰ ἔρχεται ἡ δυστυχία καὶ ἡ ἐξαθλίωσις ἀτομικὴ καὶ ἐθνικὴ, ἀντὶ τῆς ἀνατολῆς μιᾶς καλύτερης ζωῆς, βλέπεις ν' ἀπλώνωνται ἀπειλητικὰ σύννεφα στὸν οὐρανὸ σου. Αὐτὰ σημαίνουν ὅτι δὲν ἐλέχθη ἐνώπιόν σου ὅλη ἡ ἀλήθεια. Τὴν ἀλήθεια αὐτὴ ἦλθε καιρὸς νὰ τὴ μάθῃς: Λαεὶ τῆς Ἑλλάδος ἂν θέλῃς ν' ἀποκτήσῃς τὸ λαμπρὸν μέλλον τοῦ ὁποίου εἶσαι ἄξιος πρέπει νὰ ἐργασθῇς ὁ ἴδιος γιὰ τὴν ἀπόκτησίν του καὶ νὰ ἐργασθῇς μάλιστα σκληρά. Ἄν θέλῃς νὰ μὴ πέσῃς πρέπει νὰ στηρίζεσαι μόνον εἰς τὰς ἰδικὰς σου δυνάμεις. Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγάλο διδάγμα τῆς ἱστορίας σου, τὸ ὁποῖο ὅμως δυστυχῶς θυμᾶσαι πάντα ἐκ τῶν ὑστέρων. Πολλές φορές ἔμεινες νησιτικὸς διότι ἐπερίμενες νὰ σοῦ μαγειρέψουν ἄλλοι διὰ νὰ φᾶς. Ἐνῶ πάντοτε καὶ στὸν πόλεμο καὶ στὴν εἰρήνη ἐνίκησες ὅταν ἐστηρίζεσο εἰς τὸν ἑαυτόν σου πρὸ παντός. Ἐὰν δὲ σήμερον εὐρίσκεσαι εἰς τὴν ἀξιοθρήνητον θέσιν νὰ βλέπῃς ὅλα σου τὰ ὄνειρα καὶ τὶς ἐλπίδες νὰ φυλλορροοῦν, ἂν ἔχῃς περιέλθῃ εἰς τὴν ἐσχάτην ἐνδειαν καὶ σπόγνωσιν τοῦτο ὀφείλεται σὲ σένα ὁ ὁποῖος ἐστηρίχθης εἰς ξένας δυνάμεις περιφρονήσας τὰς ἰδικὰς σου. Ἀλλὰ δὲν εἶσαι σὺ ὁ ὑπεύθυνος. Σὺ εἶσε τὸ θῦμα. Ἐὰν ἔθαψες τὰ δίκαιά σου, τὴν εὐημερίαν σου, τὴ γαλήνην σου, νεκροθάπτει ὑπῆρξαν ὠρισμένα ἐκ τῶν τέκνων σου. Τὰ τέκνα σου ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ κακὴν μοῖραν ἔλαχε ὁ κλῆρος νὰ εἶναι ἡγέται σου καὶ κατευθυνταὶ σου εἰς τοὺς δυσκόλους τούτους καιροὺς, τὰ τέκνα ἐκεῖνα ἐκ μεγάλης καὶ ἀδικαιολογήτου ἀναξιότητος, ραθυμίας, ὑπεροβουλίας καὶ δολιότητος, σὲ ἔσπρωξαν στὶς τόσο ἀσύμφορες ἀκρότητες, οἱ ὁποῖες ἐτέντωσαν τὸ σχοινί, ὥστε ὅταν τὸν μοιραῖον Δεκέμβριον τοῦτο ἔσπασε, ὁ λαὸς σω-

ριάσθηκε τραυματίας χάμω, έξω της Ελλάδος, έξω της ελληνικής πραγματικότητας.

"Ετσι τραυματισμένοι οί Έλληνες, ζητούν την θεραπείαν τους, οί μέν, πρὸς Δυσμάς, οί δέ, πρὸς Βορρᾶν, καταφεύγουν εἰς ἰατροὺς τσαρλατάνους, ὅπου δὲν εὐρίσκουν θεραπείαν, καὶ τὰ τραύματα τῆς Ελλάδος μένουν ἀθεράπευτα καὶ ματώνουν.... Κατήντησε ἔτσι ἡ Ελλάς, ἡ λαμπρὰ τοῦτη χώρα, νᾶναι μετὰ τὸ ὅλων τῶν ἄλλων χωρῶν, ὁ μοναδικὸς τόπος, ὅπου χάνεται καθημερινῶς ἡ χαρά, ἡ γαλήνη, ἡ πρόοδος καὶ αὐξάνουν ἀλματωδῶς ἡ φτώχεια, οἱ φυλακὲς καὶ οἱ τάφοι!

"Ἡ θεραπεία τῆς Ελλάδος δὲν πρέπει νὰ ζητῆται εἰς ξένας κλινικάς. Μόνο τὰ ἰδικά της βότανα μποροῦν νὰ τὴν θεραπεύσουν. Δὲν ἔμπορεῖ νὰ θεραπευθῇ ὁ λαὸς διαμελισμένος. Πρέπει νὰ ἐνωθῇ διὰ ν' ἀρχίσῃ ἡ θεραπεία. Ἡ θεραπεία ἔγκειται ἐν τῇ ἐνώσει.

Οἱ δεξιοὶ προσπαθοῦν νὰ περιποιηθοῦν τὸ δεξιὸν τμήμα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ καὶ καλοῦν πρὸς βοήθειαν τὴν Δύσιν. Οἱ ἀριστεροὶ ζητοῦν νὰ περιποιηθοῦν τὸ ἀριστερὸν τμήμα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ καλοῦν πρὸς βοήθειαν τὸν Βορρᾶν.

Καὶ λέγουν οἱ δεξιοί: διὰ νὰ θεραπευθῇ τὸ σῶμα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ πρέπει ν' ἀποκοποῦν τ' ἀριστερά του μέλη (οἱ Ἑαμοβούλγαροι). Καὶ λέγουν οἱ ἀριστεροί: διὰ νὰ θεραπευθῇ ὁ λαὸς πρέπει ν' ἀποκοποῦν τὰ δεξιὰ του μέλη (οἱ φασίστες καὶ προδότες). Καὶ μετὰ τὸ φοβερὸ νιστέρι τὸ διχασμὸ, ἀνὰ χεῖρας ἔχει ἀρχίσει ἡ χειρουργικὴ ἐπέμβασις. Κόπτουν οἱ δεξιοὶ ἓνα κομμάτι καὶ τὸ πετοῦν, κόπτουν οἱ ἀριστεροὶ ἄλλο ἓνα. Προχωροῦν οἱ ἀριστεροί, προχωροῦν καὶ οἱ δεξιοί. Νὰ κόψωμε κι' ἀπὸ δὴ νὰ κόψωμε κι' ἀπὸ κεῖ. Κι' αὐτὸ μᾶς πειράζει κι' αὐτὸ δὲν ὠφελεῖ. "Ἄς κοπῇ καὶ τοῦτο ἄς πάῃ καὶ τᾷλλο.... Ὁ ναρκωμένος ἀσθενὴς ὁ Λαὸς δὲν ἐννοεῖ νὰ ξυπνήσῃ! Καὶ τὸ χειρουργεῖο συνεχίζεται. Ἐξορίζουν καὶ σκοτώνουν οἱ δεξιοί, σφάζουν καὶ καταστρέφουν οἱ ἀριστεροί. Καὶ ὁ λαὸς κοιμᾶται! Τοῦκοψαν τὰ πόδια, πᾶν καὶ τὰ χέρια, τοῦ βούλωσαν καὶ τ' αὐτιά, τοῦ βγαλαν καὶ τὰ μάτια, τοῦ φαγαν καὶ τὰ πλεμόνια! Καὶ οἱ λαμπροὶ μας χειρουργοί, ἀριστεροὶ καὶ δεξιοὶ μετέβαλλαν τὸ λαὸ μας σ' ἓνα τέρας, σ' ἓνα παραμορφωμένο ἀνάνηρο, μὲ ἀφάνταστη δυστυχία.

"Ετσι ἀνάνηρη καὶ παραμορφωμένη ἡ Ελλάδα μας, ἡ Ελλάδα ποὺ σᾶν τὸν ἥλιο τῆς, ἥλιος ἄλλοῦ δὲν λάμ-

16

πει, παρουσιάσθηκε στο συνέδριο τῶν λαῶν. Περίεργα τὴν κύτταξαν τὰ ἄλλα ἔθνη κι' ἀπόρησαν : Τί εἶναι τοῦτο; Τί ζητάει αὐτός ὁ κουρελής;

—Εἶναι ἡ 'Ελλάδα! φώναξε ὁ Πρόεδρος.

Τὸ τί ἔγινε τότε δὲν περιγράφεται. Ἄλλοι ἔμπιξαν τὰ γέλοια, ἄλλοι τὴν συμπονέθηκαν ἀπλῶς κι' ἄλλοι τὴν πλησίασαν καὶ τῆς ἔδειξαν τὰ δόντια τους καὶ τὰ νύχια τους, ποῦ τῆς ἦταν ἄλλωστε πολὺ γνωστά ἀπὸ τὸ ἐγγὺς παρελθόν. Κι' ἡ 'Ελλάδα ντροπιασμένη ἀπ' αὐτὴ τὴν ὑποδοχή, ἐπῆρε κλαίουσα τὸ δρόμο τοῦ γυρισμοῦ, τῇ στιγμῇ ποῦ στήναι αἴθουσα τῶν τελετῶν τοῦ Συνεδρίου, χόρευαν ἀγκαλιασμένοι οἱ ἐχθροὶ καὶ οἱ φίλοι τῆς κάποιο βάλς, ρουφώντας σαμπάνια καὶ βότκα!

Λ α ε τ ῆ ς ' Ε λ λ ά δ ο ς

Ὑπεύθυνοι γιὰ τὸ σημερινό σου κατάντημα εἶναι οἱ ἡγέτες τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς ἀριστερᾶς, οἱ ὁποῖοι ἐξ ἐπαγγέλματος διδάσκουν τὸ μῖσος καὶ τροφοδοτοῦν τὴν παντοειδῆ ἁμαρτία εἰς τὸν μάταιον ἀγῶνα τῆς κομματικῆς ἐπικρατήσεως, οὐδόλως ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὸν πραγματικὸν σου συμφέρον. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐπενόησαν τὸν Λίβανον διὰ νὰ δημιουργήσουν κατόπιν τὸν Δεκέμβριον καὶ ἐδημιούργησαν τὴν Βάρκιζαν διὰ νὰ παρουσιάσουν κατόπιν τὴν τραγωδίαν τῆς Ἑλληνικῆς ὑπαίθρου. Οὐδέποτε ὑπῆρξαν εἰλικρινεῖς πρὸς τὸν λαὸν ἀλλὰ ἔχουν ἀναγάγει εἰς ἐπιστήμην τὴν διπροσωπίαν, τὴν διπλωματίαν, τὴν ἐκμετάλλευσιν ἠθικὴν καὶ ὕλικήν. Ψεῦται ἐκ συστήματος ἀπέναντι τοῦ λαοῦ, ἀφήνουν νὰ τρέχουν ἀπὸ τὰ ὑπουλάματα τους, πλούσια τὰ κροκοδείλια δάκρυα, διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰ δράματα, ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ, τοῦ λαοῦ, διὰ τὴν πρόληψιν τῶν ὁποίων οὐδέποτε ἡργάσθησαν ἐγκαίρως καὶ εἰλικρινῶς.

Ἄμαρτωλοὶ ἡγέται τῆς Δεξιᾶς καὶ τῆς Ἀριστερᾶς! Δὲν συναισθάνεσθε ἄραγε τὴν τρομερὰν σας εὐθύνην διὰ τὰ ἀνήκουστα ἐγκλήματα ποῦ σᾶς βαρύνουν; Τί θὰ ἀπολογηθῆτε τὴν ἡμέραν ποῦ θὰ κληθῆτε νὰ λογοδοτήσετε γιὰ τὰ ὀρφανὰ καὶ τίς χῆρες, τίς μαυροφορεμένες μαννάδες καὶ τὰ ἐρείπια ποῦ ἐδημιούργησεν ἡ ἄφρων καὶ ἀνθελληνικὴ πολιτικὴ σας; Εἴσθε ἔνοχοι ἀπέναντι τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ λαοῦ, διότι οὐδέποτε ἐσκέφθητε ἢ ἐπράξατε σύμφωνα μὲ τὸ πραγματικὸν τοῦ λαοῦ συμφέρον, ἀλλὰ πάντοτε πειθήνια ὄργανα ὑπῆρξατε λαῶν ξένων πρὸς τὴν 'Ελλάδα. Ἐκείνων τὰ συμφέροντα ἐξυπηρετήσατε, οἱ μὲν

τῶν πρὸς Δυσμάς, οἱ δὲ τῶν πρὸς Βορρᾶν Κυρίων, τὰ ὑπηρετήσατε δὲ θαυμάσια καὶ μόνον τῆς Ἑλλάδος τὰ συμφέροντα ὑπῆρξατε ἀνάξιοι νὰ ὑπηρετήσετε.

Μωροὶ καὶ τυφλοὶ ! Ποῖον ἄλλον κύριον ἔχετε ἐκτὸς τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος ; Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ εἰσθε ἔλληνες καὶ νὰ ἐπιδιώκετε τὴν ταφὴν τῆς Ἑλλάδος διὰ ν' ἀναστηθοῦν λαοὶ ἄλλοι ; Τί εἶδους ποιμὴν εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ἀνοίγει τὰς πύλας διὰ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ ποίμνιον οἱ λύκοι ; Ὁ ποιμὴν αὐτὸς εἶναι κλέπτης τρὺ ποιμνίου. Καὶ σεῖς ἡγέται τῆς Ἀριστερᾶς καὶ τῆς Δεξιᾶς δὲν εἰσθε ποιμένες. Εἰσθε κλέπται τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, εἰσθε λύκοι μὲ δέρμα προβάτου. Οἱ μὲν ἀνοίξατε τὰς βορείους, οἱ δὲ τὰς νοτίους πύλας καὶ εἰσεχώρησαν οἱ λύκοι καὶ ἐκ Βορρᾶ καὶ ἐκ Νότου. Καὶ σεῖς, σεῖς οἱ προβατόσχημοι λύκοι ἠνώθητε ὁ καθένας μὲ τοὺς φίλους του εἰσελθόντας λύκους καὶ ἔτσι ἤρχισε ἡ μεγάλη τραγωδία τῆς Ἑλλάδος τὴν ὁποῖαν μὲ ἀφάνταστον σαδισμόν ὑποδαυλίζετε καὶ ἐνισχύετε.

Οἱ δεξιοὶ λύκοι μὲ τοὺς ἐκ Νότου εἰσελθόντας, λέγουν εἰς τὸν Λαὸν ὅτι σκοπὸς μας εἶναι νὰ σὲ ἐλευθερώσωμε ἀπὸ τοὺς ἐκ Βορρᾶ λύκους. Οἱ Ἀριστεροὶ λύκοι μὲ τοὺς ἐκ Βορρᾶ λέγουν ὅτι ἐργάζονται διὰ ν' ἀπελευθερώσουν τὸν λαὸν ἀπὸ τοὺς ἐκ Νότου λύκους. Καὶ ἔτσι σκοτώνουν οἱ μὲν τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ, σκοτώνουν οἱ δὲ τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ κι' ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ σωθῇ ὁ λαός ! Κατάλαβες λαὲ τί γίνεται ; Πρέπει νὰ σκοτωθοῦν τὰ παιδιὰ σου, νὰ γεμίση ὄρφανὰ ὁ τόπος καὶ μαυροφορεμένες γυναῖκες γιὰ νὰ σωθῇς !...

Ἡγέται τῆς Δεξιᾶς καὶ τῆς Ἀριστερᾶς. Δὲν εἰσθε εἰλικρινεῖς ἀπέναντι τοῦ λαοῦ. Παρουσιάζεσθε τεθλιμμένοι ἐνώπιον τοῦ λαοῦ πίπτετε γονικλινεῖς εἰς τοὺς νιόσκαφους τάφους ποὺ σκεπάζουν τὰ θύματά σας καὶ ἀφήνετε νὰ μουσκεύουν τοὺς τάφους ποταμοὶ νόθων διακρύων, ὕστερα δέ, μετὰ τὴν τοιαύτην θεατρικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ πένθους σας, ἀπέρχεσθε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, ρίπτετε εἰς μίαν γωνίαν τοῦ γραφείου σας τὸ ψεύτικον προσωπεῖον τοῦ προβάτου μὲ τὸ ὁποῖον εἶχατε παρουσιασθῇ εἰς τὸ μνημόσυνον τοῦ λαοῦ καὶ μὲ τὴν πραγματικὴν σας μορφήν πλέον, τὴν μορφήν τῆς τίγρεως καὶ τῆς ὑαίνης, ἐκδίδετε τὰς νέας διαταγὰς καθ' ἕνα πρὸς τὰ ὑπ' αὐτὸν ὄργανα πρὸς συνέχισιν τοῦ ἀγῶνος. Τὴν ἐπομένην αἱ ἐφημερίδες κάμνουν τὸν ἀπολογισμόν τοῦ φρικτοῦ τούτου ἀδελφοκτόνου πολέμου.

Καὶ ὁ λαός, ὁ πραγματικὸς ἐλληνικὸς λαός, σ' ὁποια-

δῆποτε παράταξη κι' ἂν ἀνήκει, πληροφορεῖται μὲ πικρίαν καὶ πόνον, ὅτι τόσοι "Ἕλληνες ὑπῆρχον χθὲς καὶ δὲν ὑπάρχουν σήμερον, ὅτι τόσοι "Ἕλληνες προσεφέρθησαν πάλιν ὡς γεῦμα εἰς τὸν Μινώταυρον τοῦ ἑλληνικοῦ διχασμοῦ. Ἡ ἱστορία αὕτη συνεχίζεται καὶ ἐρημώνεται καὶ χάνεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ἡ ζωὴ τοῦ τόπου αὐτοῦ. Ναί! Σεῖς σατανικοὶ ἔμποροι τοῦ λαοῦ μας μετεβάλατε τὴν Ἑλλάδα τῶν ἡρώων εἰς ρακέन्दυτον ἐπαίτην, διὰ νὰ δυνηθῇτε νὰ τὴν πωλήσετε εἰς ξένας ἐπιρροάς, εἰς ξένους μνηστήρας μὲ ἀνωμάλους ὁρέξεις! Σεῖς οἱ ὅποιοι ἐκόψατε τὰ μεγάλα φτερά τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰ ὅποια ἐκλώσθησε τὸν νεοσσὸν τῆς Νίκης, τότε ποῦ τὰ ἄλλα ἔθνη ἦσαν τελείως γυμνά καὶ τὰ φτερά αὐτὰ τὰ πωλήσατε εἰς τοὺς ξένους καὶ σήμερον κοσμοῦν τὰ κεφάλια κάποιων μεγάλων κυριῶν τῆς ἀριστοκρατίας τῶν λαῶν. Μὲ τὰ φτερά τῆς Ἑλλάδος πετοῦν σήμερον ἡ Μόσχα καὶ τὸ Λονδίνον καὶ ἡ ἄμοιρη πατρίδα μας δὲν ἔχει ἔστω καὶ λίγα πούπουλα γιὰ νὰ φυλάξῃ τὰ μέλη της ἀπὸ τὸ κρύο!

Ἀποτεινόμεθα πρὸς σᾶς τοὺς ἡγέτας καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ, οἰαοδῆποτε παρατάξεως. Ἐλᾶτε, σεῖς, δεξιοὶ καὶ ἀριστεροί, οἱ ὅποιοι ἐξαπολύσατε τὰ κακοῦργα συνθήματα εἰς τὰς λαϊκὰς μᾶζας, ἐλᾶτε ν' ἀτενίσετε τὰ θύματα σας. Δὲν φοβεῖσθε τὸν Θεόν, διὰ τοὺς δυστυχεῖς ποὺ ἔχετε πάρει στὸ λαιμό σας, διὰ τὸ μέγεθος τῆς λαϊκῆς συμφορᾶς τῆς ὁποίας εἴσθε σεῖς οἱ αὐτουργοί, διὰ νὰ διατάξετε τὴν κατάπαυσιν τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ; Ἀλλὰ βέβαια τί ἀνάγκη ἔχετε σεῖς; Ἄς ξεψυχοῦν στὰ βουνὰ καὶ στίς χαράδρες τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ, ἃς κλαῖνε μανάδες καὶ ὀρφανά. Ἐσᾶς τί σᾶς μέλει; Ἐχετε τὰ καλὰ σας σπίτια μὲ ὅλας τὰς ἀνέσεις, ἔχετε τίς κοῦρσες καὶ τὰ μεγαλεῖα σας, ἡ πείνα καὶ τὸ κρύο εἶναι ἄγνωστα γιὰ σᾶς. Τί σᾶς μέλει λοιπὸν ἂν χάνονται 50 ἢ 100 Ἕλληνες κάθε μέρα; Μήπως τοὺς παραλάβετε μὲ ἀπόδειξη ἢ μήπως ἀξίζουν καὶ τίποτα περισσότερο γιὰ σᾶς τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ; Τὰ παιδιὰ αὐτὰ εἴτε σφυροδρέπανο ἔχει τὸ καπέλο τους εἴτε κορώννα τᾶχει γεννήσει ἡ μάνα τοῦ λαοῦ. Καὶ μιᾶς φτωχῆς μάνας τὸ παιδί τί ἀξία μπορεῖ ν' ἄχῃ γιὰ σᾶς; Ὅσο κι' ἂν ἀξίζει δὲν μπορεῖ ν' ἀξίξῃ περισσότερο ἀπὸ μιὰ ριπὴ πολυβόλου! Γι' αὐτὸ μένετε ἀσυγκίνητοι ἢ κάνετε τᾶχα πῶς κλαῖτε, σὺν μεγάλοι θεοτρίνοι ποὺ εἴσθε. Ἀλλὰ φτάνει πιά!

Λαέ της 'Ελλάδος

Τὸ Χριστιανικὸν Προοδευτικὸν Κόμμα καταγγέλλει ἐνώπιόν σου τὴν μόνην ἐπικίνδυνον καὶ ὑπεύθυνον συμμορίαν τὴν ὁποίαν ἀποτελοῦν οἱ Τσαλδάρηδες, Ζαχαριάδης, Παπαδρέου, Βενιζέλοι, Κανελλόπουλοι, Γονατᾶδες, Ζέρβηδες, Σοφούληδες, Σβῶλοι καὶ Σία. Οἱ ἄνθρωποι αὗτοὶ ἐνσυνειδήτως ἐπεδίωξαν τὸν διχασμὸν σου διὰ νὰ σὲ ἐμπορευθοῦν μὲ ξένας δυνάμεις τῆς συμπαθείας των, ἀδιαφορήσαντες τελείως διὰ τὰ πραγματικά σου συμφέροντα, ὑπεράνω τῶν ὁποίων ἔθεσαν τὰς ἀτομικὰς των ἐπιδιώξεις. Διὰ τῆς τακτικῆς των αὐτῆς ἀπεγύμνωσαν τὸν λαὸν ἀπὸ τοῦ ἠθικόν του ἔρμα καὶ ἐκαλλιέργησαν μὲ σύστημα ἐντὸς τοῦ ἐγκληματικὰ καὶ ἀντικοινωνικὰ ἐνστικτα. Ἀποτέλεσμα τοῦτου, εἶναι ὁ ἀρριβισμὸς καὶ ἡ ἀδιαφορία διὰ τὸν πλησίον, τὰ ὁποῖα ἔφεραν τὴν τάσιν τοῦ εὐκόλου πλουτισμοῦ καὶ φαταουλισμοῦ μὲ ἀποτέλεσμα τὸ οἰκονομικὸν ἀδιέξοδον τῆς χώρας καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀδιαφορία διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα τοῦ πλησίον μὲ ἀποτέλεσμα τίς ἄπειρες δολοφονίες καὶ καταστροφές τῶν τελευταίων ἐτῶν. Καταγγέλλομεν λοιπὸν τὸ ἀντιμαχόμενον τοῦτο συγκρότημα εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν κάθε τιμίου ἀνθρώπου καὶ Ἕλληνος καὶ χριστιανοῦ ἐπὶ τῆς καταγγελίας αὐτῆς.

Τὸ Χριστιανικὸν Προοδευτικὸν Κόμμα ἀποτείνεται πρὸς τὸ παραστρατημένον λαὸ τῆς 'Ελλάδος :

Λαέ! Θῦμα τοῦ σφυροδρέπανου καὶ τῆς κορώνας! Ἄκουσε τὴ φωνή μας τώρα ποὺ δὲν εἶναι ἀκόμα ἀργά. Λαέ χριστιανικὴ τῆς 'Ελλάδος δὲν εἶναι σημά σου τὰ σφυροδρέπανα καὶ οἱ κορώνες, τὰ Χ καὶ τὰ ΕΑΜ καὶ τὰ ΕΔΕΣ. Αὐτὰ εἶναι οἱ ἀλυσίδες καὶ οἱ τύραννοί σου καὶ εἶσε, Σὺ, εἰς θέσιν καλῦτερον παντὸς ἄλλου νὰ τὸ γνωρίζῃς. Τὸ σημά σου ἑλληνικὴ λαέ, τὸ σημά τῆς χαρᾶς καὶ τῶν ἐλπίδων, τὸ σημά τῆς προόδου, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης, δὲν εἶναι δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλο, εἰμὴ τὸ σημά ποὺ ἐκπέμπει ὁ Γολγοθᾶς τὸ σημά τῆς ἀγάπης, τῆς αὐτοθυσίας, τῆς συγγνώμης καὶ τοῦ καθήκοντος, ἐνωμένο μὲ τὸ σημά ποὺ ἐκπέμπει ἡ Ἀκρόπολις τὸ σημά των ἐπιστημῶν καὶ των τεχνῶν, τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Μὲ αὐτὸ τὸ σημά ἐμεγαλουργήσες ὅταν ἐμεγαλουργήσες. Τώρα διατὶ τὸ ἐλησμόνησες; Διὰ νὰ μεταβληθῇς εἰς ἀπαίσιον ὄργανον τοῦ μίσους καὶ τῆς καταστροφῆς;

20

Ἐσὺ ποὺ κρατᾷς τὸ μαχαίρι καὶ τὸ μπιστόλι τοῦ δολοφόνου εἴτε χίτης εἶσε εἴτε κομμουνιστῆς μάθε τοῦτο : Τὴν στιγμήν ποὺ ἀφαιρεῖς τὴν ζωὴ τοῦ πλησίον σου καὶ ἐνσπείρεις τὸ πένθος καὶ τὴν δυστυχία, τὴν στιγμήν ἐκείνην ἔχεις κηρύξει τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Νικητοῦ τοῦ κόσμου τοῦτου τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ καὶ γνωρίζεις βέβαια ὅτι «σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν». Τὴν στιγμήν ἐκείνην, δολοφόνε, σκέψου ὅτι τοῦ δικαστῆς τῶν ἀνθρώπων μπορεῖς νὰ τοὺς ἐξαπατήσῃς ἀλλὰ τὸν Θεὸν κριτὴν, ὄχι ! Πρόσεξε λοιπόν ! Πάψε νὰ λυπῇς τὸν Χριστόν. Διότι ἐκεῖνος εἶναι ὁ μέγας ἀκρογωνιαίος λίθος πάσης ἀληθοῦς ἀνοικοδομήσεως καὶ «ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ λικμήσῃ αὐτόν». Δολοφόνε ! Παραστρατημένο παιδί τοῦ Λαοῦ, ἴσως νὰ μᾶς εἰρωνευθῇς ποὺ σοῦ μιλοῦμε ἔτσι, διότι τ' ἀφεντικά σου, οἱ διαφθορεῖς σου, σὲ δίδαξαν νὰ περιφρονῇς τὸ Νόμο τοῦ Θεοῦ, ἡ εἰρωνεῖα ὅμως αὐτὴ δὲν σὲ ὠφελεῖ σὲ τίποτα. Σὲ ὠφελεῖ ὅμως, Ἕλληνα, θῦμα τοῦ σφυροδρέπανου καὶ τῆς κορώνας, νὰ προσέξῃς καὶ ν' ἀναλογισθῇς, τί ἦσαν καὶ τί ἔγινες, τί ἐπιδίωκες καὶ τί ἐπέτυχες καὶ πόση δυστυχία ἔχεις σκορπίσει σ' αὐτὸ τὸ λαὸ ἐκτελωντας τίς διαταγὰς τῶν παραφρόνων ἡγετῶν σου. Καὶ σὺ ἑαμίτη καὶ σὺ χίτη ἀπέτυχες οἰκτρῶς εἰς τὸ ἔργον σου. Οὔτε ἡ λαοκρατία ἐπεκράτησε, οὔτε ἡ τάξις ἀπεκατεστάθη, οὔτε ἡ Ἑλλάς ἐδικαιώθη. Ἀπὸ στρατιώτῃ τῆς ἀπελευθερώσεως σὲ μετέβαλλαν σὲ δῆμιον τοῦ λαοῦ. Κι' ἔτσι, σεῖς, οἱ πρώην φίλοι, οἱ πρώην συντοπίτες οἱ γείτονες, οἱ συγγενεῖς, οἱ συνάδελφοι, μίαν ἡμέραν, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσετε εὐρέθητε ἀντιμέτωποι μὲ ἓνα στιλέττο στὸ χέρι καὶ μὲ διαταγὴ ἐξοντώσεως. Καὶ σεῖς, χωρὶς ν' ἀναλογισθῇτε τὰς συνεπείας, ἀρχίσατε σ' ἄν τρελλοὶ τὸ μακελειό, ὑπακούσαντες σὲ μιὰ ἀμαρτωλὴ καὶ πουλημένη ἡγεσία. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς Σεῖς μὲν καθὼς καὶ ἡ Ἑλλάς δὲν ὠφελήθητε εἰς τίποτα, ἀπεναντίας κατεστράφη, ἐνῶ αἱ δυνάμεις τῶν ὁποίων τὰς διαταγὰς ἐξετελέσατε κατὰ γράμμα, εἰς τὸν ἀδελφοκτόνον σας πόλεμον, βλέπετε ὅτι καὶ ἐπροόδουσιν καὶ οἱ λαοὶ τῶν ἐορτάζουν, ἐνῶ ἡ Ἑλλάς ἡ πατρίδα σας θρηνεῖ τὴ μοῖρα τῆς καὶ τὰ παιδιά της.

Χαίρει καὶ ἐορτάζει ἡ Μόσχα καὶ τὸ Λονδῖνον ἡ Σόφια, τὸ Βελιγράδι, καὶ τὰ Τύρανα καὶ μόνον ἡ αἱματοβαμμένη Ἑλλάς θρηνεῖ καὶ πενθεῖ τὰ παιδιά της. Μόνον ἡ Ἑλλάς μαραίνεται καὶ φθείνεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν.

ὄρφανή κι' ἐγκαταλελειμμένη εἰς τὴν ἡμέραν τῆς Νίκης ἐνῶ ὅλοι τὴν καθησπάζοντο εἰς τὰς ἡμέρας τῶν κινδύνων καὶ τοῦ πολέμου.

Συνέλθετε λοιπόν, ἀνοίξετε τὰ μάτια σας, διὰ νὰ δῆτε τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος. Συναισθανθῆτε ὅλοι τὸν τρομερὸ κατήφορο εἰς τὸν ὁποῖο σὰς ὡδήγησε ἡ ἄπιστος ἡγεσία καὶ μετανοήσετε. Τώρα γνωρίζετε τὴν ἀσθένεια καὶ τὸ φάρμακο. Ἡ ἀσθένεια εἶναι ἡ διχόνοια καὶ τὸ μῖσος. Ἡ μόλυνσις προέρχεται ἀπὸ τὴν ἡγεσίαν Ἀριστεράν καὶ Δεξιάν. Τὸ φάρμακον εἶναι ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἱστορίας μας.

Πάψετε πλέον ν' ἀκολουθῆτε τὰς ἐγκληματικὰς ὁδηγίας τῆς ἡγεσίας σας. Πάψετε νὰ ροφᾶτε τὰ ναρκωτικὰ τῶν νόθων καὶ πλαστῶν συνθημάτων τὰ ὁποῖα σὰς ἔχουν ὡδηγήσει μέχρι σήμερα στὴ καταστροφή. Πάψε Λαὲ ν' ἀκολουθῆς τὰς πλάνας τῶν ἀπατεώνων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι σὲ προαγάγουν εἰς τὴν διαφθοράν διὰ νὰ δύνανται νὰ σ' ἐμπορεύωνται κερδοσκοποῦντες μὲ τὸ αἷμα τῶν παιδιῶν σου.

Λαὲ, δὲν ὑπάρχει γιὰ σένα ἄλλη ὁδὸς εἰμὴ ἡ ὁδὸς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς καλεῖ ὅλους : «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι. κ' ἀγῶ ἀναπαύσω ὑμᾶς, Ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρῶτος εἰμὶ καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστι» (Ματθ. ΙΒ 28-30) καὶ ἡ ὁδὸς τῆς αἰωνίας Ἑλλάδος ἡ ὁποῖα μᾶς λέγει : Παιδιά μου διατὶ ἐστράφητε ἐναντίον μου ; Θέλετε νὰ κρημνίσετε τὸ σπίτι σας ; Διατὶ προδίδετε τὸν Παρθενῶνα καὶ τὴν Ἀγία Σοφία, τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Χρυσόστομο, τὶς Θερμοπύλες καὶ τὴν Ἀλβανία ; Συνέλθετε ! Εἴσθε παιδιά μου καὶ πρέπει «αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων».

Διὰ νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν ὁδὸν αὐτὴν καὶ ν' ἀξιοποιήσωμεν τὸ αἷμα τῆς ἐποχῆς μας, ἰδρύθηκε τὸ Χριστιανικὸν Προοδευτικὸν Κόμμα, τὸ ὁποῖον καὶ ἐμφανίζεται ἐνώπιόν σου, Λαὲ τῆς Ἑλλάδος, σήμερον. Ἐρχόμεθα ἐνώπιόν σου εἰς τὰς κρίσιμους σημερινὰς στιγμὰς καὶ κηρύττομεν τὴν ἑνωσιν καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἑθνους.

Καλοῦμεν ὅλους, εἴτε χίτες εἴτε κομμουνιστές, εἴτε βασιλόφρονες εἴτε δημοκράτες, εἴτε φίλους εἴτε ἐχθροὺς, εἴτε χωροφύλακες εἴτε ἀντάρτες, εἴτε γυναῖκες εἴτε ἄνδρες, μὲ τὴν σημαίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος, τὰ βαδίζ-

σώμεν ένωμένοι τόν άνηφορικόν δρόμον τοῦ Ἔθνους, διὰ τήν δημιουργίαν τοῦ νέου μεγάλου πολιτισμοῦ, τόν ὅποιον ζητοῦν οἱ αἰῶνες μας, τόν ὅποιον ἡ χρεωκοπημένη άνθρωπότης τοῦ ὕλισμοῦ καί τῆς άρνήσεως δέν ἡδυνήθη νά δημιουργήσῃ καί τοῦ ὁποίου τήν πραγματοποίησιν ὁ Θεός ἔχει άναθέσει καί πάλιν εἰς τήν Ἑλλάδα.

Ἡ φωνή μας εἶναι τὸ προσκλητήριον τῶν ζωντανῶν Ἑλλήνων καί Χριστιανῶν. Ἀπὸ τὸ προσκλητήριον αὐτὸ δέν πρέπει ν' άπουσιάσῃ κανείς. Διότι κάθε άπουσία ἀπὸ τὸν άγῶνα αὐτὸν σημαίνει παραστράτημα καί πλάνην καί εἶναι τόσα πολλὰ τὰ παραστρατήματά μας ὥστε εἶναι καιρὸς πλέον νά σταματήσουν. Βεβαίως θά ὑπάρξουν καί μερικοὶ εἰς άμφοτέρας τὰς παρατάξεις τοὺς ὁποίους δέν θ' άφήσῃ ὁ φανατισμὸς καί ἡ τύφλωσις νά ἴδουν τήν ἀλήθειαν καί νά μετανοήσουν. Ἔτσι θά ἐξακολουθήσουν νά ὑπηρετοῦν τοὺς ἐχθροὺς τοῦ λαοῦ καί τῆς Ἑλλάδος διότι ὁ φανατισμὸς «τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καί πεπώρωκεν αὐτῶν τήν καρδίαν ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καί νοήσωσι τῇ καρδίᾳ καί ἐπιστραφῶσι καί ἰάσωμαι αὐτούς». (Ἰωάν. ΙΒ' 40). Ἀλλὰ οἱ ὀλίγοι αὐτοὶ άμετανόητοι θά εἶναι άκίνδυνοι καί διὰ τήν Ἑλλάδα καί διὰ τὸν λαόν, ὅταν πάψωμεν νά ὑπακούωμεν σ' αὐτούς. Δέν ἔχομεν λοιπὸν παρά νά τοὺς δηλώσωμεν εἴτε εἶναι χίται βασιλοκάπηλοι, εἴτε σοσιαλκάπηλοι κομμουνιστὰι ὅτι διακόπτομεν κάθε σύνδεσμον μαζί τους καί ὅτι τασσόμεθα ὑπὸ τήν σημαίαν τῆς άγάπης καί ακολουθοῦμεν τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ. Μὲ ἐν γενναῖον βῆμα μετανοίας θέλομεν άφοπλίσῃ τήν μίσθαρνον καί ἄπιστον ἡγεσίαν μας καί θέλομεν άπογυμνώσῃ αὐτὴν ὕλικῶς ὅπως εἶναι γυμνὴ καί ἡθικῶς. Τότε θά ἐκπλαγοῦν ὅλοι διὰ τὸ μέγεθος τῆς γυμνότητός της καί θ' άπορήσουν πῶς ἐπὶ τόσον καιρὸν εἶχον πιστεύσει καί ὑπακούσει εἰς μίαν τόσον γυμνὴν καί νεκράν ἡγεσίαν, ἡ ὁποία εἶναι μακράν τοῦ Χριστοῦ, μακράν τῆς άγάπης, μακράν τῆς «Ἑλλάδος» καί γνωρίζει νά χαλεκῇ μόνον τὰ δεσμὰ τοῦ λαοῦ.

Ἐλᾶτε λοιπὸν μαζί μας ὅλοι ὅσοι αἰσθάνεσθε μέσας τῇ ζωντάνειᾳ καί τῇ δύναμει γιὰ τὴ μεγάλη ἐξόρμηση τοῦ άτομικοῦ καί κοινωνικοῦ λυτρωμοῦ. Ἐλᾶτε μαζί μας γιὰ τὴ δικαίωση καί τὴ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος.

Ἐλᾶτε μαζί μας χίτες καί κομμουνιστὲς, φασίστες καί δημοκράτες, πλούσιοι καί πτωχοί, νέοι καί νέες, διὰ νά οἰκοδομήσωμε ἐπὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ τήν Ἀνάστασιν τοῦ ἡρώϊκοῦ λαοῦ μας. Ἐλᾶτε μαζί μας ἡ ἁ-

γάπη και ἡ συγγνώμη θὰ μᾶς κάμῃ ἀξίους γιὰ τὸ μεγάλο ἀγῶνα. Ἐλάτε μαζί μας μὲ ἀπόφαση, μὲ καλὴ καρδιά, ἐλάτε ἀπλοὶ καὶ καθαροί. Μὴν παραλάβετε μαζί σας ὄπλα. Τὰ ὄπλα ποὺ σκορποῦν τὸ θάνατο εἶναι ἄχρηστα γιὰ ἓνα χριστιανό. Ὁ χριστιανὸς πολεμᾷ μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὴ συγγνώμη. Ἐγκαταλείψατε τοὺς δημίους—ἀρχηγούς σας γιὰ νὰ μπορέσωμε νὰ φθιάξωμε μιὰ Νέα Ἑλλάδα ἐλεύθερη κι' εὐτυχισμένη, μακριὰ ἀπὸ κάθε ξένη ἐπιρροή, ἀπὸ κάθε ἐξευτελισμὸ κι' ἐπαιτεία.

Ἀγωνιζόμεθα γιὰ ν' ἀποκτήσῃ ὁ λαὸς ὅτι εἶχε καὶ τῷχασε, ὅτι ἔπρεπε νᾶχῃ τώρα καὶ δὲν τῷχει, ὅτι δικαιούται ν' ἀποκτήσῃ καὶ τοῦ τὸ στεροῦν. Ἀγωνιζόμεθα διὰ νὰ κάμῃ κτῆμα τοῦ τὸ παρελθόν, διὰ νὰ ζήσῃ τὸ παρόν του, διὰ νὰ κατακτήσῃ τὸ μέλλον του. Γι' αὐτὸ ζητοῦμε ἀπ' ὅλους πρὸ παντός κατανόηση, διότι χωρὶς αὐτὴν ὅσον ὠραῖα καὶ λογικά καὶ ἂν ὁμιλῶμεν καὶ ἂν ἐργαζόμεθα δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ δημιουργήσωμεν τὴν Νέαν Ἑλλάδα. Συμβουλευθῆτε λοιπὸν τοὺς ἑαυτοὺς σας, ἀποφασίσετε καὶ ἐλάτε. Ἐὰν κανεὶς ἐρχόμενος καθ' ὁδὸν ἀντιληφθῇ ὅτι ἔχει κάτι στὴν καρδιά του τὸ ἀντιφερόμενον ἂς μὴν ἔλθῃ. Ἄς ἐπιστρέψῃ σπῖτι του. νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ σκεφθῇ. Ὅταν δὲ καρδιά του καθαρισθῇ ἀπὸ πάντα ἀντίθετον διαλογισμόν, τότε ἂς ἔλθῃ, καθαρὸς πλέον, νὰ ταχθῇ ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ φωτός καὶ τῆς ἀγάπης. Ἐμεῖς θὰ τὸν περιμένωμεν πάντα σ' ὅποιαδήποτε μέρα καὶ ὥρα. Οὐδέποτε εἶναι ἀργὰ προκειμένου νὰ σώσῃ κανεὶς καὶ νὰ σωθῇ, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἡ ζωὴ.

Πρὸς πλήρη κατανόησιν τοῦ ἀγῶνος τὸν ὁποῖον ἀναλαμβάνει τὸ Χ. Π. Κ. συνετάχθη τὸ Χριστιανικὸ Πολιτικὸ Μανιφέστο τὸ ὁποῖο καὶ τίθεται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ φιλαναγνώστου ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ ἀγῶνας αὐτὸς εἶναι τόσο μεγάλος, ὥστε ἡ ἀπεικόνισή του χρειάζεται τόμους ὁλόκληρους. Πιστεύομεν ὅτι θὰ εὑρεθοῦν οἱ ἄξιοι συγγραφεῖς οἱ ὁποῖοι θ' ἀναλάβουν τὸ μεγάλο αὐτὸ ἔργο. Ἐμεῖς κάμνομε ἀπλῶς νύξη.

Πιὸ πολὺ ὅμως καὶ ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς ὁ Χριστιανικὸς Πολιτικὸς Ἀγῶνας (Χ. Π. Α.) ἔχει ἀνάγκη τὸ λαό. Ὁ λαὸς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ θ' ἀναλάβῃ νὰ δώσῃ σάρκα καὶ ὀστᾶ στὴ χριστιανικὴ διδασκαλία καὶ νὰ κάμῃ πραγματικότητα τὴ χριστιανικὴ ζωὴ. Ὅλοι μαζί λαὸς καὶ διανοούμενοι θὰ ἐργασθοῦν γιὰ τὴ χαρὰ καὶ τὴν δικαιοσύνη, γιὰ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ, γιὰ τὴν ἀνάστασι τοῦ δυστυχισμένου λαοῦ μας.

Δέν πρέπει νά λείψη κανείς ἀπό τόν ἀγῶνα αὐτόν. Ἡ ζωή δεν ἀξίζει, εἰ μή ὅταν ὑπηρετεῖ τὸ Θεὸ καὶ τὸ λαό, τὴν ἀγάπη καὶ τὴ ζωή. Ἡ ὑπηρεσία αὐτὴ μᾶς ἐνώνει μὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς τῆς ζωῆς. Θέλομε μεγαλύτερη εὐτυχία ἀπ' αὐτή;

Εἶναι πολλοὶ ποὺ δέν νοιώθουν τὴν εὐτυχία αὐτή. Αὐτοὶ εἶναι οἱ τρόφιμοι τῆς ματαιότητος, οἱ δοῦλοι τῆς ραστώνης, τῶν ἡδονῶν. Ἡ ψυχὴ τους ἔχει ἀχρηστευθῇ, σάν τὴ μηχανὴ τοῦ παληοῦ αὐτοκινήτου ποὺ δέν παίρνει μπροστά. Ἀλλὰ εἶναι ὅμως καὶ κεῖνοι ποὺ ἔχουν λεβέντικη ψυχὴ. Ἐκεῖνοι ποὺ πολεμοῦν τὸ παρελθόν καὶ τὸ παρὸν κι' ἐργάζονται γιὰ νὰ κερδηθῇ ἓνα καλύτερο αὔριο. Ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν τὸ προνόμιον τῆς θυσίας γιὰ τὴν διακονία τῆς ἀθανασίας καὶ τῆς ζωῆς. Εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοὺς ἀποτείνεται τούτῃ ἡ φωνή. Διότι ἐκεῖνοι θὰ μᾶς ἀκούσουν πρῶτοι. Διότι μᾶς ἔχουν ἀκούσει προτοῦ τοὺς φωνάξωμεν, διότι καὶ εἰς τὴν ψυχὴ τους ἤδη ἔχει ὠριμάσει ὁ ἀγῶνας τόν ὁποῖον ἀρχίζομεν.

Ὁ Χριστιανικὸς Πολιτικὸς Ἀγῶνας (Χ. Π. Α.) ἀποτελεῖ τὸ μεγάλο αἶτημα τῆς ἐποχῆς μας. Ὡς ἐνώσωμεν λοιπὸν ὅλοι τὰς προσπάθειάς μας διὰ νὰ μὴ ὑστερήσωμεν φαινόμενοι κατώτεροι τῆς ἐποχῆς μας. «Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν, ὥς καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν». (Α' Θεσ. Ε' 6).

**Ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ
τοῦ Χριστιανικοῦ Προοδευτικοῦ Κόμματος**

ΤΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. Ἡ φοβερή σημερινή διαπίστωση

Εἴκοσι αἰῶνες ἔχουν περάσει ἀπὸ τότε ποὺ τὸ φῶς ἦλθε στὸν κόσμο κι' ὅμως ὁ κόσμος φῶς δὲν ἔχει. Εἴκοσι αἰῶνες ἔχουν περάσει ἀπὸ τότε ποὺ ὁ ἥλιος τοῦ Γολγοθα ἐφώτισε ἄτομα καὶ λαοὺς καὶ ὅμως ἡ ζωὴ ἀτόμων καὶ λαῶν κυλᾷ στὰ σκοτεινά. Εἴκοσι αἰῶνες ἔχουν περάσει ἀπὸ τότε ποὺ οἱ ἀνοικτές ἀγκάλες τοῦ Ἑσταυρωμένου ἀγκάλιασαν στοργικὰ τὴν πονεμένη ἀνθρωπότητα κι' ὅμως ἡ ἀνθρωπότητα ἐξακολουθεῖ νᾶναι ὀρφανή. Ποταμοὶ αἵματος, ἡρώων καὶ μαρτύρων, προφητῶν καὶ ἀγίων ἔχουν αὐλακώσει τὰ χέρσα λειβάδια τῶν λαῶν καὶ ὅμως ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ, διψασμένη ἐξακολουθεῖ νὰ πλανᾶται στοὺς κάμπους τῆς ἀνυδρίας. Εἴκοσι αἰῶνες ἔχουν περάσει ἀπὸ τότε ποὺ τὸ ἀνθρωπιστικὸ διᾶδημα τῶν λαῶν στολίστηκε μὲ τὰ διαμάντια τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης καὶ ὅμως ἐξακολουθεῖ ἀκόμα νὰ βασιλεύῃ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἡ πανάρχαια κατάρρα τῆς ἔχθρας καὶ τοῦ μίσους.

Καὶ ἡ προδομένη ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐρωτᾷ : Γιατί ὕστερα ἀπὸ εἴκοσι αἰῶνες φωτὸς ἡ ζωὴ κατέληξε σὲ μιὰ τόσο μεγάλη χρεωκοπία ; Γιατί ἐνῶ εἶναι εἴκοσι αἰῶνες ἀπὸ τότε ποὺ ἡ ἀνθρωπότητα ἀπέκτησε τίς ἀληθινές ἀξίες ἐξακολουθεῖ τώρα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ νὰ λατρεύῃ τὰ εἰδῶλα ; Γιατί ἐνῶ πέρασαν τόσοι αἰῶνες ἀπὸ τότε ποὺ ἡ ψυχὴ ἐγνώρισε τὸν Κύριόν της, τὸν ἀπεσταλμένο τοῦ κόσμου της, ἐξακολουθεῖ ἀκόμα νὰ λατρεύῃ τὴν ὕλη ; Γιατί ἐνῶ εἶναι τόσοι αἰῶνες ἀπὸ τότε ποὺ ἐπατάχθη τὸ κράτος τοῦ Ἄδου, ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νὰ τροφοδοτῆται ὁ θάνατος καὶ νὰ λατρεύεται ἡ πολυπρόσωπη ἐξουσία του ; Γιατί ὕστερα ἀπὸ τόσους αἰῶνες νὰ μὴ βασιλεύῃ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εἰρήνη καὶ

νά μὴν ἔχη ἐπικρατήσῃ τὸ καθεστῶς τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης ; Γιατί εἴμεθα τόσο φτωχοὶ σήμερα ἐνῶ ἡ ζωὴ μᾶς δόθηκε τόσο πλούσια πρὸ τῶν αἰώνων ;

Καὶ ἡ ἐπαναστατημένη ψυχὴ ἐλέγχει : Ποιὸς ἐταξίδευσε σ' ἄγνωστα μέρη τῆ γαλήνῃ καὶ τῇ χαρᾷ ἐνῶ εἶναι τόσοι αἰῶνες πού μᾶς δόθηκε ἡ γαλήνῃ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἡ χαρὰ τῆς ἀναστάσεως ; Ποιὸς κακὸς τιμονιέρης κατευθύνει τὸ ἀνθρώπινο σκάφος στὰ ἔλη καὶ τὰ τέλματα τῆς πολυπρόσωπης ἀμαρτίας, ἀδικίας καὶ αἰσχροπότητος, ἐνῶ εἶναι τόσοι αἰῶνες πού οἱ ποταμοὶ τῆς θείας σοφίας παρέχουν τα κατακάθαρα νερά τῆς ζωῆς καὶ ἔχουν δημιουργήσει τὰ ἀσφαλῆ λιμάνια τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐτυχίας ; Ποιὸς σκοτεινὸς τύραννος ἀρνῆται στοὺς ἀνθρώπους τὸ δικαίωμα τῆς ζωῆς καὶ στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων τὸ δικαίωμα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς χαρᾶς ; Ποιὸς εἶναι ἐκεῖνος πού ὑψώνει τὸ γελοῖο ἀνάστημά του μπροστὰ στὸ Νικητὴ τῶν αἰώνων καὶ καταστρέφει τὸ ἔργο ἐκείνου καὶ σκορπᾷ τὴ σύγχυση, τὴ συμφορὰ, τὴν ἀμαρτία καὶ τὸν πόνο ; Ποιὸς εἶν' ἐκεῖνος πού κατορθώνει νὰ κρύπτῃ τὸν πνευματικὸ ἥλιο καὶ κάνει τοὺς ἀνθρώπους ν' ἀγαποῦν πῶς πολὺ τὸ σκοτάδι ἀπὸ τὸ φῶς ;

Γιατὶ νὰ ὑπάρχουν ἀνθρώποι ν' ἀμφιβάλλουν ἀκόμα, νὰ πονοῦν, ν' ἀδικοῦνται καὶ νὰ πεινοῦν, ἀνθρώποι νὰ λαχταροῦν τὴν ἀγάπῃ τῇ λευτερίᾳ καὶ τῇ χαρᾷ, ἀφοῦ εἶναι 20 αἰῶνες τώρα πού ὁ Λυτρωτὴς τοῦ Κόσμου ὁ Ἰησοῦς διέλυσε κάθε ἀμφιβολία, γιὰ ὅλα τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς καὶ ἐκάλεσε κοντὰ του αὐτοὺς πού ἀδικοῦνται, πού πενθοῦν, πού κοπιᾶζουν, ὑποσχόμενος τὴν ἀνάπαυση καὶ τὴ παρηγοριά, ἀφοῦ στήριξε ὁλόκληρο τὸ ἔργο του στὴν ἀγάπῃ ἀφοῦ κήρυξε ἐλεύθερους τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ κάθε μορφὴ δουλείας, ἀφοῦ σκόρπισε τὴ χαρὰ, τὴν γνήσια χαρὰ καὶ τὴν ἐλπίδα σ' ὅλους ;

Ποιὸς εἶν' ἐκεῖνος πού κρατᾷ τὶς ἀνθρώπινες ψυχὰς μακριὰ ἀπ' τὸ θεῖο λόγο μορφινίζοντάς τις μὲ τὰ γήινα κηρύγματα τῶν παθῶν, τῶν ἐγκλημάτων, τοῦ μίσους, τοῦ ἀρριβισμοῦ, τοῦ φαταουλισμοῦ καὶ τῆς μοχθηρίας ;

Γιατὶ ἐνῶ εἶναι εἴκοσι αἰῶνες ἀπὸ τότε πού μᾶς δόθηκαν οἱ ἀληθινὲς ἀξίες καὶ τὸ μέτρο τῶν ἀξιών—ἡ λυδία λίθος τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ—σήμερα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλῃ ἐποχῇ, ζητοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀγοράζονται οἱ ἀξίες τῆς ματαιότητος, τῆς ὕλης, τῶν ἐφή-

μερών συμφερόντων, τῆς ἀμαρτίας, τῆς ἀδικίας, τῆς ἀδιαφορίας διὰ τὸν πλησίον, τῆς κατώτερης ζωῆς καὶ μένουν ἀζήτητες οἱ ἀξίες τῆς αἰωνιότητος, τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης, τῶν ἀθάνατων ἀγαθῶν, τῆς ἀρετῆς, τῆς φιλαλληλίας, τῆς ἀγνῆς ἠθικῆς ζωῆς ;

Γιατὶ ὕστερ' ἀπὸ εἴκοσι αἰῶνων διδασκαλίες καὶ κηρύγματα καὶ ἐκκλησιαστικὴ δράσι, ὕστερ' ἀπὸ τόσες ἐπισημότητες, ἐνισχύσεις, τελετές, λιβανισμούς καὶ νομοθετικὰ κατοχυρώσεις τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ὁ ἠθικὸς νόμος κατέληξε νεκρὸ γράμμα, ἡ ζωὴ εἶναι μακριὰ ἀπὸ τῆ ζωῆ τοῦ Χριστοῦ, ἀγάπη δὲν ὑπάρχει, ἡ δικαιοσύνη ἐμπαίζεται, ἡ εἰρήνη ἐφυγαθεύθη, ὁ πλοῦτος κυβερνᾷ, οἱ ἀρετὲς ἐγκαταλείπονται, ἡ ἀμορφωσιὰ κατευθύνει κι' ἡ ζωὴ βρίσκεται στὸ σημεῖο ποὺ ἦτο τότε ποὺ ξεκινήσαμε ; Ἀμφιβάλλει κανεὶς μήπως ; Ἀμφιβάλλει κανεὶς πὼς ὁ λαὸς εἶναι σήμερα σκλάβος ; Σκλάβος στὴν ἀμαρτία, στὴ φτώχεια, καὶ στὴν ἀμορφωσιὰ ; Ἀμφιβάλλει κανεὶς πὼς χριστιανοὶ ἐκμεταλλεύονται σήμερα χριστιανούς, καὶ πὼς τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας κατευθύνουν τὰ ἀργύρια καὶ τὰ συμφέροντα, τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐγκλωβισθέντος εἰς δεισιδαιμονίας καὶ τύπους ; Ποιὸς εἶναι λοιπὸν αὐτὸς ποὺ δὲν ἀφήνει τὸν κρίνον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ νὰ βλαστήσῃ στὶς ἀνθρώπινες καρδιές, στὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες, στὰ σπίτια καὶ στὰ σχολεῖα, στὰ χωριά καὶ στὶς πόλεις, στὰ βουνὰ καὶ στοὺς κάμπους, παντοῦ ὅπου ὑπάρχει ἀνθρώπινη ὕπαρξι, σ' ὅλες τὶς ἐποχὰς καὶ σ' ὅλους τοὺς χρόνους, καὶ νὰ σκορπίσῃ τὴ χαρὰ, τὴ γαλήνη, τὴν ἀγνόητα ;

Καὶ ἂν μὲν εἶναι γνωστὸς γιατί δὲν πατάσσεται ὁ ἀπαίσιος αὐτὸς ἐγκληματίας καὶ ἀπατεῶνας, ἂν πάλι εἶναι ἄγνωστος, γιατί δὲν ἐργάζονται οἱ ἀνιχνευτὲς τῶν ἀνθρώπων γιὰ νὰ τὸν ἀνακαλύψουν ;

Αὐτὸς ποὺ πολεμᾷ τὸ φῶς δημιουργεῖ σκιά καὶ σκότος. Σκοτεινοὶ λοιπὸν εἶναι οἱ ἐχθροὶ τῆς ζωῆς, οἱ πολέμιοι τοῦ φωτός, οἱ δῆμιοι τῆς χαρᾶς τῶν ἀνθρώπων. Ρίψετε ἓνα βλέμμα στὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρόν. Ὅπου σκοτάδι ἐκεῖ καὶ ἐχθροὶ τῆς ζωῆς. Καὶ ὅπου ἐχθροὶ τῆς ζωῆς ἐκεῖ καὶ συμφορὰ καὶ θλίψις καὶ ἀδικία καὶ πτώσις ἐνδημοῦν. Ἀπὸ τὰ παραπάνω γεννᾶται ἓνα σαφὲς ἐρώτημα: Πὼς συμβιβάζονται ὅλες αὐτὲς οἱ φοβερὲς διαπιστώσεις μὲ τὴ χριστιανικὴ ἰδιότητα ποὺ φέρνουν τὰ ἄτομα καὶ τὰ κράτη ;

Διότι οἱ ἔννοιες, ἀφ' ἑνὸς Χριστιανὸς κι' ἀφ' ἑτέ-

28

ρου ἐγκληματίας κι' ἀνήθικος κι' ἄδικος κι' ἀπατεώνας καὶ κλέπτης, εἶναι τελείως ἀσυμβίβαστες.

Ἐνα ἀπὸ τὰ δυὸ συμβαίνει λοιπόν: ἡ ὁ χριστιανισμός εἶναι ἀνεφάρμοστος ἢ καὶ τὰ ἄτομα καὶ ἡ ἡγεσία τους δὲν ὑπῆρξαν ποτὲ ἀληθινοὶ χριστιανοί.

Εἰς τὰ παραπάνω ἀναλαμβάνει νὰ δώσῃ μιὰ ἀπάντησιν, ἀπλή καὶ καθαρή, τούτῃ ἡ μελέτῃ, ὥστε κάθε ἀληθινὸς χριστιανὸς νὰ γνωρίζῃ ἀπὸ κάθε ἀποψη τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο πολεμᾷ, καὶ νὰ βαδίζῃ μὲ πίστι καὶ ἐλπίδα γιὰ τὴ μεγάλη νίκη τῆς ζωῆς.

2. Ἡ Χριστιανικὴ Διδασκαλία

Κάθε ἀγὼνας ἔχει μιὰ βάση κι' ἡ βάση αὐτὴ κρίνεται στὴ ζωὴ. Ἡ ζωὴ κάνει ἠθικὸ ἢ ὄχι κάθε ἀγὼνα. Ἡ ζωὴ δίδει τὴν ἀξία στὶς ἰδέες καὶ στὰ ἔργα. Στὴ ζωὴ δοκιμάζονται ἰδέες καὶ ἀγῶνες καὶ καθεστῶτα. Ἡ δοκιμασία αὐτὴ γι' ἄλλους σημαίνει νίκη καὶ γι' ἄλλους ἥττα. Μὰ κι' αὐτοὶ ποὺ νίκησαν σήμερα, αὔριο θὰ γηράσουν, καὶ θάλθῃ κάποιος νέος ἀντίπαλος ποὺ θὰ τοὺς νικήσῃ, γιὰ νὰ ἐπικρατήσῃ αὐτός, γιὰ νὰ νικηθῇ κι' αὐτός ὕστερα καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς. Ἀνάμεσα σὲ νίκες καὶ ἥττες σὲ ἐπικρατήσεις καὶ γκρεμίσματα σὲ ζωὴς καὶ θανάτους κυλᾷ καὶ ἐξελίσσεται ἡ ζωὴ. Ὁ κανὼνας αὐτὸς τῶν διαρκῶν μεταβολῶν καὶ ἐξελίξεων ἔχει μιὰ ἐξάιρεση.

Ἡ ἀλλαγὴ καὶ ἡ ἐξέλιξις ἀφορᾷ ὅλους τοὺς ἀγῶνες πλὴν τοῦ χριστιανικοῦ. Ἡ ἀνθρωπότητα μέχρι σήμερα ἔχει γνωρίσει δύο ἀγῶνες, ὁ πρῶτος εἶναι δημιουργημα τοῦ ἀνθρώπου κι' ὁ δεύτερος δημιουργημα τοῦ Θεοῦ. Στὸν ἀνθρώπινο ἀγὼνα περιλαμβάνονται ὅλα τὰ πολιτικά, κοινωνικά, οἰκονομικά, θρησκευτικὰ συστήματα, ὅλες οἱ θεωρίες κι' οἱ γνώσεις, τὰ φιλοσοφήματα καὶ τὰ καθεστῶτα ποὺ εἶναι δημιουργημένα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο καὶ μόνο. Τὰ ἔργα αὐτὰ τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος μπορεῖ νὰ εἶναι ὑπέροχα, θαυμάσια, ἄριστα, ἀλλὰ δὲν εἶναι τέλεια. Ἐχουν κι' αὐτὰ τὴ μοῖρα τοῦ δημιουργοῦ των: εἶναι ἄρρωστα, ἀτελῆ, ἐφήμερα. Ὅσο περνάει ὁ χρόνος, περνοῦν μαζί μ' αὐτὸν καὶ τ' ἀνθρώπινα ἔργα, καὶ ἀποκαλύπτονται, μεταγενέστερα τὰ ἐλαττώματά τους, ἐλαττώματα βασικά καὶ ὀφθαλμοφανῆ ποὺ ὁμως στὴν ἀρχή, μέσα στὴν παραζάλη τοῦ πρῶτου ἐνθουσιασμοῦ, ὁ ἀτελής ἀνθρώπινος νοῦς δὲν ἠδύνατο ν' ἀνακαλύψῃ. Ὅταν σ' ἓνα ἀνθρώπινο δημιουργημα δὲν βρίσκωμε ἐλάττωμα, αὐτὸ δὲν σημαίνει πῶς

είναι τέλειο, σημαίνει πώς έμεις είμαστε άτελέστεροι άπ' αυτό. Τ' ανθρώπινα έργα, κι' άν έχουν κάποια τελειότητα συγκρινόμενα με τόν άνθρωπο, όμως ή τελειότητά τους αυτή είναι περιωρισμένη στα χρονικά πλαίσια της έποχής τους. Για την έποχή του τó κάθε ανθρώπινο έργο μπορεί νά είναι τέλειο, όχι για την αιώνιότητα. Δέν μπορεί τó έφήμερον νά γεννήση αιώνιον. Τó αιώνιον μόνον τó αιώνιον μπορεί ν' άχη πατέρα.

Τά ανθρώπινα έργα έκτός που δέν είναι τέλεια είναι και άρρωστα βαθειά. Έχουν μαζί τους, σαν κληρονομικό στίγμα, τó μικρόβιο της άγωνίας, της άγωνίας της ανθρώπινης ψυχής που βρίσκεται χαμένη μέσα σ' έναν κόσμο ξένο κι' άφιλόξενο. Η ανθρώπινη ψυχή με τά μεγάλα φτερά της πλούσιας ύπάρξεώς της βρίσκεται φυλακισμένη σ' ένα άδύνατο και πεπερασμένο σαρκίον, σαν ύψιπετής άετός μέσα σέ σιδερένιο κλουβί κι' ή συναίσθηση αυτής της τρομερής σκλαβιάς, δίδει στ' ανθρώπινα έργα τή σφραγίδα τού πόνου, της άναζητήσεως, της δραπετεύσεως. Σάν τó ρομαντικό έρωτευμένο που ζωγραφίζει καρδιές περασμένες με τά βέλη τού έρωτα, ή φυλακισμένη ζωή τού ανθρώπου δημιουργεί πληγωμένα έργα, γεμάτα παράπονο κι' άναζήτηση, άναζήτηση μιās καλύτερης ζωής, ένός τρόπου έλευθερώσεως, άναζήτηση τού τέλειου κόσμου, από τόν όποιον προέρχεται, είς τόν όποιο βαδίζει και είς τόν όποιον θά ξαναβρή τόν έλεύθερον έαυτό της. Γι' αυτό τó δέν ήσαν ούτε είναι ούτε θά είναι τά ανθρώπινα έργα τέλεια.

Τό αντίθετο συμβαίνει με την χριστιανική διδασκαλία. Η χριστιανική διδασκαλία είναι αιώνια, πλήρης, ύγιής και τέλεια. Διότι είναι έργο της αιώνιότητος και της τελειότητος, είναι έργο τού Θεού της αγάπης και της ισχύος. Όλα στή χριστιανική διδασκαλία είναι ολοκληρωμένα και φωτεινά. Σκιές, ύπονοούμενα, διφορούμενα, άσαφή, άμφίβολα, δέν έχει ό λόγος τού Θεού. Όλα εκεί είναι καθαρά, ειλικρινή, ύψηλά.

Η χριστιανική διδασκαλία φέρει την σφραγίδα της έξουσίας τού πνευματικού κόσμου, διά τόν όποιον τίποτε δέν είναι άδύνατο, ό όποιος τά πάντα γνωρίζει και εύρίσκεται έξω από τόπο και χρόνο. Ο Χριστός, πάντοτε μιλούσε ως έχων έξουσίαν μεγάλην, έξουσίαν επί της ζωής, επί τού θανάτου, επί τού μέλλοντος. Γιαυτό τά λόγια αυτά τού Χριστού ποτέ δέν πρόκειται νά παρέλθουν, ούτε νά μεταβληθούν. Κανείς δέν ήμπορεί νά

προσθήκη ἢ ν' ἀλλάξη τίποτε ἀπὸ τὸ λόγον τοῦ Θεοῦ. Διότι ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ὡς ἔργο τοῦ πανσόφου Θεοῦ εἶναι ἡ μόνη ἀλήθεια, ἡ μόνη τέλεια κοσμοθεωρία. Αὐτὸς ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε στοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀλήθεια, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ σ' αὐτοὺς ὅτι χρησιμεύει στοὺς ναυτικούς ἢ πυξίδα. Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία προέρχεται ἀπὸ τὴν θεία ζωὴ καὶ ρυθμίζει τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ, ἡ ζωὴ τῆς θείας ἀλήθειας κατῆλθε γιὰ τὰ προστατεύσῃ τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, ὥστε νὰ μπορέσῃ νὰ τελειοποιηθῇ, νὰ ἀνέλθῃ, νὰ πλησιάσῃ τὸ Θεό. Ὁ χριστιανικὸς ἀγὼνας ἔχει τὶς ρίζες του στὸν ἔξω τοῦ ὕλικου κόσμου πνευματικὸ κόσμον, εἶναι ἀγὼνας τελειοποιήσεως τῆς ψυχῆς, ὥστε ἡ ψυχὴ νὰ γίνῃ ἄξια νὰ προσέλθῃ στὸν ἀγγελικὸ χορὸ τῶν οὐρανῶν. Γαυτὸ ὁ χριστιανικὸς ἀγὼνας εἶναι καὶ θᾶναι ὁ τελειότερος ἀγὼνας. Ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια εἶναι τέλεια γιὰ αὐτὸ δὲν πρόκειται ν' ἀλλάξη ποτέ, διότι τὸ τέλειο δὲν γνωρίζει μεταβολὴ καὶ φθορά.

Τὶ ἡμπορεῖ νὰ προσθήκῃ κανεὶς εἰς τὸ «ἀγαπάτε ἀλλήλους», «εἰς τὸ «ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν», εἰς τὸ «εἰρήνη ὑμῖν», εἰς τὰς δέκα ἐννοίας; Τίποτα. Γιατὶ τὸ τέλειο εἶναι πλήρες.

Ἀλλὰ μήπως ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ἂν καὶ εἶναι τέλεια δὲν εἶναι ἐφαρμόσιμη; Μήπως ἀποτελεῖ οὕτοπι; Πρῶτα πρῶτα ἂν παραδεχτοῦμε πῶς εἶναι ἀνεφάρμοστη καὶ οὕτοπικὴ, τότε παύει νὰ εἶναι τέλεια, ἀφοῦ τὸ μὴ ἐφαρμόσιμον ἀποτελεῖ βασικὸν ἐλάττωμα μιᾶς νομοθεσίας, ποὺ δίδεται ἀκριβῶς γιὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ, καὶ τὸ τέλειον δὲν ἔχει ἐλαττώματα. Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ἐγίνε χάριν τοῦ κόσμου. Χάριν τοῦ κόσμου ὁ Λόγος ἔλαβε σάρκα γιὰ νὰ σωθοῦν ὅλοι μ' αὐτόν. Δὲν ἦτο δυνατόν δὲ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ νὰ δώσῃ στοὺς ἀνθρώπους καὶ γιὰ τὴ σωτηρίαν τοὺς μιὰ νομοθεσία ποὺ νὰ μὴν μποροῦν ν' ἀφομοιώσουν καὶ νὰ ἐφαρμόσουν, τὸ φάρμακο γιὰ νὰ θεραπεύσῃ τὸν ἀσθενῆ πρέπει νὰναι ἀφομοιώσιμο ἀπὸ τὸν ὀργανισμό του. Ποιὸς δὲ καλὸς γιατρός δίδει φάρμακα ἀκατάλληλα καὶ ὄχι δραστικά; Κανένας. Πολὺ δὲ περισσότερο δὲν δίδει ἀνεφάρμοστες συμβουλές κι' οὕτοπικες νομοθεσίες ὁ οὐράνιος πατέρας ὁ γιατρός τῶν σωμάτων καὶ τῶν ψυχῶν ποὺ ὄχι μόνον γνωρίζει τὶς ἀσθένειες τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τὰ φάρμακα γιὰ τὴν θεραπείαν τους. Εἶναι δὲ ὁ Θεὸς ὁ μοναδικὸς πατέρας στὴ στοργικότητα καὶ τὴν ἀγάπην. Ὅπως ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν ὕλικον κόσμον καὶ τοῦ ὥρισε τοὺς νόμους

της υπάρξεώς του, τούς φυσικούς νόμους, έτσι ώρισε ιδιαίτερη νομοθεσία για τόν πνευματικό κόσμο τών ανθρώπων, τόν ήθικό νόμο τοῦ Εὐαγγελίου, για νά εὐρίσκεται σέ τάξη κι' ἁρμονία. Δέν θά ἦτο παράδοξο νά ἐνδιαφερθῇ ὁ Δημιουργός για τόν ὕλικό κόσμο καί νά ἀδιαφορήσῃ για τόν πνευματικό, ἀφοῦ για χάρη αὐτοῦ δημιουργήθηκε ὁ πρῶτος;

Καί ἡ μέν φύση ὑπακούει τυφλά στοὺς νόμους της γιατί δέν ἔχει βούληση, τὰ δὲ ζῶα ὑπακούουν για τόν ἴδιο λόγο στά ἐνστικτά τους, ὁ ἄνθρωπος ὅμως ἐπειδὴ ἔχει πνευματικό κόσμο (νοῦ, βούληση, συναίσθημα, συνείδηση) γι' αὐτό ὑπακούει θεληματικά στόν ἠθικό νόμο. Ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἠθικοῦ νόμου προϋποθέτει σκέψη καί συνείδηση καί ἐλευθερία. Ὁ ἠθικός νόμος εἶναι σύμφωνος μέ τις ψυχοφυσικές δυνατότητες τοῦ ἀνθρώπου. Δέν ἀπαιτεῖ ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἠθικοῦ νόμου, ιδιότητες πού νά μὴν τις ἔχῃ ἡ ὕγιης ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπομένως ὁ ἠθικός νόμος εἶναι ἐφαρμόσιμος, διότι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὴν δυνατότητα τῆς ἐφαρμογῆς του. Ἀρκεῖ νά θέλῃ. Ἄγνοια τοῦ ἠθικοῦ νόμου δέν μπορεῖ νά προφασισθῇ κανεῖς ψυχικά ὕγιης ἄνθρωπος. Τόν ἀνθρώπινο νόμο εἶναι πιθανόν νά τόν ἀγνοῇ κανεῖς ἀφοῦ κι' οἱ ἴδιοι οἱ νομομαθεῖς πελαγώνουν μέσα στὸν κυκεῶνα τῆς νομοθεσίας. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως ἔχει μέσα του, ἕνα νομικό σύμβουλο, πού λέγεται συνείδηση. Ἐτσι μπορεῖ καθένας για κάθε περίσταση καί για κάθε πράξη νά ρωτᾷ τὸ νομικό του σύμβουλο —τὴ συνείδησή του— καί κείνος θά τόν καθοδηγῇ ὥστε νά μὴν παραβαίνει τόν νόμο.

Για ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους α) ὅτι ὁ ἠθικός νόμος δόθηκε ἀπὸ τόν ἴδιο τὸ Θεό β) ὅτι δόθηκε για νά ρυθμίζῃ τὴ ζωὴ τών ἀνθρώπων γ) ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ ἔχει ὅλες τις προϋποθέσεις (νοῦ —βούληση—συνείδηση) για νά τὸν ἐφαρμόσῃ, πιστεύομε ὅτι ὁ νόμος αὐτός εἶναι τέλειος, ἀποτελεῖ τὴ μοναδικὴ πραγματικότητα σ' ἕναν κόσμο γεμάτων ἀβεβαιότητες καί μεταβολές, καί ὅτι εἶναι ἐφαρμόσιμος καθ' ὅλα μέχρι τῆς τελευταίας λεπτομερείας.

Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία εἶναι ἡ μόνη ἀλάθητη, ἡ μόνη ζωντανὴ λαοσωτήριος νομοθεσία, ἡ μόνη πού μπορεῖ νά φέρῃ τὴν γαλήνη καί τὴν τάξη στά ἀποθηριωθέντα ἄτομα καί ἔθνη.

Πρέπει ὅμως καί ἡ χριστιανικὴ νομοθεσία, καθὼς καί κάθε νομοθεσία, για νά ρυθμίσῃ τὴ ζωὴ, νά ἐ-

φαρμοσθῇ. Χωρίς νὰ δοῦμε τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς δὲν μποροῦμε νὰ τὴν κατακρίνουμε ὅτι εἶναι ἐσφαλμένη ἢ οὐτοπική. Ζητήσαμε ποτέ νὰ τὴν ἐφαρμόσωμε κι' ἐφάνηκε ἀνεφάρμοστη ἢ ἀτελής; "Οχι. Πῶς λοιπὸν τὴν κατηγοροῦμε μὲ τὴ φαντασία; Μάλιστα! Μὲ τὴν φαντασία καταδικάζομε τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἀγνοοῦμεν τελείως κι' ἀποφαινόμεθα μετὰ... βεβαιότητος ὅτι δὲν εἶναι ἐφαρμόσιμος κι' ἐπομένως δὲν μᾶς κάνει! «Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ» (Ματθ. ΚΒ' 29).

Ἡ ἐπιστήμη, ἡ δημοσία γνώμη, ὅλοι γενικά, συμφωνοῦν ὅτι ἡ σημερινὴ ζωὴ, εἶναι κακὴ, ἔχει χρεωκοπήσει ἐφαρμόζουσα αἰῶνες τώρα τὰ γιατροσόφια τῶν τσαρλατάνων ἰατρῶν τῆς, ἀναγνωρίζουν τὴν ἀδυναμία τῆς ἀνθρώπινης σοφίας τὰ λύση τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς, συγχρόνως ὅμως βεβαιώνουν ὅτι ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια ἢ ὁποία ὑποδεικνύει τὸν τρόπον τῆς δίκαιης κι' ἀνθρωπιστικῆς ὁργανώσεως τῆς ζωῆς εἶναι ἀλήθεια μὴ ἐφαρμόσιμη. Τοὺς ἐρωτοῦμε: Πῶς καταδικάζετε τὴν χριστιανικὴ νομοθεσία πρωτοῦ νὰ δῆτε τὴν ἐφαρμογὴ τῆς καὶ ἀφοῦ ἡ ἀνθρώπινη νομοθεσία ἀπέτυχε, ἀφοῦ ἡ θεία, εἶναι ἀνεφάρμοστη τότε ποῦθὰ καταφύγωμεν; Φανερό εἶναι ὅτι ἡ ἀποψη αὕτη μᾶς ὁδηγεῖ σὲ ἀδιέξοδο. Εὐτυχῶς ὅμως τὸ ἀδιέξοδο αὐτὸ εἶναι γιὰ κείνους ποὺ ἀρνοῦνται καὶ ὄχι γιὰ κείνους ποὺ πιστεύουν στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ.

Ὁ χριστιανισμὸς εἶναι μιὰ πλήρης καὶ ζωντανὴ κοινωνικὴ διδασκαλία ἢ ὁποία μπορεῖ νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο τὴν σημερινὴ ἀνθρωπότητα. "Αν μέχρι σήμερα ἡ διδασκαλία αὕτη δὲν ἔφερε τὰ ἀποτελέσματα ποὺ ἔπρεπε στὴ ζωὴ μας, αὐτὸ συμβαίνει διότι, ἀπλούστατα, δὲν τὴν ἐφαρμόσαμε ποτέ. Αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ μεγάλο σφάλμα τοῦ παρελθόντος. Οἱ ἄνθρωποι, εἴκοσι αἰῶνες τώρα, ταλαιπωροῦνται μακρὰν τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἐννοοῦν ὅμως τὰ παθήματα νὰ τοὺς γίνουν μαθήματα. Γι' αὐτὸ τοὺς ἰδικούς τῶν νόμους οἱ ἄνθρωποι τοὺς ἐφαρμόζουν ἂν καὶ ἔχουν χίλιες φορές χρεωκοπήσει, τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ δὲν θέλουν νὰ τοὺς ἐφαρμόσουν, ἂν καὶ εἶναι τέλειοι, ἂν καὶ ὑπόσχονται τὴ μοναδικὴ χαρὰ καὶ γαλήνη στὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες καὶ στὶς ἀνθρώπινες καρδιές! Γιατὶ ὅμως; Ἀπαντοῦμε, στὴ συνέχεια, στὸ ἐρώτημα αὐτὸ καὶ συγχρόνως ἀπαντοῦμε καὶ στὸ δεῦτερο μέρος τοῦ διαζευκτικοῦ

συλλογισμού τὸν ὁποῖον ἐκάμαμεν εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου κεφαλαίου.

3. Ἡ ἡγεσία τοῦ λαοῦ δὲν ἦτο καὶ δὲν εἶναι χριστιανικὴ

Ὅπως ἔχει διαμορφωθῇ τὸ κράτος διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἡ ἡγεσία τοῦ λαοῦ καὶ ὁ λαὸς ἀποτελοῦν δυὸ διακεκριμένες ομάδες ποὺ χωρίζονται μεταξύ τους με μεγάλες οἰκονομικὲς καὶ πνευματικὲς διαφορές. Ὁ λαὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνώνυμες μάζες, ἀμόρφωτες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ πτωχές. Ἀμορφωσιά, πτώχεια, ὁρμές καὶ πάθη εἶναι τὰ χαρακτηριστικά, συνήθως, τοῦ ὄχλου δηλ. τοῦ λαοῦ ποὺ εἶναι σκλάβος στὴν τριπλὴ σκλαβιά, τὴν οἰκονομική, τὴν πολιτική καὶ τὴν ἠθικοπνευματική. Ἡ ἡγεσία τοῦ λαοῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν ἀριστοκρατία τοῦ πλούτου κι' ἀπὸ τὴν ἀριστοκρατία τῶν γραμμάτων. Ἡ ἀριστοκρατία τοῦ πλούτου, ἀποτελεῖται ἀπὸ κείνους ποῦχουν στὰ χέρια τους τὸ κεφάλαιο, τίς ἐπιχειρήσεις, τίς βιομηχανίες, τὸ μεγαλεμπόριο, τίς μεταφορές, τίς Τράπεζες.

Ἡ ἀριστοκρατία τοῦ πλούτου ἢ πλουτοκρατία εἶναι ἡ κλίκα τῶν ἐκμεταλλευτῶν τοῦ λαοῦ. Ὁ λαὸς πουλεῖ σ' αὐτοὺς ἔμμεσα ἢ ἄμεσα τὴ δύναμη τῆς ἐργασίας του καὶ παίρνει εἰς ἀντάλλαγμα ἓνα μισθό, ἓνα μεροκάματο, ποὺ εἶναι κανονισμένο ἔτσι, ὥστε νὰ τὸν διατηρῇ σὲ κατάστασι ποὺ νὰ μπορῇ νὰ ἐργάζεται. Τίποτα περισσότερο.

Ἡ ἀριστοκρατία τῶν γραμμάτων, καθηγητές, ἀκοδημαῖκοί, λογοτέχνες καλλιτέχνες, στρατηγοί, εἶναι συνήθως παιδιὰ τοῦ λαοῦ τὰ ὁποῖα με πολλὰ βάσανα καὶ στερήσεις, κατάρθωσαν νὰ κατακτήσουν τίς ἀνώτερες θέσεις στὰ γράμματα καὶ φαστὴ διοίκηση. Μετὰ ὅμως τὴν ἐπιτυχία τους αὐτὴ λησμονοῦν τὸ λαὸ ποὺ τοὺς γέννησε, παίρνουν κάποιο κόκκαλο ποὺ τοὺς πετάει ἡ τάξι τοῦ πλούτου καὶ πουλώντας τὸ ἱερὸ χρέος τους γιὰ ἓνα πινάκιο φακῆς, γίνονται ὑπηρετές τῆς πλουτοκρατίας τὴν ὁποῖαν ἐνισχύουν στὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ λαοῦ.

Ἔτσι τὰ ἀνώτατα ἰδρύματα τοῦ κράτους, ἡ ἐκφανση τῆς ἀριστοκρατίας τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν, εὐνοχισμένα ἀπὸ τὴν ἀριστοκρατία τοῦ πλούτου, προδίδουν τὸ χρέος τους ἀπέναντι στὸ λαὸ, τὸ χρέος τῆς ἐξυψώσεως οἰκονομικῆς καὶ πνευματικῆς, τὸ χρέος τῆς προστασίας καὶ

συμβιώσεως καὶ δουλόπρεπα φυλάγουν τὸ χαρέμι τῶν ἀγαθῶν τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ σουλτάνου.

"Ἀγνοία δὲν μποροῦν νὰ προφασισθοῦν οἱ τιτλοῦχοι τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ κράτους. Γνωρίζουν πολὺ καλά, τὴν οἰκτρὴ οἰκονομικὴ, ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ θέσιν τοῦ λαοῦ, γνωρίζουν πολὺ καλά τὸ παιχνίδι τῆς ἐκμεταλλεύσεως ποὺ παίζεται εἰς βάρος αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Γνωρίζουν πολὺ καλά πῶς ὁ λαὸς συνθλίβεται καὶ χάνεται ἀνάμεσα στὶς συμπληγάδες πέτρες τοῦ δεξιοῦ καὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὕλισμοῦ καὶ ὅμως ἀδρανοῦν, ἀδιαφοροῦν, ἀγρόν ἡγόρασαν. Ἀδιαφοροῦν ἂν καὶ γνωρίζουν τὸ μέγεθος τῆς λαϊκῆς δυστυχίας, τῆς δυστυχίας τοῦ λαοῦ τοῦ ὁποῖου εἶναι παιδιὰ κι' αὐτό, γιατί ἀρνήθηκαν τὴν πρώτη τους οἰκογένεια, υἱοθετηθέντες ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἀνομίας. Ἀδιαφοροῦν, ἐνῶ αὐτοὶ θὰ μπορούσαν μπαίνοντας ὁδηγοὶ στὸ λαϊκὸ ἀγῶνα νὰ βοηθήσουν τὸ διψασμένο λαὸ νὰ ξαναβρῇ τὴν κρυστάλλινη πηγὴ τῆς χαρᾶς του.

"Ἐτσι συνεργαζόμενες οἱ δυὸ ἀριστοκρατίες, σὲ μιὰ ἀδελφικὴ ἐταιρεία, δημιούργησαν τὸ ἰσχυρὸ κράτος τῆς κεφαλαιοκρατικῆς φαυλότητος, τὸ ὁποῖο δὲν ἐννοεῖ νὰ πέσῃ ἂν καὶ εἶναι εἴκοσι αἰῶνες τώρα ποὺ διδάσκεται τὸ εὐαγγέλιο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Εἶναι δὲ περίεργο, πῶς κατῴρθωσαν νὰ συνεργασθοῦν οἱ δυὸ ἀντίθετες δυνάμεις, τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ὕλη, ἡ ἀνωτερότητα καὶ κι' ἡ ἐκμετάλλευση, ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ κτῆνος. Ἡ ὀξύμορη αὐτὴ ἐταιρεία, ὕλης — πνεύματος, ποὺ εἶναι ἡ ἀρχικὴ αἰτία ὅλης τῆς ἀνθρώπινης δυστυχίας, γιατί ἀπ' τὴν ἐταιρεία αὐτὴ προέκυψε ζημία μόνο γιὰ τὸ λαὸ καὶ ὄφελος μόνο γιὰ τὴν κεφαλαιοκρατικὴ κλίκα, γίνηκε γιὰ δυὸ λόγους: Πρῶτα γιατί τὸ θέλησε ὁ πλοῦτος.

Γιὰ τὸν πλοῦτο δὲν ὑπάρχουν ἐμπόδια, ἡ θέλησή του εἶναι νόμος, γιατί ἐδῶ εἶναι τὸ βασιλείο του. Ἀγοράζει, ὅποιους θέλει, πουλεῖ ὅποιους θέλει, συναγελάζεται μ' ὅποιους θέλει, διότι ὁ πλοῦτος εἶναι μιὰ μεγάλη ἐκμαυλίστρα. Ὅποιου σπιτιοῦ τὴν πόρτα δρασκελίσῃ ὁ πλοῦτος μπαίνοντας, συγχρόνως δρασκελίζουν τὴν ἴδια πόρτα βγαίνοντας, ἡ ἀγάπη, ἡ δικαιοσύνη, ἡ εἰρήνη, ὁ ἀνθρωπισμός.

Δὲν εἶναι δυνατό στὸν ἄνθρωπο νὰναι δυὸ φορὲς πλούσιος: στὸ χρῆμα καὶ στὴν ψυχῇ. Διότι ἂν ἀγαπήσῃ τὸ ἓνα θὰ μισήσῃ τὸ ἄλλο. Δὲν μπορεῖ ν' ἀγα-

πήση τὴν ψυχὴ ἂν πρῶτα δὲν μισήσῃ τὸν πλοῦτο, διότι δὲν προσκυνᾷ κανεὶς τὸν πλοῦτο ἂν πρῶτα δὲν πουλήσῃ τὴν ψυχὴ. Πῶς μπορεῖ ν' ἀγαπᾷ κανεὶς τοὺς παλμοὺς τῆς ψυχῆς του, τοὺς παλμοὺς τῆς ἀγάπης, τῆς συμπόνιας, τῆς ἀδελφότητος, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀγνῆς χαρᾶς, καὶ συγχρόνως νὰ μὴ μισῇ τὰ πλοῦτη καὶ τὰ περὶ αὐτά, τὴ στιγμὴ ποὺ στὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ του, στὸ πεζοδρόμιο, στὰ σπλάχνα τοῦ ἀπέραντου λαοῦ, ἔχει θρονιαστεῖ ἢ δυστυχία, ὁ πόνος, ἡ φτώχεια, ἡ ἀμορφωσιά, ἡ πτώση καὶ τὴ δυστυχία αὐτὴ τὴν ἔχει θρανιάσει ἢ ἐξουσία τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἀδικίας; Ἄλλὰ εἴπαμε πῶς ὁ πλοῦτος ἐκμαυλίζει καὶ ἐκθηλύνει τὴν συνείδηση ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἀγοράζει κι' ἔτσι οἱ πουλημένοι αὐτοὶ ὑπηρέτες τοῦ πλούτου δὲν ἔχουν τὴ δύναμη ν' ἀκούσουν τὴ φωνὴ τῆς ζωῆς κι' ἂν τὴν ἀκούσουν, ἔστω καὶ σὰν μακρυνὸ ἀντίλαλο δὲν ἔχουν τὴ δύναμη νὰ τὴν ἀκολουθήσουν: τοὺς ἔχει ἀφαιρεθεῖ τὸ νευρικό σύστημα.

Ὁ δεῦτερος λόγος ποὺ συστάθηκε ἡ παρὰ φύση ἐταιρία ὕλης—πνεύματος εἶναι: ἡ προδοσία τῆς ψυχῆς.

Οἱ κάτοχοι τοῦ πλούτου ἐργάστηκαν μ' ὅλα τὰ μέσα γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἐξουσία στὸν πλοῦτο: οἱ κάτοχοι τοῦ πνεύματος, τῆς ψυχῆς, τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, δὲν ἔκαμαν τίποτα γιὰ νὰ ἐπιβάλουν τὴν ἐξουσία τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ἔτσι γιγαντώνεται τὸ γαῖ-δουράγκαθο τῆς πλουτοκρατικῆς ἀποκτηνώσεως καὶ μαραινεται καὶ φθίνει τὸ κρίνον τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ἡ προδοσία αὐτὴ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀλήθειας εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς μεγάλης κρίσεως ποὺ διερχόμεθα.

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ κατέχουν καὶ διδάσκουν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἀλήθεια, δὲν πιστεύουν πραγματικὰ στὸ πνεῦμα καὶ στὴν ἀλήθεια, ὅπως πιστεύουν οἱ ἄνθρωποι τοῦ πλούτου, στὸ θεό τους, τὸ Μαμωνᾶ.

Ἡ κατοχὴ καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ πνεύματος τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀλήθειας, ἔχει γίνῃ ἀπλὴ ἐπαγγελματικὴ συνήθεια. Ἡ διδασκαλία ὅμως τῆς ἀλήθειας, ἡ ἐργασία γι' αὐτὴν, εἶναι ἀποστολὴ καὶ ὄχι ἐπάγγελμα.

Ὁ σκοπὸς μέχρι σήμερα τῆς ἡγεσίας τοῦ πνεύματος ἦτο νὰ ἐξασκῇ ἐπάγγελμα καὶ νὰ δημιουργῇ ἐπαγγελματίες. Τὸ ἐὰν οἱ ἡγέτες εἶναι ἄνθρωποι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὸ ἐὰν οἱ ἐπαγγελματίες ποὺ δημιουργοῦν εἶναι καὶ ἄνθρωποι, τὸ ἐὰν ἡ κοινωνία στὴ κορυφὴ τῆς ὁποίας στέκουν, εἶναι ἀνθρωπιστικὴ, τὸ ἐὰν τὸ πνεῦμα ποὺ τοὺς

ἀξιοποιεῖ καὶ ἡ ψυχὴ ποὺς τοὺς ἐξωραΐζει, στέκουν στὸ ὕψος τους ἢ προσκυνοῦν τὰ εἰδῶλα, σκλαβωμένα στὴ ματαιότητα καὶ στὴ στέρηση, τὸ ἐὰν ὁ Χριστὸς τοῦ ὁποίου φέρουν τὸ ὄνομα καὶ στὸν ὁποῖο ὀρκίζονται, ὑπάρχει πράγματι κοντὰ στὸ λαὸ Του ἢ ἔχει καταφαγωθεῖ ἀπὸ τοὺς σκύλους τοῦ ἀριστεροῦ καὶ δεξιοῦ ὕλισμοῦ, αὐτὸ δὲν ἐνδιαφέρει τὴν ἡγεσίαν τοῦ πνεύματος, τὴν ἀριστοκρατία τῶν γραμμάτων, διότι γι' αὐτοὺς εἶναι ἐπουσιώδη, εἶναι ἀσήμαντα διότι δὲν πιστεύουν σ' αὐτὰ πραγματικά, διότι ἡ προδοσία τοὺς τυφλώνει, διότι ἔχουν πωλήσει τὸν Ἰωσήφ—λαὸ στοὺς ἐμπόρους τῆς κεφαλαιοκρατικῆς κλίμακας.

Ἡ ἡττα τῆς ψυχῆς καὶ ἡ ἐπικράτηση τοῦ ὕλισμοῦ, ἡ ἡττα τῆς ἀγάπης καὶ ἡ ἐπικράτηση τοῦ μίσους ἡ ἡττα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ κι' ἡ ἐπικράτηση τῆς βαρβαρότητος ὀφείλεται ἀποκλειστικά στὴν ἀπιστία καὶ προδοσία τῆς ἡγεσίας τοῦ πνεύματος. Ἀντὶ νὰ κατακτήσουν ἐκεῖνοι τὸ κεφάλαιο καὶ νὰ τὸ φέρουν δεμένο στὰ πόδια τοῦ λαοῦ, κατακτήθηκαν ἐκεῖνοι ἀπὸ τὸ κεφάλαιο κι' ἔφεραν τὸ λαὸ δεμένο στὰ πόδια τῆς κεφαλαιοκρατικῆς κλίμακας. Τῆς ἐταιρίας αὐτῆς κεφαλαίου—γραμμάτων, εἶναι προϊόντα, ἡ σημερινὴ κοινωνικὴ κακοδαιμονία, ἡ φτώχεια ἡ ἀμορφωσιά, τὸ μῖσος, τὸ αἷμα... Ἡ ἐργασία ὑπῆρξε μεθοδικὴ καὶ τ' ἀποτελέσματα πολὺ πλούσια. Μπράβο τους!

Ἡ ἐταιρία αὐτή, ποὺ μὲ μιά λέξη λέμε ἡγεσίαν τοῦ λαοῦ δὲν ἦτο καὶ δὲν εἶναι χριστιανικὴ.

Ὑπάρχει σήμερα, μὲ τὴν ἴδια νοοτροπία, μὲ τὰ ἴδια κέντρα μὲ τίς ἴδιες ἀρρώστιες, ὅπως ὑπῆρχε καὶ πρὸ εἴκοσι αἰώνων, τὴν ἐποχὴ ποὺ ἡ ἡγεσία αὐτὴ κατεδίκασε στὸ σταυρικὸ θάνατο τὸν ἴδιο τὸν Χριστό. Τίποτα δὲν ἄλλαξε σ' αὐτὴ πρὸς τὸ καλύτερο ἀλλὰ πρὸς τὸ χειρότερο. Καὶ σήμερα, ὅπως καὶ τότε καὶ πάντοτε, καταπνίγει κάθε ἐλεύθερη φωνή, ἀποκοιμίζει τὰ ζωντανὰ πνεύματα, διαφθείρει τοὺς ἠθικοὺς κι' ἐπικίνδυνους σ' αὐτὴ, χαρακτήρες, ἐκμεταλλεύεται τὸν ἐργαζόμενο λαὸ, ρουφῶντας σὰ βδέλλα τὸ αἷμά του, σκορπᾷ τὴ σύγχυση καὶ τὰ μῖση καὶ εἶναι πρόθυμη νὰ σταυρώσῃ ὅχι ἓνα ὅπως τότε, ἀλλὰ δέκα Χριστοὺς, προκειμένου νὰ διαιωνίσῃ τὸ καθεστῶς τῆς κλοπῆς καὶ τῆς ἀμαρτίας,

Τὸ φοβερὸ δὲ εἶναι πῶς ἡ ἡγεσία αὐτὴ κηρύττει πίστη πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ φέρει χαριέντως τὸ ὄνομά του. Ἡ ἀπάτη αὐτὴ εἶναι τόσο χονδροειδής, ὥστε καταντᾷ κωμικὴ, ἐκτὸς τῆς ἐγκληματικῆς μορφῆς της. Πῶς κατορθώνουν δὲ καὶ συμβιβάζουν, οἱ μεγάλοι θεατρῖνοι τῆς ἡγεσίας τοῦ λαοῦ,

τὸ Χριστὸ μὲ τὸ Μαμωνᾶ εἶναι κάτι τὸ ἀκατανόητο. Βέβαια στὴ πραγματικότητα γι' αὐτοὺς δὲν εἶναι δύσκολο. Διότι στὴ θέση τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἔχουν τὸν ἀληθινὸ Χριστό, ἀλλὰ ἓναν ψεύτικο, ἓναν κουκλένιο Χριστό. Καὶ ὅπως ξέρομε, οἱ κουκλες οὔτε βλέπουν οὔτε μιλοῦν. Τέτοιος εἶναι ὁ Χριστὸς τῶν ἐκμεταλλευτῶν, τῶν τυράννων, τῶν δημίων τοῦ λαοῦ, τῶν ἐργατῶν τοῦ σκότους καὶ τοῦ πόνου: οὔτε βλέπει οὔτε μιλάει.

"Ετσι μπορεῖ ὁ Μαμωνᾶς ν' ἀσχημονῇ μπροστά του, νὰ τὸν βρίζη, νὰ τὸν χτυπάη, νὰ τὸν φτύνη νὰ τὸν περιγελά, ὅπως καὶ ἄλλοτε, χωρὶς νὰ μπορῇ ν' ἀκούσῃ τὴ φοβερὴ φωνὴ τοῦ Ἀναμορφωτοῦ τῆς Βιθλεέμ, τὴν φωνὴν ποὺ ἐφοβήθησαν τὰ κύματα καὶ οἱ ἄνεμοι, οἱ ἄνθρωποι τῆς ἁμαρτίας, οἱ δαίμονες καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος καὶ χωρὶς νὰ μπορῇ ν' ἀντικρύσῃ τὴ φοβερὴ ρομφαία τοῦ θεϊκοῦ τοῦ βλέμματος ποὺ ἔκανε τοὺς ἐχθροὺς Του νὰ πέφτουν χάμω, ὅταν τὸν ἐπλησίαζαν γιὰ νὰ τὸν πιᾶσουν.

"Ετσι μὲ τὸν κουκλένιο Χριστὸ μπροστά, βάδιζαν καὶ βαδίζουν τὰ θηρία τῆς κεφαλαιοκρατίας, στὸ δρόμο τῆς ἐκμεταλλεύσεως κι' ἐξαθλιώσεως τοῦ λαοῦ, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, κι' ὁ λαὸς ὑποκλίνονταν μὲ σεβασμό, στὸ πέρασμά τους, νομίζοντας πὼς ἔχουν μαζί τους τὸν ἀληθινὸ Χριστό. "Ὅσο περνοῦσαν ὅμως οἱ αἰῶνες, ἡ κλίκα τῶν τυράννων τοῦ λαοῦ, ποὺ ἦτο ἀκριβὲς ἀντίγραφον, ἢ συνέχεια, τοῦ Ἡρώδη, τοῦ Πιλάτου, τοῦ Καϊάφα—μὲ μόνη τὴ διαφορὰ, ὅτι τώρα εἶχε χριστιανικὴ μάσκα—ἀπόδειχνε μὲ τὰ ἔργα της, πὼς δὲν εἶχε μαζί της τὸν ἀληθινὸ Χριστό, διότι ὅλα στὴ ζωὴ της ἦσαν ἀντιχριστιανικά, ἁμαρτωλά. "Ετσι σιγά—σιγά, ἔπese ἀπὸ πάνω της ἡ λεοντὴ τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἐφάνη ἡ καθαρὴ μορφή της: ἡ μορφή τοῦ κακοῦ, τῆς συμφορᾶς, τοῦ κτήνους.

Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, γιὰ τὸν ὁποῖο ἂν καὶ εἶναι εἰκοσι αἰῶνες ποὺ δόθηκε στὸ λαό, τὸ φῶς, ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη, ὅμως βασιλεύει τὸ σκοτάδι, κυβερνᾷ τὸ μῖσος, κατευθύνει ἡ ἔχθρα καὶ ὁ πόλεμος: διότι ἡ ἡγεσία τοῦ λαοῦ δὲν ἦτο καὶ δὲν εἶναι χριστιανικὴ, δὲν ἠθελε καὶ δὲν θέλει τὴν ἐπικράτηση τῆς χριστιανικῆς ζωῆς.

Διότι ἐπικράτηση τῆς χριστιανικῆς ζωῆς θὰ σημάνη τὸ τέλος τοῦ καθεστῶτος τῆς ἀδικίας καὶ ἐκμεταλλεύσεως, δηλαδὴ τὸ τέλος τοῦ δικοῦ της καθεστῶτος. "Αν δὲ ἡ ἡγεσία τοῦ λαοῦ ἦτο πραγματικὰ χριστιανικὴ τότε δὲν θὰ τὴν ἔμελε γι' αὐτό, ἀπεναντίας μάλιστα ἐκείνη θὰ πρωτοστατοῦσε σὲ μιὰ τόσο μεγάλῃ προσπάθειᾳ, Ἐπειδὴ

ὅμως δέν θέλουν νά εἶναι χριστιανοί, ἐπειδὴ πιστεύουν σ' ἓνα ψεύτικο Χριστό, γι' αὐτό προτιμοῦν νά προδίδουν τή χριστιανική ἰδέα, νά ἐργάζονται μέ καταχθόνια καί σατανικά μέσα, ἔμμεσα ἢ ἄμεσα, ἐναντίον τῆς ἐπικρατήσεως τῆς χριστιανικῆς ἰδέας, τὴν ὁποίαν παρουσιάζουν σάν κάτι τὸ ὠραῖο μὲν, ἀλλὰ ἀνεφάρμοστο.

Τὸ συμπέρασμα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ εἶναι: Ἡ χριστιανική διδασκαλία εἶναι ἡ μόνη ἐφαρμόσιμη καὶ ἀνθρωποσωτήριο νομοθεσία. Ἄν μέχρι σήμερα δέν ἔφερε κανένα ἀποτέλεσμα, εἶναι, γιὰτὶ δέν ἐφαρμόστηκε ποτέ, γιὰτὶ ἐχθροὶ καὶ φίλοι τορπιλίζουν τὴν ἐφαρμογή της. Κι' αὐτό, γιὰτὶ ἡ χριστιανική ἀλήθεια εἶναι μιὰ μεγάλη ἐπανάσταση ἐναντίον τῆς πολυπρόσωπης ἀμαρτίας, ἐναντίον τῆς κάθε μορφῆς δουλείας, πού ἡ ἐπικράτησή της θά σημάνη τὴν καθολικὴ ἀνατροπὴ τοῦ σημερινοῦ αἰσχροῦ κόσμου, τοῦ κόσμου τῆς κακίας καὶ τοῦ πόνου καὶ εἶναι πάρα πολλοὶ ἐκεῖνοι ποῦχουν συμφέρον νά διατηρηθῇ ἡ σημερινὴ κατάσταση, γιὰτὶ μέσα στὸ βοῦρκο της ἔχουν ἀπλώσει, αἰῶνες τώρα τίς ρίζες τους.

Ἡ ἡγεσία τοῦ λαοῦ, προδίδει τὸ λαὸ καὶ τὸ θεὸ τοῦ λαοῦ, τὸ Χριστό. Ὁ λαὸς πρέπει νά τὸ πάρῃ ἀπόφαση: δέν πρόκειται ποτὲ νά πλησιάσῃ τὸ Θεό του, ἂν δέν ἀνοίξῃ μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια, τὸ δρόμο του. Ὁ λαός, ὁ λαὸς πού πιστεύει στὴν ἀγάπη καὶ στὴν εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ πρέπει νά ἐνωθῇ καὶ νά ἐργασθῇ μόνος του, γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης. Ἄς μὴν περιμένῃ ἀπὸ κανένα τίποτα. Εἴκοσι αἰῶνες τώρα τὸν κοροϊδεύουν. Ὁ λαὸς πρέπει νά ξυπνήσῃ. Τὸ σπῆτι τοῦ ἔχει πάρει φωτιά, καίγονται τὰ παιδιὰ του καὶ τὸ βίος του, καὶ θάρθῃ στιγμὴ πού θά ναι γιὰ ὅλα ἀργά. Ὁ λαὸς πρέπει νά βαδίσῃ μὲ τὸ σταυρό του, στὸν ἀνυφορικὸ δρόμο τοῦ Γολγοθᾶ, γιὰ ἓνα καλότερο μέλλον, γιὰ μιὰ καλότερη ζωὴ, γιὰ μιὰ ἀνάσταση, μὲ τὸ σύνθημα: Χριστιανικὸς λαός, Χριστιανικὴ ἡγεσία, Χριστιανικὴ ζωὴ.

4. Ἡ σημερινὴ κοινωνικὴ χρεωκοπία

Ἡ σημερινὴ κοινωνία τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἄρρωστη βαρειά. Παραδομένη στ' ἀνιάτα νοσήματά της, πού ὥστόσο γέννησε ἡ ἴδια, κοίτεται στὸ κρεβάτι τοῦ πόνου καὶ περιμένει τὴ λύτρωση. Περιμένει τὸν ἀληθινὸ Κύριό της, τὸν Κύριο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης, γιὰ ν' ἀκούσῃ τὰ παρήγορα λόγια: σῆκω πάνω! Βάδιζε τὸ δρόμο

τῆς εἰρήνης καὶ μὴν ἀρμαρτήσης πιά. Ἐράγε θάλλῃ ἡ μέρα κείνη; Θάλλῃ ἡ μέρα τοῦ κοινωνικοῦ καθαρμοῦ, ποῦ ὁ λαὸς θά ἀκούσῃ τὴ σάλπιγγα τῆς νέας ζωῆς; Ἀσφαλῶς. ναί. Ἄν τὸ θελήσῃ ὅμως ὁ ἴδιος ὁ λαός. Ἀλλὰ ποῖα εἶναι τὰ σημεῖα τῆς σημερινῆς χρεωκοπίας; Τὰ κυριώτερα εἶναι:

α') Ὁ χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων σὲ ἐκμεταλλευτὲς καὶ σὲ θύματα τῆς ἐκμεταλλεύσεως

Ἡ ἐκμετάλλευση ἀνθρώπου ἀπὸ ἄνθρωπο εἶναι τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς σημερινῆς κοινωνικῆς ὁργανώσεως. Ὅσο καὶ ἂν φαίνεται ἀπάνθρωπο καὶ σκληρὸ τὸ πρᾶγμα αὐτό, ὅμως ἀποτελεῖ γενικὸ φαινόμενο, σὲ πείσμα κάθε ἀνθρωπιστικῆς καὶ Χριστιανικῆς διδασκαλίας. Εἶναι τέτοιες οἱ συνθήκες τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς καταναλώσεως τῶν ἀγαθῶν, ὥστε ἡ ἐκμετάλλευση τῶν μὲν ἀπὸ τοὺς δέ, στὸ σημερινὸ ἀτομιστικὸ οἰκονομικὸ σύστημα ν' ἀποτελῇ ἀναπόφευκτη συνέπεια.

Ἡ ἐκμετάλλευση αὐτὴ τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὸ κεφάλαιο, συντελεῖ ἀπὸ τῆ μιᾶ μεριᾶ στὴν αὐξηση καὶ συσσώρευση τοῦ πλούτου, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη στὴν αὐξηση τῆς φτώχειας καὶ τῶν κακῶν ποῦ τὴν παρακολουθοῦν. Ὅσο μεγαλώνει ἡ ἀπόσταση αὐτὴ τόσο πλεονάζει αἰσθητὸ τὸ μέγεθος τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας, ποῦ συνίσταται στὴν ἄνιση καὶ παράλογη συμμετοχὴ τῶν ἀνθρώπων στὸ κοινωνικὸ εἰσόδημα. Ἐνῶ τὸ κεφάλαιο δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ τίποτα χωρὶς τὴν ἐργασία διότι ἡ ἐργασία εἶναι κείνη ποῦ τὸ κάνει ἀγαθόν, ὅμως τὸ κεφάλαιο ρυθμίζει αὐταρχικὰ, τὸ τί θὰ παραχθῇ καὶ μὲ τὸ τί θὰ πληρωθῇ ἡ ἐργασία. Κανονικὰ ἔπρεπε νὰ συμβαίνει τὸ ἀντίθετο: Ἡ ζωὴ ἔπρεπε νὰ κανονίζῃ τὸ τί θὰ παραχθῇ γιὰ νὰ καλυφθοῦν οἱ πραγματικὲς ἀνάγκες τῆς καὶ ἡ ἐργασία νὰ κανονίζῃ τὴ πληρωμὴ τοῦ κεφαλαίου. Ἡ ἐργασία πρέπει νὰ εἶναι ὑπὲρ καὶ τὸ κεφάλαιο ὑπὸ καὶ ὅχι, ὅπως συμβαίνει σήμερα, νὰ εἶναι ἕνας ὁλόκληρος λαὸς ὑπηρέτης τοῦ κεφαλαίου.

Ἡ ἄνιση καὶ ἀδικη συμμετοχὴ στὸ κοινωνικὸ εἰσόδημα ἔχει χωρῆσαι τοὺς ἀνθρώπους, σὲ πλούσιους καὶ πτωχοὺς, σὲ καλομοίριδες καὶ κακομοίριδες, σὲ ἔχοντας καὶ φουκαράδες, σὲ ἀφεντικά καὶ ὑπηρέτες.

Ἡ κατάσταση αὐτὴ ἔχει δημιουργήσει δυὸ ἀντιμαχόμενες παρατάξεις μεταξὺ τῶν ὁποίων ἔχει ἀναπτυχθεῖ ἕνα αἶσθημα μίσους καὶ ἐξοντώσεως καὶ παρουσιάζονται

40

ὡς παρατάξεις τελείως ἐχθρικές. Τὸ μῖσος αὐτὸ εἶναι ὁ σκῶρος ποὺ κατατρώγει τὶς ἀνθρώπινες καρδιές καὶ ἐμποδίζει τὴν ἀγάπη καὶ τὴν γαλήνη τοῦ Θεοῦ νὰ μῇ μέσα σ' αὐτές. Γι' αὐτὸ λείπει ἡ χαρά, ἡ ἀγνή χριστιανικὴ χαρὰ ἀπὸ τοὺς ἐκμεταλλευτές κι' ἀπὸ τὰ θύματά τους, γιατί τὴ δηλητηριάζει τὸ μῖσος.

Τὸ μῖσος καὶ ἡ ἐχθρα ποὺ ὑπάρχει μεταξύ τῶν ἀντιμαχομένων αὐτῶν παρατάξεων δὲν γεννᾶται ἀπὸ τὴ στέρηση καὶ τὴ φτώχεια τῶν ἀνθρώπων καὶ μόνον. Θὰ μποροῦσαν οἱ ἄνθρωποι νὰ στεροῦνται καὶ περισσότερα πράγματα παρὰ τώρα, χωρὶς ἀπ' αὐτὸ νὰ ἐγεννᾶτο μῖσος μεταξύ τους, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα, ἡ κοινὴ συμφορὰ θὰ δημιουργοῦσε μεταξύ τους τὴν ἀλληλεγγύη καὶ τὴ συναδέλφωση τῆς κοινῆς μοίρας. Ἀλλά, νὰ πρόκειται περὶ κοινῆς συμφορᾶς καὶ κοινῆς μοίρας. Τὸ κοινωνικὸ μῖσος καὶ ἡ ἐχθρα, ποὺ μαραζώνει τὶς καρδιές τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ποὺ τοὺς στερεῖ τὴν χαρὰ καὶ τὴν γαλήνη καὶ προξενεῖ τὴν συμφορὰ στὴν ὁλότητα προέρχεται ἀπὸ τὴ συναίσθηση πῶς οἱ μᾶζες αὐτές ἀδικοῦνται, πῶς πάσχουν χωρὶς νὰ πρέπη, χωρὶς νὰ φταῖνε γι' αὐτό, πῶς πάσχουν τὴ στιγμή ποὺ ἄλλοι δίπλα τους γλεντᾶνε τὴ ζωὴ τους, ὅπως θέλουν.

Ἡ δυστυχία, ὅταν εἶναι κοινὴ δὲν χωρίζει, συναδελφώνει. Χωρίζει καὶ σκοτώνει, ὅταν εἶναι προνόμιο—ὅπως σήμερα—ὠρισμένων τοὺς ὁποίους παρακολουθεῖ ἐφ' ὅρου ζωῆς, σὰ σκιά.

Ἡ συμμετοχὴ στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς ὅλων καὶ στὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς ὠρισμένων μόνον, δημιουργεῖ τὸ φρικτὸ αἶσθημα τῆς ἀδικίας, ποὺ φέρνει τὴ ψυχὴ στὴν ἀπόγνωση καὶ τὴν ἐπανάσταση. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἔχομε φτάσει σήμερα ὅλοι, γιατί ἡ ἐκμετάλλευση κι' ἡ ἀδικία μᾶς ἔκαμε ὅλους ἀνθρώπους τῆς ἀνάγκης.

Ἀλλοίμονο σὲ κεῖνον ποὺ δημιουργεῖ στὸν ἀντίπαλό του, κατάστασι ἀνάγκης : σκάβει τὸ λάκκο του μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια. Αὐτὸ τὸ λάθος ἔχει κάνει σήμερα τὸ κεφάλαιο μὲ τὸ νὰ φέρη τὸ λαό, στὸ σημεῖο τῆς ἀνάγκης, γι' αὐτὸ καὶ ὁ θάνατός του εἶναι γραμμένος στὸν οὐρανό. Τὸ τέλος τῆς βασιλείας τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος θὰ σημάνη τὸ τέλος μιᾶς κακῆς ἐποχῆς καὶ τὴν ἀνατολὴ μιᾶς νέας ζωῆς, τῆς ζωῆς τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Ἡ σημερινὴ ζωὴ, εἶναι ἀπάνθρωπη ἀντιχριστιανικὴ, καννιβαλική, διότι πηγαίνει ἀντίθετα μὲ τὴ πρόοδο καὶ

τὴν εὐτυχία τοῦ λαοῦ, διότι εἶναι ἀντίθετη πρὸ τὰς στοιχειώδεις χριστιανικὰς ἀρχὰς καὶ διότι προσβάλλει τὰ εὐγενέστερα ὀρμήματα τῆς ψυχῆς.

Κοινὴ εἶναι ἡ μοῖρα τῶν ἀνθρώπων, κοινὰ εἶναι τὰ ὀρμήματα τῆς ψυχῆς των, κοινὴ πρέπει νᾶναι ἡ συμμετοχὴ τοὺς στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς καθὼς καὶ στὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἡ ἀγάπη ἡ δικαιοσύνη καὶ ὁ ἀνθρωπισμός. "Ὅχι, ἄλλοι νᾶναι εἰλωτες κι' ἄλλοι ἀφεντικά, ἄλλοι πᾶμφτωχοι κι' ἄλλοι πᾶμπλουτοι, ἄλλοι μὲ πτυχία κι' ἄλλοι ἀγγράμματοι, ἄλλοι λεύτεροι κι' ἄλλοι σκλάβοι, ἄλλὰ ὅλοι σὺν ἀδελφοί νᾶναι κοινωνοὶ στὶς χαρὲς καὶ στὶς λύπες, στὶς ἀπολαύσεις καὶ στὶς δοκιμασίες, στὴν ἐργασία καὶ στὴν ἀνάπαυση. Αὐτὸ θὰ πῇ χριστιανικὴ ζωὴ καὶ χριστιανικὴ κοινωνικὴ ἀντίληψη. Τὶ τὸ ὠραιότερο ἀπὸ μιὰ τέτοια κοινωνία; "Ἀλλωστε αὐτὸ σημαίνει ἡ λέξη κοινωνία: Νὰ συμμετέχουν ὅλοι ἐξ ἴσου σ' ὅτι δὴποτε καλὸ ἢ κακὸ τυχαίνει στὴν ὁλότητα, στὸ διάβα τῆς ζωῆς.

Τὸ νὰ συμμετέχουν ἄλλοι στοὺς κόπους κι' ἄλλοι στὶς ἀπολαύσεις—ὅπως τώρα—αὐτὸ δὲν εἶναι χριστιανικὴ κοινωνία ἀλλὰ εἶναι φαυλοκρατία καὶ βασιβουζουκισμός, κάτι χειρότερο ἀπὸ Ζούγκλα. Τὰ μυρμήγγια καὶ οἱ μέλισσες ἐργάζονται τὴν ἐποχὴ τῆς συγκομιδῆς ὅλα μὲ ἀπόλυτη τάξη καὶ ἰσότητα. Ἀλλὰ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, κατόπιν, ἐξ' ἴσου, χωρὶς προνομιακὰς διακρίσεις, στὶς ἡμέρες τοῦ χειμῶνα, καταναλίσκουν ἀπὸ κοινοῦ, τὰ ἀγαθὰ τοῦ κοινοῦ κόπου. "Εἴτι ἢ ὅλα εἶναι χορτᾶτα ἢ ὅλα ἀντιμετωπίζουν τὸ θάνατο ἀπὸ τὴ πεῖνα.

Ἡ ἰσότητα στὴ ζωὴ καὶ στὸ θάνατο στὴ χαρὰ καὶ στὸ πόνον, εἶναι ἡ βάση τῆς κοινωνίας ἐκείνῃ, ποὺ θὰ φέρῃ τὴ κοινωνικὴ γαλήνη καὶ τὴ τελειοποίησιν τῆς ψυχῆς καὶ θ' ἀναδείξῃ τὸν ἄνθρωπο ἀληθινὸ παιδί τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης.

Τότε κανεὶς δὲν θὰ παραπονεῖται ποὺ ὑποφέρει, διότι θὰ ξέρῃ πῶς ὑποφέρουν ὅλοι γύρω του καὶ πὶο πέρα, χωρὶς ἐξαίρεση, κι' ὁ πόνος του θὰ μετριάζεται διότι θὰ ξέρῃ ἀκόμα πῶς ὅλοι γύρω του καὶ πὶο πέρα ἐργάζονται, ὅπως κι' αὐτός, μέρα νύχτα, γιὰ νὰ νικήσουν τὴ δυσκολία τῆς ζωῆς ποὺ παρουσιάστηκε καὶ νὰ ξαναγυρίσῃ ἔτσι ἡ ἀφθονία κι' ἡ χαρὰ, σ' ὅλους. Αὐτὸ θὰ πῇ κοινὴ ἀντιμετώπιση καὶ κοινὴ χαρὰ τῆς ζωῆς. Τότε κανεὶς δὲν θὰ σκεφθῇ ποτέ, νὰ κλέψῃ τ' ἀγαθὰ τοῦ ἄλλου, γιατί θὰ ξέρῃ πῶς ὅτι ἔχει ἐκεῖνος ἔχει κι' αὐτός καὶ πῶς τὰ ἀγαθὰ τοῦ ἄλλου εἶναι ἀποχτημένα μὲ δίκαιο τρόπο, ὅπως καὶ

42

τά δικά του καὶ πῶς ἡ ζωὴ κι' ἡ τιμὴ τοῦ ἄλλου εἶναι χρήσιμα στὴν ὁλότητα γιατί ὁ ἄλλος αὐτὸς δὲν εἶναι ξένος, εἶναι ἓνας ἀδελφός, ἓνας σύντροφος, ἓνας στρατιώτης ποὺ πολεμᾷ κι' αὐτὸς ὅπως κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι γιὰ τὴ κατάκτηση τοῦ μέλλοντος, γιὰ τὴ μεγάλη νίκη τῆς ζωῆς.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πνεῦμα τοῦ ἀληθινοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸ πνεῦμα τῆς συναδελφώσεως τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης.

Αὐτὸ τὸ πνεῦμα κηρύττει ὁ Χριστιανισμὸς Πολιτικὸς ἀγῶνας. Πάνω σ' αὐτὲς τίς γραμμὲς ἐργαζόμεθα, καὶ πιστεύουμε πῶς δὲν εἶναι μακριὰ ἡ μέρα ποὺ θὰ μπορέσουμε ν' ἀποδείξουμε στὸ λαό, πῶς ὁ ἀληθινὸς Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι οὐτοπία, ἀλλὰ ἡ μόνη ἀλήθεια, ἡ μόνη πραγματικότητα, ὁ μόνος δρόμος ποὺ θὰ μπορέσει νὰ βγάλῃ τὸ λαό ἀπὸ τὸ λαβύρινθο τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ θὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰ νύχια τῆς ἀδικίας, τῆς ἔχθρας, τοῦ μαρασμοῦ. Ἀρκεῖ νὰ λθoυν μαζί μας ὅσοι πιστεύουν στὸν ἀγῶνα αὐτόν, ὅλοι οἱ ζωντανοὶ ἄνθρωποι, γιὰ νὰ μπορέσουμε ἐνωμένοι νὰ σπάσουμε τὰ αἰώνια δεσμά, τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας, τὸ δεσμὰ τοῦ ἐξευτελισμοῦ καὶ τῆς πτώσεως, ὥστε λευτερωμένος ὁ λαὸς μὲ τὸ μέτωπο ψηλὰ ν' ἀκολουθήσῃ τὸν ἀστέρα τῆς ἀνατολῆς, κι' ὅπως οἱ τρεῖς μάγοι, ν' ἀνεύρῃ τὸν Λυτρωτὴν τοῦ Ἰησοῦν καὶ μαζί του πιά ἐνωμένος γιὰ πάντα νὰ βαδίσῃ τὴ μεγάλη πορεία γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ . . .

β'.) 'Ἡ λατρεία τῆς ὕλης καὶ ἡ προδοσία τῆς ψυχῆς.

Δυὸ εἶναι οἱ κύριες παρατάξεις ποὺ παλεύουν στὸ διανοητικὸ καὶ πρακτικὸ στίβο τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ μιά πιστεύει στὸ πνεῦμα κι' ἡ ἄλλη στὴν ὕλη.

Ἡ μία παραδέχεται πῶς ὁ ἄνθρωπος εἶναι πνευματικὴ ὕπαρξη κι' ἡ ἄλλη, πῶς ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀπλοῦστατα ἓνα ζῶο πιὸ ἐξελιγμένο ἀπὸ τὰ ἄλλα, πῶς ἡ συνείδηση καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὕλικές ἐκδηλώσεις κι' ὄχι πνευματικές. "Υλὴ λοιπὸν τὸ πᾶν! Δὲν ὑπάρχει πνευματικὸς Θεός, πνευματικὸς κόσμος, ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ἀνθρώπινη ἀξία! "Ὅλα αὐτὰ εἶναι παραμύθια!

Αὐτὰ διδάσκει ὁ ὕλισμός. Στὴν ἀντίληψη αὐτὴ ἀντιστέκεται ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία, ἡ ὁποία θεωρεῖ ὡς ἀρχὴ τοῦ παντός τὸ Πνεῦμα. Τίποτα δὲν ἔχει ζωὴ, ὑπαρξὴ, ἂν δὲν τὸ δημιουργήσῃ καὶ δὲν τοῦ δώσῃ ζωὴ τὸ πνεῦμα. Ὁ Θεὸς εἶναι δημιουργὸς τῶν ὁρατῶν καὶ τῶν ἀο-

ράτων ὄντων, τοῦ Θεοῦ εἶναι δημιουργία καὶ ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ, ἡ ὁποία εἶναι ἀθάνατη διότι πλάσθηκε κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωση τοῦ Θεοῦ. Ὁ Βίος, τὰ θαύματα, καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, ἀποτελοῦν συντριπτικὴ ἀπόδειξη τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου καὶ τὸ θανάσιμο πλῆγμα κατὰ τοῦ ὕλισμοῦ.

Τὸ θεωρητικὸν ὅμως τοῦτο ζήτημα δὲν εἶναι εἰς τὰ πλαίσια τοῦ παρόντος. Ἡ παροῦσα μελέτη ἐνδιαφέρεται διὰ τὸν ἀντίκτυπον τῶν ἀντιλήψεων αὐτῶν στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Διότι τὸ ζήτημα τοῦτο τὸ ὁποῖο ἀπασχόλησε καὶ ἀποσχολεῖ φιλοσόφους καὶ συγγραφεῖς, μοιραίως ἔχει τεραστίαν ἐπίδρασιν στὴ ζωὴ: ἀφοῦ τὰ πάντα εἶναι ὕλη τὴν ὕλη πρέπει νὰ λατρεύωμεν καὶ νὰ προσκυνοῦμεν, λέγουν οἱ ὕλιστές καὶ ἀπαντοῦν οἱ χριστιανοί, ὅχι· τὸ πνεῦμα εἶναι κεῖνο ποὺ κατευθύνει τὸ πνεῦμα δημιουργεῖ καὶ τὸ πνεῦμα μένει, ἡ πηγὴ τοῦ πνεύματος, ὁ Θεός, πρέπει νὰ λατρεύεται μόνον καὶ τὰ ἔργα μας δὲν πρέπει νὰ προσβάλουν τὴν ἀνθρώπινη πνευματικὴ ἀξία. Οἱ δυὸ βασικὲς αὐτὲς ἀντιλήψεις κατευθύνουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ διαμορφώνουν τὴν κοσμοθεωρίαν τοῦ καθενός. Δὲν ἔχει σημασίαν, ἂν αὐτὸ γίνεται ἐνσυνείδητα ἢ ἀσυνείδητα. Ὑπάρχουν πολλοὶ ποῦχουν ὕλιστικὲς ἀντιλήψεις χωρὶς νὰ ξέρουν τὴ θεωρίαν τοῦ ὕλισμοῦ καὶ πολλοὶ ποὺ λένε πῶς εἶναι χριστιανοί κι' ὅμως δὲν ἔχουν χριστιανικὲς πεποιθήσεις.

Γιὰ ἓνα ὕλιστή, οἱ ἀνθρωπιστικὲς καὶ χριστιανικὲς ἀρετὲς, ἡ ἀγάπη, ἡ φιланθρωπία, ὁ σεβασμὸς τῆς προσωπικότητος τοῦ ἄλλου κλπ. ἔχουν ἀξίαν μόνον ὅταν ἐξυπηρετοῦν τὰ ὕλικά του συμφέροντα καὶ ἀποτελοῦν ζημίαν ὅταν συνεπάγονται κἄποια οἰκονομικὴ θυσία. Σκοπὸς τῶν ἀρετῶν αὐτῶν γιὰ τὸν ὕλιστή, εἶναι ἡ ἐξυπηρέτησις τῆς ὕλικῆς του προσωπικότητος. Ὁ ὕλιστὴς δὲν ἀγαπᾷ τὸν πλησίον ὡς ἄνθρωπον—ἀδελφόν του, ἀλλὰ τὸν ἀγαπᾷ διότι, καὶ ἐφ' ὅσον προσδοκᾷ κἄποιο ὕλικὸν συμφέρον. Σκοπὸς τοῦ ὕλιστοῦ εἶναι νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἄνεσιν στὰ μάταια ὑπαρξή του: Ζῇ τρέφοντας ἓνα ζῶον, ἓνα σῶμα, τὸ ὁποῖο κἄπου καὶ κάποτε θὰ παραχωθῇ γιὰ νὰ λήξῃ ἡ ἱστορία του. Ψυχὴ δὲν ἀναγνωρίζει στὸν ἑαυτό του ὁ ὕλιστὴς, γι' αὐτὸ καὶ ποτὲ δὲν σκέφθηκε νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ τὴν ψυχὴν του, νὰ ζήσῃ σύμφωνα μὲ ἓνα ἀνώτερον σκοπὸν, νὰ πετάξῃ ψηλότερα ἀπὸ τὴν καλύβαν του. νὰ δῇ πλατύτερους ὁρίζοντες, νὰ πλησιάσῃ στὸ φῶς... Ζῇ ἔχοντας τὴ μουσούδα του χωμένην στὴ λάσπη τῆς ζωῆς του: τὸ συμφέρον, ἀπορροφημένος ἀπὸ μιὰ ἄγονη βιοπάλη χωρὶς

44

πυξίδα και χωρίς χαρά. Ἐνῶ ὁ ἀληθινὸς χριστιανὸς, θέτει πάνω ἀπ' ὅλα τὴ ψυχὴ καὶ τὸν ἀθάνατο κόσμον τῆς. Τὰ ὕλικά ἀγαθὰ ποὺ γιὰ τὸν ὕλιστὴ εἶναι σκοπὸς τῆς ζωῆς, ἀποτελοῦνε γιὰ τὸν ἀληθινὸ χριστιανὸ μέσον γιὰ τὴ ζωὴ, τῆς ὁποίας ζωῆς σκοπὸς εἶναι ἡ ἀνοδος, ἡ τελειοποίηση, τὸ πλησίασμα πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ ἀνάταση αὐτὴ τῆς ψυχῆς, ποὺ δημιουργεῖ ἡ χριστιανικὴ κοσμοθεωρία συντελεῖ στὸν ἐξαγνισμό τοῦ ἀνθρώπου, ἐνῶ ἡ ὕλιστικὴ ἀντίληψη ποὺ τὸν θεωρεῖ δεμένο στὴ γῆ προτοιμάζει τὴν ἀποκτὴνωση τῆς ψυχῆς.

Γιὰ τὸν ἀληθινὸ χριστιανό, οἱ χριστιανικὲς ἀρετὲς πάντοτε καὶ μάλιστα, ὅταν ἐκδηλωνόμενες ἔμπρακτα συνεπαγώνται οἰκονομικὴ θυσία, ἀποτελοῦνε ὠφέλεια, μάλιστα τὴ μοναδικὴ ὠφέλεια, τὸ μοναδικὸ ἀληθινὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς. Διότι ἡ ἐκδήλωση τῆς ἀρετῆς καὶ ἡ οἰκονομικὴ θυσία, ἀποτελοῦν θετικὸν ἠθικὸν κέδος διὰ τὸν δίδοντα, δεδομένου ὅτι ἡ ψυχὴ κερδίζει ἠθικῶς, ὅταν δίδῃ κάτι ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τῆς, ἀφοῦ μόνον τότε ἡ ζωὴ βεβαιώνει καὶ ἀξιοποιεῖ τὴν ἀρετὴ τῆς. Ἡ ἀρετὴ ποὺ δὲν ἀναγνωρίζεται καὶ δὲν ἀξιοποιεῖται ἀπὸ τὴ ζωὴ δὲν ἀποτελεῖ κτῆμα τῆς ψυχῆς. Ἡ ἀρετὴ εἶναι ἓνα νόμισμα, τὸ ὁποῖο γιὰ νάχῃ ἀξία πρέπει νὰ σφραγισθῇ ἀπὸ τὴ ζωὴ. Κρυφὴ ἀρετὴ δὲν ἐννοεῖται. Γι' αὐτὸ ὁ ἀληθινὸς χριστιανὸς ζεῖ τὴ ζωὴ τῶν ἀρετῶν. Προσφέρει, στὴ ζωὴ τὸν πλοῦτον τῆς ψυχῆς του γιὰ νὰ λάβῃ τὴ θεώρηση τῶν ἔργων. Ἡ ἀρετὴ μόνον ὅταν δίδεται μεγαλώνει. Ὁ ὕλστης παίρνει πάντα ἀπὸ τὴ ζωὴ, χωρίς ποτέ νὰ δίδῃ, ὁ χριστιανὸς δίδει στὴ ζωὴ, γιὰ νὰ πάρῃ. Δὲν ἔχει σημασία ἂν θὰ τὸν ἀνταμείψῃ ἀμέσως ἡ ζωὴ ἢ καὶ ἂν δὲν θὰ τὸν ἀνταμείψῃ καθόλου, διότι ὁ χριστιανὸς ἔχει μέσα του, τὴ φωνὴ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς ἀπὸ τὴν ὁποία παίρνει ὅ,τι ἡ ἀγνωμοσύνη τῆς πρόσκαιρης ζωῆς τοῦ ἀρνεῖται.

Ἀπὸ τὰ λίγα αὐτὰ φαίνεται καθαρά τι σημαίνει ἐπικράτηση τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τι ἐπικράτηση τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανισμοῦ, τοῦ δημιουργικοῦ χριστιανισμοῦ, τοῦ χριστιανισμοῦ τῶν ἔργων καὶ τῆς ζωῆς. Ὑλισμὸς σημαίνει θάνατο καὶ ἀποκτὴνωση. Χριστιανισμὸς σημαίνει ἀνάστασι, ζωὴ, καὶ ἐξαγνισμό.

Μ' ὅλα ταῦτα, στὴ σημερινὴ κοινωνικὴ ὀργάνωση, προδίδεται ἡ ψυχὴ καὶ λατρεύεται ἡ ὕλη, προδίδεται ὁ χριστιανισμὸς καὶ κυριαρχεῖ ὁ κόσμος τῆς κατωτερότητος.

Ἡ λατρεία τῆς ὕλης εἶναι ἴσως τὸ πῶς χαρακτηριζοῦν τὸ σημεῖο τῆς χρεωκοπίας τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας. Ἡ

λατρεία αὐτὴ ποὺ γίνεται μὲ διάφορες μορφές, εἶναι γενικὸ φαινόμενο ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ἀποτελεῖ τὴν αἰώνια ἀντιπολίτευση τοῦ ἀγῶνος τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ,

Τὸ συμφέρον, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ Θεὸ τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων, ἡ φιλαργυρία καὶ ἡ φιλοχρηματία, τὸ ἀπεγνωσμένο κυνήγι τῶν ἀρρωστημένων ἡδονῶν, ἡ ἔλλειψις κάθε πίστεως πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀξίας, ἡ ἔλλειψις τῆς πίστεως πρὸς τὴ ζωὴ, τὸν ἄνθρωπο καὶ αὐτὸν τὸν Θεόν, ἡ τάσις πρὸς τὴν τεχνητὴ ζωὴ καὶ τὴν αὐταπάτη, ἡ ἀδιαφορία πρὸς κάθε τὸ καθαρὰ πνευματικὸ καὶ ἠθικόν, ἡ καθ' ἑξιν καὶ ἐλαφρᾷ τῇ συνειδήσει παραβιάσις τοῦ ἠθικοῦ νόμου, ἡ κλοπὴ καὶ τὸ ἐγκλημα, ἀποτελοῦνε μορφές τῆς λατρείας τῆς ὕλης, τῆς ματαιότητος, τοῦ θανάτου. Αὐτὰ ὅλα ἀποτελοῦνε μορφές τῆς λατρείας τῆς νέας εἰδωλολατρείας, τῆς θρησκείας τοῦ πλούτου ὅπου προσχωροῦμε, ἀφοῦ ἀρνούμεθα τὴ θρησκεία τῆς ἀθανασίας καὶ τῆς ἀγάπης, τὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ μέχρι μὲν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ λατρεία αὐτὴ τῆς ὕλης μποροῦσε νὰ δικαιολογηθῇ. Οἱ πρὸ Χριστοῦ σοφοὶ τῆς ἀνθρωπότητος εἶχαν βέβαια μὲ τὰ φιλοσοφήματά τους, τονίσει, τὴν πνευματικότητα τοῦ ἀνθρώπου ὅχι ὅμως σὲ σημεῖο ποὺ νὰ γεννᾶται βεβαιότητα στοὺς συγχρόνους τῶν γι' αὐτό. Μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς μάλιστα πῶς οἱ φιλόσοφοι αὐτοὶ ἰδίως τοὺς τελευταίους πρὸ Χριστοῦ αἰῶνες δὲν κατάφεραν τίποτα ἄλλο παρὰ νὰ δημιουργήσουν μιὰ σύγχυση γύρω στὴν ἀξία τοῦ ἀνθρώπου, σὰν πνευματικοῦ ὄντος τέτοια, ποὺ ὁ λαὸς νὰ μὴν πιστεῦει σὲ τίποτα, οὔτε σ' αὐτοὺς τοὺς Θεοὺς του, τοὺς ὁποίους εἶχε ἀρχίσει νὰ λατρεύῃ κατὰ τρόπο κτηνώδη. Μετὰ τὴ διδασκαλία ὅμως τοῦ Χριστοῦ ἐπερίμενε κανεὶς πῶς τὰ πράγματα θά' ἄλλαζαν. Γιατὶ τὸ κύρος τοῦ Ἰησοῦ, δὲν ἄφινε καμμιά ἀμφιβολία πῶς ὑπάρχει πνευματικὸς κόσμος, διακεκριμένος ἀπὸ τὸν ὕλικό κόσμο, πῶς ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀθάνατη καὶ πῶς ἡ ἀθάνατη αὐτὴ ψυχὴ ἔχει μεγάλη ἀξία γιατί ἀποτελεῖ τμήμα τοῦ πνευματικοῦ κόσμου τοῦ Θεοῦ, στὸν ὁποῖο κόσμο θὰ καταλάβῃ μιὰ μέρα μιὰ θέση ἀνάλογη μὲ τὴν ἠθικὴ τελειότητά της.

Δυστυχῶς ὅμως, ἂν κι' ἔχουν περάσει τόσοι αἰῶνες ἀπὸ τότε ποὺ οἱ ἄνθρωποι πῆραν τὴν ἐπίσημη διαβεβαίωση ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ ἀπεσταλμένο τοῦ πνευματικοῦ κόσμου τὸν Ἰησοῦ ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ εἶναι ἀθάνατη καὶ ὅτι ἡ

46

μετά θάνατον ζωή είναι μία πραγματικότητα πιο βέβαιη από την πραγματικότητα του υλικού κόσμου και ότι σκοπός της τωρινής ζωής είναι η τελειοποίηση του ανθρώπου, εν τούτοις οι λαοί συνεχίζουν τη κτηνώδη λατρεία της ύλης μορφινισμένοι από την αποχαυνωτική ηδονή της ζωής των ειδώλων.

Μετά από είκοσι αιώνες φωτός, η ανθρωπότητα από άκρη ως άκρη κυλιέται στο βούρκο της πιο άμαρτωλης ειδωλολατρείας.

Μετά από την ανάσταση του Χριστού, μετά από το γκρέμισμα της πρώτης ειδωλολατρείας, μετά από τόσους αγώνες, τόση έξαρση, τόσες ελπίδες, τόση ποίηση, νάτους πάλι τους λαούς, τὰ ἀδιόρθωτα παιδιά των αιώνων, αλυσοδεμένους χειροπόδαρα στη φυλακή της φτώχειας, της δυστυχίας, του ύλισμου. Ἡ νέα ειδωλολατρεία, ξεπετάχτηκε μόλις καταργήθηκε η παλαιά, και είναι η νέα ειδωλολατρεία πιο επικίνδυνη από την πρώτη, γιατί παρουσιάζεται με μάσκα και επιτήδευση, κι' έχει εἰσχωρήσει σ' ὅλες τις πλευρές του βίου.

Ἡ ζωή ατόμων, και ομάδων και οργανώσεων και ἐξουσιών και κρατους έχει προσχωρήσει στην νέα ειδωλολατρεία, τη δημιουργική ειδωλολατρεία, όπου τὰ ἀνθρώπινα ἐλαττώματα, πάθη και κακίες μεταβάλλονται σέ ἔργα, σέ ζωντανές εἰκόνες, σέ παλμούς ζωής. "Οτι ἔπρεπε νὰ εἶχε κάνει ὁ ζωντανός χριστιανισμός ἀναφορικῶς με ἐκεῖνα που διδάσκει και πιστεύει, και δὲν τὸ ἔχει κάνει τὸ ἔχει ἐπιτύχει ἡ ζωντανή ειδωλολατρεία, που κατευθύνει σήμερα τους πάντας και τὰ πάντα, ἀναφορικῶς με ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐκεῖνη διδάσκει και πιστεύει. Και ἐπειδὴ ἡ ειδωλολατρεία διδάσκει τὰ ἀντίθετα ἀπὸ τὸ χριστιανισμό, γι' αὐτὸ ἡ ζωή σήμερα ατόμων και ἐξουσιών εἶναι τόσο μακριὰ ἀπὸ τὸν Χριστόν. Ἀντὶ τῆς ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς εἰρήνης, τῆς φιλαλληλίας, τῆς αὐτοθυσίας, τῆς ἀφιλοκερδίας, τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας στὴ ζωή ατόμων και οργανώσεων και ἐξουσιών, τοῦ σημερινοῦ κράτους, ἐπικρατοῦν, τὸ μῖσος, ἡ ἀδικία, ἡ διχόνοια, ὁ τομαρισμός, τὸ συμφέρον, ἡ ἀστοργία, που ἀποτελοῦν τὸ περιεχόμενο τῆς θρησκείας των νέων ειδώλων.

Ἡ "Αδिका λοιπὸν ἀνῆλθε στὸ Γολγοθὰ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἀδिका χύθηκε τὸ αἷμα τῶσων προφητῶν και ἀγίων και μαρτύρων, ἀδिका χτυπᾶν οἱ καμπάνες κάθε Κυριακή; "Ὅλα αὐτὰ ἐγιναν γιὰ νὰ βρισκόμαστε σήμερα, σέ χειρότερα χάλια ἀπ' ὅτι εὕρισκόμεθα πρὸ εἰκοσι αἰώνων; Ἦσαν

λοιπὸν ἔπεα πτερόεντα, τὰ περίφημα «Οὐαί» οἱ Μακαριομοί, οἱ δέκα ἐντολές, τὸ «ἀγαπάτε ἀλλήλους» τὸ «εἰρήνη ὑμῖν»; Καὶ ἐάν, ὅχι, ὅλα αὐτά, τότε πῶς θὰ δικαιολογήσωμε, τοὺς φρικτοὺς πολέμους ποὺ ρημάζουν τοὺς λαούς, τὴ φρικτὴ κοινωνικὴ δυστυχία κι' ἀθλιότητα, τὰ ἀπαίσια κοινωνικά μίσση ποὺ σιγοτρώγουν σὰν σκουλήκια τὰ σπλάχνα τῶν ἀνθρώπων; Πῶς θὰ δικαιολογήσωμε τὴ λατρεία τῶν εἰδώλων ποὺ γίνεται ἐπίσημα κι' ἀνεπίσημα, τὴν τροφοδοσία τοῦ τέρατος τῆς ἀνηθικότητος, τὴν ἀποκτὴνωση τῶν μὲν ἀπὸ τῆ χλυδὴ καὶ τὸν πλοῦτο καὶ τῶν δέ, ἀπὸ τῆ φτώχεια καὶ τὴν ἀμορφωσιά; Ὅταν ὅλα φωνάζουν, χρεωκοπία, διαφθορά, πτώχεια κι' ἀμορφωσιά, τότε πού εἶναι ὁ χριστιανισμὸς μὲ τὴ λαϊκὴ λύτρωση ἀπὸ τὰ δεσμά τῆς παντοειδοῦς ἀμαρτίας, μὲ τὸν τέλειο ἠθικὸ του νόμο, μὲ τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς; Ποῦ κρύπτεται; Διατί δὲν ἔργεται ν' ἀπολογηθῇ διὰ τὴν ἐπὶ εἴκοσι αἰῶνας δρᾶσίν του;

Σὰν ν' ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ Ἰησοῦ: «ὄφεις γεννήματα ἔχιδνῶν»...

Ναὶ Κύριε! ὄφεις καὶ ἔχιδνες κατατρώγουν τὰς σάρκας τοῦ λαοῦ Σου καὶ δηλητηριάζουν τὴν ἀμόρφωτη ψυχὴ του, τὴν ὁποῖαν κρατοῦν μακρὰν ἀπὸ Σοῦ, δούλην τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ πόνου. Ὁ λαὸς ἔσέ ζητεῖ κι' ὅχι τὴν ματαιότητα, ἀλλὰ δὲν ἤμπορεῖ νὰ Σέ εὔρη διότι τὸ φῶς Σου τὸ κρύπτουν ὑπὸ τὸ μῶδιον τῆς ἄγονης βιοπάλης καὶ τῆς διαφθορᾶς ἐκεῖνοι ποὺ θέλουν τὸν λαόν Σου σκλάβο τῆς ἀμαρτίας γιὰ νὰ τὸν ἐκμεταλλεύωνται μὲ εὐκολία καὶ ἄνεση. Οἱ ἴδιοι ἐκεῖνοι ποὺ στράφηκαν καὶ ἐναντίον Σου τότε, οἱ ἴδιοι ἐκεῖνοι οἱ μεγαλοσχήμονες ἄρχοντες, ποὺ στάθηκαν μακρὰ Σου, τῇ στιγμῇ ποὺ ὁ λαὸς Σου Σέ ὑπέδεχτο μὲ βάρια καὶ ζητοκραυγές, οἱ ἴδιοι ἐκεῖνοι οἱ κρατοῦντες ποὺ σὲ κατεδίκασαν τότε, οἱ ἴδιοι καὶ σήμερα μὲ τὴν ἴδια μορφή κι' ὑποκρισία, καταδικάζουν τὸ λαὸ Σου στὴ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀνυδρία στὴ φτώχεια καὶ τὴν ἀπόγνωση καὶ τὸν σταυρὸν καθημερινὰ στὸ φρικτὸ Γολγοθᾶ τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας. Ἐκεῖνοι κρατοῦν τὸ φῶς Σου Κύριε μακρὰ ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων, ἐκεῖνοι δὲν ἀφίνουν τὸν ἀλυσσοδεμένο λαὸ Σου νὰ πλησιάσῃ πρὸς Σέ, τὸν Σωτῆρά του καὶ νὰ σωθῇ.

Καὶ Σὺ βέβαια Κύριε τὰ ξέρεις ὅλα αὐτά, καλύτερα ἀπὸ μᾶς, ὁ λαὸς Σου ὅμως πολλὰ ἀγνοεῖ.

Ἄγνοεῖ πῶς μετεβλήθηκε σιγὰ—σιγὰ σὲ ὑποζύγιο ποὺ ξέρει μόνον νὰ δουλεύῃ, νὰ τρώῃ, νὰ κοιμᾶται. Χωρὶς

νά τὸ καταλάβῃ, ἔχει προδώσει τὴ ψυχὴ του, καὶ στὴ θέση της ἔβαλλε βασίλισσα, τὴν ὕλική ἀπόλαυση τὴ ταπεινὴ ματαιότητά, τὰ ἀχαλίνωτα ἔνστικτα, τὴ λάμψη τοῦ χρυσοῦ.

Ἐλάχιστοι φροντίζουν γιὰ τὴ τελειοποίηση τῆς ψυχῆς των, γιὰ τὴν αὐξηση τῶν ἀρετῶν της, γιὰ τὴ μόρφωσή της, γιατί οἱ πολλοὶ ἀγνοοῦν τελείως τὴ ψυχὴ καὶ τίς ἀπαιτήσεις της, ἀναγνωρίζοντάς της δικαιώματα μόνο στὴ διαφθορά, στὴ κατάχρηση στίς ἡδονές, στὰ πάθη, στὴν ἀποχαύνωση τῆς ἀμαρτωλῆς ζωῆς. Κι' οἱ πιὸ ἀμόρφωτοι δὲν στεροῦνται τῆς ἐπιθυμίας τῆς ἀμαρτίας κι' οἱ πιὸ βάρβαροι μποροῦν νὰ νοιώθουν τὴ λεπτὴ ἀσωτεία καὶ παραλυσία. Στὴ διαφθορά καὶ τὴ πτώση, ὅλοι χωρὶς ἐξαίρεση εἶναι προφέσσορες, στὸν ἀνθρωπισμό, στὴν ἠθικὴ ἀγνόητα κι' εὐγένεια τῆς ψυχῆς, ὅλοι δηλώνουν ἄγνοια.

Αὕτῃ εἶναι ἡ πιὸ κυνικὴ μορφή τοῦ ὕλισμοῦ ποῦ χει διαβρώσει χαρακτήρες καὶ ἥθη. Τὸ φοβερὸ δὲ εἶναι πῶς ἐνῶ ἀρνοῦνται ὅλοι αὐτοὶ νὰ διακηρύξουν τὸν ὕλισμό τους αὐτόν, μὲ τοὺς πιὸ ἀνθρωπιστικοὺς τίτλους, βαδίζουν στὴν εὐρεΐα λεωφόρο τῆς ἀπωλείας, ψευδόμενοι πρὸς ἑαυτούς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους. Ἡ ὑποκρισία αὕτῃ καὶ ἡ ἀπάτη εἶναι ἡ βασικὴ ἀφετηρία γιὰ τὸ χορὸ τῶν μαινάδων καὶ τῶν Σατύρων, ποὺ χορεύεται ἀπ' ὅλα τὰ κοινωνικὰ στρώματα, χωρὶς ἐξαίρεση, ἀπ' τὸν ἀλήτη ὡς τὸν πρωθυπουργό. Ἡ ὑποκρισία αὕτῃ καὶ ἡ αὐταπάτη εἶναι ἡ πρώτη ἀσέβεια πρὸς τὴ ψυχὴ ἢ πρώτη περιφρόνηση τῆς ἀξίας της, εἶναι τὸ πρῶτο βάπτισμα στὸ ἀνήθικο πῦρ ποὺ θὰ κατακαύσῃ ἀργότερα ὅ,τι εὐγενικὸ κι' ὠραῖο ὑπάρχει σ' αὐτήν. Διότι ἡ λατρεία τῆς ὕλης καὶ τῆς ματαιότητος δὲν γίνεται ἀτιμωρητί, Ὅσο πλουταίνει τὸ ταμεῖο τῆς ἀνηθι-κόλητος τόσο φτωχαίνει τὸ ταμεῖο τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν καλλονῶν τῆς ψυχῆς. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι—πολλοὶ δυστυχῶς—τόσο φτωχοὶ ἠθικῶς ποὺ σὲ κάνουν νὰ τρομά-ζης. Τόσο πολὺ ἔχει ἀχρηστεύσει τοὺς ἀνθρώπους ἡ ζωὴ τῆς ἀμαρτίας!

Ποιὸς ἔχει τὴν εὐθύνη γιὰ ὅλ' αὐτά;

Διακηρύττομε πῶς τὴν εὐθύνη γιὰ τὸ σίκτρο ἠθικοκοι-νωνικὸ κατάντημα τοῦ λαοῦ τὴ φέρει ἀκέραια ἡ τάξη ποὺ κυβερνᾷ καὶ κατευθύνει τὸ λαό, ἡ τάξη τῶν ἀρχόντων, τῶν ἐκμεταλλευτῶν μαζί μὲ τοὺς διανοοῦμενους ὑπηρέτες των. Ἐκεῖνοι, κρατοῦν τὸ λαὸ σκλάβο στὴ φτώχεια καὶ τὴν ἀμάθεια ἐκεῖνοι δίδουν πρῶτοι τὸ κακὸ παράδειγμα, ἐκεῖνοι δίδουν τὸ σύνθημα στὴ πολυειδῆ διαφθορά, κι' ὁ χαζὸς λαὸς ποὺ νομίζει πῶς ὅτι κάνουν, οἱ πλούσιοι ἄρ-

χοντές του είναι και σωστό τους ακολουθεί κατά γράμμα μιμούμενος κάθε τους άμαρτωλή έκδήλωση. "Ετσι βρωμίζει το κεφάλι και μολύνεται ύστερα όλο το σώμα και φτάσαμε μ' αυτό το τρόπο στο σημείο νάμαστε, όλος ο λαός, μολυσμένοι από το κεφάλι ως τα πόδια.

Ἐάν «ή ήγέτις τάξις» ἔστεκε στο ύψος μιᾶς χριστιανικῆς ἀποστολῆς καί κυβερνοῦσε μ' ἀγάπη καί δικαιοσύνη τότε καί οἱ ἄλλες τάξεις θάστεκαν στο ύψος τους.

Ἐνῶ τώρα τί κακὸ θέλει νὰ ἱμνηθῇ ὁ λαὸς καί δὲν θὰ τό βρῇ στοὺς ἄρχοντές του; Τὴ κλοπῇ; τὴ φιληδονία; τὴν ἀπιστία; τὴν ἀδικία; τὴν ἀνηθικότητα; τὸ συμφέρον; τὴ μῶδα; τὰς ὕβρεις; Ὅλα τὰ ἀτομικὰ καί κοινωνικὰ ἑλαττώματα ἐκτίθενται στὶς προθήκες τῆς «ήγέτιδος τάξεως» κι' ὁ ἀμόρφωτος κι' ἀνερμάτιστος λαὸς προσέρχεται καί ψωνίζει τὰ ὀψώνια τῆς ἀμαρτίας.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ ἐνοχλὴ τῶν ἀρχόντων μόνο θετική, εἶναι καί ἀρνητική. Διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν διδάσκουν, τὴν ἀμαρτίαν, ἀφ' ἐτέρου δὲ δὲν κάνουν τίποτα ἀπ' ὅτι χρειάζεται ὁ λαὸς γιὰ νὰ καταστῇ ἄξιος νὰ μὴν ἀμαρτάνῃ. Τέτοια μέτρα π.χ. θὰ ἦσαν, πλατεῖα λαϊκὴ μόρφωση, οἰκονομικὴ ἀποκατάσταση ὄλων, κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη κ.ἄ.

Αὐτὴ εἶναι μὲ λίγα λόγια ἡ ἔκταση καί τὰ αἷτια τῆς λατρείας τῆς ὕλης καί τῆς προδοσίας τῆς ψυχῆς.

Τὸ κακὸ ἔχει προχωρήσει πολὺ καί πρέπει νὰ σταματήσει. Γιὰ νὰ σταματήσει ὅμως πρέπει ὁ λαὸς νὰ κατακτήσῃ τίς ἠθικὲς ἀξίες τῆς θρησκείας του.

Ὁ ἠθικὸς νόμος δὲν δόθηκε γιὰ νὰναι γραμμένος στὰ χαρτιά, οὔτε γιὰ νὰ τὸν ἀναμασοῦν οἱ θεολόγοι. Ὁ ἠθικὸς νόμος δόθηκε γιὰ τὸ λαὸ καί τοῦ λαοῦ πρέπει νὰ γίνῃ κτῆμα.

Αὐτὸς εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τοῦ Χριστιανικοῦ Πολιτικοῦ ἀγῶνος. Ὅσοι πιστεύουν στὴν ἀξία τῆς ψυχῆς πρέπει νὰ τὸ πάρουν ἀπόφαση, πῶς πρέπει νὰ ἐργασθοῦν σκληρὰ γι' ν' ἀποκτήσῃ ἡ ψυχὴ τὴ χαμένη ἀξία τῆς.

Ἀς ἔλθουν λοιπὸν ὅλοι στὸν ἀγῶνα αὐτόν, μὲ πίστη καί ἀπόφαση, γιὰ νὰ σπάσωμε τὴ δουλεία τοῦ ὕλισμοῦ γιὰ νὰ δώσωμε τὴ λευτεριά στὴ ψυχὴ καί τὰ φτερά στὸ πνεῦμα, μὲ τὰ ὁποῖα θ' ἀνέβῃ ψηλά, πολὺ ψηλά, στοὺς οὐρανοὺς καί τ' ἀστέρια γιὰ νὰ προσφέρῃ τὸ θυμίαμα τῆς πίστεως καί τῆς ἀγάπης στὸν πνευματικὸ θρόνο τοῦ Μεγάλου Θεοῦ.

50)

γ'. "Οπου πλούτος και χλυδή έκει και ήθική κατάπτωση

Είναι παρατηρημένο, στην Ιστορία της ανθρωπότητας πώς στις χώρες και στις πολιτείες που υπάρχει πλούτος και οικονομική έν γένει άνθηση, έκει κατ' αναλογίαν αύξάνει, ή άνηθικότητα, ο έκφυλισμός κι' ή πτώση της ανθρώπινης αξίας. 'Η ήθικότητα μιās κοινωνίας είναι αντίστροφως ανάλογη προς τη χλυδή και την εύμάρεια των ανθρώπων που την αποτελούν. 'Η άνηθικότητα δηλ. ή πτώση της ανθρώπινης αξίας κι' ή θεοποίηση του πλούτου, είναι ο βάκιλλος που θανατώνει τις ανθρώπινες κοινωνίες.

"Όταν γνωρίζουμε το στοιχείο αυτό μπορούμε καλύτερα να προφητεύσουμε το μέλλον μιās κοινωνίας.

'Η σημερινή αντιχριστιανική κοινωνία ψυχорραγει κι' ο θάνατός της είναι αναπόφευκτος, διότι ο βάκιλλος της άνηθικότητας την έχει κυριεύσει. 'Ο βάκιλλος αυτός έχει άποσυνθέσει τόσο πολύ τους ιστούς της, ώστε δεν υπάρχει θεραπεία. 'Η μοιραία λύση είναι ο θάνατός της κι' ο έρχομός μιās νέας ζωής.

'Εκ πρώτης όψεως φαίνεται περίεργο, τό να είναι άσυμβίβαστη ή οικονομική άνθηση με την ήθική της κοινωνίας. "Όμως δεν είναι περίεργο, είναι φυσικό. 'Αφύσικο θα ήταν, άν συνέβαινε σε μιā αληθινά χριστιανική κοινωνία, στη σημερινή όμως κοινωνία της κλοπής και του ψεύδους, ή συνέπεια αυτή είναι πολύ φυσική. Διότι ή οικονομική άνθηση, δεν άφορα το λαό, αλλά τους έκμεταλλευτές του. 'Η κλίκα του κεφαλαίου καρπούται πάντοτε τις εύμενεις οικονομικές συνθήκες, ενώ ο πολύς λαός παραμένει πάντα μισθωτός εργάτης.

Βέβαια ή οικονομική άνθηση βελτιώνει κάπως τις βιωτικές συνθήκες του λαού, διότι ο μισθός του έχει πιο μεγάλη άγοραστική δύναμη. 'Επειδή όμως ή γενική οικονομική πρόοδος, έκλεπτύνει τα γούστα και αύξάνει τις απαιτήσεις της ζωής (πολυτέλεια, μόδες κ.λ.π.) γι' αυτό μεγαλώνουν οι ανάγκες του λαού, ο όποιος θέλει να μιμηθι τη ζωή των πλουσίων και μοιραίως σκοντάφτει εις το οικονομικό ζήτημα, γιατί το βαλάντιό του είναι πάντοτε πτωχό για μιā τέτοια ζωή.

'Ο πλούτος στη σημερινή κοινωνία φέρνει στο προσκήνιο της ζωής, κεκρυμμένα έλαττώματα, άτομικά και κοινωνικά, τα όποια παρακολουθούν τον πλούτο υπό τη σημερινή του κατανομή, σαν σκιά. Τα έλαττώματα αυτά

είναι αναπόφευκτα, υπό τις προϋποθέσεις του σημερινού αντιχριστιανικού κράτους, και όλα στρέφονται έναντίον της ανθρωπίνης αξίας, π. χ. ή λατρεία της ύλης, ο άρριβισμός, ο φαταουλισμός κλπ.

Όσο πλουταίνει ή άστική κοινωνία τόσο φτωχαίνει ή ανθρωπίνη προσωπικότητα, διότι στην κοινωνία αυτή, ο πλούτος θεωρείται σκοπός, ενώ ή ζωή μέσον, ο πλούτος πρωτεύον και ο άνθρωπος δευτερεύον. Σκοπός π. χ. των εργαζομένων κατά την αντίληψιν της σημερινής κοινωνίας είναι νά παράγουν άπλως τά πράγματα που έχει ανάγκη τὸ σύνολον και πέραν τούτου τίποτε άλλο. Τὸ εάν οί άνθρωποι αὐτοί έχουν σπίτι ή είναι άστεγοι, τὸ εάν ζοῦν σάν άνθρωποι ή σάν κτήνη, αὐτὸ δὲν ενδιαφέρει κατὰ βάθος κανένα. Ὁ μεγαλέμπορος τοῦ λαδιοῦ ή της σταφίδος ή άλλου γεωργικοῦ προϊόντος, ενδιαφέρεται νά παραχθῇ πολὺ και καλὸ πρᾶγμα, για νά μπορέση νά τὸ αγοράση φθηνό, νά τὸ ἀποθηκεύση, για νά τὸ δίδει ὕστερα με ρέγουλα στην κατανάλωση, κερδοσκοπώντας ἐπὶ τοῦ κόπου των άγροτων και της ανάγκης των καταναλωτων. Τὸ εάν ὁ παραγωγὸς - άγρότης είναι ρακένδυτος και ξυπόλυτος, τὸ εάν ζεῖ ὅπως και τά ζῶα του, τὸ εάν στερεῖται τὸ στοιχειώδη πολιτισμό, αὐτὸ δὲν ενδιαφέρει τὸν ἔμπορο που πηγαίνει και παζαρεύει τὸν κόπο της χρονιάς του. Τὸν ἔμπορο τὸν ενδιαφέρει νά πετύχη τις καλύτερες τιμές αγοράζοντας και πουλώντας και δὲν τὸν ενδιαφέρει, αν καλύτερες τιμές γι' αὐτὸν σημαίνει χειρότερες για τὸν παραγωγὸ και τὸν καταναλωτή.

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ὁ ἔμπορος ὑποδουλώνει ἕνα μεγάλο ἀριθμὸ ανθρωπίνων ὑπάρξεων, στὸ κέρδος, στὸ συμφέρον του. Τὸ κέρδος αὐτὸ δὲν έχει ζώην, είναι ἄψυχο, οί άνθρωπινες ὅμως ὑπάρξεις που εργάζονται γι' αὐτό, και θυσιάζονται σ' αὐτό, έχουν και ψυχὴ και δικαίωμα στη ζωή.

Χάριν τοῦ κέρδους αὐτοῦ, τοῦ συμφέροντος, ὁλόκληρης της κεφαλαιοκρατικής κλίκας εργάζεται, και στερεῖται, κι' ὑποφέρει και ἀποκτηνώνεται ἕνας ὁλόκληρος λαός !

Αὐτὴ είναι ή βασική πληγή, ή βασική ἀνηθικότητα της σημερινής κοινωνικής συγκροτήσεως. Ἀπὸ ἐδῶ ξεκινῶν όλα τά δεινά, ὁικονομικά, ήθικά, πνευματικά.

Τὸ κέρδος τὸ ὁποῖο γεμίζει τά ταμεῖα των πλουσίων με χρυσάφι και ἀσήμι ἀποτελεῖ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀνηθικότητα. Διότι εάν οί κύριοί του ἦσαν μέτοχοι της χριστιανικῆς ή-

52

θικής καὶ τοῦ χριστιανικοῦ νόμου, ἔπρεπε νὰ τὸ εἶχαν θέσει στὴν ὑπηρεσία τοῦ συνόλου. Τὰ πλούτη εἶναι ἀκίνδυνα στὰ χέρια ἐνὸς χριστιανοῦ. Ἐρωτᾶται ὁμοίως : μπορεῖ νᾶναι κανεὶς πλούσιος καὶ χριστιανός ; Νομίζω ὅτι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐν προκειμένῳ εἶναι σαφές : «ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δός πτωχοῖς καὶ ἔξεις θησαυρόν ἐν οὐρανῷ καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι» Ματ. ΙΕ' 16—27). Πῶς μπορεῖ κανεὶς νᾶναι χριστιανός καὶ νὰ συνάζη πλούτη, τὴ στιγμή πού τὸν περιτριγυρίζει ἡ δυστυχία κι' ἡ στέρξη τῶν συνανθρώπων του ; Χάριν ὁμοίως τοῦ πλούτου καὶ τῶν ἡδονῶν πού χαρίζει ἡ νοσηρὴ διάθεσή του, οἱ ἄνθρωποι θυσιάζουν τὴν ἀγάπη καὶ προδίδουν τὸ Θεό τους. Οἱ ἄνθρωποι κωφεύουν σὲ κάθε φωνὴ ἀνθρωπισμοῦ καὶ εἶναι προσηλωμένοι μονάχα στὸν ἥχο τῶν ἀργυρίων. Μὲ τέτοιες προϋποθέσεις ἡ ἠθικὴ καὶ ὁ νόμος γράφονται ἐκεῖ πού τᾶχει γραμμένα ἡ σημερινὴ κοινωνία : στὰ παλῆα παπούτσια. Ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος τότε μόνο θὰ σημάνη τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἐξύψωση τῆς ζωῆς ὅταν συνδυασθῇ μὲ τὴ χριστιανικὴ ἠθικὴ καὶ τὸ χριστιανικὸ Νόμο.

Ὅσο περισσότερο ἀνθεῖ ἡ οἰκονομία μιᾶς χώρας, τόσο περισσότερο γίνεται δυνατὴ ἡ ἐκμετάλλευση τῶν ἐργαζομένων, διότι ἡ ἄνθησις αὐτὴ θαμπώνει καὶ ἐξαπατᾷ τὸ λαό, βελτιώνοντας προσωρινὰ τὴ ζωὴ του, καὶ δὲν ἀντιλαμβάνεται τὸ γιγάντωμα τῶν ἐκμεταλλευτῶν του. Αὐτὸ θὰ τὸ ἀντιληφθῇ μόλις παρουσιασθῇ ἡ πρώτη οἰκονομικὴ ἢ ἐθνικὴ περιπέτεια (π. χ. πόλεμος), ὁπότε θὰ διαπιστώσῃ τὴ σκληρὴ πραγματικότητα, ὅτι αὐτὸς μὲν εἶναι πάλι στὸ δρόμο, φτωχὸς κι' ἄθλιος, ἐνῶ τ' ἀφεντικά του εὐρίσκονται ἀσφαλισμένα, καλὰ, στὰ φρούρια πού ὁ ἴδιος τοὺς ἔχτιζε τόσο καιρό. Τότε θὰ ἀντιληφθῇ πῶς ὁ ἀγώνας τῆς ζωῆς εἶναι κοινὸς μὲν ὅσον ἀφορᾷ τοὺς κόπους ἀλλὰ δὲν εἶναι κοινὸς ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀπολαυὰς. Ἡ διαπίστωση αὐτὴ θὰ φέρῃ τὴν ἀπογοήτευση στὴ ψυχὴ του, καὶ τὸ συναίσθημα τῆς ἀστοργίας καὶ τῆς ἀδικίας τῶν ἄλλων, θὰ τὸν κἀν νὰ σφίξῃ τὴ γροθιά του καὶ νὰ ἐρκισθῇ ἐκδίκηση. Ἐπειδὴ ὁμοίως δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐκδικηθῇ ὁρισμένο πρόσωπο, διότι ὅπως γίνεται ἡ κλοπὴ καὶ ἡ ἐκμετάλλευση δὲν ξέρει κανεὶς ποιὸς τοῦ φταίει. γι' αὐτὸ ἐκδικεῖται τὸν ἄνθρωπο, καλύτερα θὰ ἔλεγα τὸν ἠθικὸν κόσμον τῆς ψυχῆς.

Ἐνας κόσμος πού ἡτᾶται ποτὲ δὲν ἔχει φίλους.

Ὅταν νικᾷ ὁ κόσμος τῆς ἀμαρτίας, ὁ κόσμος τῆς

ἀρετῆς ἡττᾶται. Ἔτσι ἀποκτᾶ φίλους ὁ πρῶτος καὶ χάνει ἀνθρώπους ὁ δεύτερος.

Ὁ ἐνάρτεος ποὺ κάμπτεται καὶ προσχωρεῖ στὴ ἀνηθι-
κότητα, ξεπερνάει σὲ διαφθορά κι' αὐτὸν τὸν προαγω-
γό του.

Στὴ ψυχὴ τοῦ κάθε νέου προσηλύτου τῆς κακίας γί-
νεται τούτῃ ἡ σκέψη : ἀφοῦ γιὰ μένα κανεῖς δὲν ἐνδιαφέ-
ρεται ἀλλὰ ὅλοι μὲ ἐκμεταλλεύονται, τότε κι' ἐγὼ δὲν
ἐνδιαφέρομαι γιὰ κανένα καὶ θὰ ἐκμεταλλευθῶ ὅσους
μπορέσω κι' ὅσο μπορέσω. Ἔτσι ἀρχίζει ἡ ἄμιλλα τοῦ
κακοῦ μ' ἀποτέλεσμα τῇ θυσίᾳ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ στὸ
ὕλικο συμφέρον. Ἡ ἄμιλλα αὕτῃ εἶναι ἡ σκοτεινὴ πλευρὰ
τῆς σημερινῆς κοινωνίας ὁ χορὸς τῶν σημερινῶν σα-
τύρων.

Ἡ ἀποσυνθετικὴ δράση τοῦ πλούτου στὶς ἀστικές
κοινωνίες εἶναι ἱστορικὸ γεγονὸς. Ὅσοι λαοὶ στὸ παρελ-
θὸν εὐνοήθηκαν στοὺς πολέμους κι' ὑποδούλωσαν ἄλλους
λαοὺς κι' ἐξεμεταλλεύθηκαν τὶς πλουτοπαραγωγικὲς ду-
νάμεις των καὶ πλούτησαν μὲ τὸν κόπο τῶν ὑποδούλων
λαῶν, μὲ τὸ ἐμπόριο καὶ τὴν ἐπίσημη ληστεία, τὴ λαφυ-
ραγωγία, αὐτοί, ἅμα ἐκόπασεν ὁ σάλος τῶν κατακτητι-
κῶν πολέμων, ρίχτηκαν στὴν ἀπόλαυση τοῦ ἀποκτηθέντος
πλούτου, χωρὶς μέτρο κι' ἀνθρωπισμό, κι' ἡ ζωὴ αὕτῃ τῆς
χλудῆς καὶ τῆς πολυτέλειας, τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἀ-
μαρτίας, ὠδήγησε στὴν ἀποκτήνηωση καὶ ἀποσύνθεση τὴν
κοινωνία καὶ τὸ κράτος τους. Ἡ ἀποσύνθεση αὕτῃ προε-
τοίμαζε τὸ θάνατο τῆς κοινωνίας αὕτης καὶ τὸν ἐρχομὸ στὸ
προσκήνιο τῆς ἱστορίας, ἐνὸς νέου κόσμου ποὺ διεδέχετο
τὸν παλῆό. Ἐπειδὴ ὅμως κι' ὁ νέος ποὺ ἐρχόταν δὲν ἀρ-
γοῦσε νὰ μολυνθῇ ἀπ' τὴν ἴδια ἀρρώστια γι' αὐτὸ κι' αὐ-
τὸς ἀντεκαθίστατο ἀπὸ ἄλλον κι' ἔτσι μέχρι σήμερα εἴ-
χαμε πολλὰς τέτοιες ἀλλαγές. Οἱ ἀλλαγές αὐτές γίνον-
ταν πάντοτε μὲ μεγάλα ἱστορικὰ γεγονότα, κατὰ τὰ ἐ-
ποῖα οἱ σφριγῶντες νέοι κόσμοι, ἐπαιρναν στὰ χέρια τους
τὰ ἡνία τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τοὺς ἐκφυλισθέντας τυράν-
νους των.

Εἴπαμε καὶ παραπάνω πὼς τὸ μικρόβιο ποὺ ἀποσυν-
θέτει τὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες, εἶναι ἡ ἀνηθικότητα ποὺ
ἐκδηλώνεται ὡς ἐκμετάλλευση τῶν μὲν ἀπὸ τοὺς δέ, ὡς
κοινωνικὴ ἀνισότητά κι' ἀδικία, ὡς προδοσία καθ' ὅλα
τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ ὅτι τὸ μικρόβιο αὐτὸ γεννᾶται
μέσα στὴ χλυδὴ καὶ τὸν πλοῦτο κι' ἀναπτύσσεται μὲ τὴ
λάμπη τοῦ χρυσοῦ. Ἡ κοινωνικὴ ἀδικία εἶναι ὁ σκόρος

54

πού κατατρώγει κάθε ηθική αξία, κι' ή άδικία αυτή είναι περισσότερο έκδηλη και δραστική στις πολιτείες εκείνες που υπάρχει μεγάλη οικονομική άνθηση, γιατί εκεί υπάρχουν πιο έκδηλες οι οικονομικές αποστάσεις μεταξύ των ανθρώπων, 'Η κοινωνική άδικία, που χωρίζει τους ανθρώπους σε έχοντας και μη έχοντας, σε κεφαλαιούχους και προλεταρίους σε «καλές οικογένειες» (τζάκια - σόγια) και σε «λαό», σε διανοούμενους κι' αγράμματους είναι ή άστειρευτή πηγή κάθε άνηθικότητας κάθε συναισθήματος κατωτερότητας, κάθε διαφθοράς. Διότι ή άδικία αυτή υπερτρέφει τον έγωισμό των άρχουσών τάξεων ό όποιος τους σπρώχνει στην ικανοποίηση κάθε παράνομης. Έκφυλης κι' άντιανθρώπινης έπιθυμίας, την όποια πραγματοποιούν με την οικονομική τους δυνατότητα, ενώ έκ παραλλήλου γεννά το μίσος και την έκδίκηση των χιλιάδων βιοπαλαιστών, τους όποιους έξαχρειώνει ή φτώχεια κι' ή άνάγκη.

'Η ειρήνη κι' ή γαλήνη κι' ή αγάπη που κήρυξε ό Χριστός δέν βασιλεύει μεταξύ των ανθρώπων, όχι διότι οι άνθρωποι δέν άναγνωρίζουν ότι αυτά θα τους έξασφαλίσουν την εύτυχία και τη χαρά, αλλά διότι ή φοβερή κοινωνική άρρώστια ή άδικία, καταστρέφει τις προϋποθέσεις εκείνες που είναι άπαραίτητες για ν' άνθίσουν τα θεϊά αυτά άνθη. Όταν άποκατασταθή ή κοινωνική δικαιοσύνη τότε αυτόμάτως θα έχει έπιβληθή το εύαγγέλιο της αγάπης. Σήμερα δέν ήμπορούμε λογικώς ν' αξιώσωμε, όπως ό άδικούμενος αγαπά εκείνον που τον άδικεί, γιατί ή άληθινή αγάπη είναι άμοιβαία κι' αυτός που άδικεί δέν αγαπά τον άδικούμενο γιατί άν τον αγαπούσε δέν θα τον άδικούσε. 'Αδικία σημαίνει το ν' άρνείται κανείς στον άδικούμενο το δικαίωμα της ζωής και της χαράς της ζωής. 'Η άρνηση αυτή είναι ή πιο βαρεία μορφή της άνηθικότητας κι' έγγίζει τα όρια του έγκλήματος. 'Η άρνηση δέ αυτή είναι έμμεσα ή άμεσα συγκεκαλυμμένα ή άπροκάλυπτα φαινόμενο γενικό στις έκδηλώσεις της σημερινής κοινωνίας. Γι' αυτό ή σημερινή κοινωνία στην όποια τα πάντα ρυθμίζονται από την τύχη των άδύνατων και τη βουλημία των δυνατών, είναι άπάνθρωπη κι' έγκληματική. Και ή μέν τύχη των άδύνατων είναι ως γνωστόν τυφλή, γι' αυτό κι' οι άδύνατοι της κοινωνίας αυτής, τσαλαβουτούν σαν τυφλοί ζητιάνοι στην άπέραντη έκταση της λασπωμένης ζωής των χωρίς φως, χωρίς κατεύθυνση, χωρίς ψυχικό έρμος. 'Ενώ ή βουλημία των ίσχυρών

55

ἔχει ὄχι δύο ἀλλὰ τετρακόσια μάτια κι' ἔχει ὄχι μία ἀλλὰ δύο σειρές δόντια· γι' αὐτὸ βλέπει ἀλλὰ καὶ μασάει πολὺ.

Ἡ βουλημία τῶν ἰσχυρῶν δὲν ἔχει ψυχὴ ἔχει ὄφιν δὲν ἔχει Χριστὸν ἔχει Βάκχον, δὲν ἔχει τὴν ἀγνότητα τῆς ἠθικῆς, ἔχει τὴν βαρβαρότητα τῆς ζούγκλας.

Αὐτοὶ οἱ λόγοι 1) ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἀνθησις δὲν ἀφορᾷ τὸ λαὸ ἀλλὰ τὴν τάξιν τοῦ πλοῦτου 2) Ἐνῶ ὁ λαὸς δὲν συμμετέχει στὴν οἰκονομικὴ πρόοδο, συμμετέχει ὅμως στίς οἰκονομικὰς καὶ ἔθνικες περιπέτειες 3) Ὁ πλοῦτος ἀποθρασύνει τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος δὲν γνωρίζει πλέον ὅρια διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν παθῶν του 4) Ἡ τάξις τοῦ πλοῦτου δίδει τὸ σύνθημα τῆς διαφθορᾶς σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο προσαρμόζεται ὁ ἀμόρφωτος λαὸς 5) Ἡ οἰκονομικὴ ἀνισότης δημιουργεῖ τὸ αἷσθημα τοῦ μίσους τὸ ὁποῖο κατατρώγει τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τῶν ἀνθρώπων 6) Ἐξευτελίζεται ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου διότι τίθεται ὡς μέσον διὰ τὸ κέρδος ποῦ εἶναι ὁ σκοπὸς καὶ 7) Δὲν συνδυάζεται ἡ ἀπόκτησις τοῦ πλοῦτου μὲ τὴν ἠθικὴ ἀνάπτυξιν ἀλλὰ παραμένει ὁ ἄνθρωπος πλούσιος οἰκονομικῶς καὶ πτωχὸς ἠθικῶς, εἶναι ἡ αἰτία διὰ τὴν ὁποίαν στὴ σημερινὴ ἀντιχριστιανικὴ κοινωνία ἡ οἰκονομικὴ ἀνθησις δὲν φέρνει τὴν πρόοδον καὶ τὴν χαρὰ ἀλλὰ ὁδηγεῖ τὴν ζωὴν εἰς τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν πτώσιν.

Ἀπὸ ὅλη δὲ αὕτὴ τὴν ὑπόθεσιν κατ' οὐσίαν κανεὶς δὲν εἶναι κερδισμένος, γιατί κανεὶς δὲν βρίσκει τὴν χαρὰν. Εἶναι δὲ μεγάλο λάθος τῶν ἀνθρώπων νὰ γίνωνται δυστυχεῖς τότε ποῦ κατακτοῦν ὅλες τίς προϋποθέσεις γιὰ τὴν πρόοδον καὶ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς. Γιατὶ οἰκονομικὴ ἀνθησις σημαίνει πὼς εἶναι τόσο αὐξημένη ἡ παραγωγή καὶ τὸ κοινωνικὸ εἰσόδημα, ὥστε θὰ μπορούσαν νὰ ἔχουν ὅλοι ἀρκετά, ὥστε νὰ μὴν στεροῦνται τ' ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ ποῦ προορισμός τους εἶναι νὰ κάνουν χαρούμενὴν τὴν ζωὴν. Τὸ νὰ οἰκαιοποιοῦνται δὲ ὠρισμένοι τὴν οἰκονομικὴν αὐτὴν ἀνθησιν καὶ νὰ ἔχουν πλεονάσματα κι' οἱ ἄλλοι—οἱ πολλοὶ—νὰ ἀπολαμβάνουν τὴν οἰκονομικὴν κακοδαιμονίαν καὶ νὰ στεροῦνται κι' αὐτὸ τὸ ψωμί, αὐτὸ δὲν τὸ θέλει οὔτε ὁ Θεὸς οὔτε οἱ ἄνθρωποι. Συμφέρει δὲ τὴν ἀρχουσα τάξιν νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀδελφότης μεταξύ ὅλου τοῦ λαοῦ, ἔστω κι' ἂν μ' αὐτὸ θὰ χάσουν τὰ οἰκονομικά τους πρῶτα διότι ὡς ἀντιστάθμισμα θὰ κερδίσουν τὴν γαλήνην καὶ τὴν εὐτυχίαν ποῦ τώρα στεροῦνται, τὴν ψυχὴν τους ποῦ τώρα χάνουν...

56

Εἴμεθα τόσο μακριὰ ἀπὸ τὸ Θεό, τόσο ὑλιστές, τόσο διεφθαρμένοι ὥστε ἡ παρατήρηση αὐτὴ νὰ φαίνεται κωμικὴ κι' ἀνόητη.

Κι' ὁμως δὲν εἶναι. Ἀκούσετε τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ: «τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἔὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθεῖ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» Ματθ. ιζ' 26.

Ποιὸς νομίζει πὼς μπορεῖ νὰ διαψεύσῃ τὴ φωνὴ αὐτὴ κι' ἄς εἶναι σοφὸς ἢ πάμπλουτος ἢ κυβερνήτης;

Μάλιστα! συμφέρει σ' ὅλους νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ δικαιοσύνη κι' ἀγάπη, ποὺ θὰ ὑποτάξῃ τ' ἀγαθὰ τῆς ζωῆς στὴ ζωὴ. σ' ὅλους, στοὺς πλούσιους καὶ τοὺς φτωχοὺς, στοὺς ἄρχοντες καὶ στὸ λαό, στίς γυναῖκες καὶ στοὺς ἄνδρες, στοὺς νέους καὶ στίς νέες. Συμφέρει σ' ὅλους γιατί θάβῃ γιὰ ὅλους ἓνα μεγάλο ξεσκάβωμα γι' ἄλλους ἠθικὸ καὶ γι' ἄλλους ἠθικὸ καὶ οἰκονομικὸ. Ὅλοι θὰ κερδίσουν τὴ γαλήνη ποὺ τώρα στεροῦνται καὶ τὴ χαρὰ ποὺ κανεὶς τώρα δὲν τὴν ἔχει. Ἡ δυστυχία τώρα εἶναι κοινὴ καὶ στοὺς πλουσίους καὶ στοὺς φτωχοὺς κι' ἄς ἔχει ἄλλη αἰτία στὸν καθένα. Ὅτι ἀφαιρεῖ τὴ χαρὰ ἀπὸ τὸ πλούσιο σπίτι, διότι πλεονάζει, τὴν ἀφαιρεῖ κι' ἀπ' τὸ φτωχὸ σπίτι διότι δὲν ὑπάρχει: τὸ χρῆμα. Κι' ἀπὸ τὰ δυὸ ἀπουσιάζει ἡ ἀγάπη κι' ὁ Θεός. Ἀπὸ τὸ πρῶτο γιατί ὁ ἦχος τῶν ἀργυρίων φοβίζει τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν πλησιάζουν κι' ἀπὸ τὸ δεύτερο, γιατί ἡ φτώχεια κι' ἡ δυστυχία τῶχει γεμίσει μὲ τόσες κακίες ποὺ δὲν ὑπάρχει θέση γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Ὁ χριστιανικὸς πολιτικὸς ἀγῶνας πρέπει ν' ἀποδώσῃ τὴ κοινωνικὴ δικαιοσύνη στὸ λαό, ὥστε ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος νὰ μὴν γίνεται αἰτία δυστυχίας καὶ ἀποσυρθείσας τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ αἰτία χαρᾶς καὶ ἐξευγενισμοῦ.

Ὁ λαὸς πρέπει ν' ἀποκτήσῃ τὴ γαλήνη ποὺ αἰῶνες τώρα στερεῖται. Πρέπει νὰ ἐργασθοῦμε ὅλοι ὥστε κάθε οἰκονομικὴ κατάκτηση νὰ μὴ σημαίνει ὑποδούλωση καὶ διάφθορά ἀλλὰ χαρὰ καὶ τελειοποίηση τοῦ ἀνθρώπου.

Στὸν ἀγῶνα αὐτὸν πρέπει νὰ προσέλθουν ὅλοι ὅσοι δὲν φοβοῦνται τὴν ἀλήθεια, ὅλοι ὅσοι πιστεύουν στὴν ἀνθρώπινη ἀξία, ὅλοι ὅσοι νοιώθουν τὴ χαρὰ ὅταν ὑπηρετοῦν τὴν ἀρετὴ καὶ τὸ φῶς.

δ) 'Αταξικόν τὸ φαινόμενον τῆς ἀνηθικότητος

Ἡ ἀνηθικότητα εἶναι γενικὸ φαινόμενο ὅλων τῶν τάξεων, πλουσίων καὶ πτωχῶν, ἐγγραμμάτων καὶ ἀγραμμάτων. Μπορεῖ νὰ ἐκδηλώνεται μὲ ὠρισμένες παραλλαγὰς σὲ κάθε τάξη, στὴν βάση τῆς ὁμῶς εἶναι ἡ αὐτή.

Στὴ λέξη ἀνηθικότητα, ὅπως γίνεται φανερό κι' ἀπὸ τὰ παραπάνω κεφάλαια δίδομε πολὺ πλατειὰ σημασία. Ἐννοοῦμε κάθε οἰκονομικὴ κι' ἠθικὴ ἐκμετάλλευση τοῦ ἑνὸς ἀπὸ τὸν ἄλλο, κάθε ξεθώριασμα τῶν χαρακτήρων, κάθε λατρεία τῶν εἰδώλων καὶ κάθε προδοσία τῆς ψυχῆς. Ἐν γένει ἐννοοῦμε κάθε ἀτομικὸ καὶ κοινωνικὸ, ἀνθρωπιστικὸ ὑστέρημα. Μ' αὐτὴ τὴν ἔννοια, λέμε, πὼς ἡ ἀνηθικότητα εἶναι γενικὸ φαινόμενο ὅλων τῶν τάξεων κι' ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Αὐτὸ εἶναι κάπως παράδοξο. Διότι θὰ ἔπρεπε ἡ ἀνηθικότης νὰ εἶναι προνόμιο μόνον τῶν εὐπόρων τάξεων, ἢ τοῦλάχιστο ν' ἀποτελοῦσε ἐξαίρεση ἡ τάξη τῶν ἐγγραμμάτων. Δυστυχῶς ὁμῶς ἡ πραγματικότητα εἶναι ἀντίθετη: καμμιά τάξη δὲν ἀποτελεῖ ἐξαίρεση.

Αὐτὸ πιστοποιεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἡ σημερινὴ κοινωνικὴ κρίση δὲν εἶναι μόνο οἰκονομικὴ ἀλλὰ καὶ ἠθικὴ, ἄσχετο, ἂν ἡ ἠθικὴ κρίση εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς οἰκονομικῆς καὶ ὅτι ἡ μόρφωση ποὺ παρέχει ἡ σημερινὴ ἐκπαίδευση εἶναι ἀτελής, μονόπλευρὴ καὶ ἀντιχριστιανικὴ. Οὔτε ἡ σημερινὴ ἐκπαίδευση μπορεῖ νὰ δώσῃ ἄνθρωπον, οὔτε ἡ κοινωνία μπορεῖ νὰ διατηρήσῃ ἄνθρωπον, τὸν ἄνθρωπον ποὺ θὰ τῆς δώσωμε.

Ἡ χρεωκοπία κράτους—κοινωνίας—ἐκπαιδεύσεως, εὐρίσκεται σὲ ἄμεση ἀλληλεξάρτηση: τὸ ἓνα μᾶς δίδει τὴν χρεωκοπίαν τοῦ ἄλλου καὶ τὰ τρία μαζὶ μᾶς δίδουν τὸν σημερινὸν ἀξιοθρήνητον ἄνθρωπον.

Ἡ σημερινὴ ἁμαρτωλὴ κοινωνία γεννᾷ τὸν ἄνθρωπον—κτῆνος, ἡ ἐκπαίδευση δίδει εἰς τὸ τέρας αὐτὸ τὴ νόση καὶ τὸ ἁμαρτωλὸν κράτος τοῦ δίδει τὰ ὅπλα τῶν νόμων. Ἔτσι ὑπὸ τὸ κάλυμμα ἀντιχριστιανικῶν καὶ ἀντιλαϊκῶν νόμων, μπορεῖ ὁ σημερινὸς διανοούμενος εἰδωλόλατρης, νὰ σκορπῇ τὴ φτώχεια, τὸν πόνο, τὴ διαφθορά, ἐκμεταλλευόμενος τὸ λαό, τοῦ ὁποίου εἶναι παιδί καὶ τοῦ ὁποίου γίνεται δήμιος.

Ἡ συνεργασία τῆς τριπλῆς χρεωκοπίας, μολύνει τὰ κατακάθαρα νερά τῆς ζωῆς καὶ μεταδίδει τοὺς βακίλλους τῆς ἀνηθικότητος σ' ὅλα τὰ σκαλοπάτια τῆς κοινωνικῆς

τερραρχίας. "Ετσι συναντώνται εἰς τὸ αὐτὸ καὶ κεῖνος ποὺ πουλάει κάρβουνα καὶ διαβάζει τὰ κατορθώματα τῶν ληστάρχων καὶ κεῖνος ποὺ μπορεῖ νὰ μιλήῃ δυὸ ὄρες γιὰ τὸ Σωκράτη καὶ κεῖνος ποὺ γιὰ νὰ μάθῃ τὰ κέρδη του πρέπει νὰ κάνῃ ὁλόκληρη μέρα προσθαφαίρέσεις ὁ λογιστής του.

Οἱ διαπιστώσεις αὐτές εἶναι πολὺ ἀπογοητευτικές, ἐπὶ φανερώνουν τὸ μέγεθος τῆς ἠθικῆς κρίσεως ποὺ μαρτυρεῖ τὸ λαό.

Γιὰ νὰ σταμχήσῃ ἡ κρίσις αὐτὴ χρειάζεται ὑπεράνθρωπος ἀγώνας καὶ ὁ ἀγώνας αὐτὸς δὲν φαίνεται ποὺ φενά. Εἶναι εὐκόλο νὰ δώσῃ κανεὶς στὸν πεινασμένο ψωμί καὶ στὸν ἀνεργο, δουλειά, ἀλλὰ στὸν ἀνθρώπο καὶ τὸν διεφθαρμένο εἶναι εὐκόλο νὰ δώσῃ ψυχὴ;

Τίποτα δὲν εἶναι ἀδύνατο γιὰ τὸν ἄνθρωπο ποὺ στηρίζεται στὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀγάπη, ἡ ἀληθινὴ χριστιανικὴ ἀγάπη, θὰ σώσῃ ὅλα τὰ θύματα τοῦ μίσους καὶ τῆς ἐχθρας καὶ θὰ χύσῃ τὸ γλυκὸ βάλοσμο τῆς γαλήνης, στὶς ἀδικημένες καὶ κατατρεγμένες ψυχὰς τῶν ἀδελφῶν μας. "Ἀς δώσωμε λοιπὸν τὴν ἀγάπη, τὴν ὁποία ζητεῖ ἡ διψασμένη ζωὴ.

Ἄλλ' ὥς ἐξετάσωμε ἐκτενέστερα τὸ ζήτημα τοῦ ἀταξικοῦ φαινομένου τῆς ἀνηθικότητος.

Ἀνθρώπος δὲν εἶναι μόνο ἐκεῖνος ποὺ κάμνει μίαν ἀνθρώπινη πράξη ἀλλὰ καὶ κεῖνος ποὺ δὲν τὴν κάμνῃ μὲν τώρα, ἀλλὰ ὅταν τοῦ δοθῇ εὐκαιρία εἶναι πρόθυμος νὰ τὴν κάμῃ. Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως λέγομεν ὅτι ἡ ἀνηθικότης εἶναι γενικὸ φαινόμενο. Ἡ ἐκμετάλλευσις π.χ. τῶν ἄλλων δὲν εἶναι ἴδιο χαρακτηριστικὸ τῆς νοοτροπίας τοῦ κεφαλαιοκράτη, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων ποὺ αὐτὸς ἐκμεταλλεύεται. Ὁ ὑπάλληλος π.χ. ἢ ὁ ἐργάτης τοῦ βιομήχανου μ' εὐχαρίστηση θὰ ἔβλεπε τὸν ἑαυτὸ του βιομήχανο κ' ἐκμεταλλεῖται ἄλλων. Ἐνῶ δηλ. ἀναγνωρίζει ὅτι ἀδικεῖται ἀπὸ τὸν προϊστάμενό του, ὅμως ἐπιθυμεῖ κ' ἀποδέχεται τὴν περίπτωσιν ποὺ θὰ ᾔτο κ' αὐτὸς προϊστάμενος καὶ θὰ εἶχε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἄλλου ἐργάτη.

Καὶ ἐκεῖνος ποὺ κατηγορεῖ ὡς ἀνθρώπος τὸν πλούσιο ποὺ διατηρεῖ ἐρωμένες, κατὰ βάθος ἐπιθυμεῖ κ' αὐτὸς νὰ ᾔτο πλούσιος γιὰ νὰ κάνῃ τὰ ἴδια κ' ἂν ποτὲ τοῦ δοθῇ ἡ εὐκαιρία θὰ σπεύσῃ νὰ μιμηθῇ τὸ παράδειγμα ἐκείνου, τὸν ὅποιον κατέκρινεν.

Ἡ ζωὴ εἶναι γεμάτη ἀπὸ τέτοια παραδείγματα καὶ

σὲ κάθε μας βῆμα εὐρισκόμεθα πρὸ ἀπογοητευτικῶν ἐκπλήξεων. Ἄνθρωποι ποὺ κατηγοροῦν σήμερα κάποιον τοὺς βλέπουμε αὐριο νὰ τὸν ὑπερβάλουν. Κατήντησε νὰ κατηγοροῦν οἱ ἄνθρωποι τὸ ἀνήθικον ποὺ κάνουν ἄλλοι καὶ ποὺ δὲν μποροῦν κεῖνοι νὰ τὸ κάμουν καὶ μόλις μπορέσουν σπεύδουν—μὴ τυχόν κι' εἶναι ἐκπρόθεσμοι—νὰ περιβληθοῦν τὸν μανδύαν τῆς ἀνηθικότητος.

Δυστυχῶς δὲ δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν. Ἐνῶ συνήθως ἐπαινεῖται μιὰ καλὴ πράξις, ὅμως γιὰ τὴ μίμησίν της τὰ βήματα τῶν ἐπαινούντων εἶναι τόσο βραδέα, ὥστε νομίζει κανεὶς ὅτι κάνουν σημειωτόν.

Ὑπάρχουν βέβαια κι' ἐξαιρέσεις, ἀλλὰ εἶναι τόσο λίγες, ὥστε δὲν μποροῦν, κατὰ τὴ παροιμίαν, νὰ δημιουργήσουν ἀνοιξή.

Ἡ ἀνοιξὴ εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Χειμῶνας δυνατός, πολὺ βαρὺς ρημάζει αἰῶνες τώρα τίς ἀνθρώπινες κοινωνίες. Ἡ ἀνθρώπινη ματαιοδοξία δὲν ἐννοεῖ ν' ἀνοίξῃ τίς πύλες τῆς ζωῆς στὴν Ἀνοιξὴ τῆς χαρᾶς καὶ τῶν ἐλπίδων ποὺ εἴκοσι αἰῶνες τώρα στέκει ἔξω καὶ κρούει. Ἡ ἀνθρώπινη κενοδοξία κρατᾷ κλεισμένη τὴ ζωὴ στὰ μουχλιασμένα τεῖχη τῆς κακίας, τῆς ἀδικίας καὶ τοῦ μίσους καὶ φθίνει ἐκεῖ μέσα καὶ μαραζώνει στὴν ὕγρασία τοῦ πόνου, ἢ ψυχῆ, ἐνῶ ἔξω ἀπ' τὴ κλειστὴ πόλιν, μιὰ ὑπέροχον ἀνοιξὴ καρτερεῖ μὲ τὰ λουλούδια τῆς ἀγάπης, τῆς χαρᾶς, τῆς γαλήνης, τῆς τελειότητος.

Ἐχουν ἀποθηριωθεῖ οἱ ἄνθρωποι καὶ δὲν εἶναι σὲ θέσιν νὰ σεβασθοῦν τίποτα. Καὶ τὸ χειρότερο: ὑποκρίνονται. Ὑποκρίνονται τοὺς ἐνάρετους ἐνῶ ποτὲ δὲν ὑπῆρξαν τέτοιοι οὔτε καὶ θέλουν νὰ ὑπάρξουν. Ὁ ἕνας μιμεῖται τὸν ἄλλον στὴν ἀνηθικότητα, ἢ ὁποῖα ἔχει γίνῃ ἕνα εἶδος μόδας. Ἐχει καταλάβει ὅλους ἢ τρέλλα τῆς μιμήσεως τοῦ κακοῦ κι' ἔτσι τὸ κακὸ μεταδίδεται σὰν παλμικὴ κίνηση ἀπὸ τάξιν σὲ τάξιν ἀπὸ τὸ κέντρο στὸ χωριό.

Εἶναι ἀφάνταστα φριχτὸ νὰ βλέπῃ κανεὶς ἕνα λαὸ νὰ πλέῃ στὴ πιὸ μεγάλη ἀμορφωσιὰ ἀπὸ ἀπόψεως γνώσεων ἀνθρωπισμοῦ καὶ πολιτισμοῦ, ν' ἀγνοῇ δηλ. ὅτι ἔπρεπε νὰ ξέρῃ κι' ὅμως νὰ εἶναι ἄριστος κατατοπισμένος στὴ διαφθορά, στὴ παρανομία, στὴν ἀμαρτία, νὰ ξέρῃ δηλ. ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀγνοῇ.

Ποιὸς ἔχει τὴν εὐθύνη γιὰ τὸ κατάντημα αὐτὸ τοῦ λαοῦ; Ποιὸς δὲν τοῦ ἔμαθε ὅτι ἔπρεπε νὰ ξέρῃ καὶ δὲν τὸ ξέρει καὶ ποιὸς δὲν ἐφρόντισε ὥστε νὰ γίνῃ ἄξιός νὰ μὴ μάθῃ αὐτὰ ποὺ ξέρει καὶ ποὺ δὲν ἔπρεπε νὰ ξέρῃ;

60

Και πάλι διακηρύττομε πώς τὴν εὐθύνη γιὰ τὸ παραστράτημα αὐτὸ τοῦ λαοῦ τὴν φέρει ἡ ἀριστοκρατία τοῦ πλούτου καὶ τοῦ πνεύματος.

Στὴν ἀστική κοινωνία ὁ λαὸς εἶναι ἓνα μεγάλο παιδί κι' οἱ ἡγέτες του παίζουν τὸ ρόλο τῶν παιδαγωγῶν. Ὁρθότερο θὰ ἦτο νὰ ἐλέγαμεν ὅτι ὁ λαὸς εἶναι ἓνας μεγάλος ὑπηρέτης κι' οἱ κρατοῦντες εἶναι τ' ἀφεντικά του. Ὅπως δὲ ὁ παιδαγωγὸς ἔχει εὐθύνη γιὰ τοὺς μαθητὲς του καὶ τ' ἀφεντικό γιὰ τοὺς ὑπηρέτες του, γιὰ τὸν ἴδιο λόγο ἡ ἄρχουσα τάξη τοῦ πλούτου καὶ τῶν γραμμάτων ἔχουν ἀκέραιη τὴν εὐθύνη γιὰ τὸ κατάντημα τοῦ λαοῦ. Γιατὶ κατὰ τὴ γνώμη μας ὁ λαὸς μποροῦσε κάλλιστα νὰ ναι σήμερα στὴν ἀγκαλιά τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ μὴν εἶναι παιχνίδι στὰ χέρια τοῦ κακοῦ.

Ἡ ἀρετὴ εἶναι διδακτὴ καὶ τὸ καλὸ εἶναι διδακτό. Ἀρκεῖ νὰ θέλωμε νὰ τὸ διδάξωμε. Καὶ ὄχι μόνο νὰ τὸ διδάξωμε μὲ τὰ λόγια ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ παράδειγμα τὰ δικά μας, μὲ τὴ ζωὴ μας. Ὁ Χριστὸς ἐδίδασκε μὲ τὰ λόγια, ἀλλὰ τὰ ἔργα τὸν ἐπέβαλαν. Πρέπει λοιπὸν καὶ μεῖς ἔτσι νὰ διδάξωμε.

Δὲν ἀρκεῖ ὅμως οὕτ' αὐτό. Πρέπει νὰ καλλιιεργήσωμε τὸν ἀγρὸν τῆς ζωῆς, ὥστε ν' ἀποκτήσῃ ὅλες τὶς προϋποθέσεις ποὺ εἶναι ἀπαραίτητες γιὰ νὰ βλαστήσῃ καὶ νὰ καρποφορήσῃ ὁ σπόρος, τὸν ὁποῖον θὰ φυτεύωμεν σ' αὐτόν. Πρῶτα ἡ καλλιέργεια κι' ὕστερα ἡ σπορά. Πρῶτα ἡ χριστιανικὴ ζωὴ κι' ὕστερα ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία.

Δὲν μποροῦμε νὰ διδάσκωμε σ' ἓναν πεινασμένο κι' ἀδικημένο τὸ εὐαγγέλιο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης. Πρέπει πρῶτα νὰ δώσωμε στὸν πεινασμένο ψωμί καὶ στὸν ἀδικημένο δίκην κι' ὕστερα νὰ τὸν διδάξωμε. Ἀλλέως ἀντλοῦμε εἰς πῖθον Δαναΐδων γιατί μιὰ ἀγανακτημένη ψυχὴ ποτὲ δὲν λογικεύεται.

Μέχρι σήμερα ἦταν χωλὸ τὸ ἔργο μας. Γι' αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν μιὰ τρύπα στὸ νερό. Ἔτσι ἂν κι' εἶναι εἴκοσι αἰῶνες, τώρα ποὺ διδάσκεται τὸ εὐαγγέλιο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι μηδέν: οὔτε ἀγάπη ὑπάρχει οὔτε εἰρήνη. Διότι ἐδίδασκαμε μὲ τὸ στόμα τὸ εὐαγγέλιο τοῦ φωτός καὶ τὰ ἔργα μας ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος εἶναι ἔργα σκότους. Τίποτα ἀπὸ τὴ ζωὴ μας δὲν ἐδείκνυε ὅτι πιστεύαμε σὲ κεῖνα, τὰ ὁποῖα διδάσκαμε. Καὶ πὼς εἶναι δυνατό νὰ πιστεύσουν οἱ μαθηταὶ σ' ἐκεῖνα ποὺ δὲν πιστεύει οὔτε ὁ δάσκαλος ποὺ τὰ διδάσκει; Μιὰ

τέτοια διδασκαλία δέν είναι τίποτα ἄλλο παρά μιὰ βάρ-
βαρη ἀπάτη. Τό νά ἐξαπατᾷ κανεῖς τόν ἑαυτό του εἶναι
ἀκατανόητο, τί νά ποῦμε ὅμως γιά τήν ἐξαπάτηση ἑνός
ὁλοκλήρου λαοῦ; Τό ἐγκλημα αὐτό μόνο ὁ Κύριος τοῦ
λαοῦ αὐτοῦ μπορεῖ νά τό χαρακτηρίσῃ. Καί ὅμως τό ἐγ-
κλημα αὐτό διαπράττεται εἴκοσι αἰῶνες τώρα εἰς βάρος
τῶν ἀμόρφωτων λαῶν.

Ἄσυμφωνία μεταξύ διδασκαλίας καί ἔργων μεταξύ
ἀρχῶν καί ζωῆς εἶναι τό κύριο χαρακτηριστικό τῆς διδα-
σκαλίας ὅπως γίνεται σήμερα. Σ' ἕνα λαό, αὐτόχρομα
τρολλό ἀπό τή δυστυχία καί τή σύγχυση, λείπει ἡ ἡγεσία
τῆς συμπόνοιας καί τῆς κατανοήσεως, ἡ εἰλικρίνεια καί ἡ
ἀγάπη, λείπει ἡ χριστιανική αὐτοθυσία τῶν πνευματικῶν
τοῦ γονέων. Οἱ πάντες καί τά πάντα δίδουν τό σύνθημα
τοῦ μίσους, τῆς ἐκμεταλλεύσεως, τῆς ἀδιαφορίας διά
τοὺς ἄλλους, τοῦ θανάτου... Καί μισοῦνται οἱ ἄνθρωποι
καί πονοῦν καί πεθαίνουν...

Κι' ὅμως οἱ καμπάνες χτυποῦν κάθε Κυριακή κι' ὁ
ἀσπρομάλλης παπᾶς ἐπαναλαμβάνει ἀπ' τήν ὥραία Πύλη:
Εἰρήνη πᾶσι.

Εἶναι καιρός νά παύσῃ πλέον ἡ μεγάλη αὐτή κωμω-
δία γιατί ἐγγίζει τά ὅρια τοῦ τραγικοῦ.

Πρέπει νά δημιουργηθῇ ἕνας νέος κόσμος πάνω σέ
νέες βάσεις, γιατί ὁ παλαιός ἔχει κακὰ θεμέλια. Ὁ πα-
λαιός κόσμος εἶναι χτισμένος πάνω στό ἀτομικό ὑλικό
συμφέρο, στή κλοπή, στήν ψευτιά, στήν ὑποκρισία, στό μί-
σος, στόν ἀχαλίνωτο ἐγωϊσμό, στήν ἄγνοια τῆς ψυχῆς,
κι' εἶναι συνέχεια τοῦ πρό Χριστοῦ εἰδωλολατρικοῦ κό-
σμου. Ὁ κόσμος αὐτός κρημνίσθηκε τότε πού ἀκούστηκε
πάνω στή γῆ ἡ θεία διδασκαλία τοῦ Λυτρωτοῦ τῆς ζωῆς.
Ἀπό τότε εἶναι νεκρός κι' ἂν δέν ἔχει ταφῇ ἀκόμα, κι' ἂν
δέν ἔχει χτισθεῖ ἀκόμα ὁ καινούργιος, ὁ κόσμος τῆς ἀγά-
πης καί τῆς δικαιοσύνης, αὐτό βαρύνει τοὺς κατὰ καιροὺς
ἡγέτες πολιτικούς καί πνευματικούς τοῦ λαοῦ κι' ὅχι αὐ-
τό τό λαό. Ὁ λαός εἶναι ἀκαταλόγιστος γιατί ἔτσι τόν
ἔχει δημιουργήσει ἡ ἀμαρτωλή ἡγεσία του.

Ὁ Χριστιανικός Πολιτικός Ἀγῶνας στέκει ἐνώπιον
τοῦ λαοῦ καί μ' ὅλη τή δύναμη πού τοῦ δίδει ἡ ἀλήθεια
καί τό δίκηο βροντοφωνεῖ:

Λαέ ἦλθεν ἡ ὥρα νά σπάσῃς τά δεσμά τῆς ἠθικῆς καί
οἰκονομικῆς σου φτώχειας καί λυτρωμένος νά βαδίσῃς
στό δρόμο τῶν ζωντανῶν πεπρωμένων σου. Ἦλθεν ἡ ὥρα
νά κατακτήσῃς τή ζωή σου καί νά γίνῃ ἀταξικόν τό φαι-

112

νόμενον ὄχι τῆς ἀμαρτίας, ἀλλὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς χα-
ρᾶς. "Ὅλα αὐτὰ εἶναι πολὺ εὐκόλο νὰ γίνουν. Ἀρκεῖ νὰ
τὸ θελήσῃς πραγματικά. "Ὅπου ὑπάρχει ἕνα θέλω ἐκεῖ
ὑπάρχει κι' ἕνας δρόμος.

Ε'.) Ἡ σημερινὴ ζωὴ μας εἶναι γεμάτη ἐλαττώματα.

"Ἄν ρίξωμε ἕνα βλέμμα στὴ ζωὴ καὶ τὴν κοινωνία τοῦ
σημερινοῦ ἀστικοῦ κόσμου μὲ χωρὶς πολὺ κόπο θὰ δια-
πιστώσωμε τὴ σημερινὴ ἀλήθεια πῶς ὁ κόσμος αὐτὸς τοῦ
ὕλισμοῦ καὶ τῆς αὐταπάτης εἶναι ἀφάνταστα φτωχὸς ἀπὸ
χαρὰ καὶ ἀρετῇ.

Εἶναι κόσμος κενὸς ἀπὸ ἀνθρωπισμό, κενὸς ἀπὸ τὸ
ἐνδύμα τῆς ἐντροπῆς καὶ ἄνυδρος ἀπὸ δικαιοσύνη καὶ γα-
λήνη. Εἶναι κόσμος μαύρων παθῶν εἰς τὸν ὁποῖον δὲν εἰ-
σχωροῦν οἱ φωτεινὲς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου. Εἶναι κόσμος
ἀδυναμιῶν καὶ ἡττῶν.

Ὁ κόσμος αὐτός, τοῦ ὁποῖου ἀποτελεῖ καθένας μας
κι' ἕνα τμῆμα, αἰῶνες τώρα δίδει τὴ μάχη τῶν πνευματι-
κῶν καὶ ἠθικῶν ἀξιῶν καὶ πάντοτε ἔχει καταφέρει νὰ ἡτ-
τᾶται. Ἡ μόνη νίκη, τὴν ὁποῖαν ἐκέρδισε ἦτο ὅτι κατά-
φερε καὶ ἐνίκησε.... τὸ φῶς!...

Πράγματι τὸ φῶς, ποὺ σημαίνει χριστιανικὴ ἀρετῇ, δι-
καιοσύνη καὶ χαρὰ, εὐρίσκεται σὲ διωγμὸ νικημένο καὶ
περιφρονημένο, σ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τῶν βαρ-
βάρων πολιτισμένων τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος.

"Ὅλοι ζητοῦν νὰ λάβουν μερίδιο τοῦ σκότους ἐνῶ οἱ
μετοχῆς τοῦ φωτός εἶναι ἀζήτητες. "Ὅλοι βιάζονται ν' ἀπο-
τινάξουν τὸν ἀνθρωπισμὸ καὶ τὶς ἄλλες χριστιανικὲς ἀρε-
τὲς σὰν ἀνεπιθύμητο βάρος καὶ νὰ περιβληθοῦν τὸ ἐνδύμα
τοῦ ὕλισμοῦ εὐρίσκοντες πάντα μιά δικαιολογία γιὰ τὴ
διαφθορά τους αὐτή, ὅτι τάχατες εἶναι αἰτία ἡ ἀνάγκη καὶ
πῶς : τί νὰ κάνουμε ; αὐτ' εἶν' ἡ ζωὴ.

"Ἐτσι στηριζόμενοι οἱ ἄνθρωποι στὴν αἰσχροσύνη τῆς
ζωῆς, δημιουργοῦν νέα αἰσchrή ζωὴ αἰσchrότερη ἀπὸ τὴ
προηγούμενη, ἡ τελευταία αὐτὴ θ' ἀποτελέσῃ δικαιολογία
γιὰ νὰ δημιουργήσουν οἱ ἄλλοι, ἄλλη ζωὴ πρὸ αἰσchrῆ κι'
ἔτσι ἐξελίσσεται μὲ γεωμετρικὴ πρόοδος στὸ πέρασμα τῶν
χρόνων ἡ ἀμαρτωλὴ ζωὴ ἐγκρίνουσα κι' ἐπαυξάνουσα τὴ
κοινωνικὴ ἀδικία καὶ ἀταξία ποὺ κληρονομεῖται ἀπὸ γε-
νεὰ σὲ γενεὰ.

"Ἐχουν συνηθίσει δὲ τόσο πολὺ οἱ ἄνθρωποι στὴν

άμαρτωλή ζωή, ώστε σέ κανένα δέν κάνει έντύπωση κι' όλοι τήν θεωροῦν σά μιὰ φυσική κατάσταση.

Ἐσυνηθίσταμεν όλοι στή φυλακή μας καί τώρα δέν θέλομε νά τήν ἀποχωρισθοῦμε.

Πολλοί μάλιστα—φοβερά ἀμβλύωπες—βρίσκουν καί λόγια νά ἐξυμνήσουν τή σημερινή παρωδία τῆς κοινωνίας. Ἴσως δέ νά μὴν ἔχουν καί ἄδικο. Ὁ σημερινός ἀστικός κόσμος εἶναι πράγματι παράδεισος, ἀλλὰ παράδεισος ἁμαρτίας. Γιά κείνους ποῦχουν τά μέσα, μέσο καί χρήμα, ἡ σημερινή ζωή παρέχει όλες τίς εὐκολίες γιά νά ἱκανοποιήσουν ἀκόμα καί τίς πιό ἀπίθανες ἰδιοτροπίες των. Κανένα ἐμπόδιο δέν ὑπάρχει γι' αὐτούς, μποροῦν μέ τό χρήμα ν' ἀγοράζουν καί νά ἐξευτελίζουν ἔργα ἀνθρώπων καί ἀνθρώπους.

Ἐμπόδια ὑπάρχουν μόνο γιά τοὺς φτωχοὺς, οἱ φυλακές κι' οἱ νόμοι ὑπάρχουν μόνο γιά τοὺς φτωχοὺς, ἡ ἠθική ὑπάρχει μόνο γιά τοὺς φτωχοὺς.

Γιά τοὺς πλουσίους όλοι οἱ δρόμοι εἶναι ἀνοικτοί, όλες οἱ πόρτες ἀνοίγουν γιά νά τοὺς δεχτοῦν. όλοι τοὺς κάνουν τεμενάδες, καί οἱ ἀτιμίες τους δέν ἀκούγονται.

Στό κράτος τοῦ ὕλισμοῦ, τό χρήμα κυβερνᾷ, ὁ πλοῦτος βασιλεύει, τό συμφέρον νομοθετεῖ.

Γιατί λοιπόν νά μὴν εἶναι εὐχαριστημένοι ἐκεῖνοι ποῦ διαθέτουν τά μέσα αὐτά; Ὅλα δικά τους δέν εἶναι;

Ἐάν ὅμως θελήσουν νά ρίξουν μιὰ ματιά στά μεγάλα λαϊκά στρώματα, τότε θά ἀντιληφθοῦν μιὰ κατάσταση αἰσχρή, μιὰ ἠθική καί οἰκονομική φτώχεια, μιὰ ἀφάνταστη δυστυχία καί θά τοὺς καταλάβῃ ρίγος καί φρίκη. Ἐάν θελήσουν δέ νά βγοῦν καί ἔξω ἀπὸ τήν Ἀθήνα κι' ἐπισκεφθοῦν τήν ἐλληνική ἀγροτιά καί δοῦν ἀπὸ κοντὰ τήν ἐρήμωση τῶν ἐννενηντὰ ἐκατοστῶν (0,90) τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, τῇ φτώχεια του, τήν ἀμορφωσιά του, τήν ἄθλια κατοικία του, τότε θά πεισθοῦν ὅτι ὁ παράδεισός των ἀποτελεῖ μιὰ πολὺ μικρὴ ὄαση μέσα στή Σαχάρα τῆς λαϊκῆς δυστυχίας.

Τέτοια ὅμως ἐνατένηση τῆς ζωῆς δέν σκέπτεται νά κάνῃ ποτὲ ἡ ἁμαρτωλὴ ἡγεσία τοῦ λαοῦ. Γιατί ἡ κατάσταση αὐτὴ εἶναι ὅ,τι χρειάζεται γι' αὐτήν, γιατί Ἑλλάδα γι' αὐτὴν εἶναι μόνο τό Κέντρον, οἱ ἐπαρχίες εἶναι.. ἀποικίες καί ποῖός φροντίζει γι' αὐτές;

Ἡ ὑπαιθρος ἐρημώνεται καί μαραίνεται, τὰ ἀστικά κέντρα ἔχουν μεταβληθεῖ σέ ἠθικά καί οἰκονομικά τέλματα, ἡ νεολαία ἀλητοποιεῖται, ἡ χαρὰ καί ἡ ἀγάπη, ἡ

64

μόρφωση κι' ειρήνη έχουν φυγαδευθεί, τὸ παρὸν εἶναι ἀπελπιστικό καὶ τὸ μέλλον σκοτεινό, ποὺ λοιπὸν βλέπουν τὸν παράδεισο οἱ θαυμαστὲς τοῦ σημερινοῦ κόσμου ;

Ἡ σημερινὴ ἐξέλιξη τῆς ζωῆς δὲν εἶναι φυσικὴ εἶναι παρὰ φύσιν. Γι' αὐτὸ ὁ πόνος κι' ἡ θλίψη εἶναι γενικὸ φαινόμενο χωρὶς ἐξαίρεση, γιατί χωρὶς ἐξαίρεση ἡ ζωὴ εἶναι ἀντίθετη πρὸς τὴ λογικὴ τοῦ νοῦ καὶ τὰ ὁρμήματα τῆς ψυχῆς, πρὸς τὴν ἠθικὴ συνείδηση καὶ τὴ διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ψυχὴ τῶν ἀνθρώπων διεφθάρη κι' ἡ θέλησή της εἶναι ἄρρωστη. Ἡ ἄρρωστημένη ψυχὴ ζητεῖ πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν θέλει, γιατί ἐκεῖνα ποὺ θέλει δὲν εἶναι σὲ θέσιν νὰ τὰ ζητήσῃ. Μόνο ὁ ὑγιὴς πραγματικὰ θέλει κεῖνα ποὺ ζητεῖ γιατί εἶναι σὲ θέσιν νὰ ζητήσῃ ἐκεῖνα ποὺ θέλει. Καὶ ποιὸς ἀποτελῶντας τμήμα, γέννα κι' ἀνάθρεμμα ἑνὸς ἄρρωστου κόσμου, μπορεῖ νὰ ἰσχυρισθῇ πὼς εἶναι ὑγιὴς, ψυχικά, ἠθικά καὶ διανοητικά ;

Ἐχομε γίνει ὅλοι ἀνδράποδα καὶ μᾶς ἔχουν καβαλλήσει ὁρμές καὶ ἐνστικτα ζωῶδη.

Ἄσωτοι υἱοί, ὅλοι, ἀπ' τὸν ἀλήτη ὡς τὸν πρωτοπουργό, μακριὰ ἀπὸ τὸν πνευματικὸ μας Πατέρα τὸ Χριστό, μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀγάπην, τὴ γαλήνη καὶ τὴ δικαιοσύνη Του, σὰν ἄτομα καὶ σὰν λαός, ρακένδυτοι οἰκονομικῶς καὶ ἠθικῶς, λασπώμενοι καὶ μαυρισμένοι σὰν καρβουνιάρηδες τῆς ἀμαρτίας, πεινασμένοι καὶ διψασμένοι ἀπὸ τὸ μᾶνα καὶ τὸ νερὸ τῆς ζωῆς, βόσκομε τοὺς θρᾶσεῖς καὶ καλοθρεμμένους χοίρους τῶν παθῶν μας, τοὺς τυράννους μας τοῦ Κακοῦ, τοὺς ὁποῖους ἡγοράσαμε πωλήσαντες χάριν αὐτῶν τὸν Ἐλευθερωτὴν μας, τὸν Βασιλέα τῆς ἀγάπης Ἰησοῦν.

Ἀπὸ ἐλεύθεροι ἐγίναμε δοῦλοι ἀπὸ ἀφεντικὰ ὑπηρέτες τῶν κακῶν ἑαυτῶν μας. Τὸ ἰδανικὸ τῶν προγόνων μας ἦτο νὰ κατέχη κανεὶς χωρὶς νὰ κατέχεται. Ἐμεῖς σήμερα κατεχόμεθα χωρὶς νὰ κατέχωμεν. Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγάλο κατόρθωμά, ποὺ κατωρθώσαμε ὕστερ' ἀπὸ χριστιανικὴ ζωὴ 20 αἰῶνων ! Μπράβο μας !

Τὰ σπουδαιότερα ἀπὸ τὰ ἐλαττώματα τῆς σημερινῆς ζωῆς εἶναι :

1) Ὁ ἄρρεβισμός

Τὸ ἄτομο στὴ σημερινὴ κοινωνία εἶναι ἀχαλίνωτο στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐπικράτηση. Ἡ ζωὴ μοιάζει ἓνα με-

γάλο στάδιο, στο οποίο αγωνίζονται κάθε λογής άτομα και ιδέες για την επικράτηση. Αγωνίζονται αδιαφορώντας για όλα που συμβαίνουν γύρω τους, με μοναδικό τους Θεό τη νίκη. Το σύνθημα είναι: «όποιος μπορεί κι' άπάνω του». Κι' αγωνίζονται όλοι να πετύχουν τους τόσους διαφορετικούς σκοπούς των χωρίς μέτρο ή φόβο ή σεβασμό ή έντροπή. Αδιάφοροι αν πατούν πάνω σε πτώματα, αν σπείρουν γύρω τους δυστυχία, αν το γέλοιο που κέρδισαν πληρώθηκε με τα δάκρυα κάποιου άλλου.

Εκμεταλλεύονται τα πάντα, τον κόπο την ψυχή και την ιδέα και προχωρούν αδιάφοροι και κρύοι σαν πέτρες μπροστά σ' όλα έμψυχα και άψυχα, φιλικά ή έχθρικά, άσυγκίνητοι στη φτώχεια, στο πόνο, στην ανάγκη των συνανθρώπων των, τους οποίους θέλουν να ζούν, έφ' όσον είναι εκμεταλλεύσιμοι, με μοναδικό οδηγό κι' επιδίωξη το άτομικό συμφέρον.

Η νοοτροπία αυτή είναι βασικό ελάττωμα του σημερινού κόσμου, που τον καθιστά αντιχριστιανικό κι' άπαράδεκτο.

Δέν είναι, δέν μπορεί να είναι πρόοδος, αυτή που προϋποθέτει τη δυστυχία και καθυστέρηση κάποιου άλλου. Η πρόοδος πρέπει πάντα να στηρίζεται στη χαρά και να δημιουργή χαρά. Πρόοδος που στηρίζεται στη δυστυχία και δημιουργεί δυστυχία είναι άπάνθρωπη κι' άποτελεί καθαρή όπισθοδρόμηση. Τέτοια είναι ή πρόοδος των σημερινών κοινωνιών γι' αυτό οι σημερινές κοινωνίες από άπόψεως άνθρωπισμού και δικαιοσύνης έχουν τόσο πολύ όπισθοδρομήσει ώστε ξαναγύρισαν στην μορφή της ζούγκλας.

Πρέπει ν' αλλάξει ή σκληρή αυτή νοοτροπία που σαν άθεράπευτη τρέλλα έχει καταλάβει τους πάντας και τα πάντα.

Το άτομο πρέπει διαρκώς να προοδεύη γιατί σκοπός του είναι ή τελειοποίηση, μ' α να προοδεύη στην άρετή κι' όχι στην κακία όπως σήμερα.

Προτού όμως άρχιση τον άγώνα της άνόδου πρέπει να μάθη να σέβεται τον πλησίον του, γιατί ό σεβασμός αυτός άποτελεί την πρώτη κι' ίσως τη μεγαλύτερη πρόοδο. Το άτομο πρέπει να μάθη πως ή πρόοδος τότε έχει άξία, όταν συμβάλλη στη πρόοδο και την ευτυχία του συνόλου, όταν έξυπηρετή την ψυχή και την προς τον πλησίον αγάπη, όταν προσεγγίζει τον άνθρωπο στο Θεό. Τέτοια πρόοδο πρέπει να καλλιεργήσουν τα παιδιά του

λαοῦ, γιατί μόνο ἔτσι ὁ λαός θά κατακτήσῃ τὸ μέλλον του.

II. Ὁ φαταουλισμός. Μεταχειριζόμεθα τὴ λέξη αὐτὴ ἀντὶ ἄλλων συνωνύμων γιατί ἀποδίδει καλύτερα αὐτὸ ποὺ θέλομε νὰ ποῦμε. Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος ἔχει καταληφθῇ ἀπὸ ἓνα εἶδος μανιακῆς ἀπληστίας, ὥστε διαρκῶς θέλει ν' ἀποκτᾷ, νὰ κερδίζῃ, νὰ κατέχῃ, χωρὶς ποτὲ νὰ γνωρίζῃ ἱκανοποίηση. Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος τὰ θέλει ὅλα δικὰ του καὶ δὲν ἀναγνωρίζει στὸν ἄλλο τὸ δικαίωμα νᾶχῃ κι' αὐτός, ν' ἀπολαύσῃ τ' ἀγαθὰ τῆς ζωῆς κι' αὐτός. Ὁχι! ἄς πεθάνουν ὅλοι, ἄς στεροῦνται ὅλοι, ἄς πεινοῦν ὅλοι, ἄς εἶναι γυμνοὶ κι' ἄθλιοι ὅλοι. Ὁ φαταούλας δὲν συγκινεῖται. Ἐχει παχύ, πολὺ παχύ δέρμα κι' ὁ ἀνθρώπινος πόνος δὲν τοῦ κάνει αἴσθησι. Γι' αὐτὸ θησαυρίζει, μαζεύει, συνάζει, ἐπεκτείνει τὰς ἀποθήκας του κι' ὅλο πλουταίνει καὶ γαυριᾷ ὅπως ὁ ἄφρων πλούσιος τοῦ Εὐαγγελίου. Συναγωνίζεται τοὺς πάντας, πολλοὺς ἔχει πετάξῃ στὸ δρόμο, οἰκογένειες ἔχουν στερηθεῖ τὸ ψωμί ἐξ αἰτίας του, αὐτὸς ὅμως εἶναι ἀδιάφορος. Μεγαλώνουν οἱ δουλειές του, μεγαλώνει κι' ἡ σκληρότης του. Αὐτὸς εἶναι ὁ συνηθισμένος πιά τύπος τοῦ φαταουλισμοῦ. Τὸν ξέρομε ὅλοι, γιατί ὅλους μᾶς ἔχει πληγώσει ὁ κυνικὸς ὕλισμός του. Θεὸν πνευματικὸν δὲν γνωρίζει γιατί Θεὸς του εἶναι τὸ χρῆμα καὶ θρησκεία του τὸ συμφέρον. Εἶναι ὁ ἀντιπροσωπευτικὸς τύπος τοῦ σημερινοῦ, ἀμαρτωλοῦ, ἐγωῖστικοῦ, ἀτομιστικοῦ, οἰκονομικοῦ καθεστῶτος.

Τέτοιος ἄνθρωπος δὲν μᾶς χρειάζεται στὴ νέα κοινωνία ποὺ θά δημιουργήσωμε. Γιατὶ πρῶτα - πρῶτα δὲν εἶναι ἄνθρωπος: εἶναι τέρας. Εἶναι τέρας ποὺ τρέφεται μ' αἷμα ἀνθρώπινο, σωστὸς διάβολος ποὺ ὀρέγεται τὸν λιβανωτὸν καὶ τὰς ἀναθυμιάσεις τῶν ἀργυρίων.

Ὁ πλουτισμὸς δὲν μπορεῖ ποτὲ ν' ἀποτελῇ σκοπὸ τῆς ζωῆς, γιατί ὁ πλοῦτος ἀποτελεῖ κλοπὴ καὶ τὰ ἀγαθὰ ἀνήκουν σ' ὅλους ἀφ' ἑτέρου δὲ εἶναι ἐφήμερα καὶ φθαρτὰ καὶ δὲν μποροῦν ν' ἀποτελέσουν σκοπὸ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ εἶναι αἰώνια καὶ ἀθάνατη.

Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑποδουλώνωμε τὴν ἀθανασία στὸ θάνατο, τὸ αἰώνιο στὸ πρόσκαιρο, ὅπως κάνει ἡ σημερινὴ ζωὴ. Γιὰ μᾶς μόνο ὁ πλουτισμὸς τῆς ψυχῆς ἀπὸ ἀρετές, ἀπὸ πολιτισμό, ἀπὸ φῶς, μπορεῖ ν' ἀποτελῇ σκοπὸ τῆς ζωῆς.

Αὐτὸ τὸ σκοπὸ θά ἐξυπηρετήσωμε καὶ δὲν ὑπάρχει γιὰ μᾶς καμμιά δυσκολία στὴ πραγματοποίησή του. Μιὰ

καλή άγωγή με συντονισμένη κοινωνική πολιτική, θά σταματήση τόν κοινωνικό μας κατήφορο και θά έξυγιάνη τίς νοσηρές νοοτροπίες.

Γιά ν' άποκτήση ό άνθρωπος τόν έρωτα πρὸς τὰς ήθικὰς αξίας πρέπει πρῶτα νά έλευθερωθῇ άπό τά δεσμά τῆς οίκονομικῆς ανάγκης. Διότι δέν ήμπορεῖ ό λαός νά έξυψωθῇ ψυχικῶς έφ' όσον θά ναι σκλάβος οίκονομικῶς. Δέν πρέπει ν' άγνοοῦμε τόν οίκονομικό παράγοντα. Καί δέν τόν άγνοοῦμε. Γι' αὐτό θέλομε νά λύσωμε τὸ οίκονομικό ζήτημα κάθε άτομου, ὥστε έχοντας τοῦτο τίς οίκονομικές προϋποθέσεις νά βαδίζη άπερίσπαστα γιά τήν άπόκτηση τοῦ ψυχικοῦ πολιτισμοῦ καί τῇ χαρὰ τῆς ζωῆς ποῦ μόνο τότε θά ναι δυνατή. Θέλομε νά χτυπήσωμε τήν άμαρτωλή αντίληψη τοῦ φαταουλισμοῦ ποῦ θέτει σκοπό τῆς ζωῆς τὰ υλικά άγαθά, ένῶ εἶναι άπλῶς μέσα γιά τῇ ζωῇ, τῆς όποίας άλλος εἶναι ό σκοπός.

Έπειδή δέ σήμερα ὅλοι έχουν γιά σκοπό τους τῇ μονόπλευρῃ υλικῇ άποκατάστασιν, γι' αὐτό εἶναι τόσο ψυχικά καθυστερημένοι καί γι' αὐτό, ἂν καί έπιτυχάνουν συνήθως στό σκοπό τους δέν γίνονται εὐτυχεῖς γιατί εἶναι μακριά άπ' τόν άληθινό σκοπό τῆς ζωῆς, δοῦλοι πάντα σέ ψευτοσκοπούς.

III. 'Η λατρεία τῶν ματαίων κι' ή περιφρόνηση τῶν αξιών. 'Η ζωῇ τῶν ανθρώπων παρουσιάζει παράδοξα φαινόμενα. Παρουσιάζει φοβερές αντιφάσεις κι' άπίθανες κατευθύνσεις. 'Η σημερινή άμαρτωλή ανθρώπινη ζωῇ άποτελεῖ ένα άγῶνα χωρίς άρμονία καί συνέπεια. 'Ο άνθρωπος ζεῖ κι' άγωνίζεται έξω άπό τόν άληθινό προσορισμό του, ένῶ θεωρεῖ ἑτσι τῇ ζωῇ του ὡς άφροσύνη καί τὸ άγῶνα του μάταιο. Ζῇ άμετανόητος ένῶ διαισθάνεται σέ κάθε του βήμα τῇ ματαιότητα τῆς ύπάρξεώς του αὐτῆς. Λατρεῦει τῇ ματαιότητα ένῶ δοκιμάζει κάθε μέρα τήν άπογοήτευση ποῦ τοῦ χαρίζει.

'Ο άνθρωπος δέν θέλει ν' άντικρύσῃ τήν άλήθεια κατὰ πρόσωπον: φοβεῖται καί προτιμᾷ ν' αὐταπατάται. Γι' αὐτό παραπαῖει διὰ μέσου τῶν αἰώνων κι' ένῶ ὅλα τόν άφήνουν πληγωμένον, ὅμως αὐτός δέν άρνεῖται τίποτα. 'Όλα θέλει νά τά δοκιμάζῃ, έξω τοῦ χριστιανικοῦ του προσορισμοῦ, ένῶ εἶναι βέβαιος άπό πρῶτα πῶς τῇ γαλήνῃ δέν πρόκειται νά τῇ βρῇ μ' αὐτόν τόν τρόπο. Δέν έννοεῖ νά καταλάβῃ ό κάθε άνθρωπος πῶς ή γαλήνη εἶναι ύπόθεση τῆς ψυχῆς καί ή ψυχῇ μόνο με ψυχῇ συνεννοεῖται. Πσρηγοριά καί πληρότητα τῆς ψυχῆς δέν μπο-

ρεῖ νὰ προέλθῃ οὔτε ἀπὸ τὰ πλούτη, οὔτε ἀπὸ τὶς διασκεδάσεις, οὔτε ἀπὸ τὶς πολυτελεῖς ἀμφιέσεις, οὔτε ἀπὸ τὶς τόσες ἡδονές τῆς ζωῆς, οὔτε ἀπὸ τὶς τιμές καὶ τὶς δόξες, ἐφ' ὅσον αὐτὰ ὅλα τὰ πράγματα θ' ἀποτελοῦν σκοπὸ τῆς ζωῆς. Διότι τότε ἡ ψυχὴ λατρεύει σὰ θεοῦς τῆς αὐτὰ ὅλα τὰ πράγματα ποὺ μὲ μιὰ λέξη λέγονται ματαιότητα, τὰ ὁποῖα εἶναι φύσει κατώτερα ἀπ' αὐτήν, μεταξὺ αὐτῆς καὶ αὐτῶν ὑπάρχει χάσμα μέγα : Ἐκεῖνη εἶναι τμῆμα τοῦ πνευματικοῦ κόσμου καὶ θὰ ζῇ πάντα βασιλίσσα καὶ κυρία, ἐνῶ αὐτὰ ὅλα εἶναι ἀδύνατα σὰν σαπουνόφουσκες, εἶναι ἀναθυμιάσεις τοῦ ὑλικοῦ καὶ φθαρτοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν εἶναι ἄξιος γιὰ λατρεῖα καὶ δὲν πρέπει ν' ἀποτελῇ σκοπὸ, ἀλλὰ τὸ μέσο γιὰ τὴ ζωὴ.

Κανεὶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ παρηγορηθῇ, παρὰ μόνο ἀπὸ τὸν ἴσο του, γιατί μὲ τὸν κατώτερο δὲν ἔμπορεῖς νὰ συνενωθῇς μὲ τὸν ἀνώτερο σὰς χωρίζει τὸ ὕψος. Γι' αὐτὸ κι' ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔγινε ἄνθρωπος, γιατί ἔτσι μόνο μποροῦσε ν' ἀνάψῃ στὶς ἀνθρώπινες καρδιές τὴ πυρκαϊὰ τῆς νέας ζωῆς. Ὁ ἄνθρωπος μόνο στὸν «ἄνθρωπο» μπορεῖ νὰ βρῇ τὴ γαλήνη· ὅπου ἄλλοι κι' ἂν ψάχνῃ ματαιοπονεῖ. Γι' αὐτὸ ἡ βάση τοῦ ἠθικοῦ νόμου εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ πλησίον. Δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ συνενωθῇ, νὰ συμφάγῃ, νὰ συζήσῃ καὶ νὰ συνυπάρξῃ μὲ τὸν κόσμον τῆς ματαιότητος, ὡς ἐλεύθερο πνεῦμα, γιατί ὁ κόσμος αὐτὸς εἶναι πολὺ χαμηλὰ. Πρέπει νὰ ὑποδουλωθῇ κανεὶς πολὺ, νὰ ἀποθάνῃ πολὺ ὡς ἄνθρωπος, ν' ἀποκτηνωθῇ, γιὰ νὰ βρῇ τὴν εὐτυχία τῆς ζωῆς εἰς τὸ βασίλειο τοῦ θανάτου, εἰς τὸν κόσμον τῆς πτώσεως καὶ τῆς φθορᾶς.

Κι' οἱ πλούσιοι δὲν βρίσκουν τὴ γαλήνη στὰ λεφτά κι' οἱ ἡγούμενοι αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη μιᾶς ἡγεσίας, κι' οἱ πεινασμένοι, ὅσο κι' ἂν τρῶν, πάλι πεινοῦν, κανεὶς δὲν ἱκανοποιεῖται, ὅσο κι' ἂν πραγματοποιήσῃ τοὺς σκοπούς του, κι' ὅλοι σὰν τρελλοὶ τρέχουν παντοῦ γιὰ νὰ βροῦν κάτι ποὺ δὲν ἔχουν ἢ ποὺ τῶχαν καὶ τὸ ἔχασαν κι' ἀγνοοῦν τὰ θύματα αὐτὰ τοῦ σημερινοῦ νεκροῦ κόσμου, ὅτι γαλήνη καὶ ἡγεσία καὶ μάννα καὶ θησαυρὸς εἶναι μόνο ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ δικαιοσύνη, οἱ ἀθάνατες ἀξίες τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ τροχὸς τῆς ζωῆς γυρίζει καὶ ρίχνει κι' ἀνασταίνει ἁμαρτωλὲς ζωὲς καὶ μόνο τὰ μυαλὰ τῶν ἀνθρώπων δὲν

γυρίζουν, αλλά έννοούν νά τσαλαβουτοῦν πάντα στήν ἴδια ἀθλιότητα.

Ἄπ' ὅλη αὐτή τήν ὑπόθεση ὁ λαός εἶναι ἐκεῖνος πού πληρώνει πάντα τά σπασμένα, γιατί στήν πλάτη ἐκείνου ξεσποῦν οἱ κακοδαιμονίες κι' οἱ πόνοι.

Ἡ ἱστορία μᾶς παρουσιάζει ἕνα διπλό ἀγῶνα κι' ἀντίθετο. Μᾶς παρουσιάζει ἀγῶνα γιά τόν ἄνθρωπο καί κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ἀγῶνα γιά τὸ φῶς καί κατὰ τοῦ φωτός. Ἀγῶνα γιά τήν ἀγάπη καί τήν εἰρήνη καί κατὰ τῆς ἀγάπης καί τῆς εἰρήνης. Ἄλλοι ἀγωνίζονται γιά νά ἐπικρατήσῃ ἡ δικαιοσύνη κι' ἄλλοι γιά νά βασιλεύσῃ ἡ ἀδικία. Ἄλλοι τρέχουν γιά νά συναντήσουν τὸ φῶς κι' ἄλλοι βουτοῦν βαθειά στό πυκνὸ σκοτάδι.

Οἱ πρῶτοι εἶναι οἱ ἐκλεκτοὶ τῆς ζωῆς κι' εἶναι ἐκεῖνοι ποῦ χροῖται στὴ ζωὴ τῇ λίγῃ ὁμορφίᾳ, πού τῆς ἔχει μείνει. Οἱ δεῦτεροι εἶναι οἱ φοβεροὶ κουρσάροι, πού σὲ κάθε ἐποχὴ κουρσεύουν τὸ κάστρο τῆς ζωῆς καί τὸ ἀσχημίζουν. Εἶναι κείνοι πού σκορποῦν τὴ σύγχυση καί τὸ πόνο, τὸν τρόμο καί τὴν ἀμαρτία. Εἶναι κείνοι πού κατευθύνουν τοὺς λαοὺς καί δίδουν τὸ σύνθημα τῆς διαφθορᾶς καί μολύνουν τὴ κάθε νέα ζωὴ.

Οἱ πρῶτοι εἶναι κείνοι πού πιστεύουν στήν ἀνθρώπινη ἀξία κι' ἔχουν γιά περιουσία τους τίς χριστιανικὲς ἀξίες τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀθανασίας.

Οἱ δεῦτεροι εἶναι κείνοι πού λατρεύουν τὴ ματαιότητα κι' ἔχουν γιά περιουσία τους τίς ἀξίες τοῦ κακοῦ.

Ὁ λαός στέκει ἀνάμεσα στὶς δυὸ αὐτὲς παρατάξεις τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ, τῆς ἀγάπης καί τοῦ μίσους, τῆς καλωσύνης καί τῆς βαρβαρότητος, τῆς χαρᾶς καί τῆς λύπης καί ἐκλέγει καί ἀκολουθεῖ κι' ὑποτάσσεται. Ποιοὺς ἐκλέγει καί ποιοὺς ἀκολουθεῖ τὸ ξέρομε ὅλοι, γιατί ὅλοι εἴμεθα θύματα τῆς αἰώνιας κουταμάρας τῶν ἀνθρώπων. Ναι! Οἱ ἄνθρωποι—πράγμα ἀπίστευτο!—συντάσσονται κι' ἀκολουθοῦν τοὺς βασιβουζούκους ἐκπροσώπους τῆς ἀμαρτωλῆς ζωῆς, τῆς ἀδικίας, τῆς ἀπάτης, τῶν ψεύτικων ἀξιών.

Οἱ ἄνθρωποι αἰῶνες τώρα αὐτοκτονοῦν.

Αἰῶνες τώρα περιφρονοῦν τὸ φῶς καί προδίδουν τὸν μάρτυρα τοῦ Γολγοθᾶ καί τοὺς ἐκλεκτοὺς τῆς ἀνθρωπότητος. Αἰῶνες τώρα οἱ ἀληθινὲς ἀξίες μένουν ἀζήτητες, κι' οἱ μετοχές τοῦ κακοῦ πωλοῦνται κι' ἀγοράζονται μὲ φανατισμό. Ἔτσι φθάσαμε στό σημερινὸ κατάντημα νά βλέπουμε τὸν κῆπο τῆς ζωῆς νά εἶναι μαραμμένος.

70

Μαραμένο είναι τὸ ἄνθος τῆς ἀγάπης, κιτρινισμένο τὸ φυτὸ τῆς εἰρήνης, ἀτροφικὸ τὸ δένδρο τῆς δικαιοσύνης. Ἐνῶ δίπλα στὰ μαραμένα αὐτὰ λουλούδια τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας ὑπάρχουν κάτι πελώρια γαϊδουράγκαθα, τσουκνίδες καὶ ζιζάνεια καλοθρεμένα, ποὺ μεγαλώνουν καὶ γιγαντώνονται κάθε μέρα, ρουφώντας τὸ νερὸ τῆς ζωῆς, τὸ γέλοιο καὶ τὴ γαλήνη τῶν ἀνθρώπων.

Ὡς πότε θὰ συνεχίζεται αὕτη ἡ βεβήλωση τοῦ κήπου τῆς ζωῆς ;

Ὁ Χριστιανικὸς Πολιτικὸς Ἀγῶνας ἐρωτᾷ τὸ λαό : Ὡς πότε θὰ καλλιεργῆς στὴ ζωὴ σου ἀντὶ τῶν κρίνων τοῦ εὐαγγελισμοῦ, ἀντὶ τῶν λουλουδιῶν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης, τὰ ἀγκάθια καὶ τοὺς τριβόλους μιᾶς ἀμόρφωτης, ἄδικης κι' ἄθλιας κοινωνίας ; Ὁ Χ. Π. Α. στέκει ἐνώπιον τοῦ λαοῦ καὶ βροντοφωνεῖ : Λαεὶ σύνελθε ! Βαδίζεις τὸν ὀλισθηρὸ κατήφορο τῆς πτώσεως καὶ πρέπει νὰ σταματήσης, γιατί εἶναι περισσότερο ἀργά ἀπ' ὅτι φαντάζεσαι.

Λαεὶ, ἄκουσε τὴ φωνή μας γιατί πρώτη φορά στὴ ζωὴ σου ἔχει ἀκουστεῖ τέτοια φωνὴ καὶ πρώτη φορά σοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ χτυπήσης κατὰστηθα τὴν αἰώνια κατάρα τῆς ἀμαρτίας, τῆς ἀδικίας, τῆς δυστυχίας.

Ναί ! Πρέπει λαεὶ νὰ κατακτήσης τὴ λευτεριά τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ζωῆς, ποὺ σοῦ χάρισε ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου. Στὸν ἀγῶνα αὐτὸν ἐρχόμεθα μαζί σου ἀπλοῖ ἐργάτες τῆς νίκης τοῦ φωτός.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Χριστιανική Πολιτική και Χριστιανική Θρησκεία

Α'. Σχέση χριστιανικής πολιτικής και χριστιανικής θρησκείας

Πολλοί άνθρωποι όταν ακούουν, Χριστιανικός Πολιτικός αγώνας, Χριστιανική Πολιτική, Χριστιανικό Κόμμα, ξαφνιάζονται και σ'αυτούς κυττάζουν φοβισμένοι σαν ν' ακούσαν κάτι τ'ο φοβερό κι' ιερόσυλο. 'Η αντίληψη τ'ων πολλών είναι π'ώς ο πολιτικός αγώνας είναι ασυμβίβαστος με τ'η Χριστιανική κοσμοθεωρία. Αίωνες τώρα έχομε συνηθίσει όλοι στο άποχαυνωτικό ραχάτι και δέν μ'ας καλδρ-χεται ν' ακούμε για αγώνες και προσπάθειες έστω και χριστιανικές. Λησμονήσαμε τ'ους αγώνες τ'ων πρώτων χριστιανών, π'ου κατάφεραν ν' επιβληθούν σ'ε μιά όλόκληρη αυτοκρατορία, με Νέρωνες και Διοκλητιανούς, και πέσαμε σ' ένα βαρύ ύπνο κι' ατέλειωτο τ'η στιγμή, π'ου μιά νέα αυτοκρατορία ή αυτοκρατορία τ'ου δεξιού και τ'ου άριστερου υλισμού πήρε δύναμη κι' άερα έκμεταλλευομένη τ'όν ύπνο μας και άπειλεί ν' καταστρέψη έμμεσα ή άμεσα τ'ο χριστιανικό οικοδόμημα π'ου χτίστηκε με τόσες θυσίες. 'Αγουροξυπνημένοι καθ'ώς είμεθα μ'ας φαίνονται παράξενα όλα. 'Ομως μεταξύ μιάς καλής κι' άρτιας χριστιανικής πολιτικής και τ'ης χριστιανικής θρησκείας δέν υπάρχει κατ'ά βάθος καμμιά διαφορά, όσον άφορ'α τ'ο κοινωνικό μέρος τ'ης χριστιανικής διδασκαλίας. 'Απεναντίας μάλιστα ή άποστολή άμφοτέρων ταυτίζεται και άλληλοσυμπληρώνεται. Γιατί μιά πραγματικά χριστιανική κυβέρνηση έχει ως πρόγραμμα ν' άμνη Νόμο τ'ις ήθικοκοινωνικές αλήθειες τ'ου χριστιανισμού και ν' επιβλέπη σ'την πραγματοποίηση τ'ου προγράμματος α'υτού, ώστε ν' βασιλεύση σ' όλο τ'ο λαό, ή αγάπη, ή άλληλεγγύη, ή δικαιοσύνη, ή χαρά, ο Νόμος τ'ου Θεού. Α'υτά άποτελο'υν τ'ο κοινωνικό μέρος τ'ης χριστιανικής θρησκείας κι' α'υτά κηρύττονται άπό τ'όν άμβωνα τ'ης έκκλησίας. "Ότι κηρύττει ή 'Εκκλησία τ'ου Χριστού, α'υτό προσπαθεί ν'α

καταστήση πραγματικότητα και ή αληθινή χριστιανική κυβέρνηση.

Για να γίνει ένα έργο πρέπει να συμβάλουν δυο πράγματα: αφ' ενός ή μελέτη, ή λόγος, ή σχέδιο κι' αφ' ετέρου ή μέθοδος ή δύναμη κι' ή εκτέλεση. Εάν μόνο το ένα απ' αυτά υπάρχει το έργο δεν γίνεται. Ούτε ή γνώση χωρίς τη δύναμη, ούτε ή δύναμη χωρίς τη γνώση μπορεί να δημιουργήση. Πρέπει δύναμη και γνώση να συνυπάρχουν. Στον χριστιανικό αγώνα, ή εκκλησία δίδει τη γνώση κι' ή κυβέρνηση τη δύναμη. Έτσι θα δημιουργηθεί ή χριστιανική ζωή. Ο αγώνας επομένως είναι κοινός: ότι διδάσκει ή χριστιανική θρησκεία το κάνει έργο, συνείδηση και πράξη ή χριστιανική πολιτεία.

Κάθε βήμα γίνεται σε δυο κινήσεις. Αν κινήσωμε το ένα πόδι και το άλλο μίνη ακίνητο τότε το βήμα δεν έγινε: έμειναμε στάσιμοι. Το ένα πόδι της κοινωνίας είναι ή θρησκεία, το άλλο ή πολιτική εξουσία που κυβερνά. Για να πάη ή ζωή μπροστά πρέπει και τα δυο της πόδια να είναι σύμφωνα, αρμονικά και συντονισμένα. Εάν το ένα θέλει να πάη μπρός και το άλλο πίσω, ή το ένα μένει ακίνητο ενώ το άλλο πηγαίνει μπροστά ή εάν το ένα χτυπήσῃ το άλλο, τότε ή ζωή μένει στάσιμη κι' ανεξέλικτη, ή ζωή πονεί και ματώνει... Γι' αυτό πρέπει τα πόδια της ζωής να βαδίζουν τον ίδιο δρόμο.

Αυτά κατ' αρχήν. Η χριστιανική όμως θρησκεία κι' ή έκφανση αυτής ή χριστιανική εκκλησία, δεν έχει μόνο τον προορισμό να διδάσκη. Η αποστολή της εκκλησίας είναι τόσο μεγάλη, τόσο υπερφυσική, ώστε το διδακτικόν και συμβουλευτικόν μέρος ν' αποτελῇ μόλις το Α.

Η χριστιανική εκκλησία είναι ή μητέρα όλων των πολιτών, ανεξαρτήτως πολιτικῶν, οικονομικῶν και ήθικῶν ἀποχρώσεων. Εκεί όλοι εύρισκουν καταφύγιο άριστεροί και δεξιοί, πλούσιοι και φτωχοί, ισχυροί και άσημοι, άμβλύνοες και σοφοί. Γιατί εκεί τους έλκύει και τους συνενώνει ή συναίσθηση της κοινής καταγωγής, της κοινής κληρονομίας, του κοινού τέλους. Κοινοί πόθοι και κοινοί πόνοι, οδηγούν τα βήματα όλων εις τον «οίκον του Πατρός» του όποιου όλοι είναι τέκνα και κληρονόμοι. Παντοῦ μπορεί κανείς να είναι όρφανός και ξένος, αλλά μέσα στους κόλπους της Έκκλησίας, όχι. Εκεί άναγνωρίζει Πατέρα και άδελφούς και αίσθάνεται τη θεία γαλήνη στην τρικυμισμένη ψυχή του. Καταδιωγμένος κανείς απ' τις ανθρώπινες κακίες του κόσμου κι' από τις φοβε-

ρὲς ἑριννῶες τῆς συνειδήσεως καταφεύγει ἐκεῖ στὸ λιμάνι τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας γιὰ νὰ ζητήσῃ προστασία καὶ συγχώρηση ἀπὸ τὸ Θεὸ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἰσχύος. Γι' αὐτὸ ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἔχει μεγάλη ἀποστολή.

Τὸ ἔργον τῆς χριστιανικῆς κυβερνήσεως σταματᾷ ἐδῶ ἐνῶ ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία ἐπεκτείνεται καὶ στὴ πέραν τοῦ τάφου ζωῆ. Ἐκτὸς αὐτοῦ ἡ πολιτικὴ ἐξουσία εἶναι ἐφήμερη ἐνῶ ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἐκκλησία εἶναι αἰώνιες.

Ἕνας χριστιανὸς μπορεῖ νὰ μὴν ἀνήκῃ στὸ χριστιανικὸ κόμμα, ἀνήκει ὁμῶς καὶ πρέπει ν' ἀνήκῃ στὴν ἐκκλησία. Ἡ πολιτικὴ ἀλλάσσει, ἐνῶ ἡ θρησκεία δὲν μεταβάλλεται, γιὰτὶ περιέχει τὴν ἀλήθεια κι' ἡ ἀλήθεια εἶναι πλήρης. Δὲν πρέπει ἐπομένως νὰ προσδέσωμε τὸ αἰώνιο στὸ ἐφήμερο, γιὰτὶ εἶναι πολὺ ἐνδεχόμενο τῇ τύχῃ τοῦ δευτέρου ν' ἀκολουθήσῃ καὶ τὸ πρῶτο.

Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους α) ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῆς ἐκκλησίας εἶναι εὐρυτάτη καὶ ἀπέραντη ἐνῶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας περιωρισμένη β) ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τελεία καὶ αἰώνια ἐνῶ ἡ πολιτικὴ ἐξουσία ἀτελής καὶ ἐφήμερη γ) ὅτι ἡ πολιτικὴ μεταβάλλεται ἐνῶ ἡ θρησκεία εἶναι φύσει ἀμετάβλητη γι' αὐτό, καίτοι ἡ χριστιανικὴ πολιτικὴ—κυβέρνηση καὶ τὸ κοινωνικὸ μέρος τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας ἔχουν τὶς ἴδιες ἐπιδιώξεις ὡς εἵπομεν ἀνωτέρω, εἶναι ἀνεπίτρεπτη ἡ ἀνάμιξη τῆς Ἐκκλησίας στὴν πολιτικὴ.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι οὐδέτερη ἀπὸ κάθε πολιτικὴ ἀνάμιξη γιὰ νὰ μὴν ἐπέρχεται ψυχρότητα καὶ σύγχυση μεταξὺ τῶν πιστῶν. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἔξω ἀπὸ κάθε συζήτηση. Κανεὶς δὲν ἤμπορεῖ νὰ ὑποστηρίξῃ σοβαρὰ τὴν ἀντίθετη ἄποψη. Ἡ Ἐκκλησία ἀνήκει σὲ ὅλους ἐνῶ μιὰ πολιτικὴ κίνησις ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ περιλάβῃ ὅλο τὸ λαό. Πάντα θὰ ὑπάρχῃ ἀντιπολίτευση ἔστω κι' ἂν δὲν ἐκδηλώνεται. Ὑστερα, ἡ θρησκεία κρατεῖ τὸν ἄνθρωπο σ' ἐπαφῇ μὲ ἕνα πνευματικὸν κόσμον, ὑπερκόσμιον εἰς τὸν ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι ἀφιερώνουν τὴν πίστιν τους, τὸν ὁποῖον λατρεύουν μὲ τὴ ψυχὴ καὶ μὲ τὸ σῶμα τους, ἐνῶ ἡ πολιτικὴ δὲν ἀπαιτεῖ τέτοια προσήλωση τῶν φίλων τῆς, οἱ ὁποῖοι δὲν δεσμεύονται μ' αὐτὴν μὲ ἰδιαίτερους δεσμοὺς καὶ μποροῦν ὅποτε θέλουν ν' ἀποσκιρτήσουν ἀπ' αὐτὴν. Ἐκτὸς αὐτῶν ἡ χριστιανικὴ πολιτικὴ εἶναι πάντοτε ἀναγκασμένη νὰ προσγειώνεται στὴ ζωὴ καὶ σύμφωνα μὲ τὶς δυνατότητές τῆς, νὰ ἐπιχειρῇ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ τέλειου ἠθικοῦ νόμου, ἐνῶ ἡ

74

χριστιανική θρησκεία είναι πάντοτε υπέρνω των έπο-
χών και ποιός ξέρει πόσοι αιώνες θα περάσουν ακόμα
διά να φθάση ή ζωή την τελειότητα της χριστιανικής δι-
δασκαλίας. 'Η διδασκαλία αυτή είναι ο αναλλοίωτος
ύπογραμμός, εις τόν όποϊον πρέπει να προσαρμόζεται ή
ζωή. 'Η ζωή όμως είναι τόσο διεστραμμένη και κυρτω-
μένη ώστε χρειάζεται μεγάλος άγώνας διά να λειώση, να
εϋθυγραμμισθ ή και να προσαρμοσθ ή προς τόν ύπογραμ-
μόν τοϋ χριστιανικοϋ νόμου.

Έδω είναι ή θέση τοϋ χριστιανικοϋ πολιτικοϋ άγώ-
νος

Ο άγώνας αυτός είναι ένας υπηρέτης, ένας στρα-
τιώτης της όλης χριστιανικής προσπάθειας που στέλνεται
να πολεμήση κάτω στη ζωή, σώμα προς σώμα με τούς
έχθρους της προσπάθειας αυτής. Το κατέβασμα αυτό στη
ζωή, στο πεζοδρόμιο, μοιραίως συνεπάγεται φθορά. Τη
φθορά αυτή πρέπει να την ύποσθ ή ο πολιτικός άγώνας,
διότι αυτός έχει τό προνόμιο ν' ανανεώνεται και να ξα-
ναγεννᾶται. Πρέπει όμως να την άποφύγη ή 'Εκκλησία.
διότι αυτή άπαξ και φθαρεί δέν ανανεώνεται πιά, και ή
'Εκκλησία πρέπει ν' άποφύγη κάθε φθορά γιατί θα χρει-
ασθ ή κι' αύριο και πάντοτε.

Τό συμπέρασμα από τὰ παρα πάνω είναι πως μιá
γνήσια χριστιανική κυβέρνηση έχει σκοπό την έφαρμογή
τοϋ χριστιανικοϋ ήθικοϋ νόμου στη ζωή και κατά τοϋτο
ταυτίζεται ο σκοπός της με τη χριστιανική κοινωνική δι-
δασκαλία της 'Εκκλησίας. Ο κοινός όμως αυτός σκοπός
δέν σημαίνει ότι ή 'Εκκλησία πρέπει ν' αναμιγνύεται στη
πολιτική, διότι μεταξύ πολιτικής και θρησκείας ύπάρ-
χουν μεγάλες διαφορές.

Είπαμε εις τὰ παραπάνω ότι ή χριστιανική θρησκεία
και έκκλησία πρέπει νᾶναι μακριά από κάθε πολιτική ά-
νάμιξη κι' έξηγήσαμε τούς λόγους. Πράγματι αυτό είναι
μιá αλήθεια αναμφισβήτητη. 'Η χριστιανική θρησκεία είναι
κάτι τό αϊώνιο, ενώ ή πολιτική είναι έφήμερη έστω κι' αν
είναι χριστιανική. 'Η πολιτική παίρνει πάντα τη μορφή της
ζωής και ή ζωή μεταβάλλεται τόσο πολύ. Ένώ ή θρησκεία
πῆρε άπαξ τη μορφή από τόν 'Ιδρυτή της και στη μορφή αυ-
τή πρέπει να προσαρμόζεται ή ζωή. 'Η πολιτική μεταβάλ-
λεται κι' εξελίσσεται ενώ ή θρησκεία, όχι. 'Η θρησκεία ή
θ' άντικατασταθ ή τελείως ή δέν μπορεί να μεταβληθ ή εν
μέρει, ενώ άντιθέτως συμβαίνει με τη πολιτική. Γι' αυτό ο
Χριστιανικός Πολιτικός Άγώνας δέν θέλει να προσδέση

τὸ αἰώνιο στὸ ἐφήμερο—τὴ Θρησκεία στὴ Πολιτική—ἀλλὰ τὸ ἐφήμερο στὸ αἰώνιο—τὴ Πολιτική στὴ Θρησκεία. Δὲν θὰ κατεβάσωμε τὴ θρησκεία στὸ πολιτικὸ στίβο, ἀλλὰ τὸ πολιτικὸ ἀγῶνα θὰ τὸν προσαρμόσωμε πρὸς τὰς βασικὰς ἠθικοκοινωνικὰς ἀρχὰς τῆς θρησκείας.

Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶναι ἡ διδασκαλία τοῦ ἰδεω-δεστέρου κοινωνισμοῦ, τοῦ τελείου καθεστώτος, τῆς ἀγάπης, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Γιατὶ λοιπὸν ὁ πολιτικὸς ἀγῶνας νᾶναι μακρὰν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς αὐτάς, ἀφοῦ αἱ ἀρχαὶ αὗται εἶναι τόσο μεγάλης σημασίας γιὰ τὸν ἄνθρωπο ὥστε νᾶχουν ἀναχθῇ σὲ θρησκεία; Διότι τὸ νᾶ ἀρνούμεθα τοῦτο σημαίνει πῶς οἱ ἀρχές αὐτὲς καὶ οἱ ἄλλες τοῦ ἠθικοῦ νόμου εἶναι ἀνθρωποσωτήριες καὶ τέλειες, ἀλλὰ μόνο στὴ θεωρία, ἐνῶ στὴ πράξη πρέπει νᾶ ἐπικρατοῦν ἀντίθετες ἀρχές. Στὴ θεωρία λέγω πῶς ἡ ἀγάπη εἶναι ἀρετὴ, στὴ ζωὴ ἐφαρμόζω τὸ μῖσος. Στὴ θεωρία πιστεύω στὸ πνεῦμα καὶ στὴ δικαιοσύνη, στὴ πράξη λστροεύω τὴν ὕλη καὶ τὴν ἀδικία. Τί εἶναι αὐτό; Δὲν εἶναι παραφροσύνη; Δὲν εἶναι ἀκατανόητο τὸ νᾶ γνωρίζη κανεὶς τὰ ὀρθὰ καὶ νᾶ πράττῃ τὰ ἐσφαλμένα; Αὐτὸ ἐγίνετο στὸ παρελθὸν καὶ γίνεται καὶ στὸ παρόν. Διδάσκουμε ἀπὸ τὸν ἄμβωνα τὰ ὀρθὰ καὶ στὴ ζωὴ ἐπίσημα κι' ἀνεπίσημα, πράττονται τὰ ἐσφαλμένα. Μεταξὺ λόγων καὶ ἔργων ὑπάρχει πλήρης ἀντίφαση στὴ ζωὴ.

Ἡ θρησκεία ἀποτελεῖ τὴ Νόηση τοῦ λαοῦ καὶ ἡ Κυβέρνηση τὴ Βούληση. Ὁ λαὸς μέχρι σήμερα εἶχε τὴ Νόηση, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὴ Βούληση. Ὁ Χ. Π. Α. ἔχει σκοπὸ νᾶ δώσῃ τὴ Βούληση στὸ λαό. Ὡστε ὁ λαὸς νᾶ μπορῇ νᾶ θέλῃ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα σκέπτεται. Τότε θᾶναι σὲ θέση νᾶ δημιουργήσῃ τὴ ζωὴ του, ὅπως αὐτὸς θέλει. Μέχρι σήμερα ἄλλα ἐσκέπτετο κι' ἄλλα ἐβούλετο. Γι' αὐτὸ δὲν μπόρεσε νᾶ λύσῃ κανένα ἀπὸ τὰ προβλήματά του.

Θὰ ἐρωτήσῃ κανεὶς : αὐτὲς τίς ἀρχές δὲν μπορεῖ νᾶ τίς ἐφαρμόσῃ κι' ἔνα μὴ Χριστιανικὸ Κόμμα;

Ἀπαντοῦμε : ὄχι. Δὲν μπορεῖ ἔνα μὴ χριστιανικὸ Κόμμα νᾶ ἐφαρμόζῃ τὸν χριστιανισμό, ὅπως δὲν μπορεῖ ἔνα ἀστικὸ κόμμα νᾶ ἐφαρμόζῃ τὸν Κομμουνισμό κι' ὁ κομμουνισμὸς τὴν ἐλευθερίαν τῶν συναλλαγῶν. Τὸ ζήτημα, εἶναι ὑπόθεση κοσμοθεωρίας. Ἄλλη εἶναι ἡ κοσμοθεωρία τῶν ἀστικῶν κομμάτων, ἄλλη τῶν ἀριστερῶν κι' ἄλλη τοῦ χριστιανικοῦ Ἀγῶνος. Ἡ ἀστικὴ κοσμοθεωρία δὲν εἶναι χριστιανικὴ, γιατί στηρίζεται στὴν ὑποκρισία, στὴ κλοπῇ, στὴν ἐκμετάλλευση ἀνθρώπου ἀπὸ ἄνθρωπο, στὴν ὑποδούλωση τῆς ψυχῆς στὴν ὕλη. Ἡ μαρξιστικὴ κοσμοθεωρία δὲν

76

είναι χριστιανική, γιατί εξισώνει τον άνθρωπο με την ύλη, τοῦ ἀρνεῖται τὴν πνευματικότητα, καὶ περιορίζει τὶς ἀτομικὲς ἐλευθερίες. Πῶς λοιπὸν οἱ κατευθύνσεις αὐτὲς θὰ ἐφαρμόσουν χριστιανισμό, ἀφοῦ χριστιανισμό δὲν παρὰδεχόνται; Βέβαια πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀστους καὶ κομμουνιστὲς λένε πῶς εἶναι χριστιανοὶ κι' ἐπικαλοῦνται τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ αὐτὰ εἶναι τόσο συνηθισμένες ψευτιές καὶ ὑποκρισιές, ὥστε κανεὶς δὲν δίδει σημασία, οὔτε κι' αὐτοὶ ποὺ τὰ λένε πιστεύουν σ' αὐτά, ἀλλὰ ἔτσι, διὰ λόγους πολιτικοὺς λένε δυὸ κουβέντες, σάμπως χάνουν καὶ τίποτα; Λόγια εἶναι.... Μήπως καὶ ὁ Χίτλερ δὲν ἐπεκαλεῖτο στοὺς λόγους του τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ Ἰταλικά στρατεύματα δὲν ἠὲλογήθησαν προτοῦ σταλοῦν στὴν Ἀθῆσυνία καὶ στὴν Ἑλλάδα; Μήπως οἱ διάφοροι Κυβερνήται τῶν λαῶν δὲν ἀναμασοῦν διαρκῶς τὸ εὐαγγέλιο; Ὅμως ὅλα αὐτὰ δὲν τοὺς ἐμποδίζουν ἀπὸ τὸ νὰ μὴ ἐφαρμόζουν ἓνα πραγματικὸ χριστιανικὸ λσικὸ καθεστῶς. Δὲν ἀρκεῖ νὰναι κανεὶς χριστιανὸς ὡς ἄτομο, ἐφ' ὅσον κατέχει ὑπεύθυνη θέση στὴ Κυβέρνηση ἑνὸς λαοῦ ὀφείλει νὰ κυβερνήσῃ χριστιανικὰ κι' ἂν δὲν μπορεῖ νὰ κυβερνήσῃ νὰ παραιτηθῇ. Δὲν ἔχει κανεὶς τὸ δικαίωμα νὰ μὴ θυσιάζεται χάριν τῆς χριστιανικῆς ἰδέας ποὺ ἔχει θρέψει καὶ τρέφει ἑκατομμύρια ψυχῶν.

Ἀπὸ τὰ παραπάνω δὲν πρέπει νὰ νομίσῃ κανεὶς πῶς ἡ πολιτικὴ θάναὶ ἐξαρτημένη ἀπὸ τὴ Θρησκεία—Ἐκκλησία. Οὔτε ἡ πολιτικὴ θὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ Θρησκεία—Ἐκκλησία οὔτε ἡ Θρησκεία—Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν πολιτικὴν.

Ἡ χριστιανικὴ Κυβέρνηση θάχῃ ἔργο της νὰ κάμῃ ζωὴ τὸ γράμμα τοῦ ἠθικοῦ νόμου, συμπληρώνουσα τὸ ἔργον τῆς ἐκκλησίας ἡ ὁποία ἀπλῶς κηρύττει τὸν νόμον αὐτόν.

Τὸ ἔργο τῆς ἐκκλησίας σταματᾷ στὸν ἄμβωνα. Μετὰ τὸν ἄμβωνα ὅμως εἶναι ἡ ζωὴ. Δὲν ἀρκεῖ ἡ ζωὴ νὰ μάθῃ τὸ σωστὸ πρέπει καὶ νὰ τὸ ἐφαρμόσῃ. Ἐδῶ εἶναι τὸ ἔργο τῆς Χριστιανικῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἐκκλησία θὰ διδάσκῃ, ἡ Κυβέρνηση θὰ ἐφαρμόζῃ. Ἡ συνεργασία αὐτὴ θὰ δώσῃ πλήρως τὸ ἔργο τοῦ Χριστιανισμοῦ τὸ ὁποῖο σήμερα χωλαίνει. Ἀλλὰ τὸ ἔργο αὐτὸ προϋποθέτει Κυβέρνηση ἐμπνεομένη καὶ στηριζομένη, ἐπίσημα καὶ φανερά στὴ Χριστιανικὴ διδασκαλία. Ὄταν ἡ Κυβέρνηση μὲ πίστη στὸ Χριστὸ καὶ τὸ λαὸ ἀναδημιουργεῖ καὶ πράττει, ἡ ἐκκλησία ἐργάζεται, κηρύττει καὶ κατευθύνει, τὰ σχολεῖα μορφώνουν μὲ ζωντανὴ μόρφωση—ἡθοπλαστικὴ κι' ἐπαγ-

γελματική—δλα τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ, τότε ἀποτέλεσμα ; Ἡ ἀναγέννηση κι' ἡ σωτηρία τοῦ λαοῦ. Σ' αὐτὸ τὸ σκοπὸ πιστεύουμε κι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ κηρύττομε. Ὅχι διότι εἴμεθα σοφοί. Σοφοὶ δὲν εἴμεθα. Ἀλλὰ γιατί ἔχομε νοιώσει τὸν ἀληθινὸ Χριστό.

Καὶ τώρα ἀφοῦ καθωρίσαμε μὲ συντομία τὴ σχέση μεταξὺ χριστιανικῆς πολιτικῆς καὶ Χριστιανικῆς θρησκείας ἐρχόμεθα νὰ ἐξετάσωμε τὸ σοβαρώτατο ζήτημα τῆς Χριστιανικῆς πολιτικῆς. Θὰ ἐξετάσωμε πρῶτα τὸν ἀποχρῶντα λόγο τῆς ὑπάρξεως μιᾶς τέτοιας πολιτικῆς κινήσεως κι' ὕστερα θὰ καθορίσωμε τὸ περιεχόμενον αὐτῆς. Διότι τὸ ὅλον ζήτημα ἔγκειται ἀκριβῶς ἐδῶ: Πρέπει νὰ ὑπάρξη χριστιανικὸς πολιτικὸς ἀγῶνας ἢ μήπως μποροῦν νὰ λυθοῦν τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς σήμερον καὶ χωρὶς αὐτόν; Μ' ἄλλα λόγια, οἱ σημερινές κοινωνικές συνθήκες ἀποτελοῦν ἐπιταγὴν διὰ τὴν ταχυτέραν ὀργάνωσιν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἢ μήπως τὰ ἤδη ὑπάρχοντα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ κόμματα εἶναι ἱκανὰ νὰ ἐξαγάγουν ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο τὴν σημερινὴ κοινωνία; Διότι ἡ πολιτικὴ ὀργάνωσις τῶν Χριστιανῶν διὰ νὰ ἐπιχειρηθῇ πρέπει νὰ ὑπάρχουν σοβαροὶ λόγοι δεδομένου ὅτι ἡ ὀργάνωσις αὕτῃ εἶναι τὸ τελευταῖον αἶτοιο τῆς χρεωκοπούσεως καθημερινῶς ἀνθρωπότητος. Πιστεύομεν ὅτι οἱ λόγοι αὗτοὶ ὑπάρχουν σήμερον καὶ πρέπει νὰ εἶναι κανεὶς ὄχι βαρύκοος ἀλλὰ κωφὸς διὰ νὰ μὴν ἀκούῃ τὴν φωνὴν τῶν πραγμάτων, τὸ S.O.S. τῆς ζωῆς. Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν λόγων αὐτῶν προβαίνομεν ἀμέσως ἐν συνεχείᾳ.

Β') Λόγοι ὑπάρξεως τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτικοῦ ἀγῶνος

1) Ὁ χριστιανικὸς πολιτικὸς ἀγῶνας ἀποτελεῖ ἱστορικὴ ἀνάγκη

Δύο τεράστιοι κόσμοι ἀγωνίζονται μὲ μεγάλο φανατισμό, γιὰ τὴν ἐπικράτησιν, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, στὸ στάδιο τῆς ἀνθρωπότητος. Οἱ κόσμοι αὗτοὶ εἶναι ἀντίθετοι ὅπως εἶναι ἀντίθετα τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος. Ἡ καταγῶγὴ τῶν κόσμων αὐτῶν χάνεται στὰ βάθη τῶν αἰώνων. Ἀπὸ τότε ποὺ ὑπάρχουν ἄνθρωποι ὑπάρχουν καὶ οἱ κόσμοι αὗτοὶ, διότι οἱ κόσμοι αὗτοὶ ἐκδηλώνονται διὰ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἓνας κόσμος ἀντιπροσωπεύει τὴν ἀγάπην, τὴν χαρὰν, τὴν δημιουργίαν, τὴν ἀθανασία, τὸ φῶς, ὁ ἄλλος

78

ἀντιπροσωπεύει τὸ μῖσος, τὸν πόνο, τὴ καταστροφή, τὴ ματαιότητα, τὸ σκοτάδι.

Στὸν ἕναν κόσμον ὑπάρχουν, ὁ Σωκράτης, ὁ Προμηθεύς, οἱ δίκαιοι, οἱ ἅγιοι, οἱ μάρτυρες τῆς ἀλήθειας, οἱ Ἄβελ, στὸν ἄλλο ὑπάρχουν ὁ Ἰούδας, ὁ Νέρων, οἱ τύραννοι, οἱ ἐργάτες τοῦ κακοῦ, οἱ Κάιν. Στὸν ἕνα κόσμος εἶναι ἀρχηγὸς καὶ Κύριος ὁ Χριστός, ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εἰρήνης, ὁ θεὸς τοῦ ἀνεσπέρου πνευματικοῦ φωτός καὶ στὸν ἄλλο βασιλεύει τὸ πνεῦμα τοῦ Κακοῦ, τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς καταστροφῆς ὁ Διάβολος τοῦ σκότους καὶ τῆς βαρβαρότητος. Οἱ δύο αὐτοὶ κόσμοι ἔχουν τοὺς ἐκπροσώπους τῶν παντοῦ, ὅπου ὑπάρχουν ἄνθρωποι. Διότι κάθε ἄνθρωπος ἀνήκει σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς κόσμους αὐτούς. Ἡ θᾶναι μὲ τὴ δικαιοσύνη, ἢ θᾶναι μὲ τὴν ἀδικία, ἢ θᾶναι μὲ τὸ πνεῦμα ἢ θᾶναι μὲ τὴν ὕλη, ἢ θᾶναι μὲ τὸ Χριστὸ ἢ θᾶναι μὲ τὸ διάβολο. Μέση ὁδὸς δὲν ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο ἀντιθέτων αὐτῶν κόσμων. Ἡ προσχώρηση στοὺς κόσμους αὐτοὺς πολλές φορές εἶναι ἀσυνείδητη καὶ ἔμμεση. Γι' αὐτὸ χρειάζεται μιὰ ἔρευνα τοῦ καθενὸς στὴ ζωὴ του, ὥστε ἐνσυνείδητα καθένας νὰ ἀνήκει στὸν κόσμον ποὺ ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ ἴσως νὰ ἐρωτήση κανεὶς τί χρειάζονται διὰ τὸ προκείμενον θέμα αὐτὰ ὅλα τὰ πράγματα; Καὶ ἀπαντοῦμε: χρειάζεται γιὰ νὰ κατανοήσωμε τὴ σημερινὴ πραγματικότητα. Διότι καὶ ἡ σημερινὴ πραγματικότητα εἶναι μιὰ μορφή τοῦ πολέμου μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν κόσμων. Καθένας μας παρατηρῶντας τὴ ζωὴ ἀντιλαμβάνεται τὴν ὕπαρξιν τῶν δύο αὐτῶν κόσμων καὶ τὸ μοῖρασμα τῶν ἀνθρώπων στοὺς κόσμους αὐτούς. Τὰ ἔργα εἶναι ἐκεῖνα ποὺ τοποθετοῦν τὸν καθένα μὲ τὸ Χριστὸ ἢ μὲ τὸ διάβολο, μὲ τὸ φῶς ἢ μὲ τὸ σκοτάδι, καὶ τὰ ἔργα ὑποπίπτουν στὴν ἀντίληψιν τοῦ καθενός. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἐκεῖνα ποὺ δίδουν τὴ μορφή στὴ ζωὴ, γι' αὐτὸ εἶναι σπουδαιότατο ζήτημα, τὸ εἰς ποῖον κόσμον ἀνήκει καθένας, διότι ἀπὸ αὐτὸ ἐξαρτῶνται τὰ ἔργα του καὶ ἀπὸ τὰ ἔργα, ὅλη ἡ ζωὴ. Δὲν μπορεῖ ἕνας ἄνθρωπος νὰ θᾶναι μὲ τὸ Χριστὸ πραγματικὰ καὶ νὰ δημιουργῇ γύρω του δυστυχία, ὅπως δὲν μπορεῖ ἕνας δοῦλος τοῦ Κακοῦ, νὰ παρουσιάξῃ ἐνάρετες πράξεις. Γι' αὐτὸ εἶναι βασικὸ ζήτημα, τὸ ποῦ ἀνήκει καθένας, γιατί ἀπ' αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία ἢ ἡ δυστυχία τῆς ζωῆς. Χρειάζεται δὲ μεγάλη προσοχή ὥστε νὰ μὴν ἐμπέση κανεὶς εἰς τις παγίδες καὶ τις πλεκτᾶνες τοῦ κόσμου τῆς ἁμαρτίας, διότι ὁ κόσμος

αὐτός εἶναι ἀφάνταστα ἀπατηλός καὶ πανοῦργος. Εἰς ἐνίσχυση τοῦ ἀγῶνος τοῦ κόσμου τῆς ἁμαρτίας ἔρχονται καὶ οἱ δύσκολες βιωτικές συνθήκες, οἱ ὁποῖες λυγρίζουν ψυχές καὶ χαρακτηῖρες. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος λοιπὸν ἔχουμε τὶς κακές κλίσεις τῶν ἀνθρώπων, ἀπὸ τὸ ἄλλο τὶς οικονομικές ἀνάγκες καὶ τελευταῖο τὴν ἀμορφωσιά κι' ἔτσι τὸ παραστράτημα τῶν ἀνθρώπων παρουσιάζεται μοιραῖο. Ἔτσι φτάσαμε στὴ σημερινή κοινωνική χρεωκοπία, στὴν προδοσία τῆς ψυχῆς καὶ τῇ λατρεία τῆς ματαιότητος. Ἀλλὰ κυρίως στὴν ἐξαπάτηση τῶν ἀνθρώπων συντελεῖ τὸ ἐξῆς γεγονός: Ὁ κόσμος τοῦ κακοῦ, τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς δυστυχίας, εἶναι χωρισμένος σὲ δυὸ ἀντίθετες κατευθύνσεις. Ἐνῶ δηλαδή ὁ κόσμος τοῦ καλοῦ, τῆς ἀρετῆς, τῆς χαρᾶς τοῦ φωτός, εἶναι ἓνας ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ κόσμου μέχρι σήμερα, καὶ παραμένει ἀναλλοίωτος πάντοτε καὶ λευκός, ὁ κόσμος τοῦ κακοῦ ἔχει διχασθεῖ, ἀλλάσσει μορφές ἐνίοτε, καὶ χρωματίζεται ἀναλόγως, γιὰ νὰ ἐξαπατᾷ ἔτσι τοὺς ἀνύποπτους ἀνθρώπους. Γιὰ νὰ συννενοούμεθα δὲ καλύτερα γι' αὐτὸ ἃς μεταχειρισθοῦμε ἀντὶ τῶν λέξεων «κόσμος τοῦ καλοῦ» τὶς λέξεις «κόσμος τῆς ψυχῆς» κι' ἀντὶ «κόσμος τοῦ κακοῦ» τὶς λέξεις «κόσμος τῆς ὕλης ἢ ὕλισμός» δεδομένου ὅτι δὲν μεταβάλλεται ἡ εἰκόνα μας.

Ὁ κόσμος τοῦ Καλοῦ εἶναι ὁ κόσμος ποὺ στηρίζεται στὸν πνευματικὸν κόσμον, ποὺ παραδέχεται τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς. Γι' αὐτό, καλὸ, φῶς, ἀρετὴ, ἀθανασία, ψυχὴ, Θεὸς εἶναι ἔννοιες ποὺ ἀνήκουν στὸν ἴδιον κόσμον.

Ὁ κόσμος τοῦ κακοῦ εἶναι ἐκεῖνος ποὺ στηρίζεται στὴν ὕλη, ποὺ δὲν παραδέχεται τίποτα ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ ὕλη, ποὺ ἀρνεῖται τὸν πνευματικὸν κόσμον. Γι' αὐτό, κακό, σκοτάδι, θλίψη, ματαιότητα, θάνατος, ὕλη εἶναι ἔννοιες ποὺ ἀνήκουν στὸν ἴδιον κόσμον, τὸν κόσμον ποὺ παραδέχεται ὁ ὕλισμός.

Ὁ κόσμος λοιπὸν τῆς ἀλήθειας, τοῦ Θεοῦ, εἶναι πάντα ὁ ἴδιος. Ἐνας στὴν ἀρχὴ καὶ πάντοτε, λευκὸς στὴν ἀρχὴ καὶ πάντοτε. Ὁ κόσμος ὅμως τοῦ ὕλισμοῦ ἐνῶ εἶναι ἓνας καὶ ὁ αὐτός, ὅμως παρουσιάζεται διπλός: ὡς δεξιὸς ὕλισμός καὶ ὡς ἀριστερὸς ὕλισμός. Οἱ δυὸ αὐτοὶ ὕλισμοὶ μὲ διάφορα χρώματα, κόκκινα, κυανᾶ, μαῦρα κίτρινα κλπ. μάχονται μεταξύ τους σὲ ἓνα ἀγῶνα ἀρκετὰ σκοτεινὸ. Μὲ τὸ διχασμὸ αὐτὸ εἰς τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων παρουσιάζονται ἀντὶ δύο—ὅπως εἶναι πράγματι—τρεῖς ἀντιμαχόμενοι κόσμοι. Ὁ τρίτος ἔγινε διὰ νὰ ἐξαπατηθοῦν οἱ ὅπα-

80)

δοὶ τοῦ κόσμου τοῦ φωτός καὶ προσχωρήσουν εἰς αὐτόν, χωρὶς νὰ ἀντιλαμβάνονται ὅτι μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἐπρόβιδαν τὸν κόσμον τῆς ζωῆς καὶ προσχωροῦσαν στὸν κόσμον τοῦ θανάτου. Ἡ ἀπάτη ἐπέτυχε πλήρως. Γι' αὐτὸ σήμερον ὑπάρχει τόση σύγχυση μεταξύ τῶν ἀγωνιζομένων ἀνθρώπων. Γιὰ νὰ διαλυθῇ ἡ σύγχυση αὐτὴ γράφονται οἱ γραμμὲς αὐτές.

Ὁ ἀληθινὸς χριστιανικὸς ἀγὼνας καμμιά σχέση δὲν ἔχει μὲ τὸν ἀγῶνα τῶν δύο μορφῶν τοῦ ὕλισμοῦ. Διότι καὶ ὁ δεξιὸς ὕλισμος καὶ ὁ ἀριστερὸς ὕλισμος, εἶναι ἐχθροὶ τῆς χριστιανικῆς κοσμοθεωρίας. Τὰ δύο αὐτὰ σκέλη τοῦ ὕλισμοῦ ἀποτελοῦν τὰ δύο τμήματα τῆς φοβερᾶς λαβίδος τῆς ἀρνήσεως, ἡ ὁποία μὲ χίλια δυὸ τεχνάσματα, προσπαθεῖ νὰ περιαδράξῃ ἐντὸς τῆς τῆ χριστιανικῆς πίστεως καὶ νὰ τὴν συνθλίψῃ.

Τὸ τεχνάσμα αὐτὸ τοῦ ὕλισμοῦ εἶναι πολὺ παλιό, διότι ὁ κίνδυνος ποὺ διέτρεχε ὁ ὕλισμος ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς ψυχῆς ἦτο ἀνέκαθεν σοβαρός. Μὲ τὴν ἔλευση ὅμως τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν συντριπτικὴ νίκη τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ὁ κίνδυνος ποὺ ἀντιμετώπιζε ὁ κόσμος τοῦ ὕλισμοῦ ἦτο μέγας. Ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ ἦτο τὸ θανάσιμο πλήγμα κατὰ τῶν ὁπαδῶν τῆς ματαιότητος καὶ τοῦ θανάτου. Ἡ ραγδαία ἐξάπλωση τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπέτεινε τὸν κίνδυνον τοῦ ἀφανισμοῦ τοῦ κόσμου τῆς κακίας. Πρὸ μιᾶς τοιαύτης καταστάσεως ὁ κόσμος τῆς ἁμαρτίας, τοῦ κακοῦ, δὲν ἔμεινε μὲ στραυρωμένα τὰ χέρια. Δίμouρος καθὼς εἶναι καὶ εὐλύγιστος ἐσκέφθη: ὅσο καταπολεμῶ τὴν ἀλήθεια γιγαντώνεται. Δὲν εἶναι προτιμότερον νὰ τὴν πάρω στὰ χέρια μου ὁπότε θὰ μπορῶ νὰ τὴν μεταχειρισθῶ ὅπως θέλω; Ἔτσι ὁ ὕλισμος μίαν ἡμέραν εὐρέθη μὲ τὸν σταυρὸν ἀνά χεῖρας. Ὁ ὕλισμος τοῦ κεφαλαίου, τῆς πλουτοκρατίας, ὁ ὁποῖος τόσα εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τὸν Χριστόν, καὶ ὁ ὁποῖος εἶχε καταδικάσῃ εἰς θάνατον μυριάδας χριστιανῶν καὶ αὐτὸν τὸν Χριστόν, μὲ μίαν ἐπιδεξίαν στροφῆν, ἀπέκτησε τὴν χριστιανικὴν ιδιότητα καὶ αὐτὸ τὸ προβάδισμα τῆς χριστιανικῆς πορείας, χωρὶς ὅμως νὰ ὑποστῇ καὶ τὴν ἐσωτερικὴν μεταβολήν, τὴν ἀλλαγὴν τῆς ὕλιστικῆς τοῦ νοοτροπίας, τὴν ὁποίαν εἶχε ζητήσῃ ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὸν πλούσιον τοῦ εὐαγγελίου. Ἔτσι εὐρέθη τὸ κτῆνος τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ ὕλισμοῦ, τοῦ δεξιοῦ ὕλισμοῦ, ἐνδεδυμένο μὲ τὸ πάλλευκο ἔνδυμα τῆς χριστιανικῆς ιδιότητος. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἦτο εὐκολὴ κάθε παραποίηση καὶ ἀποκοίμηση τῆς χριστιανικῆς

νικῆς φωνῆς. "Ἔτσι ὁ χριστιανισμός ἀπετέλεσε ὄπλο στὰ χέρια τῶν ἐκμεταλλευτῶν τοῦ λαοῦ, τοῦ λαοῦ ὁ ὁποῖος ἐξηκολούθη νὰ παραμένῃ σκλάβος στὴν οἰκονομικὴ καὶ πνευματικὴ δουλεία. Ὁ λαὸς ἐβλεπε στὸ διάβα τῶν αἰώνων πὼς ἡ κλῖκα ποὺ εἶχε σταυρώσει τὸ Χριστό, ἐξακολουθοῦσε καὶ τώρα νὰ κυβερνᾷ καὶ νὰ σταυρώνῃ τὸν ἴδιο τὸ λαὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ μάλιστα μὲ χριστιανικὸ ὄνομα τώρα!. Μιὰ παροιμία τοῦ λαοῦ λέει πὼς ὅποιος σκάβει τὸ λάκκο τοῦ ἄλλου μπαίνει ὁ ἴδιος μέσα. Τὸ ἴδιο ἔπαθε καὶ ὁ δεξιὸς ὕλισμός. "Ἐσκαβε τὸ λάκκο τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ ἀντελήφθη μιὰν ἡμέραν πὼς στὸν λάκκο ἐπρόκειτο νὰ μπῇ ὁ ἴδιος. Ὁ λαὸς ἐβλεπε διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ὅτι εἶχε ἐξαπατηθεῖ καὶ προδοθεῖ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τοῦ εἶχε ὑποσχεθεῖ ἀγάπη, εἰρήνη, δικαιοσύνη, ὅμως ἔπλεε μέσα στὰ μίση καὶ τὰ πάθη· κάθετόσο τὸν ἔρριχναν σὲ φοβεροὺς κι' ἀδελφοκτόνους πολέμους τὶς περισσότερες φορές γιὰ τελείως γελοῖες ἀφορμές κι' ἡ ζωὴ του ἦταν σκλαβωμένη στὴ πιὸ ἀγρία μορφὴ τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας. Τὸν εἶχε λοιπὸν κοροϊδέψῃ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἥτο πράγματι λαοπλάνος, ὅπως τὸν ἔλεγαν οἱ Φαρισαῖοι, ὁ Ἰησοῦς; Τότε κάποιος ἔδειξε στὸ λαό, τοὺς ἄρχοντές του: Αὐτοὶ εἶναι λαέ, ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἀφήνουν τὴν ἀγάπη καὶ τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴν εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ νὰ βασιλεύσῃ στὴ ζωὴ σου. Αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἀφήνουν τὸ Χριστὸ νὰ σὲ πλησιάσῃ, διότι σὲ θέλουν σκλάβο γιὰ νὰ σὲ ἐκμεταλλεύωνται. Ἡ φωνὴ αὐτὴ ἀνοιξε τὰ μάτια τοῦ λαοῦ ποὺ ὠργισμένος μαζεύτηκε κάτω ἀπὸ τὸ μέγαρο τῶν ἐκμεταλλευτῶν του. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦ δεξιοῦ ὕλισμοῦ ἄρχισε νὰ σειεται. Ἡ πτώση του ἦτο βεβαία. Καὶ τότε; Τί ἔμελλε νὰ γίνῃ μετὰ; Ἀπλούστατα: μετὰ τὴν ἀποκάλυψη τῆς ἀπάτης καὶ τὴν πτώση τοῦ ἐχθροῦ τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανισμοῦ, τοῦ ὑποκριτικοῦ πλουτοκρατισμοῦ, θὰ παρουσιάζετο ὁλόασπρος καὶ πάναγνος ὁ κόσμος τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανισμοῦ, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ζωῆς. Ἄ, ἔτσι; Μὰ αὐτὸ δὲν συνέφερε τὸν κόσμον τῆς ἀμαρτίας, τὸ πνεῦμα τῆς ἀρνήσεως καὶ τοῦ κακοῦ. Ἐγὼ εἶπε, τὸ πνεῦμα αὐτὸ τῆς ἀρνήσεως τοῦ Χριστοῦ, πῆγα νὰ θάψω τὸ χριστιανισμὸ καὶ τώρα θὰ τὸν ἀφήσω νὰ θριαμβεύσῃ; Ποτέ! Τότε τὸ πνεῦμα αὐτὸ θυμήθηκε τὸ ἄλλο του σκέλος, τὸν ἀριστερὸ ἢ μαρξιστικὸ ὕλισμό καὶ σκέφθηκε πὼς ἦταν τώρα ἡ εὐκαιρία νὰ τὸ θέσῃ σὲ δράση. Ὁ κεφαλαιοκρατικὸς ὕλισμός ἀφοῦ εἶχε γεννήσῃ μόνος του τοὺς νεκροθάφτες του τώρα ἦλθε ἡ ὥρα νὰ ταφῇ ἀπὸ

82

αυτούς στο λάκκο εκείνο που είχε ετοιμάσει για τὸ χριστιανισμό. "Όταν δὲ θάπτεται ἕνας κόσμος τότε κάποιος ἄλλος πρέπει νὰ τὸν διαδεχθῇ. Διὰ νὰ μὴ διαδεχθῇ δὲ τὸν κόσμο αὐτὸ τῆς ἀδικίας ὁ κόσμος τῆς χριστιανικῆς δικαιοσύνης γι' αὐτὸ οἱ ἐχθροὶ τῶν ἀνθρώπων περιέπλεξαν τὴν ἀνθρωπότητα σὲ μιὰ νέα μορφή ὕλισμοῦ καὶ ἀποκτηνώσεως, τὸν ἀριστερό ὕλισμό.

Ἡ παγίδα αὕτῃ εἶναι στημένη μὲ πραγματικὴ δεξιολογία. Ἡ δεξιολογία αὕτῃ ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἀφ' ἑνὸς ἀποκρύπτεται ἡ ἀληθινὴ μορφή της, ἡ μορφή τῆς ἀποκτηνώσεως ποὺ συνεπάγεται μοιραίως ἡ ἐπικράτηση τοῦ ἀριστεροῦ ὕλισμοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐπιχειρεῖται, ὅπως ὁ ἀποθνήσκων παλαιὸς κόσμος συμπαρασύρῃ εἰς τὸν τάφον του καὶ τὸν χριστιανισμόν ἵνα συναποθάνῃ μετ' αὐτοῦ, ὥστε νὰ μὴν ἔλθῃ πλέον μόνος κυρίαρχος ἐπὶ τῆς γῆς ὁ καννίβαλος τοῦ φιλοσοφικοῦ ὕλισμοῦ.

Ὁ ὕλισμὸς διὰ ν' ἀποκρύψῃ τὴν γυμνότητά του, ἔχει ἐνδυθεῖ μὲ τὸ ἔνδυμα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Τὸ ἀνθρωπιστικὸ περίβλημα τοῦ μαρξισμοῦ εἶναι καθαρὴ μάσκα. Πῶς ὁμιλεῖ γιὰ λαϊκὴ ἐξύψωση καὶ λαϊκὲς ἐλευθερίες ὁ μαρξιστικὸς ὕλισμὸς τῇ στιγμῇ, ποὺ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τὴν ἀνθρώπιν ἀξία, τὴ ψυχὴ, καὶ τὸν ὑποδουλώνει εἰς τὰ ζωώδη πλαίσια μιᾶς ζωῆς χωρὶς μέλλον καὶ χωρὶς ἰδέα; Πῶς μπορεῖ σὲ μιὰ σαθρὴ βάση νὰ στηριχθῇ ἕνα ὑγιὲς ἔργο; Πῶς μπορούμε νὰ ἐξυψώσωμε τὴ ζωὴ ἀφοῦ ἀρνούμεθα κάθε πνευματικὴ ἀξία; Ἀφοῦ αὐτὸ τοῦτο τὸ ὕψος—τὸν Θεὸν—ἀρνούμεθα, τότε σὲ πῶς ὕψος θ' ἀνεβάσωμε τοὺς ἀνθρώπους; Μήπως ἐννοεῖ ὁ ἀριστερὸς ὕλισμὸς τὸ ὕψος πρὸς τὰ κάτω; Διότι ὅταν ἀποκλείσωμε τὸ δρόμον πρὸς τὸν οὐρανὸ δὲν μένει ἄλλος δρόμος παρὰ ὁ δρόμος πρὸς τὴ γῆ. Μιὰ τέτοια πορεία ὅμως δὲν εἶναι πρόοδος—ἀνοδος ἀλλὰ ὀπισθοδρόμηση—κάθοδος. Τέτοια εἶναι ἡ πορεία ἐκείνων ποὺ ἀρνοῦνται τὸν ἄνθρωπον γιὰ νὰ τὸν κάμουν ἄνθρωπο, ποὺ ἀρνοῦνται τὴν εὐτυχίαν γιὰ νὰ δώσουν τὴν εὐτυχίαν, ποὺ ἀρνοῦνται τὴν ἀνοδὸν γιὰ ν' ἀνεβάσουν τὸ λαόν, ποὺ ἀρνοῦνται τὸ Νόμον τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ δώσουν τὴ δικαιοσύνη!. Αὐτὰ τὰ ὀξύμορα τῆς ὕλιστικῆς κοσμοθεωρίας ἀποτελοῦν τὴν ἀνίατη κληρονομικὴ ἀρρώστειαν της, ποὺ τῆς ἀφαιρεῖ τὴ ζωὴ καὶ τὴν κάνει νεκρὴ θεωρία. Μόλις ἀντιληφθῇ κανεὶς αὐτὲς τὲς ἀντιφάσεις, ἀμέσως ἀποθνήσκει γι' αὐτὸν ὁ ὕλισμὸς. Ἀλλὰ καὶ ἡ προσπάθεια τοῦ ἀριστεροῦ ὕλισμοῦ νὰ συνθάψῃ τὸ δεξιὸ ὕλισμόν καὶ τὸ χριστιανισμόν εἶναι ἐπίσης καταδικασμένη ν'

ἀποτύχη. Διότι ἡ προσπάθεια τοῦ νὰ συνταυτισθῇ ὁ χριστιανισμὸς μὲ τὸ κεφαλαιοκρατισμὸ καὶ νὰ συνδικασθῇ ὡς συνένοχος διὰ τὴν ἐπὶ αἰῶνες κατατυράννηση καὶ ἐκμετάλλευση τοῦ λαοῦ δὲν στηρίζεται στὰ πράγματα. Ὁ χριστιανισμὸς δὲν ἔθρεψε ποτὲ τοὺς τυράννους τοῦ λαοῦ οὔτε ἐδίδαξε τὴν ἐκμετάλλευση καὶ τὴν ἀδικία τῶν μὲν ἀπὸ τοὺς δέ. Ὁ χριστιανισμὸς πάντοτε ἦτο καὶ εἶναι τὸ φονικὸν ξίφος κατὰ τῆς πολυειδοῦς ἀμαρτίας καὶ ἀδικίας. Δὲν ἔχει καμμίαν εὐθύνην ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ἐὰν τὸ ξίφος αὐτὸ ἐκρατεῖτο καὶ κρατεῖται εἰς τὴν θήκην του ἐν ἀχρηστίᾳ. Δὲν ἔχει καμμίαν εὐθύνην τὸ φῶς, ποῦ δὲν φωτίζει, διότι τῶχυν κρυμμένο. Δὲν μπορούμε νὰ ποῦμε πῶς τὸ φῶς εἶναι σκότος, ἐπειδὴ δὲν φωτίζει, τὸ φῶς εἶναι πάντα φῶς καὶ σκοτάδι εἶναι ἐκεῖνοι, ποῦ κρατοῦν τὸ φῶς κρυμμένο γιὰ νὰ μὴ φωτίζῃ. Ἐκείνους λοιπὸν ποῦ ἐμπόδισαν τὸ χριστιανικὸ φῶς νὰ φωτίσῃ τοὺς λαοὺς μπορούμε καὶ πρέπει νὰ τοὺς δικάσωμε, τὸ φῶς ὅμως ὄχι. Αὐτοὺς πρέπει νὰ τοὺς συλλάβωμε γιὰ νὰ ἐλευθερώσωμε τὸ φῶς, αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει πῶς πρέπει νὰ καταργήσωμε καὶ τὸ φῶς. Ὁ δεξιὸς ὕλισμός, ἡ κεφαλαιοκρατία, εἶναι ἐνοχὴ ἀπέναντι τοῦ λαοῦ, γι' αὐτὸ πρέπει νὰ δικασθῇ καὶ νὰ ταφῇ, αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅμως πῶς πρέπει νὰ θάψωμε καὶ τὸν χριστιανισμό μαζί του, γιατί ὅπως ὁ λαὸς ἔτσι καὶ ὁ χριστιανισμὸς ἐμαρτύρησε στὰ χέρια τῶν ὁπαδῶν τοῦ Μαρμαῶνα. Ἐλευθερία τοῦ χριστιανισμοῦ σημαίνει καὶ ἐλευθερία τοῦ λαοῦ, γι' αὐτὸ ἐλευθερία τοῦ λαοῦ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ὅταν ὁ χριστιανισμὸς θᾶναι σκλαβωμένος. Ὁ ἀριστερὸς ὕλισμός κηρύττοντας ἐνόχους τὴ κεφαλαιοκρατία καὶ τὸ χριστιανισμό εἶναι κακῆς πίστεως. Ἐὰν ἦτο καλῆς πίστεως ἔπρεπε νὰ στραφῇ μόνον κατὰ τοῦ κεφαλαιοκρατισμοῦ καὶ νὰ τοῦ ἀπευθύνῃ διπλὴ κατηγορία : ὅτι ἐτυράννησε κι' ἐξεμεταλλεύθη τὸ λαὸ ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅτι ἠμπόδισε τὴν οὐσιαστικὴν ἐπικράτηση τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ἀλλὰ ὁ ἀριστερὸς ὕλισμός ἐν γνώσει θέλει νὰ πλανᾶται. Διότι κύριός του σκοπὸς εἶναι νὰ χτυπήσῃ τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν καὶ ὄχι τὸν ἐτεροθαλὴ ἀδελφὸ του τὸ δεξιὸ ὕλισμό. Ἡ ἀλήθεια τοῦ χριστιανισμοῦ εἶναι ὁ τάφος καὶ τῶν δύο ὕλισμῶν, γι' αὐτὸ κι' οἱ δύο τὸν πολεμοῦν καθένας μὲ τὸ δικό του τρόπο. Ὁ δεξιὸς ὕλισμός ἀγκάλιασε τὸ χριστιανισμό γιὰ νὰ τὸν πνίξῃ, ὁ ἀριστερὸς δὲν μπορεῖ νὰ τὸν πνίξῃ καὶ τὸν ἀρνεῖται,

Ἀλλὰ ὥς ἴδωμεν πῶς μεταχειρίζονται τὸν ἄνθρωπον

οι δύο αυτοί ύλισμοί για να έννοήσωμε τόν κίνδυνον, τόν όποιο διατρέχει σήμερα ή άνθρωπότητα.

Ό ύλισμός της δεξιᾶς ή κεφαλαιοκρατικός ύλισμός θέλει νά ἔχη τόν άνθρωπο υπόδουλο στό κεφάλαιο, τή ψυχή, στήν ύλη. Έκατομμύρια ανθρώπων είναι σκλάβοι στό κεφάλαιο τό όποιο βρίσκεται στά χέρια μερικῶν μεγιστάνων. Για τούς κεφαλαιοκράτες αὐτούς δέν ἔχει καμμία σημασία τό γεγονός ότι τά ἑκατομμύρια αὐτά τῶν ανθρώπων ἔχουν ἰσάριθμα ἑκατομμύρια ψυχές, οἱ όποῖες ἔχουν δικαίωμα στή ζωή. Ἡ ἀνθρώπινη ζωή καί ψυχή εἶναι για τούς ύλιστές της δεξιᾶς χρήσιμη μόνο για να ὑπηρετῇ τά συμφέροντα τοῦ κεφαλαίου. Γι' αὐτό όταν δέν τούς χρειάζεται πιά τήν πετοῦν στό δρόμο καί γι' αὐτό της δίδουν τέτοια καί τόση μόρφωση ὥση της χρειάζεται για να τούς ὑπηρετῇ καί γι' αὐτό τήν στέλνουν στό πόλεμο, όταν πρέπη μέ τό αἷμά της να ἑξασφαλίσῃ τήν τυραννία τοῦ κεφαλαίου.

Οἱ ύλιστές της δεξιᾶς λατρεύουν μέ φανατισμό τό θεό τους μά ό θεός αὐτός δέν λέγεται Χριστός ἀλλά Μαρμωνᾶς. Ναοί γι' αὐτούς εἶναι οἱ τράπεζες, ἱερά τά ταμεῖα, προσευχή τό μέτρημα τῶν χρημάτων, τροπάρια οἱ μακρόστηλες προσθέσεις,

Τό κεφάλαιο σάν ἄλλος μινώταυρος κατατρώγει τά παιδιά τοῦ λαοῦ στά καταχθόνια ἄντρα του.

Ό ύλισμός της δεξιᾶς εἶναι ή πιό κυνική μορφή της εἰδωλολατρίας. Ό ύλισμός αὐτός ἐνδημεῖ στίς χριστιανικές κοινωνίες, τίς όποῖες διαφθείρει καί γελοιοποιεῖ συνεχῶς γιατί ἀποτελεῖ ἄρνηση τοῦ χριστιανικοῦ λόγου. Εἰς τό πρώτο μέρος τοῦ παρόντος ἐδώσαμε μιᾶ ἀπλή εἰκόνα της σημερινῆς κοινωνικῆς χρεωκοπίας.

Ό ύλισμός της ἀριστερᾶς ή μαρξιστικός ύλισμός θέλει ὅχι να καταργήσῃ τόν ύλισμό ἀλλά ν' ἀλλάξῃ τή μορφή του. Δέν θέλει να ἐξυψώσῃ τόν άνθρωπο καί να ἐλευθερώσῃ τή ψυχή ἀπό τή δουλεία της ὕλης ἀλλά να καταστήσῃ ἀπλῶς τό κεφάλαιο κοινόν ὑπηρετήν τοῦ λαοῦ, διότι ό ύλισμός αὐτός δέν ἀναγνωρίζει ψυχή κι' ἀνθρώπινη ἄξια, ὅπως τήν ἐννοεῖ ό χριστιανισμός. Γι' αὐτόν τά πάντα εἶναι ὕλη καί μόνο ὕλη, ό δέ ἄνθρωπος εἶναι μόνο μιᾶ τέλεια μηχανή. Γι' αὐτό ό λαός κάτω ἀπ' τόν ύλισμό της ἀριστερᾶς δέν ἀποκτᾶ συνείδηση της πνευματικῆς του ἀξίας, ἀλλά παραμένει σέ μιᾶ βλακῶδη νοοτροπία μπουλουκιοῦ ποῦ γνωρίζει να ὑπηρετῇ τό κεφάλαιο, ὅπως καί τό κεφάλαιο ὑπηρετεῖ αὐτό—ἀμοιβαῖοι ὑπηρετές—καί τό

ὁποῖο γνωρίζει νὰ πειθαρχῇ καὶ νὰ ὑποτάσσεται στὴ κρατικὴ ἐξουσία, ὅπως τὸ σκυλὶ στὸ ἀφεντικό του, χωρὶς τὴ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἐλευθερίᾳ ποὺ γεννᾷ ἡ συναίσθηση τῆς πνευματικῆς ὀντότητας καὶ ἀξίας.

Καὶ γιὰ τοὺς δυὸ ὕλισμούς, ὁ ἄνθρωπος—ἄτομο εἶναι ἓνας ἀριθμὸς ποὺ ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὸ γενικὸ σύνολο. Τὸ σύνθημα εἶναι ὅλα γιὰ τὸ σύνολο ἢ τὸ κεφάλαιο καὶ τίποτα γιὰ τὸ ἄτομο. Αὐτὸ ὅμως εἶναι ἀντιχριστιανικὸ κι' ἀπάνθρωπο. Ἐκεῖνο, ποὺ πρέπει νὰ προσέξωμε εἶναι τὸ ἄτομο, τὸ κάθε ἄτομο. Τὸ ἄτομο πρέπει νὰ ἐξυψώσωμε, νὰ τελειοποιήσωμε, νὰ τονώσωμε, γιατί κάθε ἄτομο εἶναι παιδί τοῦ Θεοῦ καὶ γιατί τὸ σύνολο ἀπὸ ἄτομα ἀποτελεῖται. Καλὰ ἄτομα καλὸ σύνολο, κακὰ ἄτομα κακὸ σύνολο. Ὁ Θεὸς θὰ ζητήσῃ λογαριασμὸ καὶ γιὰ τὸν τελευταῖο πολίτη, γιατί γιὰ τὸν Θεὸν δὲν ὑπάρχει σύνολο ὑπάρχει ἄνθρωπος. Δὲν εἶναι πρόοδος τὸ νὰ ἐξουθενώσωμε τὸ ἄτομο, ὅπως κάνουν τὰ φασιστικὰ καθεστώτα γιὰ νὰ παρουσιάσωμε μιὰ—ἀμφίβολη—κρατικὴ δύναμη, γιατί ἡ δύναμη αὐτὴ γιὰ τὸ λαὸ εἶναι ζημία, οὔτε πάλι ν' ἀφίνωμε τὸ ἄτομο ἐλεύθερο, ἀλλὰ ἀμόρφωτο κι' ἀνεργάτιστο ἠθικῶς καὶ οἰκονομικῶς, ὅπως κάνουν οἱ ἀστικές δημοκρατίες, γιατί ἔτσι ἐκλύεται, ἀποθραύνεται καὶ χρεωκοπεῖ.

Ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία πρέπει νὰ συμβαδίζει μὲ τὴν ἠθικὴν, πνευματικὴν καὶ οἰκονομικὴ ἀποκατάσταση τοῦ ἀτόμου γιὰ νὰ δίδεται πλήρης ἡ προσωπικότης τοῦ πολιτισμένου πραγματικὰ ἀνθρώπου. Τὸν πολιτισμένον αὐτὸν ἄνθρωπον θὰ τὸν δώσῃ μόνον ἡ χριστιανικὴ Δημοκρατία, τὴν ὁποία θὰ δημιουργήσῃ ὁ Χ. Π. Ἀγώνας.

Ὁ ὕλισμός, τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς ἀριστερᾶς ἀγνοεῖ τὸν ἄνθρωπον. Ὁ μὲν πρῶτος διότι, ἐνῶ τοῦ ἀναγνωρίζει τὴν ἀνθρώπινον ἀξίαν στὴ θεωρίᾳ, τοῦ τὴν στερεῖ στὴ πράξιν, ὁ δὲ δεύτερος, διότι ὅχι μόνον τοῦ ἀρνεῖται τὴν ἀξίαν αὐτὴν στὴν θεωρίᾳ ἀλλὰ τοῦ τὴν ἀρνεῖται καὶ στὴν πράξιν.

Ὁ κεφαλαιοκρατικὸς ὕλισμός ἀναγνωρίζει στὸν ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν, τὸν θέλει ὅμως σκλάβον στὸ κεφάλαιο. Ὁ μαρξιστικὸς ὕλισμός ἀρνεῖται τὴν ψυχὴν στὸν ἄνθρωπον, τὸν ἀνεβάζει ὅμως μιὰ βαθμίδα, ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ τὸν τόποθετεῖ ὁ δεξιὸς ὕλισμός, καὶ τὸν ἐξισώνει μὲ τὸ κεφάλαιο.

Στὸ δεξιὸ ὕλισμὸ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὑπηρετὴς καὶ τὸ κεφάλαιο ἀφέντης. Στὸν ἀριστερὸ ὕλισμὸ ὁ ἄνθρωπος ἐξισώνεται μὲ τὸ κεφάλαιο, ὥστε ἄνθρωπος καὶ κεφάλαιο νὰναι ἀμοιβαῖα ἀφεντικά καὶ ἀμοιβαῖοι ὑπηρέτες.

Ποιός από τούς δυο ύλισμούς έχει δίκη; Ἀπαντοῦμε: Κανείς!

Τῇ σωστῇ λύσῃ διδάσκει ὁ Χ. Π. Ἀγώνας: Ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νᾶναι οὔτε ὑπό, οὔτε ἴσος, μὲ τὸ κεφάλαιο ὁ ἄνθρωπος πρέπει νᾶναι ὑπὲρ τὸ κεφάλαιο. Τὸ σφάλμα καὶ τῶν δύο ύλισμῶν εἶναι ὅτι θεωροῦν τὸ κεφάλαιο σκοπὸ τῆς ζωῆς καὶ μοιραίως ὑποδουλώνουν σ' αὐτὸ τὸ ἄτομο. Τὸ κεφάλαιο δὲν εἶναι σκοπὸς εἶναι τὸ μέσο γιὰ τὴ ζωή, γι' αὐτὸ σκοπὸς τοῦ κράτους πρέπει νᾶναι ἡ τελειοποίησις κι' ἀπελευθέρωσις τοῦ ατόμου ἀπὸ κάθε δουλείας, πνευματικῆς καὶ οἰκονομικῆς.

Ὁ ύλισμὸς τῆς δεξιᾶς παρέχει στοὺς ἀνθρώπους ἀγαθὰ ποὺ δὲν μποροῦν νὰ τ' ἀποκτήσουν ἢ κι' ἂν τᾶχουν τοὺς εἶναι ἀχρηστὰ γιατί δὲν ἔχουν τίς προϋποθέσεις ἐκεῖνες ποὺ τ' ἀξιοποιοῦν. Ὁ ύλισμὸς τῆς ἀριστερᾶς ἀντιθέτως παρέχει τίς προϋποθέσεις ποὺ θὰ μπορούσαν ν' ἀξιοποιήσουν ὠρισμένα ἀγαθὰ, ἀλλὰ ἀρνεῖται νὰ παράσχη τ' ἀγαθὰ αὐτά. Ἔτσι στὸν πρῶτο ύλισμὸ τ' ἀγαθὰ εἶναι ἀχρηστὰ γιατί δὲν μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ τὰ κάνη δικά του, ἐνῶ στὸν δεύτερο μπορεῖ νὰ τὰ κάμη δικά του ἀλλὰ δὲν τὰ βρίσκει, γιατί ἀπλούστατα δὲν ὑπάρχουν.

Καὶ γιὰ τοὺς δυο αὐτοὺς ύλισμούς ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἓνας ὠραῖος μεζές. Ὁ ύλισμὸς τῆς δεξιᾶς τὸν τρώγει γιὰ νὰ τὸν ἀπολαύσῃ, ὁ ύλισμὸς τῆς ἀριστερᾶς τὸν τρώγει γιὰ νὰ τὸν προστατεύσῃ. Ὁ ἄνθρωπος τί κερδίζει; Καὶ στὴ μιά καὶ στὴν ἄλλη περίπτωσι δὲν τρώγεται;

Ὁ ύλισμὸς τῆς δεξιᾶς παρέχει στὸν ἄνθρωπο τόση ἐλευθερία ὅση τοῦ εἶναι ἀρκετὴ γιὰ ν' ἀνεβαίνει στὸ ἱκρίωμα, ὁ δὲ ύλισμὸς τῆς ἀριστερᾶς ἔχει κατεβάσει τὸ ἱκρίωμα τόσο χαμηλὰ ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχει ἀνάγκη ν' ἀνέβῃ κανείς...

Ὁ ύλισμὸς τῆς δεξιᾶς τρέφει τοὺς ἀνθρώπους γιὰ νὰ τοὺς ἐκμεταλλεύεται, ὁ ύλισμὸς τῆς ἀριστερᾶς τοὺς ἐκμεταλλεύεται γιὰ νὰ τοὺς τρέφῃ. Καὶ οἱ δύο ύλισμοὶ κατεβάζουν τὸν ἄνθρωπο στὴ βαθμίδα τοῦ κτήνους καὶ τὸν κρατοῦν σκλάβο στὴ δυστυχία καὶ τὴ ματαιότητα. Καὶ οἱ δύο εἶναι ἐχθροὶ τῆς χαρᾶς καὶ εἶναι πρόθυμοι νὰ θυσιάσουν τοὺς ἀνθρώπους σὲ ψευτοσκοποὺς, ὁδηγώντας τοὺς σὲ νεκρὰ κι' ἄνυδρα μονοπάτια. Ἡ ἱστορία εἶναι ἡ ἀνεξάντλητη πηγὴ παραδειγμάτων ποὺ ἀποδεικνύουν τὴν ἐγκληματικὴ νοοτροπία τῶν δύο μορφῶν τοῦ ύλισμοῦ. Ἀρκεῖ νὰ τὴ μελετήσῃ κανείς.

Ἀναπτύξαμε μὲ λίγα λόγια τίς διαθέσεις τῶν δύο

ύλισμῶν, δεξιῶ καὶ ἀριστερῶ καὶ δώσαμε μιά εἰκόνα τῆς μορφῆς τῶν ύλισμῶν αὐτῶν. Ἔτσι μπορεῖ καθένας πιά νά ξέρη πῶς ἀγωνιζόμενος σέ μιά ἀπό τίς δυὸ παρατάξεις τοῦ ύλισμοῦ δέν κάμνει τίποτε τὸ σπουδαῖο, ἀπλῶς θυσιάζει τὸν ἑαυτό του γιὰ τὴν κοινὴ ὑπόθεση δύο μεγάλων κατεργαρέων. Εἴτε ἀριστερὸς εἶναι κανεὶς εἴτε δεξιὸς πρέπει νά ξέρη ὅτι ἀνήκει σέ μιά παράταξη, ποὺ πολεμᾷ τὸν ἄνθρωπο, ποὺ εἶναι ἀντίθετη πρὸς τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸ πρέπει καθένας ἀγωνιστῆς ποὺ ἀγαπᾷ τὸ λαὸ καὶ ποὺ θέλει μόνο γιὰ τὸ λαὸ ν' ἀγωνίζεται, νά ἀναθεωρήσῃ τὰς ἀποφάσεις τῆς ζωῆς του καὶ νά σκεφθῇ πολὺ προτοῦ ἐπαναλάβῃ τὸν ἀγῶνα. Ἡ μεγάλη ἀπάτη τοῦ κόσμου τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ πόνου, τοῦ ύλισμοῦ, ἀποκαλύπτεται σήμερα ὥστε καθένα παραπλανημένο παιδί τοῦ λαοῦ, νά πάψῃ νά χύνη τὸ αἷμά του ὑπακούοντας σέ μιά ἡγεσία ποὺ δέν πιστεύει οὔτε στὸν ἄνθρωπο οὔτε στὸ λαὸ, σέ μιά ἡγεσία ποὺ ἔχει σκοπὸ τῆς τῆ καταστροφῆ καὶ θεοῦ τῆς τὸ θάνατο.

Ἀπὸ τὴ μάχη τῶν δύο ύλισμῶν δέν μπορεῖ νά προκύψῃ τίποτα καλόν: εἴτε ὁ ἓνας εἴτε ὁ ἄλλος ἐπικρατήσῃ τὸ ἀποτέλεσμα θάναί τὸ ἴδιο : ἡ νίκη τοῦ ύλισμοῦ. Εἴτε τὸ κεφάλαιο νικήσῃ εἴτε ὁ μαρξισμὸς ὁ ἀνθρώπινος οὐρανὸς θά καλυφθῇ ἀπὸ τὰ νέφη τῆς ἀρνήσεως, τοῦ ύλισμοῦ, τῆς δυστυχίας, τῆς βίας. Καὶ ἂν ἀκόμα συμβιβασθοῦν οἱ δύο αὐτοὶ κόσμοι πάλι ἡ μεσαία λύση ποὺ θά προκύψῃ θάναί ὑλιστικὴ.

Μεγάλῃ δυστυχίᾳ, μεγάλῃ σκλαβιά, μεγάλῃ ἠθικῇ κα πνευματικῇ ἀνυδρίᾳ ἀπειλεῖ τοὺς λαοὺς γιὰτὶ οἱ ἀντιμαχόμενοι ύλισμοὶ ἔχουν φθάσει εἰς τὸ ὀξυκόρυφον τοῦ ἀγῶνός των καὶ ἐπικεῖται ἡ ἐπικράτηση τοῦ ἑνός. Ὄταν δὲ ἐπικρατήσῃ ὁ ἓνας ἐκ τῶν ἀνταγωνιζομένων ύλισμῶν, ὅταν θά ἔχῃ ἐδραιωθεῖ ἡ ἐξουσία τοῦ ἑνός καὶ δέν θά ὑπάρχῃ λόγος νά τηροῦνται τὰ προσχήματα, ὅπως τώρα, ἀλλὰ θά παρουσιασθῇ ὡμὴ ἡ πραγματικότητά τους, τότε οἱ ἄνθρωποι θ' ἀντιληφθοῦν τί ἔχασαν, ἀλλὰ θά εἶναι ἴσως ἀργά. Ὁλόκληρῃ ἡ χριστιανικὴ κοσμοθεωρία ἀπειλεῖται, γιὰτὶ ὁ ἀγῶνας μεταξὺ τῶν δύο ύλιστικῶν κόσμων σήμερον κυρίως εἶναι ἀγῶνας ἐναντίον τῆς ἐξ ἀποκαλύψεως ἀληθείας τοῦ χριστιανισμοῦ. Γιὰτὶ, ἂν ὁ ἐναντίον τοῦ χριστιανισμοῦ ἀγῶνας παρουσιάζῃ κάποια ὕφεση σήμερα αὐτὸ συμβαίνει γιὰτὶ οἱ δυὸ ύλισμοὶ ἔχουν ἀπορροφηθεῖ καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὸν μεταξὺ τους ἀγῶνα, ἐπιφυλασσόμενοι νά ἔλθουν ὀρμητικώτεροι μετὰ τὴν ἐξόν-

τωση του αντιπάλου. Δεν πρέπει επομένως να επαναπαυώμεθα, γιατί ο έχθρος δεν μετεβλήθη αλλά περιμένει να τελειώσει τον ένα πόλεμο για να αρχίσει τον άλλο. Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι των αντιμαχόμενων σήμερα κόσμων ήγείται η ἄρνηση και η σημερινή ανάπαυλα του ἐναντίου του Χριστού αγώνος σημαίνει προετοιμασία για νέο μεγάλο πόλεμο. Διότι δεν μάχονται μικροσυμφέροντά και μικρόκοσμοι αλλά οι δύο μεγάλες κοσμοθεωρίες. Ἡ χριστιανική κοσμοθεωρία που στηρίζεται στην ἀγάπη και ἀναγνωρίζει πνευματικό κόσμο κι' ἀθανασία τῆς ψυχῆς κι' ἡ ὕλιστική κοσμοθεωρία, ἡ ὁποία δεν ἀναγνωρίζει εἰμὴ τὴν ὕλην καὶ στηρίζεται στὸ μῖσος καὶ τὴν ἐκμετάλλευση. Ὁ ἀγώνας ἐπομένως εἶναι ὑπὲρ πάντων.

Διὰ τοῦτο ἀποτελεῖ ἱστορικὴ ἀνάγκη ἡ ὀργάνωση τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου σήμερα, διότι ὁ ὕλισμός πρέπει νὰ χτυπηθῇ τώρα πού εἶναι ἀπασχολημένος μὲ τὸν ἐμφύλιό του πόλεμο καὶ εἶναι εὐκόλο νὰ ἡττηθῇ. Δεν πρέπει οἱ χριστιανοὶ νὰ ὁμοιάσουν μὲ τὰς μωρὰς παρθένους καὶ νὰ καθεύδουν ἥσυχoi τῇ στιγμῇ, πού ὁ ἄγρυπνος πάντα ὕλισμός τοποθετεῖ δυναμίτας εἰς τὰ θεμέλια τοῦ χριστιανικοῦ μεγάρου. Διότι θὰ εἶναι πολὺ ἀργὰ τῇ στιγμῇ πού θ' ἀκουσθῇ ὁ κρότος τῆς ἀνατινάξεως. Εἶναι ἀρκετὰ τὰ ἐρείπια πού ἐσκόρπισε στὸν κόσμο μέχρι σήμερα ἡ ἄρνηση καὶ ὁ ὕλισμός. Φτάνουν αὐτά.

Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ κατανοήσουν ὅτι εἶναι μεγάλο λάθος γι αὐτοὺς νὰ ὀδηγοῦνται κάθε τόσο στὴ σφαγὴ ἀπὸ τὸν ὕλισμό, διότι μόνοι τους ἐξοπλίζουν τὸ τύραννό τους καὶ μόνοι τους πεθαίνουν καὶ στεροῦνται γιὰ νὰ δικαιωνίζεται ἡ καταδυνάστευσις των.

Κατάντησε νὰ εἶναι οἱ πόλεμοι τὸ ἀπαραίτητο ρόφημα κάθε γενεᾶς καὶ τὰ πολεμικὰ ἔτη περισσότερα ἀπὸ τὰ εἰρηνικά. Σήμερα πολεμᾷ ὁ Α' λαὸς κατὰ τοῦ Β'. Αὔριο ὁ Β' κατὰ τοῦ Α'. Ὑστερὰ πάλι ὁ Α' κατὰ τοῦ Β' ἢ ὁ Α' καὶ Β' κατὰ τοῦ Γ' καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα τῶν πολέμων, γιατί; Τὶ ὠφελοῦνται οἱ λαοὶ Α', Β', Γ', μὲ τὸ νὰ ἀλληλοσκοτώνωνται κάθε τόσο καὶ νὰ καταστρέφουν ὁ ἕνας τὸν κόπο καὶ τὴν εὐτυχία τοῦ ἄλλου; Ἀσφαλὼς τίποτα. Οἱ λαοὶ Α', Β', Γ' μπαίνουν στὸν πόλεμο καὶ καταστρέφονται, διότι ἔτσι θέλει, ἔτσι συμφέρει τὸν κόσμο τῆς ἐχθρῆς ἀγάπης, τὸν ὕπουλο ὕλισμό.

Σ' αὐτὰ ὅλα πρέπει νὰ τεθῇ ἓνα τέρμα. Πῶς δμως; Ποιὸς εἶναι ἐκεῖνος πού μπορεῖ νὰ σταματήσει τὸ κατράκυλισμα;

Στή σημερινή χρεωκοπία και απομώρανση απέμεινε μοναδικό άλᾶτι ὁ ἄγνός χριστιανικός κόσμος, μοναδικὸ φῶς καὶ ἐλπίδα. Ὁ χριστιανικός κόσμος τοῦ 20οῦ αἰῶνος ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ μεγάλη ἀποστολή. Πρέπει νὰ σταματήσῃ τὸ κατηφόρισμα τῶν λαῶν, οἱ ὁποῖοι ὀδηγοῦνται κάθε φορὰ στὴ σφαγὴ ἀπὸ τοὺς σατανικοὺς ἡγέτας τῶν δύο ὕλισμῶν. Ἡ ὀργάνωσις ἐπομένως τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἀποτελεῖ ἱστορικὴ ἀνάγκη γιὰ τοὺς ἐξῆς λόγους :

α) Γιὰ νὰ πάσῃ οἱ πόλεμοι. καὶ β) Γιὰ νὰ μὴν ἐπικρατήσῃ ὁ ὕλισμός. Ἄς ἐξετάσωμε τοὺς λόγους αὐτοὺς,

α) Ἀποφυγὴ τῶν πολεμικῶν συρράξεων.

Οἱ πόλεμοι εἶναι σύμφωνα μὲ τὰς ὕλιστικὰς ἀντιλήψεις κι' ἐπιδιώξεις γι' αὐτὸ οἱ ὕλιστές εἶναι εὐνόητον ὅτι, κάμνουν πολέμους, εἶναι ὅμως τελείως ἀντίθετοι μὲ τὴ χριστιανικὴ διδασκαλία καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἀκατανόητο πῶς γίνονται πόλεμοι μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν λαῶν. Γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ κανεὶς ἐπομένως τοὺς μεταξὺ χριστιανῶν πολέμους πρέπει νᾶναι ὅχι μορφωμένος ἀπλῶς ἀλλὰ παραμορφωμένος... Καὶ μ' ὅλα ταῦτα : ἂν καὶ ἀκόμα καπνίζουν τὰ ἐρείπια τοῦ τελευταίου πολέμου κι' ἀκούονται ἀκόμα οἱ ἀντίλαλοι τῶν θρήνων καὶ τῶν οἰμωγῶν τραυματιῶν καὶ μανάδων, ὅμως οἱ παράφρονες ἡγέτες τῶν δύο ὕλισμῶν τοῦ ἀριστεροῦ καὶ τοῦ δεξιοῦ, τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, οἱ ἡγέτες τῶν δύο ὀργανωμένων ἀρνήσεων ἐτοιμάζουν μία νέα ἀνθρωποσφαγὴ, ἓνα νέο παγκόσμιο πόλεμο. Μεγάλος ὀργασμός παρατηρεῖται ἐκατέρωθεν διὰ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ τελειοποίησιν νέων ἐξοντωτικῶν ὅπλων. Καὶ θὰ ἀκούσωμε πάλι καμμιὰ φθινοπωρινὴ πρῶτα τὸν φρικτὸ ἦχο τῶν σειρήνων νὰ διαταράσῃ τὸν εἰρηνικὸ οὐρανὸ μας καὶ θὰ συνέλθωμε βέβαια τότε ἀπὸ τὸν βαθὺ λήθαργό μας ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀργά, ὅπως πάντα σὲ τέτοιες στιγμῆς. Τὸ ἀποτέλεσμα θᾶναι καὶ τότε, ὅπως πάντα σὲ κάθε πόλεμο : δυστυχία, καταστροφές, πένθος, ἀποκτήνωσις.

Καὶ ποῖός θὰ τὰ πληρώσῃ ὅλ' αὐτά ; Θὰ τὰ πληρώσῃ καὶ τώρα ἐκεῖνος ποὺ τὰ πληρώνῃ πάντα : ὁ λαός. Καὶ ὅμως ὁ λαός αὐτός εἶναι χριστιανικός, πιστεύει δηλ. καὶ προσεύχεται στὸ Θεὸ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης ! Στὴν εἰρήνη πιστεύει κι' ὅμως κάθε τόσο ρίχνεται σὲ πολέμους, στὴν ἀγάπην στηρίζεται κι' ὅμως εἶναι πάντα τὸ αἰώνιο θῦμα τοῦ μίσους !! Πῶς συμβαίνει αὐτό ; Πῶς συμβαίνει

(9)

νά στέκωνται ἀντιμέτωποι δυὸ χριστιανοὶ μὲ ἓνα ὄπλο
στό χέρι καὶ νὰ προσπαθοῦν ὁ ἓνας νὰ φονεύσῃ τὸν ἄλλο ;

Πῶς συμβαίνει χριστιανοὶ ποὺ ἔχουν στό στήθό τους
κάποιο σταυρὸ γιὰ φυλακτὸ καὶ τὸ εὐαγγέλιο στή τσέπη,
νά κρατοῦν τὸ πολυβόλο καὶ νὰ θερίζουν τοὺς ἀπέναντι
«ἐχθρούς» ποὺ κι αὐτοὶ εἶναι ἄνθρωποι καὶ χριστιανοὶ μὲ
τὸ ἴδιο φυλακτὸ καὶ τὴν ἴδια προσευχή;

Ποιὸς ἔκανε φανατικούς ἐχθρούς ἐκείνους, ποὺ πι-
στεύουν πῶς εἶναι ὅλοι ἀδελφοί, τέκνα τοῦ ἴδιου Πατέρα,
κοινωνοὶ τῶν αὐτῶν μυστηρίων ;

Θὰ δυνηθοῦν ἄραγε οἱ ὑπεύθυνοι ν' ἀπαντήσουν τὴν
ἡμέρα τῆς κρίσεως εἰς τὸν Κύριον τῶν ἀνθρώπων; Καὶ τί
θὰ ποῦν; Τί θὰ ποῦν ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ εὐλογοῦν τὰ κα-
νόνια καὶ τὰ τάνξ καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ ἐξαποστέλ-
λουν τὰ παιδιά τοῦ λαοῦ τοῦ Χριστοῦ στὴν ἀλληλοσφαγή;

Ἄλλὰ αὐτὰ δὲν εἶναι τῆς παρούσης ὥρας. Ἐμεῖς δὲν
εἴμεθα δικαστές. Εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ θὰ δικάσουν. Εἴπαμε
παραπάνω πῶς ὁ πόλεμος δὲν εἶναι ἀκατανόητος οὔτε
ἀφύσικος γιὰ τὸν ὕλισμό. Ἀκατανόητος καὶ ἀφύσικος
εἶναι μόνο γιὰ τὴ θρησκεία τῆς ἀγάπης, τὸ χριστιανισμό.

Κάθε χριστιανὸς πρέπει νὰ σκεφθῇ: ἔάν ὁ ἓνας ὕλι-
σμός πολεμᾷ τὸν ἄλλο ὕλισμό, ἔάν ὁ ἓνας κόσμος τῆς
ἁμαρτίας, πολεμᾷ τὸν ἄλλο κόσμο τῆς ἁμαρτίας ἐγὼ τί
γυρεύω στὸν πόλεμο αὐτό; Γιὰ τοὺς δύο αὐτοὺς κόσμους
εἶναι φυσικὸ πρᾶγμα ὁ πόλεμος, διότι εἶναι κόσμοι ἁμαρ-
τωλοὶ καὶ πληρώνουν τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας τῶν. Γιὰ μέ-
να ὅμως, ποὺ πιστεύω στὸ Θεὸ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἰσχύος,
ὁ πόλεμος εἶναι πρᾶγμα ἀφύσικο. Τὸ δικό μου τὸ ὄπλο
εἶναι ἡ ἀγάπη. Καὶ ἡ ἀγάπη δὲν σκοτώνει: σώζει. Αὐτοὶ
ποὺ θέλουν νὰ σκοτώνωνται ἄς σκοτώνωνται ἀφοῦ τὸ θέ-
λουν, ἐγὼ δὲν σκοτώνω: ἀγαπῶ, δὲν μισῶ: συμπονῶ, δὲν
σπρώχνω: βοηθῶ, δὲν κλέπτω: ἐλεῶ. Δὲν θὰ βᾶψω τὰ
χέρια μου στὸ αἷμα, ἐπειδὴ τὸ θέλει ὁ νεκρὸς κόσμος τοῦ
ὕλισμοῦ. Θὰ σηκώσω τὸν σταυρόν μου καὶ θὰ ἐργασθῶ
γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν μου, διότι
αὐτὸ εἶναι τὸ θέλημα ἐκείνου, ποὺ λατρεύω καὶ ἀγαπῶ,
τοῦ Χριστοῦ μου τοῦ ζῶντος. Θὰ ἐργασθῶ καὶ δὲν εἶμαι
μόνος. Μαζί μου εἶναι χιλιάδες χιλιάδων. Εἴμεθα πολλοί,
ἔχομε τὸ φῶς μὲ τὸ μέρος μας καὶ ἡ νίκη εἶναι δική μας.

Αὕτῃ τὴν ἀπόφαση πρέπει νὰ πάρῃ κάθε χριστιανὸς
στὴν ἐποχή μας, διότι εἶναι καιρὸς πιά ν' ἀφίσωμε κατὰ
μέρος τὴν ἐγκληματικὴ χλιαρότητα καὶ ἀδιαφορία γιὰ τὴ
τύχη ἐκείνων, ποὺ ἀγαποῦμε καὶ νοιώθουμε.

Θάρθη έποχή που ή αδράνεια, ή άποχή από την πρόληψη του κακού θά θεωρηται βαρύτερο άρμάρτημα από τη διάπραξη αυτού του κακού.

Μέχρι σήμερα οί χριστιανικοί λαοί ώπλιζαν, με την άδιαφορία τους και την άποχή τους από τον ένεργό πολιτικό βίο τους ώργανωμένους κόσμους της κρυφής και φανερης αντίδρασης, και έτσι μπόρεσαν εκείνοι να έξαπολύσουν μεγάλες και φοβερές άνθρωποσφαγές και να παρατάξουν σταυρόν κατά σταυρού, και Χριστόν κατά Χριστού ! Διότι εάν οί άρχηγοί των άντιμαχομένων παρατάξεων κατά την μάχην δέν είναι χριστιανοί, αλλά φανεροί ύλισταί ή κρυπτούλισταί, όμως οί έκατέρωθεν στρατιώται είναι χριστιανοί, είναι παιδιά χριστιανικών λαών, παιδιά και μαθηταί του Χριστού και κάθε στιγμή στον κίνδυνο ή στην άνάπαυλα του κινδύνου, αναπέμπονται προς τον Θεόν οί ίδιες προσευχές από τους ίδιους φανατικούς . . . έχθρούς !

Εάν οί χριστιανοί όλου του Κόσμου ήσαν ένωμένοι κι είχαν στα χέρια τους τις Κυβερνήσεις των λαών τότε οί πόλεμοι θά έπαυαν για πάντα.

Ίσως να έρωτήση κανείς : μά σήμερα και στο παρελθόν που έγινοντο τόσοι πόλεμοι, οί ήγέτες των λαών ήσαν χριστιανοί αυτό όμως γιατί δέν τους ήμπόδισε να ρίξουν τους λαούς των σε πολεμικές περιπέτειες ;

Απαντούμε : Εάν με το να φέρη κανείς το χριστιανικό όνομα απλώς, είναι χριστιανός, τότε και αυτοί ήσαν και είναι χριστιανοί. Διότι μόνον το όνομα έχουν και αυτό άκόμα πολλές φορές ντρέπονται να το όμολογήσουν. Δέν είναι λοιπόν χριστιανοί, διότι τα ράσα δέν κάνουν τον καλόγερο. Είναι ύποκριταί, είναι άπαίσιτοι ύπηρέται του κακού. Είναι προδόται του Χριστού, του όποιου φέρουν το όνομα και του λαού, τον όποιον κυβερνούν. Το είπαμε και παραπάνω : ή ήγεσία των λαών προδίδει Θεόν και λαούς. Είς ποιόν ; Είς τον ύλισμόν, άριστερόν και δεξιόν. Γι αυτό πρέπει ή σημερινή πουλημένη ήγεσία να κρημνισθί και στη θέση της να έλθη ή χριστιανική ήγεσία, ή ήγεσία της αγάπης και της ειρήνης. Έτσι μόνο θά πάψουν οί πόλεμοι, οί άνθρωποκαταστροφές, οί παγκόσμιες δυστυχίες.

Πρέπει να έκλείψη ή τρομερή αντίφαση του να πολεμά χριστιανός χριστιανόν. Διότι ό πόλεμος και τα έξ' αυτού δεινά, είναι παντελής άρνησις του χριστιανικού λόγου—έξευτελίζει και γελοιοποιεί το χριστιανικό κόσμο—

92

καί προσάπτει μορφήν κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, ὡς τὰ ὅμματα ἡμετέρων καὶ ἀλλοθρήσκων.

Ἡ μομφή βέβαια αὐτὴν δὲν ἀφορᾷ κατὰ βάθος τὸ χριστιανισμόν, ἀλλὰ τοὺς προδότες τοῦ χριστιανισμοῦ, διότι αὐτοὶ ποὺ κάνουν τοὺς πολέμους, ὅπως εἶπαμε καὶ παρὰ πάνω, δὲν εἶναι χριστιανοὶ ἀλλὰ ψευτοχριστιανοί.

Γιὰ νὰ ἐξαλειφθῇ αὕτῃ ἡ ἀντίφαση καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ μιὰ παγκόσμια εἰρήνη πρέπει νὰ ἐνωθοῦν καὶ νὰ ὀργανωθοῦν οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ καὶ νὰ ἀπακολουθήσῃ μιὰ παγκόσμια χριστιανικὴ συνεννόηση, προσέγγιση καὶ συνεργασία μὲ βάση τὸ χριστιανικὸ πνεῦμα. Οἱ ἠνωμένες πολιτεῖες τοῦ κόσμου δὲν ἤμποροῦν νὰ γίνουν μὲ καμμιά σημαία, παρὰ μόνο μὲ τὴ σημαία τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τὸ κεφάλαιο ψεύδεται ὅταν ὁμιλεῖ γιὰ μιὰ τέτοια παγκόσμια συνεννόηση καὶ ὁ μαρξισμός. Διότι καὶ οἱ δύο ὁμιλοῦν μὲ ὑστεροβουλία καὶ ἀποβλέπουν σὲ ταπεινὰ καὶ ἰδιοτελεῖ συμπεφέροντα. Μόνον ὁ χριστιανισμός μπορεῖ νὰ ἐνώσῃ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς σὲ μιὰ ποιμνὴ μὲ ἓνα Ποιμένα καὶ ἡ ἐνωση αὕτῃ ν' ἀποβῇ ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου, κάθε ἐνωση τῶν λαῶν μακρὸν τοῦ Χριστοῦ, ὅσο κι' ἂν πορουσιασθῇ καλομαγειρευμένη δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ καταλήξῃ ὡμὴ τυραννία τοῦ λαοῦ καὶ ἐξουθένωση τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀλλὰ γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ θὰ ξαναμιλήσωμε παρακάτω.

Λέμε μονάχα ἐδῶ πῶς ἡ παγκόσμια αὕτῃ συνεργασία τῶν Χριστιανῶν θ' ἀποτρέψῃ τὸν ἀπειλούμενο νέον πόλεμον καὶ θὰ ἐδραιώσῃ πραγματικὰ τὴν εἰρήνην. Κάθε ἄλλη προσπάθεια εἶναι καθαρὴ ἐλρυνεία τῆς εἰρήνης. Ποτὲ δὲν πρόκειται νὰ ἐπικρατήσῃ εἰρήνη στὸν κόσμον, ἐφ' ὅσον θὰ στηρίζεται μακρὰ ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν ἰδέαν. Μόνον ὅταν οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ ὀργανωθοῦν κι ἀποκτήσουν χριστιανικὴ ἡγεσία θὰ μπορέσουν νὰ οἰκοδομήσουν μιὰ δίκαιη κι αἰώνια εἰρήνη. Διότι μόνο μ' αὐτὸ τὸν τρόπο οἱ λαοὶ θ' ἀποκτήσουν χριστιανικὴ πολιτικὴ καὶ μόνο διὰ τῆς εἰρηνοφίλου χριστιανικῆς πολιτικῆς θ' ἀποφύγουν τοὺς μεταξὺ τῶν πολέμους.

Οἱ πόλεμοι δὲν εἶναι ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τὴ πολιτικὴ. Ἀπεναντίας μεταξὺ πολιτικῆς καὶ πολέμου ὑπάρχει πάντοτε ἓνας βαθύτερος σύνδεσμος, μιὰ μοιραία ἀλληλεξάρτηση, ὥστε οἱ πόλεμοι νὰ μὴν εἶναι παρὰ τὸ χαϊδεμένο παιδί τῆς πολιτικῆς ἐγκυμοσύνης τῶν ἀμαρτωλῶν καθεστώτων. Ἡ ἀντιχριστιανικὴ ἡγεσία τῶν λαῶν, ἀφοῦ διὰ σειρᾶς ἀνομιῶν φέρει σ' ἀδιέξοδο τοὺς λαοὺς, καταφεύγει στὴ

τελευταία και φοβερή άνομία, τόν πόλεμο, για να μπορέσει να συνεχίσει δυναμικά πλέον την αντιανθρώπινη πολιτική της. 'Ο πόλεμος είναι ή συνέχεια και ή ώμη μορφή της αντιχριστιανικής πολιτικής. Γι' αυτό ή πολιτική οργάνωσις των χριστιανών αποτελεί σήμερα ιστορική ανάγκη. Για να τεθή άπαξ δια παντός ως βάσις της κυβερνήσεως και της πολιτικής των λαών, ή αγάπη και ή ειρήνη που είναι προνομιακή ιδιοκτησία μόνον της χριστιανικής διδασκαλίας.

Οί χριστιανοί που πραγματικά έχουν πιστεύσει και γνωρίσει τόν Χριστόν, οί χριστιανοί που δέν φοβούνται να δημολογήσουν την αρχή της αγάπης και της ειρήνης, οί χριστιανοί που δέν λησμονούν τη θυσία των μαρτύρων της πίστεως που πότισαν με τὸ αἷμά τους τὸ δένδρο της Νέας Ζωής, ἄς ἀκούσουν τὴ φωνή τοῦ Χριστοῦ. Πολ. Ἀγῶνα εἴτε πλούσιοι εἶναι εἴτε φτωχοί, εἴτε ἐγγράμματοι εἴτε ἀγράμματοι :

Τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ μας κινδυνεύει. Ἀγάπη δέν ὑπάρχει, ἡ δικαιοσύνη καταπατεῖται, ἡ ειρήνη ἐμπαίζεται ὁ ὕλισμός ἐπικρατεῖ, ἡ ἀμαρτία θριαμβεύει. Ἐλᾶτε ἀδελφια. Ἡ ζωὴ μᾶς ἔχει ἀνάγκη. Εἴμεθα ἡ μόνη ἐλπίδα της. Ἐλᾶτε με ἀπόφαση καὶ θάρρος ν' ἀντιμετωπίσωμε τοὺς νέους διωγμούς. Πολλοὶ Νέρωνες θὰ μᾶς χτυπήσουν, Νέρωνες με γάντι καὶ μάσκα. Ἡ νίκη ὅμως θὰ εἶναι μαζί μας, γιατί εἶναι μαζί μας ὁ ἑκεῖνος που μᾶς βροντοφωνεῖ : «ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον».

Μία μεγάλη ἀποστολὴ μᾶς περιμένει : πρέπει τὰ δώσωμε τὴν ειρήνη στὸν κόσμον, τὴν ειρήνη που αἰῶνες τώρα ἀνοικοδομεῖται καὶ κρημνίζεται. Πρέπει νὰ δώσωμε τὴ χαρὰ, τὴν αγάπη, τὴν δικαιοσύνη στὸ λαό, γιατί ἔτσι μόνο θὰ οἰκοδομηθῇ ἡ μόνιμη ειρήνη.

Ἄν οἱ χριστιανοὶ δέν ἐργασθοῦν γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ τότε ποιοὶ θὰ ἐργασθοῦν ; Οἱ ὕλιστές τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς ἀριστερᾶς ; Οἱ πουλημένοι ὑπηρέτες τοῦ Μαμωνᾶ ἢ τὰ μαῦρα ὄργανα τοῦ μίσους.

Οἱ Χριστιανοὶ εἶναι σήμερα τὸ ἄλλας τῆς γῆς. «Ἐάν τὸ ἄλλας μωρανθῇ ἐν τίνι ἀλισθήσεται ;»

Ἀλλὰ ὅχι ! Τὸ ἄλλας δέν θὰ μωρανθῇ. Τὸ ἄλλας καὶ σήμερα θὰ σταματήσῃ τὴν ἀποσύνθεσιν τῆς ἀνθρωπότητος, ὅπως καὶ ἄλλοτε. Γι' αὐτὸ εἶναι καιρὸς νὰ ὀρθώσῃ τὸ μέγα παράστημά του ὁ χριστιανικὸς κόσμος, γιὰ ν' ἀφαιρέσῃ τὴ δύναμιν καὶ τὰ ὅπλα ἀπὸ τοὺς δύο μεγάλους τρελ-

94

λους, τὸ δεξιό καὶ τὸν ἀριστερό ὕλισμό, ποὺ ἐννοοῦν νὰ καταστρέφουν τὸν πολιτισμὸ ποὺ ἐδημιούργησε ἡ θυσία χιλιάδων μαρτύρων καὶ πρώτου ὅλων τοῦ Υἱοῦ τῆς Παρθένου.

β) Ἀντιμετώπιση τοῦ ὕλισμοῦ.

Ὁ ὕλισμός, ὅπως εἴπαμε καὶ παραπάνω, ἀποτελεῖ ἄρνηση τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ παρουσιάζεται μὲ δυὸ μορφές: τὸν ὕλισμό τῆν δεξιᾶς καὶ τὸν ὕλισμό τῆς ἀριστερᾶς. Παρ' ὅλες τὶς διαφορές, ποὺ ἔχουν οἱ δυὸ αὐτοὶ ὕλισμοί, γιὰ μᾶς τοὺς χριστιανοὺς εἶναι ἓνα καὶ τὸ αὐτό. Διότι δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ἂν ὁ ἓνας κάνει τὸν ἄνθρωπο σκλάβο στὴν ὕλη (κεφαλαιοκρατικὸς ὕλισμός) ἐνῶ ὁ ἄλλος τὸν κάνει ἴσο μὲ τὴν ὕλη (μαρξιστικὸς ὕλισμός). Μᾶς ἐνδιαφέρει πῶς καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις ἡ ἀνθρώπινη ἀξία καταβιβάζεται καὶ ἐξευτελίζεται. Μᾶς ἐνδιαφέρει πῶς καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ σκοπὸς γίνεται μέσο καὶ ἡ ὕλη ἀπὸ μέσο γίνεται σκοπός.

Ἐνα τέτοιο ἐξανδραποδισμὸ τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ δὲν ἠμποροῦμε νὰ τὸν ἀνεχθοῦμε. Γι' αὐτὸ κηρύττομε ἀπαράδεκτες καὶ τὶς δυὸ μορφές τοῦ ὕλισμοῦ. Ἀνούμεθα σ' αὐτές, ἀξίες, ποὺ οἰκαιοποιοῦνται, ἐνῶ δὲν τὶς ἔχουν, καὶ θὰ ἐργασθοῦμε γιὰ νὰ μάθῃ ὁ λαὸς τὶς ἀίσχρότητες, ποὺ κι' ἂν τὶς κρύβουν, τὶς ἔχουν.

Ὁ ὕλισμός εὐρίσκεται σήμερα στὸ Ζενίθ του. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν ὁπαδῶν του κάνει, ὥστε νὰ μὴ ἀντιλαμβάνονται τὸ ἀδιέξοδο ποὺ δημιουργεῖ καὶ εἰς τὸ ὁποῖο φέρει τὸν ἄνθρωπον.

Ὁ ὕλισμός ἔχει ἓνα μεγάλο κενό: τὴν ἄρνηση τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Τὸ μέγα αὐτὸ ἐλάττωμα τοῦ ὕλισμοῦ εἶναι ἡ ἀχίλλειος πτέρνα του καὶ ὅταν κάποτε οἱ ὁπαδοὶ του τὸ ἀντιληφθοῦν καλὰ, τότε θὰ ἐλθῇ τὸ μοιραῖο τέλος του.

Ὁ ὕλισμός ἀρνεῖται κάθε προοπτικὴ γιὰ τὸ μέλλον, ἀποξενώνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὶς προαιώνιες ἐλπίδες του γιὰ τὴ μέλλουσα ζωὴ, καὶ κόπτει σύρριζα τὰ πτερὰ τῆς ψυχῆς. Τοῦτο φέρνει σ' ἀδιέξοδο τὸν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος καταλαβαίνει πῶς καθαρὰ πῶς δὲν ἔχει ἀποχρῶντα λόγο ὑπάρξεως, ὅτι εἶναι γελοῖος ἀγωνιζόμενος γιὰ τὴ συντήρηση μιᾶς μάταιης, κι' ἀχρηστικῆς ζωῆς καὶ ὅτι, προκειμένου νὰ γίνῃ αὖριο μὴδὲν γιὰ νὰ μὴν γίνῃ σήμερα; Κι' ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει μέλλουσα ζωὴ γιὰ νὰ τηρῇ τὸν ἠθικὸ

νόμο ; Πρὸς τί νά κοπιάζῃ καί τί νά σέβεται ; Πρὸς τί νά ζῇ ἀφοῦ ἤδη εἶναι μηδέν, ὅπως ἦτο κι' ὅταν ἐγεννήθῃ κι' ὅπως θάναί κι' ὅταν θά πεθάνῃ; Τί ἀξίζει ἡ ζωὴ ποῦ ἰσοῦται μ' ἓνα μηδενικό ;

Τὰ ἐρωτηματικά αὐτά δὲν ἀπασχολοῦν σήμερα τοὺς ὕλιστές γιατί ὁ ὕλισμός εἶναι συνδεδεμένος μὲ τὴν ἀπελευθερωτικὴ ἀποστολὴ τοῦ προλεταριάτου. Ἡ πίστις στὴν ἀποστολὴ αὐτὴ εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε καλύπτει τὴ γυμνότητα τοῦ ὕλισμοῦ. Ὅταν ἡ ἀποστολὴ αὐτὴ θάχῃ λήξει καί θά γεννηθῇ ἡ ἀνάγκη μιᾶς νέας πίστεως τότε θά γίνῃ ἀντιληπτό ἀπὸ ὅλους τὸ μεγάλο κενὸ ποῦ φέρνει στὴ ζωὴ ἡ κατάργηση τοῦ πνευματικοῦ κόσμου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ ἐπικράτηση τοῦ ὕλισμοῦ, τῆς θρησκείας χωρὶς Θεό.

Ὁ ὕλισμός ἐκτός τῆς θεωρητικῆς του χρεωκοπίας χρεωκοπεῖ καί στὴ πρακτικὴ—κοινωνικὴ ἐφαρμογὴ. Ὁ ὕλισμός, ἀριστερός καὶ δεξιὸς δὲν δίδει ἀκέραιη τὴν ἐλευθερίαν στὸν ἄνθρωπο. Ἡ πραγματικὴ ἐλευθερία εἶναι τριπλῇ: Πνευματικὴ, πολιτικὴ, οἰκονομικὴ. Τὴν ἐλευθερίαν αὐτὴ ὁ ὕλισμός τὴν ἀρνεῖται στὸν ἄνθρωπο. Ὁ δεξιὸς ὕλισμός ἀρνεῖται στὸ λαὸ τὴν οἰκονομικὴ ἐλευθερίαν, διότι ἡ ἐκμετάλλευση τῶν μὲν ἀπὸ τοὺς δὲ ἐμποδίζει τὴν οἰκονομικὴ ἀποκατάσταση τοῦ κάθε ἀτόμου.

Ἔτσι ὁ λαὸς εἶναι πάντα λειψουργός, καὶ φτωχός σκλάβος στὴ κλίκα τῶν κεφαλαιούχων ντόπιων καὶ ξένων.

Ἡ ἀστικὴ δημοκρατία παρέχει τὴν πολιτικὴ ἐλευθερίαν, ἡ ἐλευθερία ὅμως αὐτὴ εἶναι σχεδὸν ἄχρηστη, γιατί εἶναι πολὺ δύσκολο νᾶναι πολιτικῶς ἐλεύθερος αὐτός ποῦ εἶναι οἰκονομικῶς σκλάβος. Ἐπίσης τὸ σκληρὸ κλίμα τοῦ δεξιοῦ ὕλισμοῦ εἶναι τελείως ἀκατάλληλο γιὰ τὸ εὐγενικὸ φυτὸ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἐλευθερίας. Ἡ πνευματικὴ μὀρφωση κι' ἡ ἠθικὴ κατάσταση τῶν ἀνθρώπων στὸ σημερινὸ καθεστὼς ρυθμίζεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκη. Ἐπειδὴ δέ: «ἀνάγκη καὶ θεοὶ πείθονται» γι' αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀνάγκης, ποῦ δὲν εἶναι βέβαια οὔτε Θεοὶ οὔτε τιτᾶνες τῆς ἠθικῆς, ἀναγκάζονται νά προσαρμόζονται πρὸς τὴν ἠθικὴ τῆς ἀνάγκης τῶν περιστάσεων, πράγμα, ποῦ σημαίνει ξεπούλημα ψυχῆς καὶ συνειδήσεως καὶ ξεθόριασμα τῶν χαρακτήρων. Ἀποτέλεσμα τούτου τὸ σημερινὸ ἠθικὸ ξεχαρβάλωμα νέων καὶ γερόντων ἀτόμων καὶ λαῶν.

Ἡ πνευματικὴ μὀρφωση τοῦ λαοῦ εἶναι σὲ πρωτόγονη κατάσταση. Ὁ πολὺς λαὸς ἀγνοεῖ τὰ στοιχειώδη, ποῦ ἔπρεπε νά ξέρῃ καὶ ξέρεῖ ἀρκετὰ καλὰ ἐκεῖνα, ποῦ ἔπρεπε ν' ἀγνοῇ. Ἀγνοεῖ κάθε ἡθοπλαστικὸ κι' ἐπαγγελ-

ματικό στοιχείο και γνωρίζει κάθε προαγωγική, εγκληματική και φυγόπονη μανούβρα.

Ἀλλὰ και ὁ ἀριστερός ὕλισμός δὲν πάει πίσω. Δημοκρατικὲς ἐλευθερίες δὲν ἀναγνωρίζει. Διδάσκει τὴν ἐπανάσταση και τὴ δικτατορία και ἔχει γιὰ ὅπλα τὸ μῖσος και τὴ βία.

Τὸ ἄτομο εἶναι ἓνα παιχνίδι τῆς κρατικῆς ἐξουσίας ἢ ὅποια εἶναι ἓνα τεράστιο ψαλίδι ποὺ κόβει τὰ φτερά τοῦ νοῦ και τῆς ψυχῆς κάθε ἀνθρώπου, ποὺ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ ξεπετάξῃ ἐλεύθερα ἀκολουθώντας ἓνα νέο δρόμο. Ἡ ἀντίληψη ὅτι τὸ κόμμα εἶναι ἀλάθητο ὅτι ἀντιπροσωπεύει τὴν ἀλήθεια, μοιραίως ἔρχεται σ' ἀντίθεση μὲ κάθε ἀπόπειρα κριτικῆς. Ἔτσι στὸ καθεστῶς αὐτὸ ἀπογοητεύονται κι' ἐξαφανίζονται ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ δὲν θέλουν νὰ φορέσουν τὶς παρωπίδες τῆς ἐξουσίας.

Καὶ μόνο ἡ στέρηση τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας ἀρκεῖ γιὰ νὰ κάνῃ ἀποτρόπαιο και τὸ ἰδεωδέστερο κοινωνικὸ σύστημα.

Ὁ πνευματικὸς κόσμος εἶναι ἀνύπαρκτος γιὰ τὸ φιλοσοφικὸ ὕλισμό. Γι' αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐκδήλωση τῆς ὕλης, ὅπως και τὰ φυτὰ και τὰ ζῶα. Δὲν παραδέχεται ἀθανασία τῆς ψυχῆς και πνευματικὸ Θεό.

Τί εἶδους ἠθικὴ μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ λοιπὸν μιὰ τόσο ἀνήθικη ἀντίληψη; Τί εἶδους πνευματικὴ ἐξόψωση μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ ἢ ἀντίληψη αὐτὴ ἀφοῦ ἀπὸ τὰ πρῶτα τῆς βήματα κατεβάξῃ τὸν ἄνθρωπο στὴ βαθμίδα τῶν ζώων; Τί εἶδους ἠθικοπνευματικὴ πρόοδο και τελειοποίηση μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ ἢ ἀντίληψη αὐτὴ ποὺ καθλώνει τὸν ἄνθρωπο στὴ λασπώδη ἔκταση τῆς γῆς και διακόπτει τὴν ἐπαφή του μὲ τὸν τέλειο κόσμο τῶν οὐρανῶν; Τί εἶδους πνευματικὴ χαρὰ μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ ἢ ἀντίληψη αὐτὴ ποὺ καταστρέφει τὰ ὄνειρα και τὶς προαιώνιες ἐλπίδες τῆς ψυχῆς και δημιουργεῖ ἓνα τεράστιο κενό, ἓνα ἀγεφύρωτο χάσμα μεταξὺ τοῦ ἑαυτοῦ μας και τοῦ ἀποχρῶντος λόγου τῆς ὑπάρξεώς μας;

Κάποιος σοφὸς εἶπε πῶς κι' ἂν δὲν εἶχαμε Θεὸν ἔπρεπε νὰ δημιουργήσωμε. Ἀλλὰ ἐμεῖς ἔχομε Θεὸ και τὸν ἀρνούμεθα! Τί θὰ βάλωμε στὴ θέση του; Και τί εἶναι ἄξιο νὰ πληρώσῃ τὴ θέση ἑνὸς Θεοῦ; Τὸ κενὸ αὐτὸ εἶναι τὸ θανάσιμο πλῆγμα τοῦ ὕλισμοῦ, τὸ ὁποῖο και σημαίνει τὸν θάνατό του.

Οἱ δυὸ αὐτοὶ κόσμοι τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ και τοῦ μαρξιστικοῦ ὕλισμοῦ ἐπικρέμανται σὰν σπάθη τοῦ Δαμο-

κλέους πάνω από τὰ κεφάλια μας. Οἱ δυὸ αὐτοὶ κόσμοι μάχονται αἰῶνες τώρα μεταξύ τους καὶ ἐναντίον μας. Οἱ κόσμοι αὐτοὶ ἀπειλοῦν τὴν εἰρήνη καὶ τὴν εὐτυχία τῶν λαῶν. Πρέπει ν' ἀμυνθοῦμε, πρέπει νὰ τοὺς ἀποκαλύψωμε γιὰ νὰ φανῇ ἡ γυμνότης των. Πρέπει νὰ τοὺς θάψωμε γιατί εἶναι νεκροί. Εἶναι νεκροὶ γιατί αἰῶνες τώρα τρέφουν τὸν θάνατο. Αἰῶνες τώρα γεμίζουν ἐρείπια τὴν ἀνθρωπότητα καὶ σκλαβώνουν τὸν ἄνθρωπο κοροϊδεύοντάς τον ὅτι θὰ τοῦ χαρίσουν τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν χαρὰ. Τὴν ἐλευθερία, τὴν τριπλὴ ἐλευθερία, τὴν οἰκονομική, πολιτική, ἠθικοπνευματική καὶ τὴν πρόοδο, μόνο ἡ χριστιανικὴ κοσμοθεωρία μπορεῖ νὰ τὴ δώσῃ. Τὴν ἀληθινὴν χαρὰ, τὴν χαρὰ τῶν καλῶν ἔργων, τὴν χαρὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καλωσύνης τὴν χαρὰ τῶν οἰκονομικῶν καὶ πνευματικῶν ἀγαθῶν μόνο ὁ χορηγὸς τῆς ζωῆς ὁ Κύριος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης μπορεῖ νὰ τὴ δώσῃ. "Οἱ ὅσοι μακρὰν Ἐκείνου οἰκοδομοῦν καὶ ὑπόσχονται χαρὲς καὶ εὐτυχίες εἶναι ὑποκριτὲς καὶ λαοπλάνοι, ὅσοι δὲ στρέφονται καὶ ἐναντίον Ἐκείνου εἶναι περιττὸ νὰ τοὺς τὸ ποῦμε ἐμεῖς τὸ εἶπε ὁ ἴδιος : λακτίζουν σὲ κέντρα. Τέτοιοι εἶναι οἱ δυὸ ὕλιστικοὶ κόσμοι ποὺ ἀγωνίζονται σήμερα.

Πρὸ πολλῶν αἰώνων ἐκεῖνοι ποὺ γνώρισαν τὸν ἀληθινὸ Χριστὸ κι' ἐννοιώσαν τὴ πυρκαϊὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Λυτρωτοῦ τῶν ἀνθρώπων νὰ κατακαίῃ τὰ σπλάγχνα τους, ἐκεῖνοι ἄσημοι καὶ ἀπλοὶ ἀγωνιστές, παιδιὰ τοῦ λαοῦ, νίκησαν μὲ τὸν ἀγῶνα τους, μὲ τὴ θυσία τους, μὲ τὴ φλόγα τῆς ψυχῆς τους, τὴ γιγάντια ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία, νίκησαν τοὺς θεοὺς τῶν εἰδωλῶν καὶ τοὺς φιλοσόφους των, κι' ἔδωσαν τὸ θρίαμβο τοῦ χριστιανισμοῦ.

Σήμερα καλοῦνται καὶ πάλι οἱ χριστιανοὶ νὰ νικήσουν τὴ γιγάντια αὐτοκρατορία τῆς πολυπρόσωπης Κακίας, ἀμαρτίας καὶ ἀδικίας καὶ νὰ ρίξουν κάτω τὰ εἰδῶλα τοῦ 20ου αἰῶνος—τοὺς δύο ὕλισμοὺς—καὶ ν' ἀποδείξουν μωροὺς τοὺς ἡγέτας τῆς ἀρνήσεως.

Ἡ ἴδια ἱστορικὴ ἀνάγκη ποὺ ἦτο πρὸ 20 αἰώνων εἶναι καὶ σήμερα. Πρὸ 20 αἰώνων οἱ μάρτυρες τοῦ χριστιανισμοῦ ἔσπασαν μὲ τὴ θυσία τους τὰ δεσμὰ τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τὴ δουλεία τῆς ἀποκτηνωτικῆς εἰδωλολατρείας κι' ἐλευθέρωσαν μὲ τὸ αἷμά τους τὴ σκλαβωμένη ζωὴ τῶν λαῶν.

Σήμερα καλοῦνται καὶ πάλιν οἱ Χριστιανοὶ νὰ ἐλευθερώσουν τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρεία

98

τοῦ ὕλισμοῦ καὶ νὰ σπάσουν τὰ δεσμὰ τῆς φτώχειας, τῆς ἁμαρτίας, τῆς δυστυχίας, τῆς πτώσεως. Σήμερα καλοῦνται οἱ Χριστιανοὶ νὰ δώσουν τὴ γαλήνη καὶ τὴν εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ στοὺς πονεμένους ἀνθρώπους καὶ νὰ δημιουργήσουν τὸ Νέο Χριστιανικὸ Πολιτισμό.

2—Ριζικώτερη καὶ βαθύτερη ἀντιμετώπιση τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος

Ἡ ζωὴ ἔχει καταντήσῃ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους πρόβλημα ἄλυτο. Τὰ πιὸ ἀπλὰ πράγματα υπερδεύονται καὶ συσκοτίζονται καὶ δὲν ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ βρῇ μιὰ ἄκρη. Μέσα σ' ἓνα κυκεῶνα ἰδεῶν καὶ ἀπόψεων πλανᾶται ὁ κουρασμένος νοῦς τῶν ἀνθρώπων ζητώντας κάποιο φῶς, ἀλλὰ φῶς τέτοιο δὲν βλέπει.

Τρομερὲς ἀντιφάσεις καὶ ἀντιθέσεις, θέτουν πρό δилήματος τὴ σκέψη τοῦ κάθε βιοπαλαιστοῦ, ἂν ζῇ σὲ κόσμο λογικὸ ἢ μήπως ἔχει μεταβληθῇ ἡ ἀνθρώπινη κοινωνία σ' ἓνα μεγάλο τρελλοκομεῖο. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά βλέπει κανεὶς ἀνθρώπους νὰ πλουταίνουν χωρὶς πολὺ κόπο καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη βλέπει χιλιάδες βιοπαλαιστὲς νὰ μὴ μποροῦν νὰ ζήσουν, ἂν καὶ ἐργάζονται πολὺ. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος βλέπει κανεὶς ἀνθρώπους νὰ ἐγκληματοῦν καὶ νᾶναι ἐντιμοὶ καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο βλέπει ἐντίμους νὰ ἐξευτελίζονται καὶ ν' ἀτιμάζονται.

Στὴ σημερινὴ κοινὴ κοινωνία συνυπάρχουν τὰ πιὸ ἀπίθανα καὶ ἀντίθετα πράγματα. Δὲν ὑπάρχει ἐνιαία κατεύθυνση καὶ ἡ ζωὴ δὲν ἔχει καμμιά ἁρμονία. Ἐδῶ βλέπεις ἓνα ναό, ἐκεῖ ἓνα χρηματιστήριον καὶ πιὸ πέρα ἓνα πορνεῖο. Στὸ ναὸ διδάσκεται ἡ ἀγάπη καὶ ἡ δικαιοσύνη. Στὸ χρηματιστήριον πουλιέται καὶ ἀγοράζεται τὸ ψωμὶ τοῦ λαοῦ καὶ ἐξευτελίζεται δημοσίᾳ καὶ ἐπίσημα ἡ πίστις τοῦ κράτους. Στὸ πορνεῖο δυστυχισμένες ὑπάρξεις ἐξευτελίζουν καὶ ἐξευτελίζονται πουλῶντας καὶ ἀγοράζοντας τὴν ἀναίσχυτητα. Στὸ ναὸ βλέπομε τὸν ἄνθρωπο, στὸ χρηματιστήριον τὴν ἀγχόνῃ τοῦ λαοῦ, στὸ πορνεῖο τὴν ἀποκτήνωσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Πῶς συμβιβάζονται τὰ πράγματα αὐτὰ μεταξύ τους; Πῶς ἐπιτρέπομε τὴ πώλησιν τῶν ὄπλων καὶ ἀπαγορεύομε τὴν ὀπλοφορία; Πῶς διδάσκομε τὴν ἠθικὴν, ἀφοῦ ἀναγνωρίζομε τὴν ἀνηθικότητα; Πῶς ἀνεχόμεθα νὰ δικάζουν οἱ κλέφτες τοὺς κλέφτες, οἱ δολοφόνοι τοὺς δολοφόνους; Πῶς ζητοῦμε νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἐξαίρεσις ἀφοῦ καταργήσαμε τὸν

κανόνα; Πώς ζητούμε νάχουμε ανθρώπους άφοϋ καταργήσαμε τόν άνθρωπισμό;

Γιά πληρέστερη κατανόηση άς παρακολουθήσωμε τρεῖς εἰκόνες!

1) Βλέπομε κάποιο έντιμο κύριο νά βγαίνει από τό χρηματιστήριο, μέ μιὰ τσάντα λεφτά στο χέρι. Μετά ό έντιμος αυτός κύριος δρασκελᾷ τό κατώφλι κάποιου πολυτελοϋς πορνείου, έκμαυλίζεται μέ κάποια ἄθλια γυναῖκα, πληρώνει καί βγαίνει στο δρόμο άγέρωχος, όπως πάντα. Τώρα περνάει από τό ναό. Κοντοστέκεται, μπαίνει μέσα παίρνει ένα κερι, τό ανάβει, κάνει δυό σταυρούς καί φεύγει ησυχος, όπως πάντα. Στο δρόμο τόν σκουντουφλάνε ζητιᾶνοι, χωλοί, τυφλοί, ἄσωτοι. Έχει κάτι ψιλᾷ στις τσέπες του. βρίσκει τήν εϋκαιρία νά τά ξεφορτωθῇ: ἑλεεῖ... "Ησυχος πηγαίνει σπιτί του μέ τή τσάντα γεμάτη.

Αὐτός εἶναι συνηθισμένος τύπος τῆς σημερινῆς νοστορίας τῆς κοινωνίας. Καί ἐρωτᾶται: εἶναι έν τάξει ό ἄνθρωπος αυτός; Ναι! θά μοϋ ἀπαντήσετε. Εἶναι έν τάξει, άφοϋ δέν παρέβη κανένα νόμο. Καί εἰς τό χρηματιστήριο σύμφωνα μέ τό νόμο ἐκερδοσκόπησε, καί τήν ἁμαρτωλῇ γυναῖκα σύμφωνα μέ τό νόμο τήν ἠγόρασε, καί στο ναό ἔκανε ότι κάνει ὅλος ό κόσμος καί τοϋς φτωχοϋς ἑλέησε ένῶ μποροϋσε νά μή τοϋς ἔδιδε τίποτα. Εἶναι λοιπόν καί παραπάνω από έν τάξει: εἶναι έντιμος, εϋσεβῆς, ἐλεήμων. "Ετσι λέτε σεις. Καί σᾶς ἀπαντοϋμε: "Ο ἄνθρωπος αυτός, πού λίγο πολϋ μᾶς ἀντιπροσωπεϋει ὅλους δέν εἶναι, δέν ἠμπορεῖ νά εἶναι, οϋτε έντιμος, οϋτε εϋσεβῆς, οϋτε ἐλεήμων. "Ο ἄνθρωπος αυτός εἶναι κλέπτης, εἶναι ἀνήθικος εἶναι ἀσεβῆς εἶναι ἄδικος. Καί ἰδοϋ διατί: εἶναι κλέπτης, διότι τῇ στιγμῇ, πού κερδοσκοπεῖ γνωρίζει πολϋ καλά ότι ἀφαιρεῖ από κάποιον ἄλλον, ἐκεῖνο τό όποῖον κερδίζει. "Η κλοπή αὐτή δέν ἔχει σημασία, ἂν γίνεται μέ τό γάντι. "Επίσης δέν ἔχει σημασία ἂν ἐκεῖνος πού θά ὑποστή τῇ ζημίᾳ έν τέλει εἶναι "Αθηναῖος ἢ μένει στο πιδό απόμερο χωριό τῆς "Ελλάδος. Σημασία ἔχει ότι ἠ κερδοσκοπία σ' ὅλες τίς πλευρές τοϋ οἰκονομικοϋ βίου τοϋ λαοϋ, πληρώνεται κάπου καί από κάποιον καί συνήθως τόν ἄθῶον.

Τῇ στιγμῇ πού ἕνας ἀμείβεται παρᾷ πάνω από τήν ἐργασία του πρέπει νά ξέρη πώς ἕνας ἄλλος ἀμείβεται λιγώτερο ἀπ' ό,τι κάνει ἠ ἐργασία του, Αὐτό τό ξέρουν ὅλοι ὅσοι ἐκμεταλλεύονται ἄλλους. Εἶναι λοιπόν κλέπτης έν γνώσει ό ἄνθρωπος τοϋ παραδείγματός μας.

Ἀλλὰ ἐκτός αὐτοῦ εἶναι καὶ ἀνήθικος. Ἀγοράζοντας μιὰ ὑπαρξή πού ἔφθασε στό σημεῖο νά πουλιέται γιὰ νά ζῇ, γνωρίζει πολὺ καλὰ ὅτι παραβαίνει τοὺς στοιχειώδεις κανόνες τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Γνωρίζει πολὺ καλὰ ὅτι ἐκμεταλλεύεται τὴν οἰκονομικὴ καὶ ἠθικὴ φτώχεια μιᾶς ἄλλης ὑπάρξεως, πρᾶγμα πού δὲν ἔχει δικαίωμα κατὰ τὸν ἠθικὸ νόμο κι' ἄς τοῦ τὸ ἐπιτρέπει ὁ ἀνθρώπινος.

Ὁ ἀνθρώπινος νόμος ἐπιτρέπει κι' ἀναγνωρίζει τὴν ἐκμετάλλευση σ' ὅλες τῆς τῆς μορφές, γι' αὐτὸ σύμφωνα μὲ τὸ νόμο αὐτὸ μπορεῖ κανεὶς νά κλέπτῃ, νά ὀργιάζῃ, νά ἐκμεταλλεύεται, νά φονεύῃ, καὶ μ' ὅλα ταῦτα νᾶναι ἔντιμος. Κατὰ τὸν ἠθικὸ ὅμως νόμο καὶ τῆς ἀρχές τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, αὐτὸς πού κάμνει αὐτὰ ὅλα τὰ παράνομα πράγματα, δὲν ἔμπορεῖ νᾶναι ποτὲ ἔντιμος.

Ἐμεῖς δὲ ποῖο νόμο θὰ λάβωμε ὑπ' ὄψιν μας; Τὸν ἠθικὸ ἢ τὸν ἀνθρώπινος; Ἀπαντοῦμε: ὁ ἀνθρώπινος νόμος εἶναι ἀπαράδεκτος, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀντίθετος μὲ τὸν ἠθικὸ νόμο.

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἠθικοῦ νόμου εἶναι ἡ ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ γι' αὐτὸ ἡ ἐφαρμογὴ του δὲν μπορεῖ πλέον νά ἐπαφίεται στὸ κέφι τοῦ καθενός. Ἡ τάξη τῶν ἐκμεταλλευτῶν τοῦ λαοῦ κατόρθωσε νά διαφθείρῃ καὶ τὸ δίκαιον. Ἔτσι διαχωρίζεται τὸ δίκαιο ἀπ' τὴν ἠθική, ὥσάν νά εἶναι δυνατόν νά ὑπάρξῃ ἀληθινὸ δίκαιο μακρὰν τῆς ἠθικῆς κι' ὥσάν ὁ ἠθικὸς νόμος νά μὴν ἀποτελῇ δίκαιον. Ἔτσι τὸ δίκαιον—χωρὶς τὴν ἠθική—προσαρμόστηκε πρὸς τὰς οἰκονομικὰς συνθήκας τῶν κεφαλαιοκρατῶν ἐκμεταλλευτῶν κι' ἔγινε ὑπηρέτης καὶ χωροφύλακας τῆς ἀνομίας τῶν, ἡ δὲ ἠθική—χωρὶς τὸ δίκαιον—ἀνάπηρη καὶ κουρελοῦ πετάχτηκε στὸ πεζοδρόμιο.

Ἐὰν τὸ δίκαιο ἦταν πάντα μαζί μὲ τὴν ἠθική οὔτε αὐτὸ θὰ μπορούσε νά παρεκτρέπεται οὔτε ἡ ἠθική νά κουρελιάζεται. Θὰ μοῦ πῆτε: ὅταν κάμωμε νόμο τὸν ἠθικὸ νόμο εἶναι σὰν νά θέλωμε νά τὸν ἐπιβάλωμε διὰ τῆς βίας, διότι ὁ νόμος εἶναι ἐξαναγκαστός, δὲν ἔμπορουμε ὅμως νά ἐξαναγκάσωμε κανένα νά εἶναι μὲ τὸ ζόρι ἠθικός. Τὸ ἐπιχειρήμα αὐτὸ ἂν καὶ εἶναι πομπῶδες, ὅμως δὲν στέκεται. Διότι δὲν πρόκειται νά ἐξαναγκάσωμε κανένα ἀμέσως νά εἶναι ἠθικός, ἀλλὰ θὰ ρυθμίσωμε τὴ ζωὴ εἰς ὅλας τῆς τὰς ἐκδηλώσεις σύμφωνα μὲ τὸν ἠθικὸ νόμο καὶ τὸν ἀνθρωπισμό, ὥστε νά θριαμβεύῃ παντοῦ τὸ ἀληθινὸ δίκαιο κι' ὁ ἠθικὸς νόμος τοῦ Θεοῦ καὶ νά ἐλαττωθοῦν εἰς

τὸ ἐλάχιστο οἱ περιπτώσεις ποὺ θᾶναι εὐνοϊκὲς γιὰ τὴν ἐκδήλωση τῆς ἀνηθικότητος. Ἐκ παραλλήλου θὰ δώσωμε σ' ὅλους τὴ δυνατότητα ν' ἀποκτήσουν μία τέλεια ἀγωγή καὶ τὴν ἀγωγή αὕτῃ θὰ τὴν συνδυάσωμε καὶ μετὰ τὴν οἰκονομικὴ ἀποκατάσταση (ἐργασία, ἐπαγγελματικὴ σταδιοδρομία) τοῦ κάθε ἀτόμου, ὥστε ἀφ' ἑνὸς νᾶχωμε ἀνθρώπους μετὰ ἠθικὸ καὶ οἰκονομικὸ ἔρμα καὶ ἀφ' ἑτέρου νᾶχωμε κοινωνία ὀργανωμένη καθ' ὅλα σύμφωνα μετὰ τὴ λογικὴ, τὴν ἠθικὴ καὶ τὸ δίκαιο. Ἔτσι θὰ παραδίδωμε σὲ μιὰ καλὴ κοινωνία καλοὺς ἀνθρώπους καὶ οἱ πιθανότητες τοῦ παραστρατήματος θᾶναι διαρκῶς καὶ πιὸ μικρὲς.

Μέχρι σήμερα δὲν ἔγινε ποτὲ μιὰ τέτοια προσπάθεια. Πῶς λοιπὸν ἔχομε ἀπαίτηση νᾶχωμε ἀνθρώπους καὶ κοινωνία ἀνθρώπινη ;

Εἴμεθα ὑποκριτὲς καὶ ψεῦτες ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τῶν ἄλλων. Πηγαίνομε στὸ ναό, ὅπως ὁ ἄνθρωπος τοῦ παραδείγματός μας, γιὰ ἐπίδειξη, κι' ἐνῶ ξέρομε πῶς δὲν εἴμεθα ἐν τάξει ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, στεκόμεθα καὶ προσευχόμεθα σὰν φαρισαῖοι, εὐχαριστοῦντες τὸν Θεὸν ποὺ μὲς βοηθάει καὶ συνεχίζομε τὴν ἁμαρτωλὴ μας ζωὴ. Λεῖπει ἀπὸ ὅλους ἡ εἰλικρίνεια κι' ἡ πίστις. Λίπει ἡ ἀπόφασις.

Εἶναι ἀλήθεια πῶς εἶναι δύσκολο νὰ ζήσῃ κανεὶς χριστιανικὴ ζωὴ, ὅταν ὅλοι οἱ ἄλλοι ζοῦν ἀντιχριστιανικά. Ἄν τὸ ἐπιχειρήσῃ κανεὶς θὰ καταστραφῇ καὶ θὰ χρεωκοπήσῃ, διότι ἡ σημερινὴ ζωὴ, εἶναι ζωὴ ὕλισμου καὶ ἡ ψυχὴ δὲν ἔχει καμμιά ἐκτίμησιν. Ὁ φόβος αὐτὸς κάνει, ὥστε πολλοὶ νὰ μὴν ἀποφασίζουσιν, ἂν καὶ τὸ θέλουν, νὰ ζήσουν χριστιανικά, καὶ περιμένουν ἕνα γενικὸ σύνθημα, περιμένουν τὴν ἐπίσημὴ ἐξουσία τοῦ κράτους, νὰ προετοιμάσῃ τίς προϋποθέσεις τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, ὁπότε ἡ χριστιανικὴ ζωὴ δὲν θὰ μπορῇ ἄλλους νὰ ὠφελήσῃ κι' ἄλλους νὰ ζημιώσῃ. Τὴν ἐξουσία ποὺ περιμένει ὁ λαὸς γιὰ ν' ἀκολουθήσῃ τὸ δρόμο τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς χαρᾶς, τὴν ἐξουσία τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἔχει ὁ Χ.Π.Α. σκοπὸ νὰ δώσῃ στὸ λαό. Γι' αὐτὸ ἐργαζόμεθα κι' ἐκεῖ ἀποβλέπομε.

II) Βρισκόμαστε στὸ ἀγροτικὸ καὶ συνοικιακὸ περιβάλλον: παντοῦ ἀθλιότητα. Στὰ χωριὰ καὶ τίς συνοικίες βλέπεις τὸ λαό, τὸ φτωχὸ κι' ἀμόρφωτο λαό, τὸ σκλάβο λαό. Καμμιά ζωὴ, καμμιά ἀγνὴ χαρά. Ὅλο γκρίνιες, ὅλο φτώχειες. ὅλο μικρότητες, ὅλο ρουτίνα. Ἀθλία σπιτία, ζωὴ ἄγωνα, ἄχαρη, κτηνώδης.

Ὅλοι, ξέρουν νὰ δουλεύουν, νὰ κακοπερνοῦν, νὰ

βρίζουν. Ξέρουν νά παίζουν χαρτιά, νά κυλιοῦνται στά καφενεῖα καί τίς ταβέρνες, νά κοιμοῦνται. Ξέρουν νά δέρνουν, νά κλέβουν, νά κουτσομπολεύουν, νά ψεύδωνται, νά τραγουδοῦν ἀμανέδες, νά προσκυνοῦν τὸ συμφέρον.

Διαβάζουν τὰ κατορθώματα τῶν ληστάρχων, τὰ περιοδικὰ τῆς ἐλαφρᾶς φιλολογίας καί ζοῦν τὴν ἔντονη πνευματικὴ ζωή, ὅταν παρακολουθοῦν τὸν καραγκιόζη ἢ κανένα σαγηνευτικὸ φῖλμ.

Ἡ ζωὴ ὅλων εἶναι γεμάτη δεισιδαιμονίες καὶ προλήψεις τόσο πολλῆς καὶ γελοῖας ποῦ φρίττει ἓνας ἐλεύθερος ἄνθρωπος. Τὸ ὅτι ὑπάρχει κάποια ἀνώτερη ποίηση καὶ φιλολογία καὶ μουσικὴ, τὸ ὅτι ὑπάρχει πολιτισμὸς καὶ πρόοδος, αὐτὸ οἱ βιοπαλαιστὲς τοῦ λαοῦ δὲν τὸ ξέρουν. μὰ κι' ἂν τὸ ξέρουν δὲν τοὺς ὠφελεῖ. Εἶναι εὐνουχισμένοι πνευματικῶς καὶ οἰκονομικῶς—ἀγράμματοι καὶ φτωχοί—καὶ δὲν τοὺς εἶναι δυνατό κι' ἂν ἀκόμα θέλουν νά κατακτήσουν τὸν πολιτισμὸ τῆς καρδιᾶς καὶ τοῦ νοῦ.

Καὶ νά σημειώσω κανεὶς πῶς στὴ κατάσταση αὐτὴ εἶναι τὰ ὀγδόντα καὶ πλέον ἑκατοστὰ τοῦ λαοῦ μας καὶ μάλιστα ἐκεῖνοι ποῦ κυρίως ἔχουν στὰ χέρια τοὺς τὴν παραγωγή δηλ. οἱ ἐργάτες κι' οἱ ἀγρότες.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ σηκώνουν δύο βάρη στοὺς ὤμους των. Ἀφ' ἑνὸς φέρουν ὅλο τὸ βάρος τοῦ ἀγῶνος τῆς παραγωγῆς κι' ἀφ' ἑτέρου φέρουν ὅλη τὴν κακοδαιμονία τῆς ζωῆς. Αὐτὸ εἶναι ἀπάνθρωπο κι' ἄδικο. Θὰ μοῦ πῆτε : Μποροῦν νά μάθουν ὅλοι γράμματα καὶ νά γίνουν ὅλοι πλούσιοι ; Ἀπαντοῦμε : Μποροῦν καὶ γράμματα νά μάθουν καὶ οἰκονομικῶς ν' ἀποκατασταθοῦν. Πῶς ; Μὲ καμμιὰ μαγικὴ δύναμη ; Μάλιστα. Ὑπάρχουν δυὸ μαγικὲς δυνάμεις ποῦ σὲ λίγα ἔτη μποροῦν ν' ἀλλάξουν τὴ σημερινὴ κατάσταση τοῦ λαοῦ τῆς ἀμορφωσιᾶς καὶ τῆς φτώχειας. Ἡ μιὰ εἶναι ἡ λαϊκὴ ἐκπαίδευση, κι' ἡ ἄλλη ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη. Καὶ γιὰ τὰ δυὸ αὐτὰ θὰ μιλήσωμε παρακάτω.

Σήμερα οὔτε τὸ ἓνα ὑπάρχει οὔτε τὸ ἄλλο, δυστυχῶς δὲ ὑπάρχουν σήμερα τὰ ἀντίθετα, ἡ λαϊκὴ μόρφωση στὸ κακό, ποῦ σημαίνει λαϊκὴ διαφθορά καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀδικία, ποῦ σημαίνει οἰκονομικὸ ξεχαρβάλωμα τοῦ κράτους καὶ ἀπαθλίωση τῶν βιοπαλαιστῶν. Μὲ τίς συνθήκες αὐτὲς δημιουργήσαμε τὸ σημερινὸ ἐλληνικὸ ἀγροτοεργατικὸ κόσμον, τὴ ζωὴ τοῦ ὁποῖου βλέπουν οἱ ξένοι καὶ φωνάζουν πῶς ἡ Ἑλλάδα εἶναι πρωτόγονος τόπος.

Ἀλλὰ τὸ λάθος δὲν εἶναι μονάχα τῆς ἀμαρτωλῆς ἡ-

γεσίας, δεξιᾶς καὶ ἀριστερᾶς, τὸ λάθος εἶναι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀγροτοεργατικοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν ἀχαρ- κτήριστη ἀδιαφορία του γιὰ τὴ ζωὴ του καὶ τὸ μέλλον του ὥπλιζε καὶ ὥπλιζε τοὺς ἐχθροὺς του, τοὺς πολιτι- κάντηδες τῶν δύο ἁμαρτωλῶν κόσμων τοῦ δεξιοῦ καὶ τοῦ ἀριστεροῦ καὶ μὲ τὰ ὅπλα αὐτὰ τὸν πολέμησαν καὶ τὸν πολεμοῦν καὶ σήμερα καὶ καταστρέφουν τὸν κόπο του καὶ σκοτώνουν τὰ παιδιὰ του.

Γιὰ νὰ σταματήσῃ αὐτὴ ἡ φοβερὴ καταστροφή, αὐτὴ ἡ ἀνήκουστη συμφορὰ δημιουργήθηκε ὁ Χ. Π. Ἀγῶνας σὰν ἓνα εἶδος λαϊκῆς ἀμυνας ἐναντίον τοῦ ἀποθρασυνθέντος διπρόσωπου ὕλισμοῦ. Γι' αὐτὸ ἡ φωνὴ τοῦ Χ. Ἀγῶνος πρέπει νὰ βρῇ ἀπήχηση στὰ ἀγροτοεργατικὰ στρώματα γιατί ἡ τάξη αὐτὴ εἶναι ἐκείνη ποὺ κυρίως πληρώνει τὰ σπασμένα τοῦ ἀλληλοφαγώματος τῶν δύο ὕλισμῶν.

Ὁ Χ. Π. Α. θέτει ὡς κύριο σκοπὸ τοῦ κράτους τὴν ἐ- ξύψωση τῶν ἀγροτῶν κι' ἐργατῶν, γιατί αὐτοὶ ἀποτελοῦν τὰ γερά στελέχη τῆς κοινωνίας κι' ἀπὸ αὐτοὺς ἐξαρτᾶται ἡ παραγωγὴ. Δίκαιον εἶναι ἐπομένως ἀφοῦ ἐκεῖνοι κοπιᾶ- ζουν καὶ παράγουν, ἐκεῖνοι καὶ ν' ἀπολαμβάνουν τὰ ἀ- γαθὰ τῆς ζωῆς.

Τῶν ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν πρέπει νὰναι ὑπέρτης τὸ κεφάλαιο κι' ἡ Παιδεία. Χάριν αὐτῶν πρέπει νὰ ὑπάρ- χουν, γιατί μακρὰν τοῦ λαοῦ καὶ τὸ κεφάλαιο καὶ τὰ γράμματα δὲν βοηθοῦν τὴ ζωὴ, ἀλλὰ κατατυραννοῦν τὴ ζωὴ.

Σήμερα καὶ τὸ κεφάλαιο καὶ τὰ γράμματα εἶναι ἔξω τοῦ λαοῦ, γι' αὐτὸ παρεξεστράπη τὸ κεφάλαιο καὶ ἐμω- ράνθησαν τὰ γράμματα. Γι' αὐτὸ τίποτα σήμερα δὲν ἀν- τιμετωπίζεται σωστά. Ὅλα ἀντιμετωπίζονται μὲ βιασύνη, μὲ προχειρότητα, μὲ ἀνακολουθία, μὲ ἀδιαφορία, μὲ φόβο καὶ μῖσος.

Ὁ Χ. Π. Α. στρέφεται πρὸς τὴν ἁμαρτωλὴ ἡγεσία τοῦ διπρόσωπου ὕλισμοῦ, τοῦ Κᾶν τῆς ἐποχῆς μας καὶ τὴν ἐρωτᾷ: Ἀμαρτωλὴ ἡγεσία ποῦ εἶναι ὁ λαός σου; Ἀλλὰ τί νὰ ἀπαντήσῃ ὁ ἔνοχος κόσμος, ὁ προδότης τοῦ Χρι- στοῦ καὶ τοῦ λαοῦ; Ἀντ' αὐτοῦ ἀπαντοῦν οἱ ἑκατοντά- δες τῶν νιόσκαφων τάφων, ἀπαντοῦν οἱ ποταμοὶ τῶν δα- κρύων ὀρφανῶν καὶ μανάδων, ἀπαντοῦν ἡ ἐρήμωση, ἡ ἀ- μαρτία, ἡ πτώση.

III) Ἄς ἐπισκεφθοῦμε καὶ τὰ μέγαρα τῶν πλουσίων. Ἐδῶ βλέπομε πολυτέλεια καὶ χλυδὴ. Λάμπουν τὰ σπίτια, λάμπουν τὰ ἐπιπλά, λάμπουν τὰ πάντα. Νομίζει κανεὶς

πώς είναι όνειρο. Έάν όπως είναι τό περιβάλλον είναι και οι άνθρωποι σίγουρα θά πρέπει νά υπάρχει έδω ή εύ-
τυχία. Δέν υπάρχει όμως. Διότι ή εύτυχία προϋποθέτει
άγνόν άνθρωπον, και τέτοιος άνθρωπος είναι δύσκολο νά
βρεθῇ έδω. Έδω θά δῆτε τά ίδια έλαττώματα τοῦ λαοῦ,
ένδεδυσμένα μόνο, μέ πλούσιο ένδυμα. Ζωή άγωνα και
στεῖρα κι' έδω. Ρουτίνα και πλήξη. Κι' έδω άμορφωσιά
και χυδαιότητα σκεπασμένη μέ μία επίπλαστη ευγένεια.
Και κάτι περισσότερο έδω: σκληρότητα και διαφθορά.
Μεγάλη άδιαφορία γιά τόν άλλο. Μεταξύ τοῦ λαοῦ βρί-
σκεις τουλάχιστο λίγη συμπόνοια και σεβασμό στίς ήθι-
κές αξίες. Έδω όμως τίποτα. 'Ο άνθρωπισμός έχει πάει
περίπατο: ό λαός άς πεθάνη γι' αυτό γεννήθηκε, άς ύ-
ποφέρει τοῦ αξίζει! 'Ηθική; 'Ωχ άδερφέ, προλήψεις και
δεισιδαιμονίες. 'Ο γάμος έμμεσα διαλύεται (γκαρσονιέρες
κλπ.) ή θρησκεία άποτελεῖ άναχρονισμό (ταιριάζει μόνο
στό λαό πού είναι.., άμόρφωτος!) ή πατρίδα στόν καιρό
τῆς εἰρήνης άνήκει σ'αυτούς, στόν καιρό τοῦ πολέμου άνή-
κει στό λαό (έτσι εκείνοι καρποῦνται τό εισόδημα και τά άλ-
λα ωφέλη τῆς πατρίδος, και ό λαός καρποῦται τίς θυσίες,
τούς κόπους, και τούς άγῶνες γιά τή διατήρηση κι' άνε-
ξαρτησία τῆς πατρίδος!..). Αὐτή είναι ή νοοτροπία τῆς
τάξεως πού κυβερνᾷ τό λαό και προδίδει τό Χριστό και
τό λαό.

Πώς περνᾷ ό καιρός, οι μέρες, τά βράδια, στά πλου-
σιόσπιτα; "Όλο μεγαλειό, ύποκρισία και γυμνότητα. Τό
«χαρτάκι» δίδει και παίρνει, κάτι μουσικοφιλογολικές συγ-
κεντρώσεις, όμιλίες και διαλέξεις ένίοτε, έπιδείξεις όλο
ιδέα και σνομπισμός. Μερικά γαλλικά, λίγα έγγλέζικα,
τά φασαμέν, τό τσιγαράκι, ή άπαραίτητη «λουλου» βέρος
σουσουδισμός, μεγάλη ζωή!!.

Αὐτή είναι ή άριστοκρατία τοῦ πλούτου. Ζητεῖ τήν
εύτυχία μακράν τοῦ λαοῦ και τοῦ Θεοῦ και εύτυχία δέν
θά τῆς δοθῇ. Διότι δέν είναι δυνατόν ποτέ νά είναι κα-
νεῖς εύτυχῆς, όταν υπάρχουν άνθρωποι γύρω του πού ύ-
ποφέρουν, όταν ή δυστυχία τῶν άλλων τόν ζώνη όπως ή
θάλασσα τό νησί.

'Η δυστυχία και ή κατάρα τοῦ άδικημένου λαοῦ έκ-
πέμπει τίς μαύρες άκτινές της πού διαπεροῦν τά μπετόν
και τά μάρμαρα τῶν μεγάρων και άφαιροῦν άπό εκεί τή
γαλήνη και τή χαρά.

Πλούσιοι και φτωχοί κυλίωνται στήν ίδια άμορφωσιά,
στήν ίδια άθλιότητα, στους ίδιους πόνους. Οι φτωχοί εἴ-

ναι δυστυχείς γιατί δεν έχουν τ' αγαθά της ζωής. Οί πλούσιοι είναι δυστυχείς γιατί έχουν μόνον αὐτοί τ' αγαθά αὐτά. Ὁ μονόπλευρος πλούτος ἐξαθλιώνει καὶ τοὺς δύο. Τὸν μὲν ἕνα, διότι τὸν στερεῖται, τὸν δὲ ἄλλον, διότι τοῦ περισσεύει.

Οἱ μὲν πτωχοὶ δεν ἔχουν τὴ δύναμη νὰ τελειοποιηθοῦν καὶ νὰ ὁμορφύνουν τὴ ζωὴ τους, οἱ δὲ πλούσιοι μποροῦν, ἀλλὰ δεν τὸ θέλουν.

Οἱ πλούσιοι θέλουν νὰ ζοῦν στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ πλούτου καὶ μακριὰ ἀπὸ τὸν θεὸν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης. Γι' αὐτὸ δεν ἔμπορουν νὰ βροῦν τὴ χαρὰ, γιατί μακριὰν τοῦ λαοῦ, μακριὰν τοῦ Χριστοῦ, χαρὰ καὶ γαλήνη δεν κατακτᾶται.

Ἐλάτε λοιπὸν ὅσοι δεν φοβεῖσθε τὴν ἀλήθεια ὅσοι ζητεῖτε τὴ γαλήνη, ὅσοι πιστεύετε στὴν ἀνθρώπινη ἀξία, ἐλάτε μὲ τὸ σταυρὸ στὸ χέρι γιὰ τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἐλάτε ν' ἀγωνισθοῦμε χέρι μὲ χέρι μὲ τοὺς ἐχθρούς του, ἐκεῖ κάτω στὸ πεζοδρόμιο θ' ἀνταμώσετε τὴν εὐτυχία καὶ τὴ γαλήνη ποὺ τώρα σᾶς κρύβει ἡ λάμψη τοῦ χρυσοῦ κι' ἡ ἄγωνα ζωὴ τοῦ σαλονιοῦ.

Στὶς τρεῖς αὐτὲς εἰκόνες δώσαμε ὅσο μᾶς ἐπέτρεπον τὰ στενὰ πλαίσια τοῦ παρόντος μιὰ ἰδέα τῆς ζωῆς ὅπως ἀντιμετωπίζεται ἀπὸ ἀνθρώπους διαφορετικῶν βαθμίδων καὶ ἀντιλήψεων. Παντοῦ παρατηρεῖ κανεὶς ἕνα ξεχαρβάλωμα, μιὰ διάβρωση κι' ἀποσύνθεση καὶ διαγράφεται καθαρά ἡ ἰδέα πὼς ἡ ζωὴ χρειάζεται μιὰ ἀνακαίνιση, μιὰ βαθύτερη καὶ σοβαρότερη ἀντιμετώπιση. Σ' ὅλα αὐτὰ ὁ σημερινὸς κόσμος τᾶχει τελείως χαμένα καὶ προβαίνει σὲ σπασμωδικὲς ἐνέργειες. Βασικὰ ζητήματα τοῦ λαοῦ ἀντιμετωπίζονται μὲ ἡμίμετρα καὶ μπαλώματα. "Ὅλα τὰ μέτρα χαρακτηρίζονται ἀπὸ τὴ προχειρότητα. Ἡ μπαλωματικὴ τακτικὴ δεν εἶναι ποτὲ λύση. Πρέπεί ἡ ζωὴ νὰ φορέσῃ καινούργιο φόρεμα. Αὐτό, ποὺ φοράει εἶναι τόσο παλὸ, ὥστε δεν μπορεῖ νὰ σηκώσῃ οὔτε τὰ μπαλώματα. Ἡ σημερινὴ ἡγεσία ἐφαρμόζει τὴ τακτικὴ «ράβε—ξήλωνε» κι' ἔτσι βρίσκεται πάντα σὲ ἀπασχόληση καὶ νομίζει πὼς ἔτσι κάτι κάνει.

Ἡ ζωὴ ὅμως δεν αὐταπατᾶται. Στὴ ζωὴ δεν πάει χαμένο τίποτα. Φαίνονται ὅλα εἴτε καλὰ εἶναι εἴτε κακά. Καὶ σήμερα ἡ ζωὴ δείχνει ὅλο κακά...

Ποιὸς λοιπὸν θᾶναι ὁ Ἡρακλῆς ποὺ θὰ καθάρισῃ τὴ σημερινὴ κόπρο τοῦ Αὐγείου; Ποιὸς θᾶναι ὁ Ἡρακλῆς

106

έκεῖνος, πού θά σκοτώσῃ τή Λερναία "Υδρα, πού ἐρημώ-
νει τόν κάμπο τῆς ζωῆς :

Ἄρα Ἡρακλῆς αὐτός ὅπως εἶπαμε καί παραπάνω δέν
μπορεῖ νά νῆναι ὁ ὕλισμος εἴτε δεξιός εἴτε ἀριστερός. Ὁ ὕ-
λισμος θά ἐκτραχύνῃ περισσότερο τήν κατάστασιν διότι ἡ
ἀσθένεια εἶναι διπλή : ἠθική καί οἰκονομική. Ὁ ὕλισμος
κι' ἂν μπορέσῃ νά θεραπεύσῃ τήν οἰκονομική ἀσθένεια,
θ' ἀποτύχῃ στό ἠθικό μέρος, γιατί ἡ ἠθική τοῦ ὕλισμοῦ
εἶναι ἡ κτηνωδία κι' ἀπ' αὐτήν ἀκριβῶς πάσχομεν.

Ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται σήμερα. Ὅπως πρό εἴ-
κοσι αἰώνων. ἔτσι καί σήμερα ὁ Χριστιανισμός καλεῖται
νά βγάλῃ τήν ἀνθρωπότητα ἀπό τὸ ἀδιέξοδο, πού τήν ἔ-
φερε ἡ χρεωκοπία τῶν δύο κόσμων—τοῦ δυτικοῦ καί τοῦ
Ἀσιατικοῦ ὕλισμοῦ—καί νά βοηθήσῃ τοὺς λαοὺς νά δημι-
ουργήσουν τὸν Νέον Πολιτισμόν, τήν νέαν εἰρήνην πού
θὰ συνεχίσῃ τὴ ζωὴ γιὰ κάμποσους πάλι αἰῶνες...

Παντοῦ ἄλλοῦ εἶναι σκότος καί χάος. Ἐάν σήμερα
αὐτὸ δέν εἶναι ἀντιληπτό, θά νάι αὔριο. Οἱ ἀλλεπάλληλες
ἀποτυχίες ἀναγκαστικά θ' ἀνοίξουν τὰ μάτια κι' ἐκείνων
πού τάχουν κλειστά σήμερα.

3. Ὁ λαὸς πρέπει ν' ἀποκτήσῃ Χριστιανικὴ ἡγεσία

Ὁ σπουδαιότερος σκοπὸς τοῦ Χ.Π.Α. εἶναι νά δώσῃ στό
λαὸ Χριστιανικὴ ἡγεσία, γιατί ἀπ' αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἡ πραγ-
ματοποίησις τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτικοῦ προγράμματος. Χω-
ρὶς τὴν ἡγεσίαν αὐτὴ κάθε διδασκαλία καί κάθε πρόγραμ-
μα, ὅσο κι' ἂν εἶναι ὠραῖο καί ἀναγκαῖο εἶναι προσωρι-
σμένο νά ναυαγῇ καί νά μὴν ἐφορμώζεται.

Γιὰ νά ρυθμισθῇ ἡ ζωὴ πρέπει νά ὑπάρξῃ ἡ ἐξουσία
πού θά κάμῃ τὸ νόμο καί πού θά φροντίσῃ γιὰ τὴν ἐκτέ-
λεσίν του. Γιὰ νά γίνῃ ὁμοῦς ὁ καλὸς νόμος καί γιὰ νά
πραγματοποιηθῇ ἡ καλὴ ἐφαρμογὴ του χρειάζεται ἡ καλὴ
ἡγεσία, πού θά δώσῃ τὸ πνεῦμα καί τὴν κατεύθυνσιν στὰ
ὄργανα τοῦ κράτους καί στό λαό. Ἄν δέν συντελέσουν
αὐτοὶ ὅλοι οἱ παράγοντες οὔτε ὁ καλὸς νόμος μπορεῖ νά
γίνῃ οὔτε ἡ καλὴ ἐκτέλεσις ἢ ἂν γίνῃ τὸ ἓνα δέν γίνε-
ται τ' ἄλλο.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς ἡγεσίας καλῆς ἢ κακῆς πάνω στό
λαὸ εἶναι τεραστία. Μιά καλὴ ἡγεσία μὲ τὸ παράδειγμα
τῆς διαπαιδαγωγεί, μιά κακὴ διαφθείρει. Οἱ μικρότεροι
μιμοῦνται συνήθως τοὺς μεγαλυτέρους καί μεγαλύτεροι
στὴ σημερινὴ κοινωνία δέν σημαίνει διόλου καί καλύτεροι.

Κάθε πρόσωπο που παρουσιάζεται σ'αν προϊστάμενος ή αρχηγός άσκει ένσυνείδητα ή άσυνείδητα μεγάλη επίδραση επί του ήθικοϋ έν γένει τών ύπ' αυτόν. Τά λόγια του καί τά έργα του, οί τρόποι του. ή συμπεριφορά του γενικά, καλή ή κακή, παίρνει τή χροιά τής προσωπικότητάς του, τή χροιά του άνώτερου, του αρχηγού, αποκτā έτσι κάποια μαγική αίγλη, που θαμπώνει τίς ταπεινές διάνοιες τών κατώτερων, του λαοϋ. Μιά πράξη μπορεί νά ναι τελείως χωρίς σημασία, όταν πραχθῇ από ένα άσημο, αποκτā όμως μεγάλη σημασία, όταν πραχθῇ από ένα αρχηγό. Γιατί στην πρώτη φορά πράττει ή άσημότητα, ένω στη δεύτερη τὸ άξίωμα του αρχηγού. 'Η ομάδα ήλεκτρίζεται καί κατευθύνεται μοιραία από τόν αρχηγό της. Σ' ένα του νεϋμαπροχωρεί ή σταματā ή ζει ή πεθαίνει. Ένας καλός αρχηγός σώζει καί αναπτύσσει, ένας κακός καταστρέφει καί διαφθείρει.

Γι' αυτό ο άρχηγός πρέπει νά ναι άνώτερος άνθρωπος. Πρέπει νά ναι ένας καλός Χριστιανός, ένας καλός άνθρωπος, ένας καλός έρμηνευτής τών προαιώνιων λαϊκών πόθων. 'Ο φιλόσοφος Πλάτων πρό 23 καί πλέον αιώνων είχε αναγνωρίσει τήν επίδραση τών αρχηγών, στην εξέλιξη του λαοϋ κι' είχε πῆ τὸ περίφημο : ή οί κυβερνήτες πρέπει νά φιλοσοφήσουν ή οί φιλόσοφοι νά κυβερνήσουν. Καί σήμερα ύστερα από τόσους αιώνες ή ίδια ανάγκη μās κάνει νά ποϋμε : ή οί κυβερνήτες πρέπει νά γίνουν Χριστιανοί ή οί Χριστιανοί νά κυβερνήσουν. Τὸ εάν μποροϋν όμως οί τωρινοί κυβερνήτες νά γίνουν Χριστιανοί πραγματικά, οί 20 αιώνες που πέρασαν μās τὸ δίδαξαν αρκετά καλά. Δέν μένει λοιπόν άλλο παρά νά κυβερνήσουν οί Χριστιανοί. Μόνο έτσι ή χριστιανική ιδέα θα λάβη σάρκα καί ὁστā καί θā έξωραΐση κι' άνανεώση τίς άσχημες καί γηρασμένες κοινωνίες τών ανθρώπων.

Από τὰ παραπάνω δέν πρέπει νά νομισθῇ πὼς εϋνοϋμε τήν προσήλωση σ' ώρισμένα πρόσωπα που κατέχουν έξέχουσες θέσεις καί πὼς αναγνωρίζουμε τήν προσωπολατρεία. Κάθε άλλο. 'Η προσωπολατρεία γιά μās είναι μιά μορφή τής είδωλολατρείας καί γι' αυτό είναι τελείως άπαράδεκτη. Γιά μās, άξιο, σεβασμοϋ μόνο, είναι τὸ λειτούργημα που άσκει τὸ πρόσωπο κι' ὄχι αυτό τὸ πρόσωπο, τὸ ὁποῖο είναι άξιο τής τιμῆς που είναι άξιο καί κάθε άλλο πρόσωπο.

Καμμιά ιδιαίτερη τιμή δέν αναγνωρίζουμε σέ κανένα πρόσωπο από τόν εργάτη μέχρι τόν πρωθυπουργό. «Οϋ

108

γάρ ἔστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ» Ρωμ.Β'11.Θεωροῦμε ὅλους τοὺς πολίτες, ἀχθοφόρους, ἐργάτες, ἀγρότες, ὑπαλλήλους, ὑπουργούς καὶ τὸν ἀρχηγὸ τοῦ κράτους, ἴσους ἀπέναντι τοῦ συνόλου,

Καθένας ἀπ' αὐτοὺς κάμνει μιὰ ἐργασία, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὴν κάμῃ ὁ ἄλλος καὶ εἶναι σπουδαία καὶ ὠφέλιμη γιὰ τὸ σύνολο. Γιατί λοιπὸν ν' ἀναρτήσωμε τὴν εἰκόνα τοῦ πρωθυπουργοῦ στὸ γραφεῖο μας καὶ νὰ μὴν ἀναρτήσωμε τὴν εἰκόνα ὁποιουδήποτε ἄλλου ἐργάτου τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας; Μήπως ὁ πρωθυπουργὸς κάμνει τίποτα περισσότερο ἀπὸ τὸ καθῆκον του, ὅπως καὶ ὁ ἐργάτης κι' ὁ ὑπάλληλος κι' ὅλοι κάμνουν τὸ καθῆκον τους; Τὸ καθῆκον ἔχει διαβαθμίσεις;

Τὸ καθῆκον γιὰ μᾶς εἶναι ἓνα, εἰς ὁποιαδήποτε περίπτωση καὶ κεῖνος ποὺ κάνει τὸ καθῆκον του, στήν ἀποστολὴ ποὺ τὸν ἔταξε ἡ κοινωνία, εἶναι ἴσος μὲ ὅλους ἐκείνους, ποὺ κάνουν τὸ καθῆκόν τους κι' ἄξιος τῶν αὐτῶν τιμῶν, σ' ὁποιαδήποτε κοινωνικὴ βαθμίδα κι' ἂν βρίσκωνται.

Ἡ προσωπολατρεία πρέπει νὰ χτυπηθῇ. Ὅλοι εἶναι ἐργάτες μιᾶς κοινῆς προσπάθειας κι' ὅλοι προσφέρουν ὅτι ἐξασφαλίζει καὶ τὴν ἀτομικὴ τους εὐτυχία.

Ὁ μόνος ἄξιος σεβασμοῦ καὶ λατρείας εἶναι γιὰ μᾶς ὁ Θεός, διότι ἐκεῖνος μόνον εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τὸν Ἀνθρώπου καὶ εἰς Αὐτὸν ἀνήκει τὸ Κράτος καὶ ἡ Δόξα.

Ἐπειδὴ ὅμως σήμερα ὁ ὕλισμος ἔχει ἐπιβάλει βαθεῖα στοὺς ἀνθρώπους τὴν προσωπολατρεία γι' αὐτὸ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, μέχρις ὅτου ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴ δουλεία αὐτῇ, νὰ ἐπιστήσωμε τὴν προσοχὴ τοῦ κάθε ἀνώτερου ἐπὶ τῆς διαγωγῆς του γιὰ νὰ μὴ γίνεταί αἷτιος οὐκ ἀδελφισμοῦ καὶ διαφθορᾶς τῶν κατωτέρων.

Ἡ ἡγεσία τοῦ λαοῦ, πολιτικὴ καὶ πνευματικὴ (οἰκονομικὴ ἡγεσία δὲν θά ὑπάρχῃ στὴ χριστιανικὴ Δημοκρατία) πρέπει νὰ εἶναι χριστιανικὴ, ὅχι μόνον νὰ φέρῃ τὸ χριστιανικὸ ὄνομα ὅπως τώρα, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ τὸν ἀνθρωπισμὸ καὶ τὴν ἀνωτερότητα τῆς χριστιανικῆς ἰδεολογίας, νὰ εἶναι δηλ. χριστιανικὴ κατ' ὄνομα καὶ κατ' οὐσίαν.

Ἡ ἡγεσία τοῦ λαοῦ πρέπει νὰ πιστεῦῃ στὴν ἀνθρώπινη ἀξία, νὰ πιστεῦῃ στὸ εὐαγγέλιο τῆς ἀγάπης, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης μ' ὅλη τὴ ψυχὴ καὶ τὴ διάνοια, καὶ νὰ ἐπιζητῇ τὴν ἀνθρώπινη καὶ εὐημερίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ χριστιανικὴ ἡγεσία τοῦ λαοῦ πρέπει νὰ ἐργάζεται

για τὸ λαό, ν' ἀντλή δυνάμεις ἀπὸ τὸ λαό καὶ νὰ προχωρή μὲ τὸ λαό εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Καμμιά πρόληψη καὶ κανένα ὑλικὸ συμφέρον δὲν πρέπει ν' ἀποτελῇ ἐμπόδιο στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ συντριβὴ τοῦ μίσους καὶ τῆς ἀμαρτίας καὶ τὴν ἐπικράτηση τῆς ἀγάπης, τῆς συμπόνοιας, τῆς γαλήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης. Τὸ σύνθημα πρέπει νὰ εἶναι : ὅλα γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ λαοῦ καὶ τίποτα ἐναντίον του.

Θὰ ἐρωτήση κανεὶς : Καλὴ εἶναι μιὰ τέτοια ἡγεσία ἀλλὰ ποῦ θὰ εὑρεθῇ ; Τὸ ἐρώτημα δὲν εἶναι ἄτοπον. Εἶναι τόση ἡ φθορὰ τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων, ὥστε γεννᾶται πρόβλημα ἀνθρώπων. Ποῦ θὰ βροῦμε ἀνθρώπους !...

Καὶ σήμερα, ὅπως καὶ πρὸ 20 αἰώνων ὁ θερισμὸς εἶναι πολὺς καὶ οἱ ἐργάται ὀλίγοι. Ἀλλὰ καὶ σήμερα, ὅπως καὶ τότε ὁ ἀγῶνας θ' ἀναδείξῃ τοὺς ἀρχηγούς του. Ὁ ἀγῶνας εἶναι ἡ μεγάλη κάμινος, εἰς τὴν ὁποίαν δοκιμάζεται ἡ πίστις καὶ ἡ ἀξία τῶν ἀνθρώπων γι' αὐτὸ ὁ ἀγῶνας μόνος του γεννᾷ τὴν ἡγεσίαν του. Ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ὁ ἀγῶνας καὶ νὰ θερμαίνῃ τίς καρδιὰς τῶν ἀνθρώπων. Τὰ ἄλλα ἔρχονται μόνον αὐτοὺς.

Οἱ σημερινοὶ ἡγέτες τοῦ λαοῦ, θεωροῦν τὸ χριστιανισμό κάτι τὸ ἀπαραίτητο γιὰ τὴ κυκλοφορία μέσα στὴ χριστιανικὴ κοινωνία, σὰν ἓνα εἶδος ἐνδύματος χοροῦ ποὺ τὸ φοράει κανεὶς μόνον ὅταν πρόκειται νὰ πάῃ στὸ χορὸ καὶ ποὺ μετὰ τὸ χορὸ τὸ κρεμάει στὴ γκαρταρόμπα καὶ δὲν τὸ ξαναπαίρνει παρὰ, ὅταν πρόκειται νὰ ξαναχορεύσῃ.

Μπορεῖ νὰ εἶναι κατὰ βάθος εὐσεβεῖς—ὅπως ἀντιλαμβάνονται τὴν εὐσέβεια οἱ περισσότεροὶ χριστιανοί : Ἐκπλήρωση ὠρισμένων θρησκευτικῶν τύπων—θεωροῦν ὅμως πολὺ φυσικὸ πρᾶγμα τὴν ἀνθρώπινη δυστυχία κι' ἀθλιότητα, ποὺ συναντοῦν κάθε στιγμὴ στὸ δρόμο τους καὶ πιστεύουν πὼς αὐτοὶ γεννήθηκαν μὲ κάποια ἀνωτερότητα καὶ πὼς δὲν μπορεῖ ἓνα «τζάκι» ν' ἀπασχολῆται περισσότερο ἀπ' ὅτι χρειάζεται—γιὰ νὰ τηρῇτὴ ἡ «δέουσα» ἀπόστασις—μὲ τοὺς ἀνθρώπους τῶν κατωτέρων τάξεων.

Ἡ σημερινὴ ἡγεσία παρατηρεῖ τὴ ζωὴ μὲ τὰ φασαμέν ἄφ' ὕψηλοῦ καὶ καταδέχεται ἀπλῶς νὰ οἰκτίρῃ τὸ σκλάβο λαό : Πτωχοί ! Ἀμόρφωτοι ! Φουκαράδες ! Διατὶ δὲν μᾶς ἀκοῦτε ; Διατὶ δὲν μετανοεῖτε ; Βλέπετε πὼς πάσχετε ; Ἐμεῖς φροντίζομε γιὰ σᾶς, ἀλλὰ σεῖς ἀγρόν ἡγοράσατε... Γι' αὐτὸ καλὰ νὰ τὰ παθαίνετε ! !...»

Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη προσπάθεια ὁ μεγάλος μόχθος τῆς σημερινῆς ἡγεσίας γιὰ τὴ λαϊκὴ ἀναγέννησις !

110

Ὁ λαὸς ἀκούει τὴ φωνὴ τῆς καὶ ἀμόρφωτος καθὼς εἶναι, νομίζει πῶς πραγματικὰ φταίει αὐτὸς γιὰ τὸ κατάντημά του, καὶ τὰ βάνει μὲ τὸν ἑαυτό του, καὶ καταρᾶται τὰ παιδιὰ του, ζητώντας συγνώμη ἀπὸ τὴν ἡγεσία του γιὰ ἀμαρτήματα, ποὺ δὲν ἔχει κάνει αὐτός, ἀλλὰ ἐκείνη!...

Τότε, ταπεινωμένο καθὼς τὸν βρῖσκει, ἡ ἔχιδνα τῆς ἄπιστης πλουτοκρατίας, χύνει ἀκόμα πιὸ πολὺ δηλητήριο στὸ πληγιασμένο κορμί του καὶ σφίγγει ἀκόμα πιὸ πολὺ τὶς χειροπέδες του καὶ σπαράσσει ἔτσι καὶ βογγᾷ καὶ φθίνει κάθε μέρα ὁ ἡλιοκαμένος χαμάλης τῶν αἰώνων, ὁ λαός.

Αὕτῃ ἦτο καὶ εἶναι ἡ εἰδωλολατρικὴ ἡγεσία τοῦ λαοῦ, οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ, ἡ ὁποία μὲ τὴ μάσκα τοῦ χριστιανικοῦ ὀνόματος ἐχάλκευσε καὶ καλκεύει τὰ δεσμὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς τριπλῆς δουλείας (οἰκονομικῆς, πολιτικῆς, πνευματικῆς) καὶ ἦτο καὶ εἶναι πρόθυμη νὰ σταυρώσῃ ὄχι ἓνα, ὅπως πρὸ 20 αἰώνων, Χριστόν, ἀλλὰ δέκα, προκειμένου νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν καταθλιπτικὴ τυραννία τῆς. Ἡ ὑποκρισία αὕτῃ εἶναι τὸ βασικὸ ἀμάρτημα τῆς σημερινῆς κοινωνίας, ὁ σκόρος ποὺ ἀπεργάζεται τὸν μοιραῖον θάνατόν τους.

Ἀπὸ τὴ σημερινὴ ἡγεσία λείπει τὸ θάρρος τῆς γνώμης καὶ ἡ εἰλικρίνεια. Γι' αὐτὸ ἀπευθύνουμε διπλὴ κατηγορίαν ἐναντίον τῆς: Προδοσία τοῦ Χριστοῦ καὶ κατατυράννηση τοῦ λαοῦ.

Ἀνεκτότερη θὰ ἦτο ἐὰν ἔλεγε: δὲν πιστεύω στὸ Θεό, δὲν ἀναγνωρίζω καμμιά πνευματικὴ ἀξία στὸν ἄνθρωπο. Πιστεύω στὴν ἐκμετάλλευση τοῦ ἀδύνατου ἀπὸ τὸ δυνατό, πιστεύω στὴ δυναμικὴ πολιτικὴ τοῦ κεφαλαίου. Διότι τότε θὰ ἦτο τοῦλάχιστον εἰλικρινῆς καὶ μετὰξὺ πεποιθήσεων καὶ ἔργων θὰ ὑπῆρχε πλήρης συμφωνία.

Κατηγοροῦμε ὅμως τὴ σημερινὴ ἡγεσία τοῦ λαοῦ, γιατί λατρεύει τὸ θεὸ τοῦ Πλούτου καὶ τοῦ πολέμου καὶ ὑπακούει στὸ μῖσος καὶ τὴν ἀδικία, ἐνῶ παρουσιάζεται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης. Κατηγοροῦμε τὴ σημερινὴ ἡγεσία τοῦ λαοῦ, γιατί συνετάχθη μὲ τὸν ἄρχοντα τοῦ σκότους καὶ τῆς θλίψεως καὶ ἐπούλησε τὸ λαὸ στὴν ἐξουσία του, χωρὶς ν' ἄχῃ τὸ θάρρος νὰ διακηρύξῃ, ὅτι δὲν πιστεύει στὸ Χριστὸ καὶ ὅτι κακῶς φέρει τὸ ὄνομά Του.

Κατηγοροῦμε τὴ σημερινὴ ἡγεσία τοῦ λαοῦ καὶ ἐκείνους, ποὺ ἄμεσα ἢ ἔμμεσα τὴν ἐνισχύουν, γιατί κρατοῦν

τούς ανθρώπους μακράν τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ φωτός, περιπλέξαντες αὐτούς εἰς τὰ φαῦλα δίκτυα τῆς ἁγο-
νης καὶ σκληρῆς βιοπάλης ἐργασθέντες πρὸς τοῦτο δολίως καὶ ἀπατηλῶς.

Ἐάν ἀπεκάλυπταν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τὴν πραγματικὴν μορφήν καὶ ὁ λαὸς παρ' ὅλ' αὐτὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ τοὺς θεωρῇ ἡγέτας του, τότε δὲν θὰ τοὺς ἐλέγωμεν τίποτα, διότι ὁ λαὸς μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια, ἐν γνώσει, θὰ ἔσκαβε τὸν τάφο του καὶ δὲν θὰ τοῦ ἔφταιγε κανεὶς γι' αὐτό.

Ἐπειδὴ ὅμως ὑποκρίνονται καὶ ὁ λαὸς χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ τρέφει τοὺς τυράννους του γι' αὐτὸ γράφονται οἱ γραμμὲς αὐτές, γιὰ ν' ἀποκαλυφθῇ ἡ προαιώνια ἀπάτη ἐνώπιον, ὅλων, ὥστε, «ὅστις ἔχει ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω»,

Διακηρύττομε λοιπὸν πῶς ἡ ἡγεσία τοῦ λαοῦ ἦτο καὶ εἶναι εἰδωλολατρικὴ καὶ ὄχι χριστιανικὴ, ὅπως παρουσιάζεται. Εἶναι εἰδωλολατρικὴ τυπικῶς καὶ οὐσιαστικῶς. Θεὸς τῆς εἶναι ὁ Πλοῦτος καὶ τὸ συμφέρον. Ἅγιοι τῆς εἶναι τὰ εἰδῶλα : τὰ διάφορα ἀγαθὰ, τὰ ἀντικείμενα, οἱ ἀπολαύσεις, οἱ ἀνέσεις, οἱ ἡδονές. Ναοὶ τῆς εἶναι οἱ τράπεζες καὶ τὰ ταμεῖα, ὅπου εὐρίσκονται τὰ ἅγια τῆς, ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος. Θυσιαστήριό τῆς τὸ χρηματιστήριον, ὅπου θυσιάζει στὸ θεὸ τῆς, τὸ μὶσχο τὸ σιτευτό, τὸν ὀρφανεμένο λαό.

Αὐτὰ δὲν ἀποτελοῦν οὔτε σχῆμα λόγου οὔτε ἀλλήγορίαν. Εἶναι ἡ ὠμὴ πραγματικότης.

Ποτὲ εἰδωλόλατρῆς τῆς παληᾶς ἐποχῆς δὲν ἐλάτρευσε τὸ θεὸ του μὲ τόσο φανατισμό, ὅσο οἱ σημερινοὶ εἰδωλόλατρες τὸ χρῆμα. Τὰ πάντα εἶναι πρόθυμοι νὰ θυσιάσουν στὸ συμφέρον τους, ἀγάπη, εἰρήνη, δικαιοσύνη, τὸν λαὸν ὁλόκληρον καὶ αὐτὸν τὸν Θεόν, καὶ πολλὰς φορές τᾶχουν θυσιάσει καὶ κάθε μέρα τὰ θυσιάζουν. Ἡ ἀγάπη τους αὐτὴ κι' ὁ σεβασμὸς τους πρὸς τὸ Θεὸ τους δὲν πάει χαμένος. Ὅποιος κι' ἂν ἀγαπᾷ τὸ θεὸ του, τὸν κατακτᾷ γι' αὐτὸ κι' αὐτοὶ κατέχουν καλὰ ἐκεῖνο, ποὺ ἀγαποῦν : τὸ χρῆμα.

Ὁ λαὸς ἔχει ἐγκαταλείψει τὸ Θεὸ του γι' αὐτὸ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἀγάπη εἶναι μακρὰ ἀπ' αὐτόν. Πῶς συνέβη ὅμως αὐτό ; Γιατί ὁ λαὸς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Θεὸ του, τὸν ὅποιον μὲ τόση ἀγάπη καὶ φανατισμὸ ὑπεδέχθη καὶ ἐκράτησε ἐνώπιον φοβερῶν διωγμῶν καὶ κινδύνων ; Διὰ τὸ δὲν ἐκάμφθη τότε καὶ κάμπτεται τώρα ;

Τὸ ζήτημα αὐτὸ εἶναι μεγάλο. Ἐδῶ θὰ τὸ θίξωμεν

άπλως, έπιφυλασσόμενοι είς είδικήν μελέτην ν' άσχοληθώμεν μ' αυτό, διότι τά πλαίσια του παρόντος είναι στενά.

Ό λαός ήτο πράγματι, μ' όλη τή ψυχή και τή διάνοια, ένωμένος με τόν Λυτρωτήν του Ίησοῦν μέχρι τής έποχής, που ό χριστιανισμός άνεγνωρίσθη ως επίσημος θρησκεία του κράτους. Μετά τήν άναγνώριση του Χριστιανισμού από τό κράτος ήρχισε σιγά—σιγά διά μέσου των αιώνων νά μαραίνεται ό ζήλος του λαού και ν' άπομακρύνωνται οί πιστοί από τό άληθινό πνεῦμα του χριστιανισμού, ώσπου φθάσαμε στην σημερινή ύποκριτική, κενή και χλιαρή χριστιανική πίστη. Έτσι μπορούμε νά διαιρέσωμε σε δύο περιόδους τή χριστιανική ιστορία. Η πρώτη περίοδος από τής έμφανίσεως του χριστιανισμού μέχρι του Άρκαδίου (395 μ. Χ.) κι' ή δεύτερη από του Άρκαδίου μέχρι σήμερα.

Η πρώτη περίοδος, είναι ή έποχή του ζωντανού, του άγνου χριστιανισμού. Τότε ό λαός ένωμένος χέρι με χέρι με τόν Αναμορφωτήν του Ίησοῦν, έβάδιζε για τά μεγάλα πεπρωμένα του, για τή ζωή τής αγάπης και τής λευτεριάς που του υπόσχονταν ό Κύριός του.

Τότε ό λαός διέθεσε τά πάντα, ζωήν και περιουσίαν, για νά δημιουργήσῃ τόν Νέον Κόσμον, τό κόσμον τή άρετῆς και του φωτός, που έρχόταν νά διαδεχθῇ τόν γηραιό μένο κόσμο τής κακίας και του σκότους.

Ό άγώνας για τό χριστιανισμό ήταν ό άγώνας για τά πανανθρώπινα ιδανικά τής έλευθερίας, τής δικαιοσύνης, τής αδελφότητος, που είχαν βρῆ τή πιό τέλεια διατύπωσή τους στην χριστιανική κοσμοθεωρία.

Ό λαός στον άγώνα για τό Χριστό, έβλεπε τόν άγώνα έναντίον των τυράννων του, έναντίον των έκμεταλλευτών του, έναντίον του κακού και τής άμαρτίας. Δι' αυτό ό άγώνας αυτός ήτο άγώνας για όλα.

Οί χριστιανοί των πρώτων χριστιανικών αιώνων έπαιξαν άριστα τό ρόλο τους. Πολέμησαν και νίκησαν. Προσχώρησαν στη μεγάλη επανάσταση του Χριστού, που σάν τρομερή θύελλα έσάρωνε τους κόσμους των ειδώλων και γίνηκαν παιδιά και θύματά της. Μπήκαν σ' αυτή αδύνατοι κι' άσχημοι άνθρωποι, κοινοί στοχαστές, γυναίκες, κι' άνδρες, και κείνη τους άνέδειξε ήρωες, ψυχές αλύγιστες, άληθινούς σοφούς και ρήτορες κι' έμεναν μ' άνοικτά τά στόματα, οί διωκτές τους, μπροστά σ' αυτό τό θαῦμα.

Σκότωναν έναν χριστιανό κι' έβλεπαν δέκα στη θέση του. Τους έβασάνιζαν και τους ταλαιπωρούσαν και κεί-

νοι με ὕμνους καὶ τραγούδια γιὰ τὴ Νέα Ζωὴ προχωροῦσαν στὸ μαρτύριό τους.

Τοὺς πολέμησαν με ὅλα τὰ μέσα. Μὲ τὸ ὄπλο, μὲ τὴ βία, μὲ τὴ συκοφαντία, μὲ τὴν ἀπάτη. "Ὅμως τίποτα. Ὁ χριστιανισμὸς ὅλο κι' ἐρρίζωνε σ' ὅλες τὶς τάξεις καὶ τοὺς λαοὺς κι' οἱ ἄρχοντες τοῦ νεκροῦ κόσμου τῶν εἰδώλων, ἀντελήφθησαν μετὰ ἀπὸ ἀγῶνα τεσσάρων αἰώνων πῶς : «σκληρόν πρὸς κέντρα λακτίζειν». Γι' αὐτὸ ἀπεφάσισαν ν' ἀλλάξουν στάση ἀπέναντι τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ νὰ ἐκμεταλλευθοῦν τὴ δύναμή του γιὰ τὶς πολιτικὲς καὶ οἰκονομικὲς τῶν ἐπιδιώξεις. "Εἴτσι βλέπομε τὸν Μ. Κωνσταντῖνο νὰ ὑψώνη χριστιανικὴ σημαία εἰς τὸ πεδίο τῆς μάχης καὶ ν' ἀναγνωρίζῃ τὸ χριστιανισμὸ χωρὶς αὐτὸς νδναι χριστιανός, καὶ νὰ κατατροπῶνῃ τὸν ἀντίπαλό του Μαξέντιο κι' ἀργότερα βλέπομε τὸ Θεοδοσίον ν' ἀναγνωρίζῃ ὡς ἐπίσημη θρησκεία τοῦ κράτους τὴ χριστιανικὴ καὶ ν' ἀπαγορεύῃ γενικῶς τὶς εἰδωλολατρικὲς θυσίαις (392 μ.Χ.).

Μὲ τὴ στροφή αὐτὴ τῶν ἡγετῶν τοῦ παλαιοῦ κόσμου μπαίνομε στὴ δεύτερη περίοδο τοῦ Χριστιανισμοῦ τὴν περίοδο τοῦ βαθμιαίου ἐκφυλισμοῦ τῆς χριστιανικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς βαθμιαίας παραποιήσεως τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας.

Ἡ τάξη τῶν ἀρχόντων ἀφοῦ εἶδε πῶς ὁ εἰδωλολατρικὸς κόσμος δὲν εἶχε πιά δύναμη (ἡ τελευταία ἀπόπειρα ἀναστηλώσεως του ἀπὸ τὸν Ἰουλιανὸ τὸν Παραβάτη (361-363 μ. Χ.) ἀπέτυχε οἰκτρῶς τὸν ἐγκατέλειψε καὶ « τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιουμένη » προσεχώρησε στὸ χριστιανισμό, στὴ Νέα θρησκεία ποὺ μὲ τόσο φανατισμὸ εἶχε καταδιώξει.

Ἡ ἄρχουσα αὐτὴ τάξη δὲν προσεχώρησε οἰκαιοθελῶς στὸ χριστιανισμό, οὔτε ἀπὸ ἀγνὴ παραδοχὴ τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ προσεχώρησε ἐξ' ἀνάγκης καὶ μὲ ὑστεροβουλία. Προσεχώρησε ἐξ' ἀνάγκης γιατί μιὰ μέρα κατὰλαβε πῶς ἦταν χωρὶς λαὸ καὶ πῶς τὸ λαὸ τῆς τὸν εἶχε κερδίσει ὁ Χριστός. Εἶχε μείνει ἡγεσία χωρὶς λαό. Ὁ κίνδυνος ἦτο ἄμεσος γι' αὐτὴ. Τότε ἐσκέφθη : Ἀφοῦ ἔχασα τὸ λαὸ καὶ ὁ λαὸς δὲν ἔρχεται μὲ μένα θὰ πάω ἐγὼ πρὸς τὸ λαό. Καὶ πῆγε.

Σ' ὅλο τὸν τότε κόσμον ὁ λαὸς ὑπεδέχθη μὲ ἐνθουσιασμὸ τὴν ἐπιστροφή τῆς ἁσώτης ἡγεσίας του. Ὁ Μ. Κωνσταντῖνος κατατροπῶνῃ τὸν ἀντίπαλό του, γιατί οἱ χριστιανοὶ στρατιῶτες του πολέμησαν μὲ ἐνθουσιασμὸ γιατί κατάλαβαν πῶς πολεμοῦσαν γιὰ τὴ δική τους ὑπό-

114

θεση, κι' ό στρατός του άποστάτη 'Ιουλιανού μετά τό θάνατο του είδωλολάτρη άρχηγού του άνακηρύσσει άμέσως αὐτοκράτορα τόν χριστιανό Χίλιαρχο 'Ιοβιανό.

Τά πράγματα επήγαιναν θαυμάσια γιά τήν εξάπλωση του χριστιανισμού. 'Ακόμα καί στά πιό απόμερα χωριά οί έθνικοί (pagani) είχαν άρχίσει νά εκλείπουν.

Οί χριστιανοί μπορούσαν νά είναι ήσυχoi. Τό έργο τους είχε στεφθή από τέλεια έπιτυχία.

'Αλλά—ύπάρχει δυστυχώς καί τό «άλλά»—οί τότε χριστιανοί δέν μπόρεσαν νά έννοήσουν τήν ύστεροβουλία των άρχόντων των, όταν μετανοημένοι τάχατες—γιά τό κακό παρελθόν τους—ήσπάζοντο τό χριστιανισμό. Δέν μπόρεσαν νά έννοήσουν ότι ό άσπασμός αὐτός ήτο άκριβές αντίγραφο του άσπασμού του 'Ιούδα, ότι ήτο ό δεύτερος άσπασμός προδοσίας του Χριστού.

'Ο Πρώτος προδοτικός άσπασμός, έδόθη από ένα άτομο, τόν 'Ιούδα, ό δεύτερος έδόθη από μιá όλόκληρη τάξη, από τή τάξη των άρχόντων καί των εκμεταλλευτών του λαού.

'Η πρώτη προδοσία ώδήγησε τό Χριστό στό σταυρικό θάνατο, ή δεύτερη ώδήγησε στη σταύρωση τό λαό του Χριστού.

'Ο πρώτος άσπασμός έγινε από τόν 'Ιούδα γιά νά διευκολυνθῇ ή τάξη των άρχόντων νά συλλάβη τό Χριστό, ό δεύτερος έγινε άπ' αὐτή τήν ίδια τήν άρχουσα τάξη που άναγκάσθηκε νά παίξη τό ρόλο του 'Ιούδα, γιατί ήταν τότε τόσος ό θρίαμβος του χριστιανισμού, ώστε δέν ήταν εύκολο νά εύρεθῇ ό νέος προδότης.

'Η προδοσία έγινε μέ τόση δεξιοτεχνία, ώστε έπρεπε νά περάσουν τόσοι αιώνες γιά ν' άποκαλυφθῇ.

'Η επικράτηση της χριστιανικής διδασκαλίας, όπως καί κάθε κοινωνικού συστήματος, περιελάμβανε δύο στάδια: Τό πρώτο ήτο ή εξάπλωση του χριστιανισμού καί τό δεύτερο ό εκχριστιανισμός της ζωής.

Τό πρώτο περιλαμβάνει τόν άγώνα της διαδόσεως, της παραδοχής καί της επικρατήσεως της Νέας 'Ιδέας. Είναι στάδιο τραχύ κι' άπαιτεῖ αὐτοθυσία, αὐταπάρνηση καί περιφρόνηση κάθε κινδύνου μέ μοναδικό σκοπό καί εύτυχία του μαχητού, τήν πραγματοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού.

Τό δεύτερο στάδιο περιλαμβάνει τόν άγώνα γιά τήν ούσιαστική επικράτηση των νέων άρχων στη ζωή, γιά τή ρύθμιση της ζωής σύμφωνα μέ τή νέα νομοθεσία, γιά τή

μετατροπή της νέας διδασκαλίας σέ παλμούς ζωής.

Τὸ στάδιο αὐτὸ εἶναι ὁ βαθύτερος σκοπὸς κάθε κοινωνικῆς διδασκαλίας. Κι' ἡ πιὸ ἰδανικὴ νομοθεσία παραμένει νεκρή, ὅταν δὲν ἀξιοποιηθῇ στὴ ζωὴ, ὅταν δὲν κυκλοφορήσῃ στὴν ἀνθρώπινη κοινωνία ὡς πράξις, ὅταν δὲν καλυφθῇ ἀπὸ τὸ νόμισμα τῆς ἀνθρώπινης ἀξίας. Κάθε διδασκαλία γίνεται γιὰ τὴ ζωὴ καὶ μπαίνει στὴ ζωὴ μόνο, ὅταν γίνῃ συνείδηση καὶ πράξις τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ χριστὸς διεκήρυξε ὁλοκάθαρα: δὲν ἦλθα γιὰ νὰ κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλὰ γιὰ νὰ σώσω τὸν κόσμον. Ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὸ μεγάλο νόημα τῆς χριστιανικῆς ιδέας.

Ἡ σωτηρία αὐτὴ γιὰ νὰ γίνῃ ἔπρεπε νὰ πραγματοποιηθοῦν οἱ ἐπιδιώξεις καὶ τῶν δύο σταδίων εἰς τὸ ἀκέραιο.

Τὸ πρῶτο στάδιο, ποῦ ἦτο καὶ τὸ δυσκολώτερο πραγματοποιήθηκε μὲ τὴν πλήρη ἐπικράτηση τῆς νέας διδασκαλίας. Ἀπέμενε τώρα καὶ ἡ πραγματοποίηση τοῦ δευτέρου σταδίου.

Τὸ πρῶτο στάδιο πραγματοποιήθηκε, γιατί τὴ πραγματοποίησή του εἶχε ἀναλάβει ὁ ἴδιος ὁ λαός. Ὁ,τι ἔργο ἀναλάβει νὰ πραγματοποιήσῃ ὁ λαός μὲ πίστη καὶ θέληση, δὲν τὸ ἀφήνει ποτὲ μισοτελειωμένο. Ὁ λαός εἶναι ὁ δημιουργὸς τῶν αἰώνων. Ὅτι ἔργο ἀφορᾷ τὴ πρόοδο τοῦ λαοῦ κι' ὁ λαός ἀφήσῃ τὴ πραγματοποίησή του σ' ἄλλους καὶ δὲν ἀναλάβῃ νὰ τὸ κάμῃ ὁ ἴδιος, τὸ ἔργο αὐτὸ μοιραίως χρεωκοπεῖ. Αὐτὸ εἶναι τὸ διδάγμα τοῦ παρελθόντος ποῦ δυστυχῶς δὲν τὸ ἐνθυμεῖται ὁ λαός, ὅταν πρέπει. Τὸ ἐνθυμεῖται πάντα κατόπιν ἐορτῆς.

Αὐτὸ συνέβη καὶ στὴ πραγματοποίηση τοῦ δευτέρου σταδίου τῆς χριστιανικῆς ἐπικρατήσεως. Ὁ λαός ἄφησε τὴν πραγματοποίησή του δηλ. τὸν ἐκχριστιανισμό τῆς ζωῆς, στὰ χέρια τῶν ἀρχόντων του. Τὸ σπουδαιότερο στάδιο τῆς χριστιανικῆς ὑποθέσεως ἀφέθηκε στὰ αἱματόβρεχτα χέρια καὶ τὴν ὑστερόβουλη σκέψη μιᾶς νεκρῆς ἡγεσίας. Τὰ ἅγια ἐδόθησαν εἰς τοὺς σκύλους καὶ οἱ σκύλοι τὰ κατέφαγον καὶ τὰ κατεπάτησαν.

Αὐτὸ εἶναι τὸ σφάλμα τοῦ νικητοῦ χριστιανικοῦ κόμου: ὅτι δὲν ἀνέλαβε ὁ ἴδιος τὴν πραγματοποίηση τοῦ δευτέρου σταδίου, δηλ. τὴν ἐφαρμογὴ στὴ ζωὴ τοῦ χριστιανικοῦ νόμου, ἀλλὰ ἀνέθεσε τὸ ἔργο τοῦτο σ' ἄλλους. Καὶ ποίους; Εἰς τοὺς πρῶην ἐχθρούς του. Ἐπίστευσεν εἰς τὴν μετάνοιάν των χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἀπ'tὲς ἀποδείξεις τῆς μετανόας αὐτῆς, χωρὶς νὰ τοὺς δοκιμάσῃ στὴ πράξι.

Ὁ νικητὴς λαὸς τὴν ἔπαθε σὰν ἀγράμματος : μόλις οἱ ἄρχοντές του, τὰ θηρία τῆς κεφαλαιοκρατικῆς κλίμας τῶν ἐκμεταλλευτῶν του, ντύθηκαν τὸ ἄσπρο ἔνδυμα τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ φόρεσαν τὴ μάσκα τῆς πίστεως, ἔσπευσε νὰ τοὺς ἀγκαλιάσῃ καὶ νὰ τοὺς ἐμπιστευθῇ τὰ ἅγια τοῦ ἀγῶνός του, λησμονήσας τί κρύπτεται κάτω ἀπὸ τὴ μάσκα αὐτή...

Ἐάν ὁ λαὸς ἐρωτοῦσε τότε τὸν ἑαυτὸν του: τί κάνω; Εἶναι πράγματι χριστιανοὶ οἱ ἡγέτες μου ἢ μήπως ὑποκρίνονται; Ἐάν ὁ λαὸς ἤλεγχε τότε πρόσωπα καὶ πράγματα, τότε τὸ κακὸ θὰ εἶχε προληφθῇ.

Διότι ὁ λαὸς θὰ μπορούσε ρίχνοντας μιὰ ματιά στὸ κοινωνικὸ του σύνταγμα, τὸ Εὐαγγέλιο, νὰ διαβάσῃ: «ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι (Μάρκου ἡ' 34)» καὶ ἀκόμα «εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάμε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δός πτωχοῖς καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν». (Ματθ. ΙΘ' 21-24).

Τι δὲ ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν ἡγετῶν του ἐδείκνυε ὅτι πράγματι οἱ ἡγέτες αὐτοὶ εἶχαν ἀπαρνηθῇ τὸν ἑαυτὸν τοὺς κι' εἶχαν συμμορφωθῇ μὲ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ; Τί εἶδε ὁ λαὸς εἰς τὴν ἡγέτιδα τάξιν καὶ ἐπίσθη ὅτι ἦτο πράγματι χριστιανική; Μήπως εἶδε στοὺς ἄρχοντές του ἀγάπην, εἰρήνην, δικαιοσύνην, φιλαλληλίαν; Μήπως τοὺς εἶδε νὰ μοιράζουσαν τὰ ὑπάρχοντά τους στοὺς φτωχοὺς;

Τίποτα ἀπ' ὧν αὐτά. Ἀπεναντίας ὁ λαὸς ἔβλεπε τὰ ἀντίθετα: μῖσος, πολέμους, ἐκμεταλλεύσεις, ἀδικίες, ἀρπαγές. Μ' ὅλα ταῦτα ὁ λαὸς δὲν ἔχει συνέλθει ἀκόμα, ἂν καὶ ἡ κοροϊδεῖα αὐτῇ γίνεται 16 αἰῶνες τώρα.

Ἡ ἐξαπάτηση αὐτὴ ἀποκαλύπτεται σήμερα. Ἡ ἀρχούσα τάξις ἠσπάσθη τὸ χριστιανισμὸ ἀλλὰ δὲν ἔζησεν ποτὲ χριστιανικὴ ζωὴ. Τυπικῶς ἐγίνε χριστιανική, οὐσιαστικῶς ὅμως παρέμεινε ὅπως ἦτο καὶ πρῶτα: εἰδωλολατρική. Ἐγίνε χριστιανικὴ χωρὶς ὅμως ν' ἀρνηθῇ τὸν ἁμαρτωλὸ ἑαυτὸ της. Γι' αὐτὸ καὶ ποτὲ δὲν ἠκολούθησε πραγματικὰ τὸ Χριστό. Ἡ ζωὴ της ἦτο πάντα ἁμαρτωλὴ, ἀδίκη, ἀντιχριστιανική. Ἐξακολουθεῖ καὶ τώρα, ὅπως καὶ πρῶτα, νὰ κατέχῃ μονοπωλιακῶς τ' ἀγαθὰ τῆς ζωῆς καὶ ν' ἀδιαφορῇ γιὰ τὴν οἰκονομικὴ καὶ ἠθικὴ κατάστασιν τοῦ

λαοῦ τὸν ὁποῖο ἐκμεταλλεύεται, ὅσο μπορεῖ περισσότερο.

Ἔτσι ἡ ἄρχουσα τάξη συνέχισε μέχρι σήμερα τὴν ἁμαρτωλὴ ζωὴ της καὶ τὴν ἀντιλαϊκὴ δράση της χωρὶς καμμιά διακοπή.

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο πέρασαν οἱ αἰῶνες χωρὶς νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ δεύτερο στάδιο τῆς χριστιανικῆς ἐπικρατήσεως δηλ. ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῆς ζωῆς. Πέρασαν τόσοι αἰῶνες χωρὶς νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ κοινωνικὴ ἀναγέννηση, πού ὑπεσχέθη ὁ Χριστιανισμός.

Τὸ ἔργον τοῦ χριστιανισμοῦ ἔχει σταματήσει στὸ σημεῖο πού εὐρίσκετο πρὸ 16 αἰώνων, τότε δηλ. πού ὁ λαὸς παρέδωσε τὸ χριστιανικὸ ἀγῶνα στὴν τάξη τῶν ἀρχόντων.

Ἡ παρεμπόδιση τῆς οὐσιαστικῆς ἐπικρατήσεως τοῦ χριστιανισμοῦ ἔγινε μὲ κάθε μέσο. Κυρίως ὅμως ἡ παρεμπόδιση αὐτὴ ἔγινε ἔμμεσα διὰ τῆς τυποποιήσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὰ ρήματα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκλείσθησαν σ' ὠρισμένους τύπους καὶ κατέφαγε ὁ τύπος τὴν οὐσία. Ἡ τυποποίηση αὐτὴ τῆς πίστεως ἀπεμάκρυνε τὸ νόμο ἀπὸ τῆς ζωῆς καὶ αὐτὸς μὲν ἔμεινε νεκρὸ γράμμα ἡ δὲ ζωὴ ὀρφανισμένη ἐβάδισε τὸ δρόμο τῆς πτώσεως.

Διὰ μέσου τῶν αἰώνων καλλιιεργήθηκε ἡ ὀλεθρία ἀντίληψη πὼς χριστιανισμὸς δὲν σημαίνει ἔργα, δράση καὶ ἀγῶνα κοινωνικῆς καὶ ἀτομικῆς ἐξυψώσεως, ἀλλὰ ἐκπλήρωση ὠρισμένων τύπων, ἀκατανόητων διὰ τὸ πολὺ κοινόν.

Ἔτσι φθάσαμε στὴ σημερινὴ μορφή τοῦ χριστιανισμοῦ, τὴ μορφή τοῦ στατικοῦ χριστιανισμοῦ. Ὁ στατικὸς χριστιανισμὸς καλλιιεργεῖ τὴν ἀδράνεια καὶ τὸ μυστικισμὸ κι' ἀποξενώνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τῆς ζωῆς πού εἶναι ὁλοκάθαρη κι' ἀπαιτητικὴ. Οἱ σημερινοὶ Χριστιανοὶ κλείνονται στὸν ἑαυτὸ τους καὶ ζητοῦν τὴ σωτηρίαν τους στὴν ἀποχὴ ἀπὸ τῆς ζωῆς, καὶ δὲν ξέρουν πὼς ἡ σωτηρία κατακτᾶται στὸ στάδιο τῆς ζωῆς καὶ διὰ τῶν καλῶν ἔργων.

Ὁ ἀληθινὸς χριστιανισμὸς σημαίνει ἔργα, θυσίες, ἀγῶνες, γιὰ τὴ χαρὰ καὶ τὴ πρόοδο τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ συνόλου. Ὁ ἀληθινὸς χριστιανισμὸς εἶναι δημιουργικὸς καὶ ὄχι στατικὸς, ὅπως τὸν θέλει ἡ τάξη τῶν ἀρχόντων.

Τὸ δημιουργικὸ χριστιανισμὸ κηρύττομε καὶ ἐκεῖνον εἴμεθα ἐργάται. Τὸ δημιουργικὸ Χριστιανισμὸ πού δὲν παραδέχεται ζωντανὴ πίστη χωρὶς ἔργα καὶ ἀρνεῖται κάθε συμβιβασμὸ καὶ ἐρωτοτροπία μὲ τοὺς ἐχθροὺς τῆς ζωῆς, μὲ τοὺς ἐκμεταλλευτὲς τοῦ λαοῦ, μὲ τὸν κόσμον τῶν εἰδώλων καὶ τῆς ἁμαρτίας.

Κυρύττομε τὸν ζωντανὸ χριστιανισμὸ πού δὲν εἶναι

δεμένος σε καμμιὰ ἐποχή καὶ σε καμμιὰ ἀνθρώπινη δημιουργία, ἀλλὰ περιίπταται πάντοτε ἐλεύθερος, σάν ὑψηλῆς ἀετός, πάνω ἀπὸ τὴ ζωὴ, φύλακας καὶ παραστάτης κι' ὁδηγὸς τοῦ λαοῦ στὴ μεγάλη καὶ δύσκολη πορεία του.

Ἡ ἄρχουσα τάξη κατὰφερε ν' ἄλυσσῃ τὸν χριστιανισμό μὲ τὶς ἀφανεῖς ἄλυσίδες τῶν τύπων καὶ νὰ κρύψει τὸ φῶς τοῦ ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων, γιατί ἡ ἐπικράτηση τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανισμοῦ θὰ ἔφερνε τὸ μοιραῖο τέλος τῆς τυραννίας της, δεδομένου ὅτι ἀποτελεῖ ἄρνηση τοῦ χριστιανισμοῦ ἢ ἐκμετάλλευση ἀνθρώπου ἀπὸ ἄνθρωπο κι' ἡ συσσώρευση τῶν ἀγαθῶν σ' ὠρισμένα χέρια, τὴ στιγμή, ποῦ ἡ πλειονότης στερεῖται κι' ὑποφέρει, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ τόσα ἄλλα ἁμαρτήματα, ποῦ εἶναι τὰ ἀπαραίτητα ἐξαρτήματα τοῦ καθεστώτος τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας. Ἡ προδοσία αὐτὴ πρέπει νὰ σταματήσει γιατί ὁ χριστιανισμὸς δὲν εἶναι δημιούργημα ἀνθρώπου. Εἶναι δημιούργημα τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ προδίδῃ κανεὶς τὸ Θεό. Ὁ πρῶτος ποῦ τὸν ἐπρόδωσε ὁ Ἰούδας ἔσπευσε ὕστερ' ἀπὸ λίγο ν' ἀπαγχονισθῇ. Καὶ σήμερα ὑπάρχουν τόσοι πολλοί, ποῦ ἂν εἶχαν συνείδηση τῆς προδοσίας τῶν θάπρεπε ν' ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά του... Ἀλλὰ λείπει ἡ συνείδηση αὐτὴ σήμερα γι' αὐτὸ καὶ δὲν παρατηρεῖται καμμιὰ μετάνοια.

Ἐάν ὅμως οἱ ὀλίγοι αὐτοὶ θέλουν ν' ἀγνοοῦν τὸ φῶς ὁ λαὸς ἔχει δικαίωμα νὰ τὸ ἀποκτήσῃ. Ὁ λαὸς ἔχει δικαίωμα νὰ ζήσει τὴ ζωὴ, ποῦ τοῦ ἐτοίμασε ὁ Κύριος του. Τὴ ζωὴ τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης, καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Γιὰ νὰ τὸ ἐπιτύχῃ αὐτὸ ὁ λαὸς πρέπει ν' ἀνατρέξῃ 16 αἰῶνες πίσω νὰ ξαναβρῇ τὶς παλῆς τοῦ ἀγάπης καὶ νὰ ξανασυνδεθῇ μὲ τὸν ὀρφανεμένο ἀγῶνά του. Πρέπει νὰ γυρίσῃ πίσω αἰῶνες πολλοὺς, ὥσπου νὰ συναντήσῃ τὸν πρῶτο χριστιανικὸ τοῦ ἀγῶνα καὶ ν' ἀναλάβῃ ὁ ἴδιος, μὲ τὰ γερά του χέρια νὰ κάμῃ ζωὴ, συνείδηση καὶ πράξη, τοὺς σκοποὺς τῆς χριστιανικῆς ἐπαναστάσεως. Ἡ ὁπισθοδρόμηση αὐτὴ θ' ἀποτελέσῃ τὴ μόνη θετικὴ πρόοδο καὶ νίκη ὕστερ' ἀπὸ ἥττες τόσων αἰώνων.

Ἡ κατάκτηση τῆς ζωῆς, ὅπως ἔχουν περιπλεχθῇ τὰ πράγματα σήμερα, ἀπαιτεῖ μεγάλο ἀγῶνα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ὁργανωθοῦν οἱ χριστιανοὶ γιὰ νὰ μποροῦν νάχουν ἐπίσημη θέληση.

Οἱ χριστιανοὶ τῆς σήμερον ἐκδηλώνουν μιὰ πρωτοφανῆ ἀδράνεια, ἀπροθυμία, ἀδιαφορία κι' ἀπομόνωση ποῦ ἐγγίζει τὰ ὅρια τῆς ἀφροσύνης. Ἡ ἀπομόνωση αὐτὴ

είναι κατακριτέα και πρέπει να το εννοήσωμε όλοι. Δεν είναι δυνατόν σε μια εποχή, όπου κρίνονται τα πάντα, όπου κινδυνεύει το οικόδομημά μας, όπου οι έχθροί μας με όργανο έξοπλίζονται, όπου ή πτώση κι' ή δυστυχία του ανθρώπου είναι πρωτοφανής, έμεϊς τα παιδιά του Χριστού, τα παιδιά της ζωής, οι κήρυκες του φωτός, το έ-
 λας της γής, να καθήμεθα με σταυρωμένα τα χέρια, σαν χαζοί μοιρολάτρες, περιμένοντες κάποιο μοιραίο τέλος. Αυτό θα έσήμαινε όλοφάνερη προδοσία του Χριστού.

Ό χριστιανισμός καλείται σήμερα να παίξη το μεγάλο του ρόλο.

Ό αϊώνας μας καλεί το χριστιανισμό να σώση το ανθρώπινο γένος από την επικράτηση του ύλισμου, άρισ-
 τερου και δεξιού και να εγκαταστήση αυτός ο ίδιος, το καθεστώς της κοινωνικής δικαιοσύνης, το όποιο δεν έν-
 νοεί ό δεξιός και παρανοεί ό άριστερός ύλισμός.

Η εποχή μας ζητεί τον άληθινό χριστιανισμό γιατί μέχρι σήμερα δεν έφηρμόσθη ό άληθινός χριστιανισμός, αλλά ένας άλλαγμένος χριστιανισμός, ένας ψευδοχρι-
 στιανισμός.

Ό άληθινός χριστιανισμός δεν μπορεί ποτέ ν' άνεχθή συμβιβασμό με την άμαρτία και την άδικία, δεν μπορεί ποτέ να παρουσιασθή με μάσκα, όπως παρουσιάζετο μέχρι σήμερα ό ψευδοχριστιανισμός των έκμεταλλευτών του λαού.

Τόν άληθινό χριστιανισμό μόνο ό λαός μπορεί να τον νοιώση και να τον κάνη πράξη, ό λαός εκείνος που με το αίμά του και τη θυσία του διετήρησε άναμμένη τη λαμ-
 πάδα του χριστιανισμού, αφού επάλαισε σκληρά επί 4 αιώνες με τους ισχυρούς διώκτας του, που προσεπάθη-
 σαν να τη σβύσουν. Ό λαός πρέπει να ξαναπάρη στα χέ-
 ρια του τη λαμπάδα του χριστιανικού φωτός, γιατί ή άρ-
 χουσα τάξη φάνηκε άνάξια να την κρατήσει στα χέρια της. Την πήρε από τα χέρια του λαού και την κράτησε κρυμμένη κάτω από τον μόδιον, αιώνες τώρα, για να μη φωτίζη τη ζωή.

Έτσι ό λαός έχασε το φώς του και σαν τυφλός ζη-
 τιάνος είς το διάβα των χρόνων ψαχουλεύει μάταια έδω
 κι' εκεί, για να δώση μια κατεύθυνση στη σκοτεινή ζωή
 του, πλανάται σε κόσμους άξενους κι' ύπουλους, ζητών-
 τας το χαμένο φώς του, τη χαμένη εύτυχία του, το Θεό
 του. Άλλά τίποτα.

Εκείνοι που του πήραν το φώς από τα χέρια πικρά

120

τὸν κορόϊδεψαν καὶ τὸν ξεγέλασαν. Ἐδῶ εἶναι τοῦ ἔλε-
γαν, κι' ἔτρεχε ὁ λαὸς καὶ δὲν ἦταν καὶ πάλι ἐκεῖ εἶναι
καὶ πάλι ἔτρεχε καὶ πάλι τὸν ἐπαιζαν. Τὸν ἔσυραν σὲ πο-
λέμους, σὲ σφαγές, σὲ ἐρημώσεις, σὲ κινήματα, σὲ χρεω-
κοπίες, σὲ δυστυχίες, σὲ πόνους... Τυφλὸς ὁ λαός,—τί νὰ
κάνη;—ἀκολουθοῦσε...

Ἡ μοῖρα τοῦ ἦταν καθωρισμένη ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ
ὁ ἀγῶνας τοῦ Λυτρωτοῦ του, προδόθηκε. Ἡ προδοσία
δὲν ἔγινε γιὰ νὰ εὐτυχῇ ὁ λαός, ἔγινε ἀκριβῶς γιὰ τὸ
ἀντίθετο. Γι' αὐτὸ κι' ὁ λαός ζοῦσε καὶ ζῇ ἀντίθετα μὲ
τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ του.

Ἡ ἱστορία αὐτὴ ἦλθε καιρὸς νὰ σταματήσει.

Ἡ ἄρχουσα τάξη πρέπει νὰ παραδῶσῃ στὸ λαὸ τὸ
Θεό του, ἡ τάξη τῶν ἐκμεταλλευτῶν πρέπει νὰ παραμε-
ρίσῃ γιὰ νὰ συναντήσῃ τὸ παιδί τὸν Πατέρα του, ὁ Ποι-
μὴν τὰ χαμένα ἀρνιά του.

Ἡ ἄρχουσα τάξη ἀφοῦ ἐπὶ αἰῶνες πολλοὺς ἔθρεψε
τὴ κακία καὶ τὴ δυστυχία χάνει σήμερα τὴν ἐξουσία της.
Ὁ λαὸς ξανασυναντᾶται μὲ τὸ χαμένο Θεό του, ὁ λαὸς
ξαναβρίσκει τὸν ἀληθινὸ ὁδηγό του, ἡ ζωὴ τὸν πλούσιο
χορηγὸ της, ἡ ψυχὴ τὴν αἰώνια χαρὰ της, ἡ ἀνθρώπινη
κοινωνία, τὴν εἰρήνη, τὴ πρόοδο καὶ τὴ δικαιοσύνη.

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς 1) ἀντιμετώπιση τῶν ὕλισμῶν
2) ἀποφυγὴ νέων πολέμων 3) ριζικώτερη ἀντιμετώπιση
τῆς ζωῆς 4) ἀπόκτηση ἀπὸ τὸ λαὸ χριστιανικῆς ἡγεσίας
καὶ χριστιανικῆς πολιτικῆς εἶναι ἀπαραίτητη σήμερα σω-
στὴ ἱστορικὴ ἀνάγκη, ἡ πολιτικὴ ὁργάνωσις τῶν χριστιανῶν.

Ἡ πολιτικὴ αὐτὴ ὁργάνωσις θὰ προετοιμάσῃ τὸ ἔδα-
φος γιὰ τὸν ἐρχομὸ τῆς Νέας Ζωῆς ποῦ ὑπεσχέθη ὁ χρι-
στιανισμὸς πρὸ 20 αἰώνων καὶ ποῦ δὲν μπόρεσε νὰ τὴ
δώσῃ ἀκόμα. Ἡ πολιτικὴ αὐτὴ ὁργάνωσις θὰ δώσῃ στὸ
λαὸ τὴν ἀληθινὴ ἡγεσία καὶ τὴ γνήσια λαϊκὴ Κυβέρνηση
μὲ τὴν ὁποία θὰ μπορέσῃ νὰ κερδίσῃ τὴ μάχη τῆς ζωῆς,
ποῦ αἰῶνες τώρα τὴ χάνει.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

1. Ζωντανός ή Δημιουργικός χριστιανισμός

Ο Δημιουργικός χριστιανισμός είναι ή χριστιανική κοινωνική διδασκαλία στη μορφή της δράσεως και της δημιουργίας.

Η χριστιανική κοσμοθεωρία είναι ή μόνη ζωντανή και αλάθητη διδασκαλία, γιατί δεν είναι έργο του ανθρώπου αλλά του θεού. «Τά ρήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ» λέγει ὁ Θεός «πνεῦμα ἔστι καὶ ζωὴ ἐστίν». Ὁ Θεός είναι ὁ χορηγός της ζωής.

Οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ ἔχουν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ζωὴν, διότι προέρχονται ἀπὸ τὴν Ζωὴν καὶ εἶναι τέλειοι. Γι' αὐτὸ πρέπει ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων νὰ μὴν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοὺς λόγους αὐτοῦς, διὰ νὰ ἔχη μαζί της τὴ ζωὴ ποὺ περικλείουν οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ.

Τὰ ἀνθρώπινα κηρύγματα τίς πιὸ πολλές φορές συμφέρον ἔχομεν νὰ μὴν τὰ ἀκολουθοῦμε διότι εἶναι κηρύγματα, μίσους, σκληρότητος καὶ θανάτου. Ἐνῶ ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία εἶναι κήρυγμα ἀγάπης δικαιοσύνης καὶ ζωής.

Γι' αὐτὸ ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία πρέπει νὰναι ὁ ὑπογραμμὸς τῆς ζωῆς τῶν ἀτόμων καὶ τοῦ κράτους. Κάθε παρέκκλιση ἀπ' αὐτὸν εἶναι αἰτία συμφορᾶς καὶ ὀπισθοδρομήσεως.

Ἡ βαρβαρότης τῆς ἐποχῆς μας ἔχει ὡς αἰτία τὴν προδοσίαν τοῦ χριστιανισμοῦ, Ἡ ζωὴ ἀπέμακρύνθη ἀπὸ τὸν θεῖον ὑπογραμμὸν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἡ ἀπομάκρυνση αὐτὴ πληρώθηκε καὶ πληρώνεται ἀκριβᾶ.

Πρέπει νὰ ἐπανέλθωμε τὸ ταχύτερον εἰς τὸν ἀπωλεσθέντα χριστιανικὸν ὑπογραμμὸν ἂν θέλομε νὰ σώσωμε

122

τῇ ζωῇ πού κάθε μέρα χάνεται. Πρέπει νά συντονίσωμε τό βῆμα μας μέ τό ἐμβατήριον τῆς χριστιανικῆς μουσικῆς. Πρέπει νά ἐφαρμόσωμε ἐκεῖνα, τά ὁποῖα πιστεύομε, μέ εἰλικρίνεια καί ἀγνότητα, ἄν πράγματι τά πιστεύομε. Ἡ ἐφαρμογή τοῦ χριστιανικοῦ λόγου θά μᾶς δώσῃ τό περιεχόμενο τοῦ ζωντανοῦ χριστιανισμοῦ.

Διότι ἀπό τῇ στιγμή πού ἡ χριστιανική κοσμοθεωρία μπαίνει στή ζωή, ἐφαρμόζεται καί γίνεται ἀπό λόγια ἔργα, ἀπό τότε εὐρισκόμεθα στή μορφή τοῦ δημιουργικοῦ χριστιανισμοῦ. Ὅταν πχ. περιγράφω καί ὑμνῶ τήν ἀρετὴ τῆς ἐλεημοσύνης χωρίς καί νά ἐλεῶ, τότε εὐρίσκομαι μόνο στή θεωρία καί ἡ λέξη «ἐλεημοσύνη» εἶναι νεκρὸ γράμμα. Τῇ στιγμή ὅμως πού θά προβῶ σέ ἐλεημοσύνη τότε ἡ νεκρὴ λέξη παίρνει ζωὴ καί ἡ ἐλεημοσύνη ἀπό στατική γίνεται δημιουργική.

Τὸ ἴδιο συμβαίνει μ' ὅλες τίς ἀρετὲς ὅπως πχ. τὴν ἀγάπη, τὴν συγγνώμη, τὴ δικαιοσύνη, τὴ φιλαλήθεια, τὴ τιμιότητα κλπ.

Ἡ γνώση τῶν ἀρετῶν εἶναι τὸ πρῶτο στάδιο, ἡ ἐμπρακτὴ ἐκδήλωση αὐτῶν, τὸ δεύτερο.

Τὸ πρῶτο στάδιο εἶναι στατικὸ τὸ δεύτερο δημιουργικὸ. Γι' αὐτὸ τὸ πρῶτο δὲν παρουσιάζει καμμιά δυσκολία ἐνῶ τὸ δεύτερο ἀπαιτεῖ ἀγώνα κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας καί κατὰ τῶν ἄλλων, γιὰ τὸν ἑαυτό μας καί γιὰ τοὺς ἄλλους.

Τὸ πρῶτο στάδιο εἶναι τὸ μέσον τὸ δεύτερο εἶναι ὁ σκοπός. Δὲν μαθαίνομε τὸ ὀρθὸν εἰμὴ διὰ νά τὸ πράττωμεν.

Ὅταν γνωρίζωμεν τὸ ὀρθὸν καί πράττομεν τὸ ἐσφαλμένον τότε δὲν εἶναι δυνατόν νά θεωρούμεθα λογικοὶ καί ὑγιεῖς πνευματικῶς.

Διότι ἡ ἐκτέλεση τοῦ ὀρθοῦ εἶναι ὑποχρεωτική κι' ἡ ὑποχρέωση αὐτὴ ἐκπηγάζει ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἴδια τὴν ὀρθότητά του. Μόνο ἓνας ἀνῆθικος μπορεῖ νά πράττῃ τὸ κακὸ ἐν γνώσει ὅτι δὲν πρέπει νά τὸ πράττῃ.

Ἐπειδὴ δὲ σήμερα κατὰ κανόνα θριαμβεῦει τὸ κακὸ καί ἐν γνώσει παραβιάζεται ὁ κοινωνικὸς χριστιανικὸς νόμος, γι' αὐτὸ λέγομεν ὅτι ἡ σημερινὴ κοινωνία εἶναι ἄρρωστη βαθεῖα, εἶναι κοινωνία πονηρὰ καί μοιχαλὶς, κοινωνία κλεπτῶν καί ὑποκριτῶν, ἡ ὁποία ἔχει ἀνάγκη ριζικῆς ἀνακαινίσεως καί θεραπείας.

Μερικὴ θεραπεία τοῦ κακοῦ δὲν εἶναι δυνατὴ. Μερικὴ θεραπεία σημαίνει χειροτέρευση.

Κάθε τι πού ἔχει ἀχρηστευθεῖ καὶ παληώσει βαδίζει μοιραίως τὸν δρόμον πρὸς τὸν τάφον.

Τὸ ἄχρηστο αὐτὸ καὶ τὸ παλαιὸ δὲν ἐπιδέχεται μερικὴ ἐπιδιόρθωση, ὅπως θέλει νὰ κάνη ἡ σημερινὴ ἁμαρτωλὴ ἡγεσία, διότι «οὐδεὶς ἐπίβλημα ράκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μήγε, αἶρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ, τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ καὶ χειρόν σχίσμα γίνεται· καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰδὲ μή, ρήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον». (Μάρκ. β' 21—22).

Ὁ σημερινὸς ἁμαρτωλὸς κόσμος, πού ὅπως ἀποδείξαμε στὰ προηγούμενα, δὲν εἶναι ὁ νέος κόσμος πού ἔχει σκοπὸ νὰ δημιουργήσῃ ὁ χριστιανικὸς Λόγος, ἀλλὰ εἶναι ὁ ἴδιος ἐκεῖνος ὁ παλαιὸς κόσμος, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἐστράφη ὁ Χριστός, ὁ κόσμος τῆς ὑποκρισίας, τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τῆς κλοπῆς, ὁ ὁποῖος κατώρθωσε νὰ διολισθήσῃ διὰ μέσου τῶν αἰώνων μέχρι σήμερα, δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ βαστάσῃ τὴν χριστιανικὴν ζωὴν τὸν χριστιανικὸν οἶνον. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τοῦ ἀφαιρέσωμε τὰ παλαιὰ ἐνδύματα καὶ νὰ τὸν ἐνδύσωμε μὲ νέα ἐνδύματα, μὲ τὰ ἐνδύματα τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τῆς μετανοίας, ὅπως ἐνεδύθη ὁ ἐπιστρέψας ἄσωτος υἱὸς ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Τὴν ἀλλαγὴ αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ τὴν κάμῃ ἡ ἄρνηση εἴτε δεξιὰ εἴτε ἀριστερὰ λέγεται, γιατί θᾶναι ἀλλαγὴ πρὸς τὸ χειρότερο. Ἡ ἄρνηση θὰ δώσῃ βέβαια νέον ἐνδυμα εἰς τὸν κόσμον ἀλλὰ θὰ εἶναι νέον ἐνδυμα κακίας καὶ πτώσεως, ὅπως ἀρκετὰ καθαρά εἶπαμε στὰ προηγούμενα.

Δὲν ἔπεται ὅτι κάθε νέο εἶναι καλότερο. Ὑπάρχει πρόοδος πού ἀποτελεῖ φανερὴ ὀπισθοδρόμηση—ἡ πρόοδος στὸ κακὸ—καὶ νέον πού ἔχει γηράσει πρὸ αἰώνων. Ἡ μοναδικὴ πρόοδος, ἡ μοναδικὴ νέα ζωὴ, διὰ τὸν κόσμον μας εἶναι ἡ πρόοδος καὶ ἡ νέα ζωὴ τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἡ πρόοδος καὶ ἡ ζωὴ, πού δὲν γηράσκει ποτὲ γιατί ὁ χορηγὸς τῆς εἶναι πάντα νέος, πάντα ἀμετάβλητος, πάντα φωτεινός.

Αὐτοὶ πού λένε πὼς ἡ προσκόλλησις τῆς ζωῆς στὸ χριστιανισμὸ σημαίνει ὀπισθοδρόμηση τῆς ζωῆς αὐτοὶ δὲν ἔχουν ὑπ' ὄψει τοὺς στοιχειώδη πράγματα.

Δὲν ἔχουν ὑπ' ὄψει τοὺς πὼς ἡ ζωὴ εἶναι ἀτελής ἐνφ' ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ἀποτελεῖ τὸν τέλειον νόμον. Ὅταν ἐνώσωμε ἓνα τέλειο κι' ἓνα ἀτελὲς ποιοῦ ἀπὸ τὰ

124

δυό ωφελείται; Ἀπὸ τὴν ἔνωση αὐτὴ ὠφέλεια προκύπτει μόνο γιὰ τὸ ἀτέλές, γιὰτὶ ἐκεῖνο ἐξελλίσσεται γιὰ νὰ φθάσῃ τὸ τέλειο ποὺ εἶναι κοντὰ του. Ἐνῶ τὸ τέλειο ἀπὸ τὴν ἔνωση αὐτὴ μᾶλλον ζημιώνεται, γιὰτὶ μοιραίως ἀντανακλοῦν καὶ σ' αὐτὸ οἱ ἀτέλειες τοῦ συντρόφου του. Αὐτὸ διδασκόμεθα ἀπὸ τὴν ἱστορία καὶ τὴ ζωὴ.

Πολλὰ ἐλέγχθησαν ἐναντίον τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ὅλα αὐτὰ στὴν πραγματικότητα δὲν ἀφοροῦν τὸ χριστιανισμό ἀλλὰ τὶς ἀνθρώπινες ἀτέλειες καὶ κακίες, τὶς ὁποῖες κακῶς ἀπέδωσαν σ' αὐτόν.

Αὐτοὶ ποὺ κατηγοροῦν τὸ χριστιανισμό πρέπει νὰ κατηγορήσουν τὴ ζωὴ ποὺ παραμορφώνει τὸ χριστιανισμό.

Ὅσα κακὰ ἀπεδόθησαν στὸ χριστιανισμό εἶναι ἀνθρώπινα κι' ὄχι χριστιανικά. Ὁ χριστιανισμός ὅπως ἀνεμείχθη μὲ τὰ πῖτουρα, κινδυνεύει νὰ φαγωθῇ ἀπὸ τὶς κόττες.

Ὁ προορισμός τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανισμοῦ εἶναι πράγματι νὰ μπῇ στὴ ζωὴ, ν' ἀνακατευθῇ μὲ κάθε λογῆς ἀνθρώπους καὶ πράγματα γιὰ νὰ ἐξωραΐσῃ καὶ νὰ σώσῃ. Ἀλλὰ ὁ ἀληθινὸς χριστιανισμός δὲν διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ στραπατισθῇ. Εἶναι καθαρὸς οὐρανὸς καὶ δὲν φοβᾶται ἀστραπές, εἶναι διαμάντι καὶ δὲν λερώνεται εἶναι ἥλιος καὶ δὲν σκιάζεται.

Ὁ χριστιανικὸς νόμος εἶναι τὸ κοινωνικὸν φῶς ποὺ χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ διαλύωνται τὰ μίση καὶ οἱ δυσαρμονίες τῆς ζωῆς του ποὺ μοιραίως δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴ μεγάλη νύχτα τῆς ἁμαρτίας. «Ὁ λαὸς ὁ καθημέρος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς». (Ματθ. Δ' 16). Τὸ φῶς αὐτὸ εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ «καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν», (Ἰωάν. Α' 5).

Τὸ φῶς αὐτὸ πρέπει νὰ ἀφήσωμε νὰ εἰσχωρήσῃ στὴ ψυχὴ μας γιὰ νὰ εἶναι φωτεινὰ τὰ ἔργα μας καὶ ἡ ζωὴ μας.

Καὶ τώρα ἂς ἐξετάσωμε ποῖα εἶναι τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ δημιουργικοῦ χριστιανισμοῦ: «Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἰ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. ὅς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, εὕρησει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελείται ἄν-

θρώπος εάν τόν κόσμον όλον κερδήσῃ τήν δέ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ;» (Ματθ. ΙΣΤ' 24—26).

Ἀπό τὰ λόγια αὐτὰ σημειώνομε τὰ ἑξῆς κύρια σημεία: 1) Για ν' ἀκολουθήσῃ κανεὶς τόν Χριστόν πρέπει α) ν' ἀπαρνηθῇ τόν ἑαυτόν του καὶ β) νά σηκώσῃ τόν σταυρόν του 2) Για νά κερδίσῃ κανεὶς τήν ψυχὴν του πρέπει νά τήν προσφέρῃ στὸν χριστιανικὸ ἀγώνα καὶ νά τήν θυσιάσῃ χάριν αὐτοῦ. 3) Ἡ ἀξία τῆς ψυχῆς εἶναι ἀνεκτίμητη.

Δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς ν' ἀκολουθήσῃ τὸ δρόμο τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἂν πρῶτα δὲν ἀρνηθῇ τόν ἑαυτόν του. Ὁ ὅρος εἶναι ρητός. Ἀλλὰ ποῖος εἶναι αὐτός ὁ ἑαυτός μας τὸν ὁποῖον πρέπει ν' ἀρνηθῶμεν;

Ὁ ἑαυτός μας ἀντιπροσωπεύει ἓνα ὁλόκληρο κόσμον, οἰκονομικόν, ἠθικόν, πνευματικόν. Οἰκονομικὰ συμφέροντα ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ ἐλαττώματα, ἐγωῖσμοί, μικροφιλοτιμίες, ὑπερηφάνειες, ἰδιοτέλειες, πάθη καὶ κακίες εἶναι συνήθως τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐσωτερικοῦ μας κόσμου καὶ τῆς ζωῆς μας.

Τὰ ἐλαττώματα αὐτὰ ἐμποδίζουν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ψυχῆς μας τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν καὶ κατὰ συνέπειαν ἐμποδίζουν τὴν ἐκδήλωσιν τῆς χριστιανικῆς ζωῆς.

Εἶναι ἀπαραίτητο λοιπὸν ν' ἀρνηθοῦμε τὸν κόσμον αὐτὸ τῆς ματαιότητος καὶ τοῦ ἀνθρωπιστικοῦ σκοτοῦς, γιὰ νά μπορέσωμε νά δεχθοῦμε τὸν κόσμον τῶν ἀρετῶν, τῆς ἀγνότητος, τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Δὲν μπορεῖ κανεὶς νά ὑπηρετῇ συγχρόνως καὶ τοὺς δύο αὐτοὺς κόσμους, τὸν κόσμον τῆς κακίας καὶ τὸν κόσμον τῆς ἀρετῆς.

«Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν».

Γιὰ ν' ἀκολουθήσῃ κανεὶς τὸν ἓνα, πρέπει ν' ἀρνηθῇ τὸν ἄλλο. Αὐτὸ μᾶς καλεῖ νά κάμωμε ὁ Χριστός.

Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ αὐτό. Μετὰ τὴν ἀρνήσιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἑαυτοῦ μας πρέπει ν' ἀκολουθήσωμε τὸ δρόμο τοῦ καθήκοντος ποῦ δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸ δρόμο τῶν ἔργων, τῆς θυσίας.

Ντυμένοι μὲ τὸ λευκὸ ἔνδυμα τῆς ἀγνότητος θά σηκώσωμε τὸ σταυρὸ μας καὶ θά βαδίσωμε στὴ ζωὴ.

Δὲν ἀρκεῖ νά καθαρισθῇ κανεὶς, νά ἐξαγνισθῇ, ν' ἀρνηθῇ τὸν θνητὸν ἑαυτόν του, πρέπει νά μῇ στῇ ζωὴ γιὰ τὸ μεγάλο ἔργο τῆς διακονίας τῶν ἄλλων, γιὰ τὸν ἀγὼνα τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, τῶν καλῶν ἔργων.

Πολλοὶ ἄνθρωποι σήμερα, εἶναι χριστιανοί, ἀγνοοῦν

126

καὶ καθαροί, χωρὶς δόλο καὶ κακία. Δὲν θέλουν τὸ κακὸ κανενός, δὲν βλάπτουν οὔτε μὲ λόγια οὔτε μὲ ἔργα. Τηροῦν ὅλες τὶς διατυπώσεις καὶ ἀπαιτήσεις τῆς θρησκείας. Ἐκκλησιάζονται, προσεύχονται, νηστεύουν. Δὲν βλασφημοῦν, δὲν ψεύδονται, ἔχουν ζῆλο καὶ θερμὴ γιὰ τὴ πίστη τους. Τίποτα ἄλλο ὅμως πέραν τούτου. Ἡ ζωὴ, οἱ ἄνθρωποι, ὁ κόσμος, εἶναι σὰν νὰ μὴ ὑπάρχουν γι' αὐτούς. Τὸ ὅτι τοὺς κυκλῶνει ἡ δυστυχία καὶ ὁ πόνος τῶν συνανθρώπων των, τὸ ὅτι ὑπάρχουν πάρα πολλοὶ ποὺ ἔχουν ἀνάγκη τῆς βοήθειας των αὐτὸ δὲν τοὺς ἐνδιαφέρει. Δὲν κάνουν κακὸ σὲ κανένα, κανένα δὲν βλάπτουν οὔτε ἀδικοῦν. Πλὴν ὅμως δὲν κάνουν καὶ καλὸ σὲ κανένα, οὔτε κανένα ὠφελοῦν.

Ἐρωτοῦμε : εἶναι ἐντάξει μὲ τὴ χριστιανικὴ διδασκαλία ; Ἀπαντοῦμε : Ὁχι. Δὲν εἶναι. Διότι ἡ πίστη χωρὶς ἔργα εἶναι νεκρά, λέγει ρητῶς ὁ Θεός.

Ἀλλωστε τὸ νὰ μὴ κάνη κανεὶς κακὸ ἀπλῶς, εἶναι στοιχειώδης ὑποχρέωσις τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου καὶ προκύπτει ἀπὸ τὴ κοινωνικὴ συμβίωσις τῶν ἀνθρώπων. Ἐάν ὅλοι ἀρχίσουν καὶ κάμνουν τὸ κακὸ, τότε ἡ κοινωνία θὰ ὑποκαταστραφῇ. Γιὰ νὰ διατηρήσωμε λοιπὸν τὴ δική μας ὑπαρξὴ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ σεβασθοῦμε καὶ τὴν ὑπαρξὴ τῶν ἄλλων.

Ὁ Χριστὸς ὅμως δὲν ζητεῖ αὐτό. Ὁ Χριστὸς ζητεῖ κάτι παραπάνω. Ζητεῖ ἐνέργεια καὶ δράση καὶ θυσία διὰ τοὺς ἄλλους. Ὑπάρχει ὑποχρέωσις πρὸς εὐεργεσίαν, διακονίαν, βοήθειαν καὶ ἐλεημοσύνην.

Δὲν ἀρκεῖ νὰ μὴ κάμωμε ἐμεῖς ἓνα ἄνθρωπο νὰ πονέσῃ. Ἐχομε καθῆκον ὡς χριστιανοὶ νὰ παρηγορήσωμε ἓνα συνάνθρωπό μας ποὺ πονεῖ. Δὲν ἀρκεῖ ἐμεῖς νὰ μὴν ἀδικήσωμε, πρέπει νὰ δώσωμε χερί βοήθειας σὲ κείνον ποὺ ἄλλοι ἀδικοῦν.

Αὐτὸ δὲν ἐννοοῦν νὰ τὸ καταλάβουν οἱ σημερινοὶ χριστιανοί. Γι' αὐτὸ εἴμεθα ὅλοι χριστιανοὶ κατὰ τύπους, εἴμεθα μισοχριστιανοὶ δηλ. καθόλου χριστιανοί.

Λέγομεν ὅτι εἴμεθα χριστιανοί, λυπούμεθα ὅμως ὅπως ὁ πλοῦσιος τοῦ εὐαγγελίου, ὅταν μᾶς ζητηθεῖ κάποια θυσία, ποὺ δείχνει ζωντανὴ ἐκδήλωση τῆς πίστεως. Λυπούμεθα καὶ ἀπερχόμεθα εὐσχήμως ὅταν μᾶς ζητηθεῖ νὰ κάμωμε ἔργα, τὶς ἀρετὲς ποὺ προϋποθέτει ὁ χριστιανισμός.

Ἡ ἀδράνεια κι' ὑποκρισία αὕτῃ πρέπει νὰ παύσῃ νὰ καταστρέφῃ τὴ χριστιανικὴ μας ζωὴ. Ὁ Χριστὸς μᾶς λέ-

γει: «Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς». (Ματθ. εἰς.).

Γιὰ ν' ἀρνηθῇ κανεὶς ἕνα κόσμον, ποὺ εἶναι βαθεῖα ριζωμένος μέσα του, μὲ ἔξεις καὶ κλίσεις καὶ ροπές καὶ πάθη καὶ ν' ἀκολουθήσῃ ἕναν ἄλλο τελείως διαφορετικὸ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του κι' ἀπὸ τὸ περιβάλλον του, χρειάζεται μεγάλη θέληση, μεγάλη προσπάθεια, ἀληθινὸς ἥρωϊσμός.

Πολλοὶ νομίζουν πὼς εἶναι ἀρκετὸ τὸ νὰ μάθουν ἀπλῶς τὴν ἀλήθεια καὶ σταματοῦν μετὰ ἀπ' αὐτό. "Ὅλοι μας σήμερα εἴμεθα σ' αὐτὸ τὸ στάδιο. Εἴμεθα εὐσεβεῖς, δίκαιοι, τίμιοι, φιλάνθρωποι, ἐλεήμονες, πονετικοὶ ἀλλὰ μόνον στὴ θεωρία. Στὴ πράξη κι' ἂν δὲν εἴμεθα τὸ ἀντίθετο ἀπ' αὐτά, ὅμως δὲν εἴμεθα σύμφωνοι μὲ αὐτά. "Ἔτσι ἡ πίστις μας εἶναι νεκρὴ γιατί δὲν ἐκδηλώνεται στὴ πράξη μὲ ἔργα. Ὁ Χριστὸς λέγει κατηγορηματικῶς: «Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἀλλ' ὁποῖον τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς». (Ματθ. Ζ' 21).

Ἡ σημερινὴ κοινωνία φωνάζει Κύριε Κύριε, ἰδρύει μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς, παρακολουθεῖ μεγάλες τελετές, κάμνει χίλιες δυὸ ὑποκλίσεις σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὴ θρησκεία της, ἀλλὰ κατὰ βάθος ψεύδεται, γιατί ποτὲ δὲν ἀποφασίζει νὰ προχωρήσῃ καὶ στὸ δεύτερο στάδιο, τὸ στάδιο τῶν χριστιανικῶν ἔργων.

Βέβαια πρέπει νὰ γίνουν καὶ αὐτά, ἀλλὰ ὄχι μόνον αὐτά. Ὅλα αὐτά εἶναι ὠραῖα μόνον ὅταν προηγούνται τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης. «Ἐάν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κακεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου καὶ τότε ἔλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου». (Ματθ. Ε' 23—24).

Πόσοι ἐφαρμόζουν τὴν ἐντολὴ αὐτή; Πόσοι, ὄχι προτοῦ πᾶνε στὴν ἐκκλησία, ἀλλὰ τουλάχιστο μετὰ τὴ λειτουργία, πηγαίνουν καὶ συνδιαλλάττονται μ' ἐκείνους. μὲ τοὺς ὁποίους ἔχουν μιὰ ὁποιαδήποτε διαφορὰ; Κανεὶς; Θὰ ὑπάρχουν βέβαια καὶ ἐξαιρέσεις, ἀλλὰ πολὺ ἐλάχιστες.

Γι' αὐτὸ τὰ δικαστήρια δὲν προλαμβάνουν νὰ ἐκδικάζουν διαφορές, γι' αὐτὸ γίνονται καθημερινῶς τόσα δράματα, φόνοι, τραυματισμοί, φιλονεικίες, ξυλοδαρμοὶ καὶ

ἐξυβρίσεις, διότι οἱ ἄνθρωποι, ἂν καὶ χριστιανοὶ δὲν μποροῦν νὰ καταλάβουν τὴν ἀρχὴ τῆς ἀγάπης, τῆς συγγνώμης καὶ τῆς συνδιαλλαγῆς.

«Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύριε ποσάκις ἁμαρτήσῃ εἰς ἐμέ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά». (Μάτθ. ΙΗ' 21).

Ἐμεῖς σήμερα ὕστερ' ἀπὸ εἴκοσι αἰώνων χριστιανικὴ διδασκαλία ὅχι 77 ἢ 7, ἀλλὰ οὔτε μιὰ φορὰ δὲν συγχωροῦμε ἐκείνους ποὺ μᾶς ἔπταισαν σὲ κάτι. Ἀλλὰ μόλις μᾶς πειράξῃ κανεὶς, ἀμέσως καὶ ὅπως μπορούμε τοῦ ἀνταποδίδομε τὸ κακὸ καὶ μάλιστα σὲ μεγαλύτερο βαθμό. Μᾶς ἐζημιώσε 50 δρ. τὸν ζημιώνομε ἐμεῖς 100, μᾶς εἶπε μιὰ βρισιά, ἐμεῖς τὸν βρίζομε καὶ τὸν κτυπάμε κι' ὅλας, μᾶς κτυπάει; ἢ τοῦ βγάζομε τὸ μάτι ἢ τὸν στέλνομε στὸν ἄλλο κόσμον. Ἔτσι φανήκαμε ἥρωες, λεβέντες καὶ καμαρώνομε σὰν κοκόρια.

Τὴ κακία γνωρίζομε νὰ τὴν ἐπαυξάνωμε, τὴν ἀρετὴ ὅμως μόνο γιὰ νὰ τὴν ἐλαττώνωμε εἴμεθα πρόθυμοι!..

Τὸ βράδυ πρὶν κοιμηθοῦμε λέμε στὴν προσευχή μας· «καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς, ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν». Τὸ λέμε, δὲν τὸ κάνομε ὅμως.

Οἱ ἄνθρωποι δὲν θέλουν νὰ ἐννοήσουν ὅτι ὅταν εἶναι κανεὶς ψευδοχριστιανὸς δὲν εἶναι χριστιανός. Ὅτι δὲν μπορεῖ κανεὶς νᾶναι, ὅταν καὶ ὅπου τὸν συμφέρῃ χριστιανός, ἀλλὰ, ἂν θέλῃ κανεὶς νᾶναι χριστιανός, θᾶναι παντοῦ καὶ πάντοτε.

Ἡ πίστις δὲν ὑπάρχει ἐν μέρει ὑπάρχει ἐν ὅλῳ. Ἡ πίστις δὲν μερίζεται ὥστε νὰ μπορῇ νὰ πῇ κανεὶς· εἶμαι χριστιανός κατὰ τὸ ἥμισυ ἢ κατὰ τὸ ἓνα τέταρτο.

Ὁ χριστιανὸς τοῦ ἡμίσεος καὶ τοῦ τετάρτου, δὲν εἶναι καθόλου χριστιανός.

Σήμερα, καὶ πρέπει νὰ τὸ μάθωμε ὅλοι, εἴμεθα μισοχριστιανοί, καὶ δὲν μᾶς ὠφελεῖ πιά ἡ αὐταπάτη. Εἴμεθα μισοχριστιανοὶ γιὰτὶ ἀρκοῦμεθα μόνο στὴ θεωρητικὴ γνώση τοῦ σωστοῦ καὶ στὴ πράξῃ ἐφαρμόζομε τὰ ἀντίθετα.

Εἴμεθα χριστιανοὶ μόνο μετὰ τὰ λόγια, ἐνῶ ἡ καρδιά μας εἶναι πουλημένη στὸν κόσμον τοῦ ἀρριβισμοῦ καὶ τῆς ἁμαρτίας. «Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδιά αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων». (Μαρκ. Ζ' 6—7).

Ἐβάλαμε πάνω ἀπ' ὅλα τὶς ἀνθρώπινες ἐπιταγές, τὶς

άνθρώπινες αδυναμίες, έκαβαλήσαμε τόν διάβολον και χορεύομε πάνω σέ πτώματα και σέ ζωές, που σπαράσσουν.

Μετά τò χορό αὐτò τῶν χιλίων άμαρτιῶν, στεκόμεθα προσοχή έμείς οί πολιτισμένοι καννίβαλοι, οί ένώμοτοι βάρβαροι και προσφέρομε θυσίαν εις τόν Θεόν!...

Είς μάτην είκοσι αἰῶνες τώρα διδάσκεται τò ευαγγέλιον τῆς άγάπης: «Έγώ δέ λέγω ύμιν, αγαπάτε τούς έχθρούς ύμῶν, εύλογεῖτε τούς καταρωμένους ύμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ύμᾶς και προσεύχεσθε ύπέρ τῶν έπηρεαζόντων ύμᾶς και διωκόντων ύμᾶς... (Ματθ. Ε'. 44).

«Ίσθι εύνοῶν τῷ αντίδικῷ σου... (Ματθ. Ε'. 25)-

«Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε, ἵνα ποιῶσιν ύμιν οί ἄνθρωποι, οὕτω και ύμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς». (Ματθ. Ζ'. 12).

«Αγαπήσεις τόν πλησίον σου ὡς σεαυτόν». (Ματθ. ΚΒ'. 39).

Γιά ποιους δόθηκε ὁ νόμος αὐτός και γιατί;

Δέν δόθηκε για τούς άνθρώπους και για τή κοινωνική και άτομική τους σωτηρία;

Ποιός εἶναι σέ θέση, κι' ἄς εἶναι σοφός ἡ κυβερνήτης ἡ στρατηγός, νά διαψεύση τò νόμο αὐτό;

Και ὅμως ὁ νόμος αὐτός εἶναι νεκρός σήμερα.

Νεκρός ὄχι μόνο γιατί τόν καταπατῇ ἡ άμαρτωλή ἡγεσία τοῦ λαοῦ, ἀλλά γιατί τόν άγνοεῖ ὁ ἴδιος ὁ λαός. «Έπαχύνθη γάρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, και τοῖς ὠσί βαρέως ἤκουσαν, και τούς ὀφθαλμούς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς και τοῖς ὠσίν άκούσωσι και τῇ καρδίᾳ συνῶσι και ἐπιστρέψωσι, και ἴασομαι αὐτούς». (Ματθ. ΙΓ'. 15).

Λαός και ἡγεσία καμμύουν τούς ὀφθαλμούς αὐτῶν και βαδίζουν εις ἕνα φαῦλο κύκλο δυστυχίας και άμαρτίας κερδίζοντες τόν θάνατον και τò άφανισμόν, διότι «τυφλός δέ τυφλόν ἔάν ὀδηγῇ, ἀμφότεροι εις βόθυνον πεσοῦνται». (Ματθ. ΙΕ'. 14).

Λαό και ἡγεσία, τόν πνίγει τò ἔγκλημα και τò αἷμα, ὁ πόνος και ἡ καταστροφή.

Λαός και ἡγεσία τσαλαβουτοῦν εις τόν ἴδιο λάκκο τῶν παθῶν και τῶν κακιῶν και κυλῖονται σάν χοῖροι στή λάσπη τῆς συμφορᾶς, ὅπως ἔχει καταντήσει ἡ ζωή.

Ὡς πότε θά συνεχίζεται ἡ κοινωνική αὐτῇ άρρυθμία, ὡς πότε ἡ ζωή θά ἐμπαίζη τήν ἀλήθεια και θά δυστροπῇ στήν ἐφαρμογή τοῦ μεγάλου νόμου, τῆς άγάπης, τῆς εἰρήνης και τῆς δικαιοσύνης;

Είκοσι αἰῶνες εἶναι τώρα που ἡ προδομένη ψυχῇ ἐ-

130

ρωτᾷ : γιατί δὲν ἐφαρμόζεται στὴ ζωὴ ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ; Γιατί ἡ ζωὴ εἶναι ἀντίθετη ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ ;

Ἄλλὰ καὶ ἑκατὸ αἰῶνες ἐὰν ἐρωτᾷ ἀκόμα, τὸ ἴδιο κάνει. Ἡ ζωὴ δὲν πρόκειται ποτὲ ν' ἀλλάξῃ καὶ νὰ συνεισθῇ, ἐφ' ὅσον οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν τὴ ζωὴ δὲν ἀλλάξουν καὶ δὲ συνετιοθοῦν, δὲν ἀφήσουν τὴ μοιρολατρεία καὶ τὸ ἀποχαυνωτικὸ ραχάτι.

Καμμιά στασιμότητα δὲν δημιουργεῖ πρόοδο στὴ ζωὴ. Ἡ πρόοδος εἶναι δῶρο πάντα τῆς ἐργασίας, τοῦ κόπου, τοῦ ἀγῶνος.

Ἄν θέλωμε νὰ ἐξωραίσθῃ ἡ ζωὴ πρέπει ν' ἀφήσωμε τὴ στάσιμη ζωὴ τοῦ στείρου μυστικισμοῦ καὶ νὰ ἀρχίσωμε τὴ ζωὴ τῆς δημιουργίας, τῆς ἐφαρμογῆς, τῆς εἰλικρινείας, τῶν ἔργων.

Πρέπει ν' ἀπαρνηθοῦμε τοὺς ἑαυτοὺς μας, νὰ θυσιάσωμε κόσμους καὶ συμφέροντα χάριν τῶν ἀνθρώπων, χάριν τῆς ζωῆς.

Ὁ Χριστὸς μᾶς καλεῖ : «δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων» (Ματθ. Ε' 19). Κανεῖς δὲν γίνεται ψαρᾶς ἐὰν δὲν παλέψῃ μὲ ἀνέμους καὶ φουρτοῦνες καὶ θάλασσες.

Ἡ θάλασσα τῆς ζωῆς εἶναι ἄγρια καὶ φουρτουνιασμένη ἀπὸ τοὺς ἀνέμους τῆς κακίας καὶ τῆς ἀδικίας καὶ πρέπει νὰ παλέψωμε μὲ κύματα καὶ ὑφάλους γιὰ νὰ σώσωμε καὶ νὰ σωθοῦμε.

Ἐκεῖνοι ποὺ ἐννοοῦν ν' ἀγνοοῦν τὴν ἀλήθεια καὶ τὸ καθήκον ἄς ἀκούσουν : «Πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται». (Ματθ. Γ' 10).

«Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ρήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ». (Ματθ. Δ' 4).

«Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν». (Ματθ. Ε' 20).

«Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι. Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν». (Ματθ. ΣΤ' 19—20).

«Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεῦειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται

καὶ τοῦ ἐτέρου καταφρονήσει· οὐδύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ». (Ματθ. ΣΤ΄. 24).

«Ἐλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν». (Ματθ. Θ΄. 13).

Ἐγινε, νομίζω, ἀρκετὰ ἀντιληπτό πῶς ὁ δημιουργικὸς χριστιανισμὸς, προϋποθέτει ἀγῶνα καὶ προσπάθεια καὶ ἔμπρακτη ἐκδήλωση τῶν ἀρετῶν. Ὅταν δὲν ἐκδηλώνεται σὲ ἔργα ἢ πίστις εἶναι νεκρά καὶ ἡ ψυχὴ κοροϊδεύει τὸν ἑαυτὸν της.

Μέχρι σήμερα τέτοια ἦτο ἡ πίστις μας γι' αὐτὸ καὶ δὲν μπορέσαμε μέχρι σήμερα νὰ δημιουργήσωμε τὴ ζωὴ μας ὅπως ἔπρεπε.

Ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀγωνα ζωὴ εἶναι καιρὸς πιά νὰ ἐλευθερωθοῦμε, ἂν θέλωμε νὰ περισώσωμε ὅ,τι ἔχει ἀπομείνει.

Γιατὶ ἂν μέχρι σήμερα ἡ αὐταπάτη μᾶς ὠφελοῦσε, τώρα δὲν μᾶς ὠφελεῖ πιά. Εἶναι τόσο μεγάλο τὸ κατρακύλισμα καὶ ἡ δυστυχία τῆς ζωῆς, ὥστε δὲν ὑπάρχει πιά περιθώριον.

Τὰ πάντα ἐξηντλήθησαν καὶ ἐστείρευσαν καὶ μόνο ὁ πόνος ηὐξήθη καὶ ἡ ἀμορφωσιὰ κι' ἡ δυστυχία ἐλίμνασαν.

Κανεῖς δὲν εἶναι ἐν τάξει σήμερα ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὅργανώσεις καὶ σωματεῖα καὶ ἐξουσίες καὶ ἄτομα καὶ ομάδες βρίσκονται στὴν ὑπηρεσία τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀμαρτίας καὶ ἐργάζονται γιὰ τὸν ἐξευτελισμὸ καὶ τὴν υποδούλωση τοῦ λαοῦ, ἐπίσημα κι' ἀνεπίσημα.

Ἐὰν ὁ χριστιανισμὸς εἰς τὴν σημερινὴ κρίσιμη ἐποχὴ, δὲν μεταπηδήσῃ ἀπὸ τὴ στατικὴ στὴ δημιουργικὴ μορφή, τότε καμμιά ἐλπίδα σωτηρίας δὲν ὑπάρχει.

Ὁ Χριστὸς εἶπε: «Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσίν αὐτῶν καὶ στραφέντες ρήξωσιν ὑμᾶς». (Ματθ. Ζ΄. 6).

Δυστυχῶς ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ δὲν ἐξετελέσθη.

Τὸ ἅγιον κατατρώγεται ἀπὸ τοὺς κύνας τοῦ δεξιοῦ καὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὕλισμοῦ καὶ οἱ μαργαρίτες τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας καταπατοῦνται ἀπὸ τοὺς χοίρους τῶν παθῶν τῶν ἀποθηριωθέντων ἀνθρώπων. Οἱ χοῖροι αὐτοὶ ἤδη στρέφονται διὰ νὰ μᾶς συντρίψουν.

Ἐχομε δικαίωμα νὰ ἀμυνθοῦμε καὶ διαθέτομε τὰ καλύτερα ὅπλα: ἀγάπη, εἰρήνη, δικαιοσύνη. Μὲ τὰ ὅπλα αὐτὰ θὰ νικήσωμε. Ἀρκεῖ μ' αὐτὰ νὰ πολεμήσωμε.

Τὰ ὅπλα αὐτὰ μᾶς δόθηκαν πρὸ 20 αἰώνων ἀλλὰ ἡ ἀμαρτωλὴ καὶ ἔνοχη ἡγεσία τοῦ λαοῦ, δὲν ἀφῆκε τὸ λαὸ

132

νά πολεμήση μ' αὐτά, ἀλλὰ τὸν ὥπλισε μὲ τὰ ὅπλα τοῦ μίσους καὶ τὸν κατέστρεψε

Τὰ ὅπλα αὐτὰ μᾶς δόθηκαν πρὸ εἴκοσι αἰώνων ἀπὸ Ἐκείνου ποῦ μᾶς λέγει: «ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐμὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς». (Ἰωάν. Η'. 12). Δὲν τὰ μετεχειρίσθησαν ὅμως οἱ ἄνθρωποι, διότι δὲν ἠθέλησαν ν' ἀκολουθήσουν τὸ φῶς, ὅπως μᾶς λέγει ὁ ἴδιος ὁ Χριστός: «αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἡγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα· πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα». (Ἰωάν. Γ'. 19—21).

Ὁ ἁμαρτωλὸς κόσμος δὲν εἶχε καὶ δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ πλησιάσῃ τὸν Σωτῆρα του, τὸ φῶς του καὶ νὰ σωθῇ. Ὁ ἁμαρτωλὸς κόσμος ποῦ συνεχίζεται χωρὶς διακοπὴ ἀπὸ παλιὰ μέχρι σήμερα, δὲν θέλει ν' ἀκούσῃ τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ του, ἂν καὶ τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ «πνεῦμα ἐστὶ καὶ ζωὴ ἐστὶν» (Ἰωάν. ΣΤ' 63) διότι ὁ κόσμος τῆς ἁμαρτίας μισεῖ τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ ὅπως λέγει ὁ ἴδιος: «ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστὶν» (Ἰωάνν. Ζ' 7).

Ἡ λιποταξία αὕτη ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὸ καθῆκον, πληρώθηκε καὶ πληρώνεται ἀκριβὰ. Ἡ λιποταξία αὕτη εἶναι καιρὸς νὰ σταματήσῃ. Δὲν ἔχει κανεὶς τὸ δικαίωμα ν' ἀπουσιάζῃ ἀπὸ τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ σωτηρίαν τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τῶν ἄλλων.

Γιὰ τὴ σωτηρίαν τοῦ λαοῦ ἕνας εἶναι μόνον ὁ δρόμος: ἡ χριστιανικὴ ζωὴ. «Εγὼ εἰμὶ ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» λέγει ὁ Κύριος τῶν ἀνθρώπων. Ὁ δρόμος αὐτὸς εἶναι: ἡ ἀγάπη, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εἰρήνη.

Εἶπαμε πάρα πάνω, γιατί δὲν ἐβάδισε μέχρι σήμερα ἡ ζωὴ τὸ δρόμο αὐτό: γιατί ὁ Χριστὸς προδόθηκε ἀπὸ ἐκείνους, ποῦ εἶχαν συμφέρον νὰ μὴν ἐπικρατήσῃ στὴ ζωὴ ὁ Χριστιανισμὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν γιὰ νὰ μὴν ἀποκαλυφθῇ τὸ αἵσχος τῆς ζωῆς τῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου γιὰ νὰ μὴ χάσουν τὰ πρῶτα τοὺς στὸ οἰκονομικὸ καὶ πολιτικὸ πεδίο.

Ἡ προδοσία αὕτη γίνηκε ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν ἀρχόντων καὶ τοῦ πλοῦτου οἱ ὁποῖοι οὔτε ἐπίστευσαν οὔτε ἀφῆκαν ἐκείνους ποῦ πίστευσαν νὰ σωθοῦν. «Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὥς οὗτος ὁ

ἄνθρωπος (δηλ. ὁ Χριστός). ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μή καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρτοι εἶσι!» (Ιωάν. Η' 46—49) «οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχ' εὗρισκον τὸ τί ποιήσουσι· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων» (Λουκ· ΙΘ' 47—48).

Ὅπως βλέπετε οἱ ἴδιοι οἱ ἄρχοντες ὁμολογοῦν ὅτι κανεῖς ἀπ' αὐτοῦ δὲν ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν παρὰ μόνον ὁ λαός. τὸν ὁποῖον μάλιστα περιφρονητικῶς ἀποκαλοῦν «ὄχλον».

Ἡ νοοτροπία αὐτῆς τῆς ἡγέτιδος τάξεως συνεχίζεται 20 αἰῶνες τώρα. Γι' αὐτὸ 20 αἰῶνες τώρα ἡ χριστιανικὴ ἀνοιξη δὲν κατάρθωσε νὰ ἐξωραΐσῃ τὴ ζωὴ καὶ νὰ διώξῃ τὸ χειμῶνα τῆς ἀστοργίας καὶ τῶν παθῶν. Γι' αὐτὸ 20 αἰῶνες τώρα ἀντὶ τῆς ἀγάπης ἐπικρατεῖ τὸ μῖσος, ἀντὶ τῆς εἰρήνης ὁ πόλεμος, ἀντὶ τῆς δικαιοσύνης ἡ ἀδικία καὶ ἡ κλοπὴ.

Ὁ Χ.Π.Α. καταγγέλλει ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τὸ ἀμάρτημα ποὺ διαπράττεται 20 αἰῶνες τώρα ἀπὸ τὴν ἡγεσίαν σου: Λαε! ἡ ἡγεσία σου προδίδει τὸν θεόν σου καὶ καταστρέφει τὴν εὐτυχίαν σου. Ἐνῶ ὁ Κύριός σου σοῦ ἔδωσε ὡς μόνον ὄπλα τὴν ἀγάπην, τὴν εἰρήνην καὶ τὴ δικαιοσύνην, ἡ ἡγεσία σου ὀπλίζει τὰ παιδιά σου μὲ τὰ ὄπλα τοῦ μίσους τῆς ἀδικίας καὶ τοῦ πολέμου.

Ἡ ἡγεσία σου μετέστρεψε τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ ἔθεσε σὲ ἀδράνεια τὶς ἀρετὲς καὶ σὲ δημιουργία τὶς κακίες. Ἔτσι ἔχει ἀτροφῆσαι τὸ καλὸ καὶ μεγενθύνεται τὸ κακό.

Λαε! ἡ ἡγεσία σου τῆς ἀριστερᾶς καὶ τῆς δεξιᾶς, συνεχίζει τὸ μέγα ἀμάρτημα τῶν αἰώνων: τὴ θεραπείαν τοῦ κακοῦ διὰ τοῦ κακοῦ, ἐνῶ τὸ κακὸν μόνον διὰ τοῦ καλοῦ μπορεῖ νὰ θεραπευθῇ.

Κακὸν ἐναντίον κακοῦ, ἰσοδυναμεῖ, εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, μὲ κακὸν εἰς τὸ τετράγωνον. Γι' αὐτὸ αὐξάνεται καὶ πληθύνεται διαρκῶς τὸ κακόν, διότι ἡ θεραπεία του ἐπιχειρεῖται μὲ ἀντιχριστιανικὸν τρόπον.

Τὸ κακὸν μόνον διὰ τοῦ καλοῦ ἐξουδετερώνεται, διότι τὸ καλὸν εἶναι ψυχικὸν φῶς, τὸ ὁποῖον διαλύει ἀμέσως τὸ ψυχικὸν σκότος τοῦ κακοῦ.

Ἐναντίον τῆς προδοσίας αὐτῆς ἀντιτάσσομεν τὸ φῶς τοῦ ζωντανοῦ Χριστιανισμοῦ.

134

Ὁ ζωντανὸς Χριστιανισμὸς δὲν ἀναγνωρίζει καμμιά ἐξουσία, καμμιά δύναμη, καμμιά ὁργάνωση, κανένα ἄτομο ἢ ομάδα ἀτόμων, ἐφ' ὅσον θὰ ἐργάζονται ἐναντίον τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας καὶ ζωῆς καὶ θὰ κρατοῦν τὸν λαὸν μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεόν του.

Δὲν ἠμποροῦμεν βέβαια ν' ἀναγκάσωμε κανένα νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὸν νόμον τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἴτε ἄτομο εἶναι εἴτε ομάδα.

Ὅτι μποροῦμε ὅμως θὰ τὸ κάμωμε : 1) Θὰ πάψωμε νὰ ἐνισχύωμε τὸ ἄτομο αὐτὸ ἢ τὴν ομάδα εἰς τὸ νὰ συνεχίζῃ τὴν ἀντιχριστιανικὴ δράση του. Τέτοια ἐνίσχυση ἔμμεση ἢ ἄμεση θὰ παύσῃ. Δηλ. ἂν συμμετέχωμε σ' αὐτὸ θὰ διαγραφοῦμε, ἂν τὸ ἐνισχύωμε οἰκονομικῶς θὰ παύσωμε τὴν ἐνίσχυση αὐτή, ἂν μᾶς διατάσῃ πράγματα ἀντιχριστιανικά δὲν θὰ ὑπακούωμε, ἂν μᾶς ζητήσῃ συνδρομὴ γιὰ τὸ ἄνομο ἔργο του δὲν θὰ τὴ δώσωμε.

Συγχρόνως θὰ ἐργασθοῦμε, μὲ τὴν ἀγάπη, τὸ καλὸ παράδειγμα, τὴ νοουθεσία, τὴ διδασκαλία, νὰ κάμωμε τὸ ἄτομο αὐτὸ ἢ τὴν ομάδα, νὰ συναισθανθῇ τὸ λάθος τῆς, νὰ συνέλθῃ, νὰ δῇ τὴν ἀλήθεια, νὰ ἐπανεέλθῃ στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ.

2) Ὅταν μᾶς κτυπήσῃ ὁ κακὸς δὲν θὰ τὸν κτυπήσωμε. Δὲν θὰ τὸν βοηθήσωμε ὅμως ποτὲ νὰ κτυπήσῃ ἕναν ἄλλον.

Ἐμμέσως δὲ θὰ ἐργαζώμεθα μὲ ἔμβλημα τὴν ἀγάπη, τὴ δικαιοσύνη, τὴ μὀρφωση, τὴν προστασία ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχῃ περίπτωσις ἐκδηλώσεως τοῦ κακοῦ. Θὰ ἐξαφανίσωμε τὸ κακὸ μὲ τὰ χριστιανικά ὅπλα, ὥστε δὲν θὰ ὑπάρχῃ φόβος νὰ εὐρεθῶμεν ποτὲ ἀντιμέτωποι τοῦ κακοῦ.

3) Ὁ δημιουργικὸς χριστιανισμὸς ἀναγνωρίζει μόνον τὴν ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ.

Καμμιά ἀνθρώπινη ἐξουσία δὲν ἀναγνωρίζομε ἐφ' ὅσον εἶναι ἀντίθετη μὲ τὸ Χριστό, εἴτε πολιτικὴ, εἴτε στρατιωτικὴ, εἴτε οἰκονομικὴ ἐξουσία εἶναι.

Ὁ δημιουργικὸς χριστιανισμὸς θὰ δώσῃ τὴν μάχην μὲ κάθε καθεστῶς ἀδικίας, μίσους, ἀμαρτίας, θανάτου. Εἰδῶλα δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ προσκυνήσωμε.

Τὰ ὅπλα μας εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ δικαιοσύνη ἢ συγγνώμη.

Συμβιβασμὸς δὲν γνωρίζομε μὲ τὸν κόσμον τοῦ κακοῦ. Εἴμεθα πρόθυμοι νὰ βαδίσωμε πρὸς τὸ θάνατο, ὅπως βαδίζομε καὶ πρὸς τὴ ζωὴ. Γιατὶ γιὰ μᾶς ὁ θάνατος εἶναι ζωὴ ὅπως καὶ ἡ ἀληθινὴ ζωὴ.

Γι' αὐτὸ διαχωρίζομε τίς εὐθύνες μας ἀπὸ τὸ κράτος τῆς ἀνομίας, γιατί γιὰ μᾶς ἕνα κράτος μόνο ὑπάρχει καὶ μιὰ ἐξουσία, τὸ κράτος καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ.

Μὲ τὴν ἀπόφασή μας νὰ μὴν ὑπακούωμε σὲ καμμιά περίπτωση, στίς ἄνομες κι' ἀντιχριστιανικὲς διαταγὲς οἰ-
ασθήποτε ἄνομης κι' ἀντιχριστιανικῆς ἐξουσίας δὲν ἡμπο-
ρεῖ κανεὶς νὰ μᾶς χαρακτηρίσῃ ὡς ἀναρχικούς. Διότι ἡ
μόνη ἀληθινὴ ἐξουσία καὶ τὸ μόνο ἀληθινὸ καὶ νόμιμο
Κράτος εἶναι ἡ ἐξουσία καὶ τὸ Κράτος τοῦ Χριστοῦ εἰς
τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ὑπακούομεν.

Τὸ σημερινὸ ἄνομο Κράτος κι' οἱ ἀντιχριστιανικὲς ἐ-
ξουσίαι τῶν ἀνθρώπων εἶναι πράγματι ἀναρχικὲς διότι
ἀντιστρατεύονται πρὸς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Θεοῦ.

Ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ὑπακούουν εἰς τὸν Νόμον τοῦ Νι-
κητοῦ τοῦ κόσμου, τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἀναρχικοί, ἔστω
καὶ ἂν εἶναι νομιμόφρονες εἰς τὸ ἄνομον Κράτος τῶν ἀν-
θρώπων. Διότι ὑπακούουν στὴν ὀργανωμένη ἀνομία καὶ
ἁμαρτία τοῦ εἰδωλολατρικοῦ Κράτους καὶ ἀρνοῦνται νὰ
ὑπακούσουν στὴν ὀργανωμένη ἀρετὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Οἱ ὑπακούοντες λοιπὸν εἰς τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ εἶ-
ναι οἱ μόνοι νομιμόφρονες καὶ ἀναρχικοὶ εἶναι οἱ μὴ ὑπα-
κούοντες εἰς τὸν Νόμον αὐτόν.

Μήπως ἔχει τὴ γνώμη κανεὶς ὅτι πρέπει νὰ θέσωμεν
ὑπεράνω τοῦ θείου Νόμου τὸν ἀνθρώπινον ;

Τὸ ζήτημα αὐτὸ ἔχει λυθεῖ γιὰ τοὺς Χριστιανούς :
«ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ καὶ ἐπη-
ρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς λέγων· οὐ παραγγέλια πα-
ρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ ;
καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν
καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώ-
που τούτου. Ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶ-
πον : *πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις*». (Πράξ.
ε' 28—29).

Εἰς τὸν Χριστὸν λοιπὸν πρέπει νὰ ὑπακούωμεν διὰ
νὰ εἴμεθα νομιμόφρονες καὶ ὄχι εἰς τίς ἀναρχικὲς ἐξου-
σίαις τῶν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων διότι «οὗτός ἐστιν ὁ λίθος
ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδομούντων, ὁ γενόμε-
νος εἰς κεφαλὴν γωνίας. καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ
σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἔστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν
τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.
(Πράξ. δ' 11—12).

Καμμιά ἐξουσία δὲν ὑπάρχει οὔτε θά ὑπάρξῃ, πάνω
στὴ γῇ ἱκανὴ νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τοῦ Χριστοῦ.

136

Αὐτὸ δὲν τὸ λέμε μεις, τὸ εἶπε ὁ ἴδιος ὁ Νικητὴς τοῦ Κόσμου ὁ Χριστός, μετὰ τὴν Ἀνάστασή του: «*Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς*» (Ματθ. ΚΗ' 18)

Ἐκεῖνος εἶναι ὁ Ἀρχὼν τοῦ κόσμου καὶ εἰς Ἐκεῖνον θὰ δώσουν λογαριασμὸν μίαν ἡμέραν ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ σήμερον παχύνονται καὶ ὀργιάζουν εἰς βάρος τῶν ἀδελφῶν τῶν εἴτε εἶναι ἄτομα εἴτε Κράτη.

Ἐκεῖνος εἶναι ποὺ βροντοφωνεῖ στοὺς ἐκλεκτοὺς τῆς ζωῆς: Ταῦτα λελάληκα ἡμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.» (Ἰωάν. ΙΣΤ' 33).

Ὁ δημιουργικὸς χριστιανισμὸς ἔρχεται σ' ἀντίθεση μὲ τὸν μέχρι σήμερον ὑπάρχοντα χριστιανισμόν, τοῦ μυστικισμοῦ, τῆς ἀδρανείας, τῆς ἀδιαφορίας, τῆς ἀποκλειστικῆς ἀπομονώσεως καὶ συγκεντρώσεως εἰς ἑαυτὸν τῶν πιστῶν. «Οὐ πᾶς ὁλέγων μοι Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» ὅπως λέγει καὶ ὁ Παῦλος «οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται». (Ρωμ. β' 13).

Ἡ ἄρχουσα τάξη γιὰ νὰ ἐκμεταλλεῖται τὸν λαόν, ὅπως ἀναπτύξαμε στὸ Δεύτερο Μέρος τοῦ παρόντος, κατάρθωσε νὰ ἀποκοιμήσῃ τὸν χριστιανικὸν λείοντα καὶ νὰ τὸν κλείσῃ εἰς τὸν κλωβόν, τῶν τύπων, τοῦ στείρου μυστικισμοῦ καὶ τῆς μοιρολατρίας.

Ὁ δημιουργικὸς χριστιανισμὸς θέλει νὰ ἀνασυνδέσῃ τὸν λαόν τῆς σήμερον, μὲ τὸν λαόν τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, γιὰ νὰ ξαναπάρῃ ὁ λαὸς πάλι τὸν ἀγῶνα τοῦ στα χέρια του, τὸν ἀγῶνα ποὺ τοῦ πῆρε κάποτε ἡ ἄρχουσα τάξη, καὶ νὰ κάμῃ σήμερον τὴ διδασκαλίαν πράξη, τὴν ἰδέαν ἔργο, τὴν ἀρετὴν ζωὴ, αὐτὸ ποὺ δὲν μπόρεσε αἰῶνες τώρα νὰ κάμῃ.

Ὁ δημιουργικὸς χριστιανισμὸς στηρίζεται ἀφ' ἐνὸς στὴ ρητὴ ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ κι' ἀφ' ἑτέρου στὴ ρητὴ ἐπιταγὴ τῆς ζωῆς.

Μέχρι τώρα ξεκινούσαμε ἀπὸ τὸν τύπο στὴν οὐσία, ἀπὸ τὸ νόμο στὴ ζωὴ, ἀπὸ τὸ Θεὸ στὸν ἄνθρωπο. Ἔτσι ὅστερ' ἀπὸ 20 αἰῶνες καταλήξαμε στὴ σημερινὴ χρεωκοπία.

Ἡ ζωὴ ἀπαιτεῖ σήμερον τὴν ἀλλαγὴν τῆς τακτικῆς καὶ νοοτροπίας. Πρέπει νὰ βαδίσωμε ἀπὸ τὴν οὐσία στὸν τύπο ἀπὸ τὴ ζωὴ στὸ νόμο ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο στὸ Θεό.

Τίποτα δὲν ἔχει ἀξία ὅταν δὲν βελτιώνῃ τὴ ζωὴ. Κι'

ἢ ποίησις κι' ἡ φιλοσοφία κι' ἡ ἐπιστήμη κι' ἡ θρησκεία κι' ἡ ἐξουσία πού δέν συντελεῖ στὸν ἐξευγενισμό τῆς ζωῆς εἶναι νεκρὰ καὶ πρέπει νὰ ταφῇ.

“Ὅλα καὶ ὅλοι πρέπει νὰ ναι ὑπηρετές τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ λαοῦ.

“Ἀπὸ τῆς ζωῆς θὰ ξεκινήσωμε πρὸς τὸ νόμο καὶ τὸ Θεό. “Ὅταν ὁ νόμος γίνῃ ζωὴ, τότε καὶ μόνο θὰ μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι κατέχομεν καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ γράμμα τοῦ Νόμου. Διότι τί κατέχομεν σήμερα πού ἔχομε τὸ γράμμα τοῦ νόμου καὶ δέν ἔχομε τὴν ζωὴ;

“Ἄς φροντίσωμε πρῶτα νὰ γίνῃ ὁ νόμος πράξις κι' ἀπὸ τῆς πράξεως θὰ φθάσωμε στὴ κατανόηση τοῦ νόμου.

Πῶς μπορούμε σήμερα νὰ κατανοήσωμε τί σημαίνει ὁ νόμος : «ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν» καὶ «ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν» καὶ «ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν» ἀφοῦ ἡ ζωὴ μας εἶναι τόσο μακριὰ ἀπὸ τὸ νόμο αὐτό; Καὶ τί μᾶς ὠφελεῖ ἓνας νόμος, πού δέν τὸν ἐφαρμόζει ἡ ζωὴ;

“Ἄς πᾶμε λοιπὸν πρῶτα στὴν ζωὴ κι' ἐκεῖ νὰ μάθωμε καὶ νὰ σπουδάσωμε τὸ νόμο γιὰ νὰ γίνωμε τυπικῶς καὶ οὐσιαστικῶς κάτοχοι αὐτοῦ, ὅπως λέγει ὁ Χριστός : «Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστὶν ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν».

“Ὅσους σταυροὺς κι' ὅσες γονυκλισίες κι' ἂν κάνει κανεὶς ὅλο τὸ χρόνον δέν ἀξίζει ὅσο ἀξίζει μιὰ ἐκδήλωση ἀγάπης καὶ διακονίας ἐνὸς συνανθρώπου μας πού πάσχει... Ἐφ' ὅσον δέν τὸ ἐννοοῦμε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ ἐξακολουθοῦμε νὰ λατρεύωμε τυπικῶς μόνο τὸν Θεόν καὶ ὅχι καὶ μὲ τὰ ἔργα μας τότε πρέπει νὰ ξέρωμε ὅτι δέν εἴμεθα σύμφωνοι μὲ τὸ χριστιανικὸ πνεῦμα.

“Ὁ Χριστὸς τὸ λέγει καθαρά : «οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς».

Τί ἀξίζει τὸ ἐὰν δοξάζωμε τὸν Θεόν μὲ τὸ στόμα καὶ τὰ ἔργα μας εἶναι ἀντίθετα μὲ τὸ θέλημά του;

Δέν μπορούμε νὰ πλησιάσωμε τὸν Θεόν παρὰ μόνον εἰς τὴν ζωὴν καὶ διὰ τῆς ζωῆς.

Ἐκεῖ, κοντὰ στὸ λαό, κοντὰ σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἐκεῖ μέσα στὴν ζωὴ, μέσα στὸν ἀγῶνα γιὰ τὸν ἐκχριστιανισμό τῆς ζωῆς, γιὰ τὴν ζωντανὴ ἐκδήλωση τῶν ἀρετῶν, γιὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν δικαιοσύνην, μπορεῖ κανεὶς μόνο νὰ συναντήσῃ τὸ ζωντανὸ Θεό του.

«Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν

τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. Ἐάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ' ἑώρακε πῶς δύναται ἀγαπᾶν; καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστίν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ εἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.— Ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν μένει ἐν τῷ θανάτῳ, πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν. Ὅς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ». (Ἰωάννου Α'). «Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις». (Ἰωάν. ΙΔ' 34). «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» καὶ «ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε». (Ματθ. ΚΕ'. 40 καὶ 45).

Ἐξω ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν χριστιανικὴν ζωὴν, ἔξω ἀπὸ τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς ζωῆς αὐτῆς, ὁ ἀληθινὸς Θεὸς δὲν συναντᾶται, δὲν κερδίζεται. Συναντᾶται μόνον ἓνας ψεύτικος Θεός, ἓνας κουκλένιος Θεὸς ποῦ οὔτε μιλεῖ οὔτε ἀκούει.

Αὐτὸν τὸν Θεὸ ἔχει συναντήσῃ καὶ λατρεῖ σήμερα ἡ παραστρατημένη ζωὴ.

Ὁ δημιουργικὸς χριστιανισμὸς θέλει νὰ ἐξευγενίσῃ καὶ νὰ τελειοποιήσῃ τόσο τὴν ζωὴν, ὥστε νὰ γίνῃ πραγματικότητα ἡ προσευχὴ ποῦ χιλιάδες στόματα ἀναπέμπουν κάθε μέρα: «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς».

Ὁ δημιουργικὸς χριστιανισμὸς δὲν παραδέχεται ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπάρῃ περίπτωσις στὴ ζωὴ ποῦ νὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ ἀντὶ τῆς ἀγάπης μίσος, γιὰ νὰ κερδηθῇ ἡ καλύτερη λύσις. Καμμιά περίπτωσις δὲν ὑπάρχει ποῦ νὰ μὴν πρέπει ν' ἀπαντήσωμε μὲ ἀγάπην.

Τὸ μῖσος δὲν ἔχει θέση στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Κανένα ἄνθρωπο δὲν πρέπει νὰ μισοῦμε ποτέ.

Πολλοὶ ἄνθρωποι εἶναι ἀξιοὶ οἴκτου, ἀλλὰ κανεὶς μίσους. Καὶ ὁ κλέπτης καὶ ὁ φονιδὲς καὶ ὁ ψεύτης κι' ὁ ἄτιμος κι' ὁ ἀναρχικὸς πρέπει νὰ εἶναι ἀντικείμενα ἀγάπης καὶ ὄχι μίσους. Διότι μόνο μὲ τὴν ἀγάπη μποροῦμε νὰ τοὺς σώσωμε.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι ἄρρωστοι, εἶναι δοῦλοι, εἶναι δυστυχεῖς καὶ πρέπει ὡς τέτοιοι ν' ἀντιμετωπίζονται μὲ ἀγάπη καὶ στοργή κι' ἐνδιαφέρον, γιὰ νὰ θεραπευθοῦν ἀπὸ τὴν ἀσθένειά τους νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὴν μάστιγά τους, ν' ἀποκτήσουν τὴ χαρὰ, ποὺ στεροῦνται. Ἐάν τοὺς ἀντιμετωπίσωμε μὲ μῖσος, μὲ βία, μὲ ἀδιαφορία, τότε θὰ ἐπιδεινώσωμε τὴν κατὰστασή τους καὶ θὰ γίνωμεν ἔνοχοι βαρυτέρου ἴσως ἐγκλήματος ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ διέπραξαν ἐκεῖνοι.

Μὲ τὸ νὰ στεροῦμε ἀπλῶς τὴν ἐλευθερία, τὴ χαρὰ καὶ τὴ ζωὴ τῶν ἐνόχων, δὲν κάνομε τίποτα ἄλλο παρὰ νὰ ἐπαναλαμβάνωμε τὰ ἐγκλήματα ποὺ ἔκαμαν ἐκεῖνοι.

Τὸ κακὸ πρέπει ν' ἀντιμετωπίζεται προτοῦ ἐκδηλωθῇ μὲ ἀγάπη γιὰ νὰ μὴν ἐκδηλωθῇ καθόλου, ἀλλὰ κι' ἂν παρ' ὅλο αὐτὸ ἐκδηλωθῇ πρέπει ν' ἀντιμετωπίζεται πάλι μὲ ἀγάπη γιὰ νὰ θεραπευθῇ.

Ὅπωςδήποτε δὲν πρέπει νὰ μισῇται, νὰ βιάζεται καὶ νὰ βασανίζεται ὁ ἄνθρωπος.

Δὲν γίνεται κανένα ἐγκλημα ποὺ νὰ μὴν εἶναι συνένοχος ἡ ζωὴ, ἡ κοινωνία, τὸ σύνολο. Γι' αὐτὸ προτοῦ ἡ σημερινὴ ἀντιχριστιανικὴ κοινωνία δικάσῃ τὸν δράστην πρέπει νὰ δικάσῃ τὸν ἑαυτὸν της. Γεμᾶτοι εἶναι οἱ δρόμοι τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ παγίδες ποὺ ἔχει στήσῃ ἡ ἴδια ἡ σημερινὴ ἁμαρτωλὴ κοινωνία κι' οἱ τυφλοὶ, ἠθικῶς, πνευματικῶς καὶ οἰκονομικῶς, πεζοπόροι, μοιραίως πέφτουν σ' αὐτές. Τὰ θύματα αὐτὰ τῆς κοινωνίας, σύρνονται κατόπιν εἰς τὸ ἐδῶλιον γιὰ νὰ καταδικασθοῦν καὶ ἀπὸ τὴν δικαιοσύνη, ἀφοῦ πρῶτα εἶχαν καταδικασθῇ καὶ ἀπὸ αὐτὴ τὴ ζωὴ.

«Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθήτε» λέγει ὁ Θεὸς «ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς»; (Ματθ. Ζ' 1-3).

Ἡ σημερινὴ ἀντιχριστιανικὴ κοινωνία, ἔνοχη μέχρι «μυελοῦ ὀστέων» δὲν ἀντιλαμβάνεται τὴν ἐνοχὴν της.

ἀλλὰ ἐννοεῖ νὰ καταδικάζῃ ἐκείνους, ποὺ εἶχε καταδικάσει προτοῦ ἐγκληματήσουν.

Γιὰ τὸ δημιουργικὸ χριστιανισμὸ ἄξιο μίσους εἶναι μόνο τὸ ἐλάττωμα. Ἡ κλοπὴ πρέπει νὰ μισῆται καὶ ὄχι ὁ κλέπτης. Ἡ ἁμαρτία καὶ ὄχι ὁ ἁμαρτωλὸς, ἡ ἀνθρώποκτονία καὶ ὄχι ὁ φονεὺς.

Τὰ πρόσωπα αὐτὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ὡς ἄρρωστα καὶ νὰ τοὺς δοθῇ τὸ κατάλληλο φάρμακο τῆς ψυχῆς, ἡ συμπόνια καὶ ἡ ἀγάπη γιὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ σωθοῦν.

Τὸ νὰ πάρωμε τὸν ἔνοχο καὶ νὰ τὸν κλείσωμε μέσα σ' ἓνα μπουντρούμι διὰ νὰ σαπίσῃ ἐκεῖ μέσα καὶ νὰ ἐξαχρειωθῇ περισσότερο, αὐτὸ δὲν προϋποθέτει ἀνθρωπισμὸ καὶ τὸ ἴδιο θὰ μπορούσαν νὰ κάμουν κι' οἱ ἀγριάνθρωποι.

Ἀντὶ τοῦ μέσου αὐτοῦ ἔχομε σὰν χριστιανοὶ τόσα ἄλλα ἀνθρωπινώτερα κι' ἀποτελεσματικώτερα π.χ. ἐργασία, ἀγωγή, διδασκαλία κλπ, Ἀντὶ τῶν φυλακῶν πρέπει νὰ ἰδρύσωμε, σχολεῖα, ἐργαστήρια, ἐργοστάσια, θεραπευτήρια, ἐπαγγελματικὲς σχολές.

Ἐκεῖ θὰ δημιουργοῦμε τοὺς ἀνθρώπους, ὥστε νὰ μὴν ἁμαρτάνουν κι' ἐκεῖ θὰ τοὺς ἐπιστρέψωμε, ἂν ἁμαρτήσουν γιὰ νὰ θεραπευθοῦν.

Κανεὶς δὲν ἁμαρτάνει, ὅταν ξέρῃ καὶ μπορεῖ νὰ μὴν ἁμαρτήσῃ. Κανεὶς δὲν γίνεται κακός, ὅταν ξέρει καὶ μπορῇ νὰ εἶναι καλός.

Ὁ ἁμαρτωλὸς κι' ὁ κακὸς εἶναι θύματα τῆς ζωῆς. Θύματα τῆς ἐγκαταλήψεως, τῆς φτώχειας, τῆς ἀεργίας, τοῦ κακοῦ περιβάλλοντος, τῆς ἀστοργίας καὶ τῆς ἀμορφωσιᾶς.

Γιὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι ἔνοχη ἡ σημερινὴ χρεωκοπημένη κοινωνία, ὁ σημερινὸς νεκρὸς κόσμος, τὸν ὁποῖον σύντομα θὰ διαδεχθῇ ἡ νικήτρια Νέα Ζωὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Γιὰ νὰ νικήσῃ ἡ Νέα Χριστιανικὴ Ζωὴ πρέπει πρῶτα νὰ νικήσουν οἱ ἀνθρώποι ποὺ ἀποτελοῦν τὴ ζωὴ. «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν» λέγει ὁ Χριστὸς «ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι». Ἡ νίκη λοιπὸν προϋποθέτει μεγάλη προσπάθεια.

«Τὶ στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλημμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὕρισκοντες αὐτήν!» Ἐνῶ «πλατεία ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς». (Ματθ. Ζ' 13). Γι' αὐτὸ χρειάζεται μεγάλη προσοχὴ καὶ σκέψη γιὰ ν' ἀκολουθήσωμε τὸ δρόμο τοῦ καθήκοντος.

Πρέπει ν' άπαρνηθοῦμε τὸν άμαρτωλὸ ἑαυτὸ μας, τὶς μικρότητες καὶ τὶς ἐφήμερες ἐπιδιώξεις, μὲ μοναδικὸ σκοπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Μεγάλης Ζωῆς πού ἔρχεται. «Τὸ νικᾶν αὐτὸς ἑαυτὸν πασῶν νικῶν πρώτη τε καὶ ἀρίστη» λέγει ἡ σοφία τῶν προγόνων μας. Τῇ νίκη αὐτὴ μᾶς καλεῖ νὰ κατακτήσωμε ὁ Νικητὴς τῶν αἰώνων.

Πρέπει νὰ θάψωμε τοὺς ἑαυτοὺς μας χάριν Ἐκείνου. Μόνο ἔτσι θὰ κερδίσωμε τὴν ἀνάσταση. Γιατὶ χωρὶς ταφὴ ἀνάσταση δὲν ὑπάρχει.

Εἶναι κανεὶς πού ἀμφιβάλλει, εἶναι κανεὶς πού φοβᾶται; «Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.» μᾶς βροντοφωνεῖ ὁ Λυτρωτὴς τῶν ἀνθρώπων. Γι' αὐτὸ ἡ νίκη εἶναι μαζί μας.

Ποιὰ ἐξουσία μπορεῖ νὰ πολεμήσῃ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπικράτησίν της; Καμμία. Διότι εἰς Ἐκεῖνον ἐδόθη πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.

*
**

Ὁ Χ. Π. Α. ἔχει σκοπὸ τὴν καθολικὴ ἀναγέννησιν τῆς ζωῆς, τὴν ἐξύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ καὶ τὴν τελειοποίησιν τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητος.

Ἕνας τέτοιος σκοπὸς δὲν περιγράφεται εὐκόλῃ, διότι εἶναι μεγάλος ὅσο μεγάλη εἶναι κι' αὐτὴ ἡ ζωὴ. Γι' αὐτὸ μόνο ἀπλᾶ στοιχεῖα δίδομε τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Ἀλλωστε σύμφωνά μὲ τὴ βασικὴ ἀρχὴ τοῦ ζωντανοῦ χριστιανισμοῦ, τὰ ἔργα εἶναι ἐκεῖνα πού ἔχουν τὴν ἀξία καὶ τὰ ἔργα ἀποτελοῦν τὴν ἀληθινὴ διδασκαλίαν.

Ἐὰν διδάξωμεν ὥραϊα πράγματα καὶ τὰ ἔργα μας δὲν συμφωνοῦν μὲ τὴ διδασκαλίαν μας, τότε, ὅσο ὥραϊα κι' ἂν διδάξαμε, τίποτα δὲν ἐκάμαμε. Ἐὰν τίποτα δὲν ἐδιδάξαμεν, τὰ ἔργα μας ὅμως εἶναι ἔργα δικαιοσύνης καὶ ἀγάπης, τότε πολλὰ ἐκάμαμε. Ἐὰν δὲ καλὰ διδάξωμεν καὶ καλὰ πράξωμεν τότε ἐπραγματοποιήσαμε πλήρως τὴ χριστιανικὴ μας ἀποστολή. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἰδανικὸ μας.

Γιὰ νὰ γίνῃ πραγματικότης ὁ σκοπὸς τοῦ Χ. Π. Α. πρέπει νὰ λυθοῦν δύο προβλήματα: τὸ οἰκονομικὸ καὶ τὸ μορφωτικόν.

Πρέπει νὰ γίνῃ κτῆμα τοῦ κάθε ἀνθρώπου ὁ ὕλικός καὶ ὁ πνευματικὸς πολιτισμός. Χωρὶς τὴν ἠθικὴ μόρφωσιν, τὸ χρῆμα διαφθείρει. Χωρὶς τὸ χρῆμα ἡ ἠθικὴ μόρφωσις κι' ἂν ριζοβολήσῃ δὲν καρποφορεῖ. Ἡ φτώχεια κι' ἡ στέρηση εἶναι πολὺ κακοὶ σύμβουλοι.

142

Στή σημερινή κοινωνία αρκεί νά σκοντάψη κανείς λίγο· τὸ κατρακύλισμα δὲν σταματᾷ παρὰ μόνο στή φυλακή, στὸ πορνεῖο ἢ τὸ θάνατο.

Τὰ πάντα στή σημερινή κοινωνία διέπει ἓνας ὠμὸς σαδισμὸς στή ζωὴ τῶν ἀτόμων καὶ στὶς ἐκδηλώσεις τῶν Ἀρχῶν. Ὅλα καὶ ὅλοι εἶναι ἔτοιμοι νὰ ρίψουν τοὺς λίθους, νὰ εἰρωνευθοῦν, νὰ βασανίσουν, νὰ ἐξαθλιώσουν, νὰ στράφουν ἐναντίον κάποιου ἄθλιου. Χέρι βοηθείας δὲν δίδει στοὺς δυστυχεῖς ἡ σημερινή ἀναχριστιανική κοινωνία εὐκολα.

Γι' αὐτὸ καλὸν εἶναι σήμερον νὰ μὴ γίνῃ ἡ ἀρχὴ τοῦ κακοῦ, διότι ὕστερα τὸ κακὸν συνεχίζεται μέχρι τέλους... Εἶναι ὅμως πολὺ δύσκολο στὸν ἄνθρωπο τῆς ἀνάγκης ν' ἀποφύγῃ αὐτὴ τὴν ἀρχή... κι' ἀκόμα δυσκολώτερο ν' ἀποφύγῃ τὸ τέλος τῆς ἀρχῆς αὐτῆς...

Γι' αὐτὸ πρέπει ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων νάχη γερά θεμέλια. Καὶ γερά εἶναι τῇ θεμέλιᾳ τῆς ζωῆς μόνον ὅταν ἀποτελοῦνται ἀπὸ τοὺς λίθους τῶν πνευματικῶν, ἠθικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἀγαθῶν. Τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ θὰ τὰ δώσῃ ἡ Χριστιανικὴ Κοινωνικὴ Δικαιοσύνη καὶ ἡ Κοινὴ Χριστιανικὴ Λαϊκὴ Μόρφωση.

1—Χριστιανικὴ Κοινωνικὴ Δικαιοσύνη

α) Ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ ζήσῃ σὰν ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ὠρισμένα ἀγαθὰ. Ἡ ζωὴ χωρὶς τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ διατηρηθῇ οὔτε νὰ τελειοποιηθῇ. Χωρὶς τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ ἡ ζωὴ παραδίδεται στὶς ἀρρώστειες, στὸ μαρασμὸ καὶ στὸ θάνατο. Γι' αὐτὸ πρέπει κάθε ἄνθρωπος νὰ ἔχῃ τ' ἀγαθὰ ποὺ τοῦ εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ νὰ ζήσῃ καὶ ν' ἀναπτυχθῇ. Ἄν τοῦ στερήσωμε τ' ἀγαθὰ αὐτὰ τὸν καταδικάζομε σὲ θάνατο, ἂν τοῦ τὰ χορηγήσωμε ἐλλιπῇ τὸν καταδικάζομε σὲ μαρασμό.

Ὁ Χ. Π. Α. στηρίζεται στὴν ἀντίληψη πῶς οἱ ἄνθρωποι ὅλοι ἀνεξαιρέτως εἶναι παιδιὰ τοῦ ἴδιου Πατέρα καὶ πῶς ὁ κόσμος πλάσθηκε γιὰ ὅλους. Τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου ἀνήκουν σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικῇ γιὰ τὸν ἑαυτό του περισσότερα ἀγαθὰ ἀπ' ὅσα τοῦ ἀνήκουν.

Ἡ ἀντίληψη αὕτη εἶναι σύμφωνη μὲ τὴ λογικὴ καὶ τὶς χριστιανικὰς ἀρχάς.

Ὅπως τὰ καλὰ ἀδελφία μοιράζονται ἐξ' ἴσου τὴ πατρικὴ περιουσία, τὸ ἴδιο καὶ οἱ ἄνθρωποι παιδιὰ τοῦ ἴδιου

Πατέρα πρέπει δίκαια να μοιράζονται τα αγαθά της ζωής.

Αλλά η ζωή δεν έχει μόνο αγαθά. Η ζωή είναι άγνωνας κι' αυτή ή παραγωγή των αγαθών προϋποθέτει κόπους και φροντίδες και στερήσεις.

Η κοινωνική δικαιοσύνη απαιτεί να μοιράζονται οι άνθρωποι έξ' ίσου όχι μόνο τα αγαθά, αλλά και τους κόπους και τις ταλαιπωρίες της ζωής. Γι' αυτό πρέπει όλοι να εργάζονται και να μοχθούν και όλοι ν' απολαμβάνουν τα αγαθά των κοινών προσπαθειών.

Η ζωή των ανθρώπων πρέπει να είναι μια χριστιανική αδελφική συνεργασία. Τι τὸ ωραιότερο απ' αυτό;

Να ξέρης ότι αποτελείς άτομο μίᾳς ομάδας, πού, όπως και σύ, εργάζεται κι' επιδιώκει τὸν ἴδιο σκοπό; Να ξέρης ότι δεν εργάζεσαι μόνος αλλά κοντά σου εργάζεται ολόκληρος ὁ λαός;

Να ξέρης ότι, όπως δεν στερεῖσαι σύ, έτσι δεν στερεῖται και δεν μπορεί να στερηθῇ κανείς;

Να ξέρης ότι κανείς δεν πρόκειται να κλέψῃ τὸν κόπο σου, όπως και σύ δεν κλέβεις τὸν κόπο τοῦ ἄλλου. Να ξέρης ότι αγωνίζεσαι μαζί με όλους και για όλους, όπως και όλοι για σένα. Τι τὸ χριστιανικώτερο απ' αυτό;

Δεν εἶναι αὐτὸ ἀγάπη δεν εἶναι αὐτὸ ἀρετὴ; Δεν εἶναι αὐτὸ χριστιανικὴ ζωὴ;

"Αλλωστε αὐτὸ θὰ πῇ κοινωνία ἀνθρώπων. "Οχι βέβαια σὰν τὴ σημερινὴ κοινωνία γιατί ἡ σημερινὴ κοινωνία προσεγγίζει μᾶλλον πρὸς τὴ ζούγκλα. Ἐννοοῦμε κοινωνία χριστιανική, στήν ὁποία καθένας ξέρει ὅτι ἔχει δικαίωμα νὰ ζήσῃ καὶ ζῇ, ξέρει ὅτι ἔχει καθῆκον νὰ εργασθῇ κι' εργάζεται.

Βέβαια αὐτὸ προϋποθέτει ἐξελιγμένους ἀνθρώπους ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς, προϋποθέτει καλοὺς χριστιανούς.

Τέτοιους ἀνθρώπους ἴσως νὰ μὴν ἔχωμε σήμερα πολλούς. Μὰ μήπως εργασθῇκαμε καὶ ποτὲ γιὰ νὰ τοὺς ἀποκτήσωμε; Ἐνα δένδρο φυτεύει κανείς κι' ὥσπου ν' ἀναπτυχθῇ θέλει χίλιες δυὸ φροντίδες καὶ περιποιήσεις. Πόσο μᾶλλον ἓνας ἄνθρωπος;

Μ' ὅλα ταῦτα. Ἡ τύχη κι' ἡ ἀνάγκη μορφώνει, κατευθύνει καὶ μεγαλώνει τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸ ἔχομε καὶ λαὸ τῆς τύχης καὶ τῆς ἀνάγκης. Ὅταν δμως εργασθοῦμε με στοργὴ καὶ ἀγάπη, τότε θὰ κερδίσωμε τὸ λαὸ πού τώρα ἔχομε χάσει. Καὶ τότε δεν θὰναι δύσκολη ἡ πραγματοποίηση τοῦ χριστιανικοῦ ιδεώδους.

Στὴ χριστιανικὴ κοινωνία ὅλοι εἶναι κοινωνοὶ στίς

χαρές και στις λύπες, στις εὐφορίες και στις ἀφορίες, στους κόπους και στις ἀπολαύσεις. Ἔτσι κανείς δὲν παραινέται, κανείς δὲν δολιεύεται, κανείς δὲν ἐγκληματεῖ. Στὴ χριστιανικὴ κοινωνία θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀληθινὴ γαλήνη ἀτομικὴ καὶ ὁμαδική. Σήμερα ἡ γαλήνη αὐτὴ δὲν ὑπάρχει διότι τὴν κατατρώγει ὁ σκόρος τῆς ἀδικίας.

Ἡ συναίσθησις τῆς κοινωνικῆς καὶ ἀτομικῆς ἀδικίας κάνει τὸν ἄνθρωπο θηρίο. Δὲν λογικεύεται, δὲν αἰσθάνεται, δὲν βλέπει ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀδικεῖται. Εἶναι τυφλὸς ἀπὸ μῖσος καὶ ἐκδίκησις.

Ἡ δικαιοσύνη μόνο μπορεῖ νὰ φέρῃ τὴ γαλήνη, ἡ δικαιοσύνη ποὺ θὰ μεταβάλλῃ μαζί με τὴν χριστιανικὴ ἐκπαίδευση, τὴν κοινωνία τῶν ἀνθρώπων σὲ παράδεισο. Ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη ποὺ δὲν σημαίνει τίποτα ἄλλο παρὰ χριστιανικὴ κοινωνία, εἶναι ἡ μαγικὴ δύναμις ποὺ μπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ τὰ θηρία σὲ πρόβατα.

Ὁ λαὸς ζητώντας τὴ κοινωνικὴ δικαιοσύνη δὲν παραλογίζεται, δὲν σφάλει. Διότι ζητεῖ πράγματα ποὺ διακαίουται,

Ἐμεῖς παραλογιζόμεθα, ὅταν τοῦ ἀρνούμεθα τὴ χριστιανικὴ ζωὴ. Διότι δὲν ἔχομε τὸ δικαίωμα, νᾶχωμε ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴ κατοχὴ μας ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ἐκεῖνος δημιουργεῖ καὶ δι' ἐκεῖνον προορίζονται.

Μποροῦμε δίχως τὸν ἐργαζόμενο λαὸ νὰ δημιουργήσωμε τίποτα;

Ἄν δὲν σπείρῃ καὶ δὲν θερίσῃ ὁ γεωργός, ἂν δὲν κινήσῃ τὴ μηχανὴ ὁ ἐργάτης, ἂν δὲν γράψῃ καὶ δὲν διδάξῃ ὁ διανοούμενος, θὰ γίνῃ τίποτα ἀπ' ὅτι βλέπομε ἀπ' ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴ ζωὴ μας;

Ὁ λαὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς τῶν ἀγαθῶν τῆς ζωῆς, ὕλικῶν καὶ πνευματικῶν. Ποιὸς δὲ εἶναι ἐκεῖνος, ποὺ στερεῖται τὰ ἀγαθὰ αὐτά; Πάλι ὁ λαός, Ὁ λαὸς δημιουργεῖ καὶ ὁ λαὸς στερεῖται! Δὲν σὰς φαίνεται περίεργο καὶ ἐξωφρενικὸ αὐτό;

Καὶ ὅμως αὐτὸ συμβαίνει. Καὶ θὰ ἐρωτήσῃ κανείς τὴν οἰκονομικὴ καὶ πνευματικὴ ἡγεσία τοῦ σημερινοῦ ἀντιχριστιανικοῦ κράτους: Σὲ ποῖο ἠθικὸ καὶ χριστιανικὸ νόμον βρήκατε γραμμένο πῶς ἔχετε δικαίωμα νὰ ἐκμεταλλεύεσθε τὸ λαόν, ὥστε τὰ μὴν μπορῇ νὰ χαρῇ οὔτε τὰ προϊόντα τοῦ κόπου του; Μὲ ποῖα λογικὴ ἀνθρωπινὴ δικαιολογεῖτε τὴ φτώχεια καὶ τὴν ἀθλιότητα τοῦ λαοῦ, τοῦ λαοῦ, ποὺ σπείρει σιτάρι καὶ πεινᾷ, ποὺ ὑφαίνει ροῦχα κι' εἶναι κου-

ρελῆς, πού φθιάχνει παπούτσια κι' εἶναι ξυπόλυτος, πού τυπώνει βιβλία κι' εἶναι ἀγράμματος ;

Ἀπαντήσατέ μας. Διότι τὸ μυαλό τὸ δικό μας εἶναι μικρὸ καὶ δὲν φθάνει ὡς ἐκεῖ . . .

Πῶς καταφέρει δὲ ἡ σημερινὴ κοινωνία τῆς κλοπῆς καὶ τῆς ὑποκρισίας καὶ τὰ συμβιβάζει ὅλ' αὐτὰ μὲ τὴ θρησκεία τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης εἶναι ἐπίσης ἀκατανόητο.

Ὅχι! Οὐτε λογικὴ ὑπάρχει οὔτε συμβιβασμὸς μπορεῖ νὰ γίνη. Ἡ ἀντιχριστιανικὴ ἡγετικὴ τάξις παραλογίζεται αἰῶνες τώρα. Παραλογίζεται, διότι θέλει νὰ στερῇ τὴ ζωὴ ἀπὸ τὴ ζωὴ, ν' ἀποξενώνη τὸ δημιουργὸ ἀπὸ τὸ ἔργο του.

Στὸ παραλογισμὸ αὐτὸ τοῦ θανάτου πρέπει ν' ἀντιταχθῇ ἡ λογικὴ τῆς ζωῆς.

Ὁ λαὸς πρέπει νὰ γίνη πραγματικὸς κύριος τῆς χώρας του, κύριος τῶν ἀγαθῶν της, κύριος τοῦ παρελθόντος τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντός της, ἐργάτης τῆς προόδου της.

Αὐτοὶ πού πιστεύουν στὸ φῶς καὶ δὲν φοβοῦνται τὴν ἀλήθεια, αὐτοὶ τὸ βλέπουν ὀλοζώντανο αὐτό.

Δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ παίξῃ οὔτε μὲ τὸ Θεό, οὔτε μὲ τὴ ζωὴ οὔτε μὲ τὸ μέλλον. Πρέπει νὰ εἴλικρινῆς καὶ πρὸς τὰ τρία. Ἐκτὸς ἐὰν ἔχει διαγραφῇ ἀπὸ τὴ τάξη τῶν χριστιανῶν ἀνθρώπων.

β) Ἡ σημερινὴ κοινωνικὴ ὀργάνωση ὅπως εἶπαμε εἰς τὸ Β' Μέρος εἶναι ἡ συνέχεια τοῦ πρὸ Χριστοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου. Τὸ εἰδωλολατρικὸ κράτος ἀφοῦ ἐπὶ 4 αἰῶνες κατεδίωξε τὸ χριστιανισμὸ χωρὶς νὰ μπορέσῃ νὰ τὸν ἐξαφανίσῃ, ἠναγκάσθη ὕστερα, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιούμενον, νὰ προσχωρήσῃ στὸ χριστιανισμὸ καὶ ν' ἀναλάβῃ μάλιστα ὑπὸ τὴν προστασία του τὴ χριστιανικὴ ἐπανάσταση.

Εἶπαμε εἰς τὰ προηγούμενα ὅτι ὁ ἐναγκαλισμὸς αὐτὸς δὲν ἦτο εἰλικρινῆς, ἦτο προδοτικὸς, ὅπως καὶ τὸ φίλημα τοῦ Ἰούδα.

Τὸ εἰδωλολατρικὸ κράτος ἐφόρεσε μὲν τὸν χριστιανικὸν μανδύαν, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ νόημα τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Διὰ τοῦτο παρὰ τὴν στροφὴν πού ἔκανε πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν δὲν ἥλλαξε κατὰ βάθος τὴν εἰδωλολατρικὴν του μορφή. Ἡ ἀλλαγὴ ἦτο ἐπιφανειακὴ, τυπικὴ, ἐπίπλαστη. Στὴν πραγματικότητά ἐ-

146

ξακολουθοῦσαν καὶ πάλι νὰ ἰσχύουν οἱ ἴδιοι θεσμοί, οἱ ἴδιες προλήψεις καὶ νοοτροπίες.

Ἡ ἀπάτη αὐτὴ δὲν ἦτο βέβαια εὐκολο νὰ διαπιστωθῇ. Ἐχρειάζετο τὴν προοπτικὴ τοῦ χρόνου.

Ἡ προοπτικὴ αὐτὴ ὑπάρχει σήμερα καὶ εἶναι προοπτικὴ 16 αἰώνων. Στοὺς 16 αὐτοὺς αἰῶνες τὸ εἰδωλολατρικὸ κράτος ἔδιδε ἐξετάσεις.

Ὁ λαὸς μπορεῖ σήμερα νὰ βαθμολογήσῃ, διότι ἔχει σήμερα ἐνώπιόν του τίς ἐξετάσεις τῆς εἰδωλολατρικῆς ἡγεσίας του. Ἐξετάσεις αἰώνων, ἐποχῶν, περιόδων, πολέμων, εἰρήνης, εὐφοριῶν καὶ ἀφοριῶν.

Ἡ εἰδωλολατρικὴ ἡγεσία δοκιμάσθηκε σ' ὅλες τίς ἐποχές καὶ σ' ὅλες τίς συνθήκες κι' ἡ δοκιμασία τὴν ἔβγαλε σκάρτη.

Ὁ λαὸς βαθμολογεῖ σήμερα κι' ἡ βαθμολογία του ἀπορρίπτει.

Ύστερα ἀπὸ 16 αἰῶνες ψευδοχριστιανικῆς ἡγεσίας δὲν ἐκάμαμε οὔτε ἓνα βῆμα σωστὸ πρὸς τὴ πραγματοποίηση τοῦ χριστιανικοῦ ἰδεώδους. Εἴμεθα καὶ σήμερα ἐκεῖ πού βρισκόμαστε ὅταν ξεκινήσαμε.

Κατ' οὐσίαν εἴμεθα χειρότερα σήμερα ἀπὸ τότε. Διότι τότε τουλάχιστο ἡ ἄρνηση ἦτο εἰλικρινής: δὲν πίστευε στὸ χριστιανισμὸ καὶ τὸν χτυποῦσε καθαρά. Ἐνῶ σήμερα ἡ ἄρνηση ὑποκρίνεται.

Μὲ τὴ μάσκα τοῦ χριστιανισμοῦ ἔχει ἐγκατασταθῇ σήμερα ἀπὸ τὴν ἀμαρτωλὴ πνευματικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἡγεσία, ἡ πιὸ ὠμὴ εἰδωλολατρεία, πού ἐγνώρισε ποτὲ ὁ κόσμος.

Οἱ Θεοὶ τῆς τότε εἰδωλολατρείας εἶχαν τουλάχιστο κάποια ποίηση καὶ κάποια ἰδέα, ἦσαν θεοὶ φωτὸς (Ἀπόλλων) καὶ σοφίας (Ἀθηνᾶ) ἱκανοὶ νὰ ὠθήσουν τοὺς πιστοὺς τῶν νὰ δημιουργήσουν ἓνα χρυσοῦν αἰῶνα, ἓνα παρθενῶνα.

Ἐνῶ οἱ θεοὶ τῆς σημερινῆς εἰδωλολατρείας εἶναι ἄχαρεις καὶ κτηνώδεις, εἶναι θεοὶ ταπεινῶν παθῶν καὶ ὀρμῶν, θεοὶ μίσους καὶ ἀδικίας πού ὠθοῦν τοὺς ἀνθρώπους στὴν καταστροφή καὶ στὸ θάνατο, στὰ κανόνια καὶ στίς βόμβες.

Ἡ εἰδωλολατρεία δὲν ἀπέθανε. Ἡ εἰδωλολατρεία ἐξακολουθεῖ νὰ βασιλεύῃ μέχρι σήμερα ἂν καὶ εἶναι 20 αἰῶνες τώρα πού ἔχει καταργηθεῖ ἀπὸ τὸν Κύριον τοῦ κόσμου τὸν Χριστόν. Ἡ εἰδωλολατρεία ἀπλῶς ἥλλαξε μορφή.

Με τὸ χριστιανικὸ ἔνδυμα καλύπτεται ἡ νέα εἰδωλολατρεία τοῦ πλούτου, τῆς κλοπῆς, τοῦ μίσους τοῦ πολέμου καὶ τοῦ θανάτου.

Ἐκρημνίσουμε τοὺς Θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἀνεστήσαμε τοὺς Θεοὺς τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν.

Οἱ Θεοὶ τῆς νέας εἰδωλολατρείας δὲν κατοικοῦν στὸν Ὀλυμπο, ἀλλὰ μέσα στὴ κοινωνία, τῇ ζωῇ καὶ τῇ ψυχῇ τῶν ἀνθρώπων.

Στοὺς θεοὺς τῆς παληᾶς εἰδωλολατρείας ἐθουσιάζοντο καρποὶ καὶ ζῶα. Στοὺς θεοὺς τῆς νέας εἰδωλολατρείας, θουσιάζομεν τοὺς συνανθρώπους μας, παιδιά καὶ γέροντας τάξεις καὶ ἐπαγγέλματα, ἓνα ὁλόκληρο λαό.

Οἱ καπνοὶ τῶν θυσιῶν μας δὲν ἀνέρχονται ὅπως ἄλλοτε στὸν οὐρανό. Παραμένουν ἐδῶ στὴ ζωῇ καὶ θαμπώνουν καὶ μαυρίζουν καὶ λερώνουν... Κι' ἔχει γίνεи τόσο ἄχαρη καὶ τόσο σκοτεινὴ ἡ ζωὴ ἀπὸ τοὺς καπνοὺς τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀδικίας!...

Εἶναι καιρὸς πλέον νὰ συνέλθωμεν... Αἰῶνες τώρα κρούεται ὁ κώδων τοῦ κινδύνου: «Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων». (Ἰωάν. Α'. Κεφ. Ε'. 21).

Ἡ σημερινὴ εἰδωλολατρεία ἔχει ἀποβάλεи πάντα χαλινόν, πουλῶντας κι' ἀγοράζοντας τῇ χαρᾷ καὶ τὸ μέλλον τοῦ λαοῦ, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ἀξία καὶ τὴ θεία διδασκαλία, ζῶσα μὲ μοναδικὸ σκοπὸ τὴν ἀπόκτηση τοῦ πλούτου καὶ τὴν ἱκανοποίηση ἐφημέρων ἀπολαύσεων καὶ ἐγώισμῶν.

Μὲ τέτοιες συνθήκες καὶ προϋποθέσεις δὲν μποροῦμε νὰ μιλοῦμε γιὰ κοινωνικὴ δικαιοσύνη. Γιὰ νὰ ἔλθῃ ἡ πραγματικὴ κοινωνικὴ δικαιοσύνη πρέπει νὰ προηγηθῇ ὁ ἐκ-χριστιανισμὸς τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἡγεσίας του. Πρέπει νὰ κρημισθῇ ἡ σημερινὴ εἰδωλολατρεία, νὰ λάμπῃ ὁ ἥλιος τοῦ χριστιανικοῦ φωτός, γιὰ νὰ βλαστήσῃ τὸ εὐγενὲς φυτὸ τοῦ χριστιανικοῦ νόμου καὶ τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς.

Γιὰ νὰ κρημισθῇ ὅμως ἓνας ἀμαρτωλὸς κόσμος πρέπει νὰ μεταβληθῇ ἡ νομοθεσία, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται. Τὸ λάθος τῶν χριστιανῶν τοῦ 4ου μ. Χ. αἰῶνος εἶναι ὅτι δὲν ἐζήτησαν ἀπὸ τὴν προσχωρήσασαν εἰς τὸν χριστιανισμὸν εἰδωλολατρικὴν ἡγεσίαν, τὴν ἀλλαγὴν τῆς ἀντι-χριστιανικῆς νομοθεσίας τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κράτους καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτῆς διὰ νέας, χριστιανικῆς νομοθεσίας, ἀλλὰ ἀφῆκαν νὰ γίνῃ μὲν τὸ κράτος χριστιανικόν, νὰ ἔχῃ ὅμως τὴν ἴδια νομοθεσία ποὺ εἶχε καὶ πρότερον. Ἔτσι ἡ παλαιὰ νομοθεσία τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κό-

σμου, εξακολουθοῦσε νά κυβερνᾶ καί σιγά—σιγά κατέφαγε τή νέα νομοθεσία τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, πού δέν εἶχαν τήν πρόνοια οἱ ὁπαδοί της νά τήν κάμουν νόμο τῆς νέας ζωῆς.

Ἐδιδάσκετο στίς ἐκκλησίες καί στά σχολεῖα ὁ νόμος τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης τῆς νέας θρησκείας, στή πράξη ὅμως ἐφηροῦζετο ἡ νομοθεσία τῆς παλαιᾶς θρησκείας (τῆς εἰδωλολατρείας), ἡ ὁποία ἦτο τελείως ἀντίθετη μέ τή νέα διδασκαλία τῆς ἀγάπης καί τῆς δικαιοσύνης.

Ἡ νομοθεσία τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κράτους εἶναι δημιουργημένη ἐπὶ τελείως ἀντιθέτων βάσεων ἀπὸ ἐκείνων τοῦ χριστιανισμοῦ. Καί εἶναι ἐπόμενον αὐτό. Ἡ πρό Χριστοῦ νομοθεσία δέν ἦτο δυνατόν νά μὴν ἀντανაკλᾷ τὰς ἀτελείας τῶν ἀνθρώπων πού τήν δημιούργησαν καί δέν μποροῦσε νά συμφωνῇ ποτὲ μέ τήν ἐξ' ἀποκαλύψεως ἀλήθεια τοῦ χριστιανισμοῦ ἀφοῦ ἡ ἀλήθεια αὐτὴ ἦτο ἄγνωστη τότε.

Ἡ εἰδωλολατρικὴ νομοθεσία ἀγνοεῖ τὴν ἀξίαν τῆς ψυχῆς καί θέτει τὸν ἄνθρωπον ὡς μέσον διὰ τὴν ἀπόκτησιν ὑλικῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸ σκοπὸ. Εἰς αὐτὰ ἀντιτίθεται ἡ περὶ ψυχῆς ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ ὅτι δέν ὑπάρχει ἀντάλλαγμα διὰ τὴν ψυχὴν.

Ἡ εἰδωλολατρικὴ νομοθεσία δημιουργεῖ τὸ ἀτομιστικὸ οἰκονομικὸ σύστημα, τὸ ὁποῖο στηρίζεται στὴν ἐκμετάλλευσιν ἀνθρώπου ἀπὸ ἄνθρωπο καί ἀποτελεῖ νόμιμη κλοπὴ σὲ μεγάλη μάλιστα κλίμακα. Εἰς αὐτὰ ἀντιτίθεται ἡ διδασκαλία τῆς ἀγάπης καί τῆς δικαιοσύνης τοῦ Χριστοῦ καθὼς καί τὸ «οὐ κλέψεις» μία ἐκ τῶν δέκα ἐντολῶν.

Ἡ κλοπὴ ἀποτελεῖ τὴν καθημερινὴν ἀτιμία τοῦ ἄλλου καί τοῦ σημερινοῦ «ἐντιμου» κεφαλαιοκρατικοῦ κόσμου πού ἔχει τίς ρίζες του στὴν εἰδωλολατρικὴ νομοθεσία, πού συνεχίζεται μέχρι σήμερά.

Ἡ εἰδωλολατρικὴ νομοθεσία προϋποθέτει δούλους καί ἀφεντικά, ἔχοντας καί μὴ ἔχοντας, ἀριστοκρατία καί λαό. Αὐτὰ ὅλα τὰ ἀνόητα καί γελοῖα δημιουργήματα τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου διελύθησαν ὡς χάρτινοι πύργοι ἀπὸ τῆς νέας διδασκαλίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἐκῆρυξε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀδελφούς, παιδιὰ τοῦ ἴδιου Πατέρα χωρὶς διακρίσεις καί ἀξιώματα.

Ἡ εἰδωλολατρικὴ νομοθεσία εἶναι νομοθεσία ταξικὴ καί ὄχι λαϊκὴ. Ἐχει δημιουργηθεῖ διὰ νὰ ἀσφαλίζῃ τὰ συμφέροντα τῶν κρατούντων καί εἶναι ἀπάνθρωπη καί

σκληρή για κείνους που δέν έχουν ή που είχαν και έχασαν. 'Η νομοθεσία αυτή είναι τρόπον τινά ο χωροφύλακας του κεφαλαίου, για το όποιο δημιουργήθηκε και προς το όποιο όσο κι' αν τροποποιείται άρέσκεται πάντα να έρωτοτροπεί.

Είς αυτά αντιτίθεται ή χριστιανική διδασκαλία, ή όποία είναι διδασκαλία λαϊκή κι' όχι ταξική. 'Ο Χριστός είναι ο πραγματικός Πατέρας του λαού, ο μεγάλος άρχηγός Του, που έπese πρώτος στο χριστιανικό άπελευθερωτικό λαϊκό άγώνα. 'Η άρχουσα τάξη που τυραννούσε το λαό, ή ίδια έστράφη και κατά του Χριστού.

'Η είδωλολατρική νομοθεσία αφήνει, τά πάντα, την πρόοδο της ζωής, τη διαπαιδαγώγηση των ανθρώπων, σε δυό αντιχριστιανικές σκοτεινές δυνάμεις, την τύχη και την ανάγκη.

'Η τύχη και ή ανάγκη είναι άκρως αντίθετες προς τη χριστιανική διδασκαλία, ή όποία στηρίζεται στην παντοδυναμία, στη πανσοφία και την πανταχοϋ παρουσία του Θεού, στη φιλανθρωπία του Θεού, στη δύναμη της πίστεως και της αγάπης και στην έλευθερία του ανθρώπου, πνευματική και βουλητική.

'Η είδωλολατρική νομοθεσία έπιτρέπει, έκτος της κλοπής και της άδικίας που είπαμε παραπάνω, το ψεύδος και την άπάτη (εικονικότης—έξεστι τοίς συμβαλλομένοις περιγράψειν άλλήλοις κλπ.) καθώς και την έμπορεία του σώματος.

Προς αυτά αντιτίθεται τελείως ή χριστιανική διδασκαλία και άρκει ν' άνοίξη κανείς την 'Αγία Γραφή για να μάθη πόσο έχει καταδικάσει ο Θεός της αγάπης και της ήθικης τελειότητος, ο Θεός ο Πανάγαθος και ο Δίκαιος, κάθε μορφή προστυχιάς, άπάτης, ψεύδους και άνηθικότητος.

'Η είδωλολατρική νομοθεσία άγνοεί τη τάξη και την άρμονία που μπορεί να δημιουργήση στη ζωή, ή αγάπη, ή δικαιοσύνη, ή Πρόνοια, ή στοργή, ή καλή άγωγή και γνωρίζει μόνο τον άχαλίνωτο έγωϊσμό, την αυθαίρετη συμπεριφορά, την άδιαφορία, τη σκληρότητα και το κοινωνικό μίσος.

'Η είδωλολατρική νομοθεσία δημιουργεί κοινωνικές άναταραχές, έπαναστάσεις και διωγμούς, πολέμους και άνθρωποκτονίες. Διότι στηρίζεται έκτος των άλλων, στη κλοπή, στην άδικία, στον άρριβισμό, στο φαταουλισμό, στο «όποιος μπορεί κι' άπάνω του».

150

Γιά τήν ειδωλολατρική νομοθεσία εἶναι φυσικό πρᾶγμα καί νόμιμο «τὸ μεγάλο ψάρι νὰ τρώη τὸ μικρό» γι' αὐτὸ καί ἔχει μεταβάλει τοὺς ἀνθρώπους σὲ θηρία καί τὴ κοινωνία μας σὲ ζούγκλα.

Στὴ ζωὴ μας σήμερα, ὅποιος «δὲν τρώει τὸν τρώνε» ὅποιος δὲν κλέβει τὸν κλέβουν, ὅποιος δὲν ὑβρίζει τὸν ὑβρίζουν

Ἡ ειδωλολατρική νομοθεσία ἔχει δημιουργήσει τὴν ἄμιλλα τοῦ κακοῦ ποῦ μαστίζει τὴ κοινωνία μας ἀπὸ παλῆὰ μέχρι σήμερα σὰν ἀθεράπευτη τρέλλα ποῦ μεταδίδεται ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ.

Ἡ νομοθεσία αὕτὴ ἔχει καταργηθεῖ ἐπισήμως ἀπὸ τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔδωσε εἰς ἀντικατάστασίν της τὴ νέα χριστιανική νομοθεσία τῆς ἀγάπης καί τῆς δικαιοσύνης.

Μᾶς ὅλα ταῦτα ἂν καί εἶναι 20 αἰῶνες τώρα, ποῦ μᾶς δόθηκε ὁ ἀληθινὸς Νόμος, ὅμως δὲν μπορέσαμε ἀκόμα νὰ τὸν κάμωμε κτῆμά μας.

Γι' αὐτὸ ἐξακολουθεῖ ἀκόμα καί σήμερα νὰ ρυθμίζει τὴ ζωὴ μας τὸ δίκαιο τοῦ ἄδικου ειδωλολατρικοῦ κόσμου.

Βέβαια δὲν μπορεῖ κανεὶς σήμερα νὰ φονεύῃ τὸν δοῦλον τοῦ ἀτιμωρητοῦ ὅπως ἄλλοτε, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι σήμερα ἡ ἀνθρώπινη προσωπικότητα βρίσκεται σὲ καλύτερη μοῖρα. Διότι σήμερα φονεύομεν καί περισσότερα ἄτομα καί μὲ χειρότερον θάνατον.

Σήμερα φονεύομε μὲ τοὺς νόμους μας, φονεύομε μὲ τὸ γάντι, φονεύομε μὲ τίς ιδέες.

Δὲν κρατοῦμε σήμερα στιλέτο στὸ χέρι μας οὔτε συντηροῦμε θηριοτροφεῖα μὲ τὰ θύματά μας. Σήμερα κρατοῦμε στὰ χέρια μας ἕνα ἀνήθικο κι' ἄδικο νομοθετικὸ σύστημα καί μ' αὐτὸ ἀφαιροῦμε τὸ ψωμί τῶν παιδιῶν τοῦ λαοῦ καί καταδικάζομε τοὺς ἀνθρώπους στὸ μαρασμὸ τοῦ σώματος καί τῆς ψυχῆς.

Σήμερα δὲν φονεύομε μὲ τὸ ξίφος, φονεύομε μὲ τὸ νόμο. Τὰ θύματά μας δὲν γίνονται βορὰ θηρίων σήμερα ὅπως ἄλλοτε, διότι θηρία σήμερα εἴμεθα ἑμεῖς. Τὰ θύματά μας βρίσκονται στίς φυλακές, στὰ σανατόρια, στὰ πορνεῖα, στὰ νεκροταφεῖα.

Ἡ σημερινὴ ειδωλολατρική ἀντιχριστιανική ἡγεσία δὲν ἐννοεῖ νὰ συνετισθῇ, νὰ ἀναλογισθῇ τὴν εὐθύνη της, νὰ μετανοήσῃ. Τόσο τὸ χειρότερο γι' αὐτήν. Ὅταν θὰ σημάνῃ ἡ δωδεκάτη, τότε δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον χρόνος γιὰ μετάνοια, γιὰτὶ θὰ εἶναι ἀργά.

Ἄλλὰ δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμεν νὰ σημάνη ἡ δωδεκά-
τη, διότι θὰ εἶναι ἄργά καὶ γιὰ τὸ λαό.

Πρέπει νὰ τὸν βοηθήσωμε προτοῦ ἀποθάνει, προτοῦ
εἶναι ἄργά. Κάθε μιὰ μέρα ποὺ περνᾷ, χάνεται καὶ μιὰ
ἐλπίδα.

Ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ πτώση ἔχει κυκλώσει τὴ ζωὴ καὶ
κατατρώγει σὰν κάμπια τοὺς τρυφεροὺς βλαστοὺς τῆς.
Πρέπει νὰ καθαρίσωμε τὴ ζωὴ ἀπὸ τὶς κάμπιες τῆς εἰδω-
λολατρικῆς νομοθεσίας γιὰ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ κοινωνικὴ δι-
καιосύνη τοῦ χριστιανισμοῦ.

Κοινωνικὴ δικαιοσύνη δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ μακρὰν
τοῦ χριστιανισμοῦ.

Καὶ ὁ δεξιὸς καὶ ὁ ἀριστερὸς ὕλισμός ψεύδεται ὅταν
ὑπόσχεται τὸ καθεστῶς αὐτό. Διότι ἡ κοινωνικὴ δικαιο-
σύνη προϋποθέτει κοινωνικὴ ἀγάπη καὶ τὴν ἀγάπη μόνο ὁ
χριστιανισμός τὴ διδάσκει.

Ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη δὲν εἶναι κτῆμα οὔτε τῆς
κεφαλαιοκρατίας οὔτε τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἡ κοινωνικὴ
δικαιοσύνη εἶναι γέννα κι' ἀνάθρεμμα τοῦ χριστιανισμοῦ,
εἶναι ἡ βάση τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας.

Ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη εἶναι ὁ μεγάλος αὐαγγελι-
σμός ποὺ φέρνει στοὺς πονεμένους λαοὺς ἡ διδασκαλία
τοῦ Ναζωραίου, εἶναι τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς χριστιανικῆς ἡ-
θικῆς καὶ βρῆκε τὴ τελειότερη ἔκφανση αὐτῆς εἰς τὸν βίον
καὶ τὴ διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν μαρτύρων τοῦ
χριστιανικοῦ ἀγῶνος.

Ὁ κομμουνισμός πῆρε μερικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴ διδα-
σκαλίαν αὐτὴ καὶ ἔντυσε τὴν ἄχαρη μορφὴ του, τῆς βίας
καὶ τοῦ ὕλισμοῦ.

Πόσο μεγάλη δίψα ἔχει ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ γιὰ τὴν
ἀλήθεια γίνεται φανερό κι' ἀπὸ τοῦτο : ἓνα μικρὸ μόνο
μέρος ἀπὸ τὴν ἀλήθεια πῆρε ὁ κομμουνισμός καὶ ἂν καὶ
τὸ ἀνεκάτεψε μὲ διάφορες ἀηδιαστικὲς σάλτσες ὅμως κα-
τάφερε νὰ αἰχμαλωτίσῃ τόσους ἀνθρώπους. Πόσο μᾶλλον
ὁ χριστιανισμός ποὺ κατέχει ὅλη τὴν ἀλήθεια ;

Ὁ χριστιανισμός ὅμως, ὁ ζωντανὸς χριστιανισμός,
μέχρι σήμερα δὲν διδάχτηκε. Κρατήθηκε σκλαβωμένος μέ-
σα στὰ δερματόδετα εὐαγγέλια καὶ πνίγηκε μέσα στοὺς
τύπους.

Ἔτσι ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια ποὺ συνετάραζε τὰ πλή-
θη στοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνες κι' ἔτρεφε τὶς ἐλ-
πίδες τῶν λαῶν γιὰ μιὰ καλύτερη ζωὴ, σήμερα, ὕστερα

152

από 20 αιώνες ψευδοχριστιανική ζωή ή αλήθεια αυτή έγι-
νε νεκρό γράμμα.

‘Η ζωή όμως δεν ήμπορεί να ζήσει με τα ψέμματα,
άλλα ζητεί το φως και την αλήθεια, γι’ αυτό δε όταν δεν
το βρίσκει έδω, πηγαίνει άλλοι, τρέχει παντού, όπου βλέ-
πει κάποιο φως αναμμένο.

‘Ετσι κατορθώνουν οι διάφοροι άπατεώνες να παρα-
πλανούν τους ανθρώπους και να τους καταστρέφουν: ά-
νάβουν ένα φως και κρύβονται καρτερώντας με το όπλο
στο χέρι, τα θύματά τους.

Το κυνήγι αυτό των ανθρώπων εύρίσκεται σήμερα
στο άνώτατο σημείο.

Χιλιάδες ανθρώπων είναι σκλαβωμένοι σε νεκρά, ψεύ-
τικα και θαμπά φώτα.

‘Ο δεξιός και ό άριστερός ύλισμός αιώνες τώρα συ-
νεχίζουν αυτή τη παράνομη θήρα τους, ό μόν πρώτος έ-
χοντας ανάψει το ψεύτικο φως της ειδωλολατρικής άστι-
κής κοινωνίας, ό δε δεύτερος κρατώντας το θαμπό και νε-
κρό φως της ειδωλολατρικής κομμουνιστικής κοινωνίας.

Αυτό δε το να μιλούν για άγάπη, για συναδέλφωση,
για άνθρωπισμό και δικαιοσύνη εκείνοι που πιστεύουν
στην άποκτήνωση του ανθρώπου, που καταργούν το πνεύ-
μα και λατρεύουν την ύλη, που δεν παραδέχονται την
άνθρώπινη άξία, δείχνει τη δική μας μεγάλη ένοχή. Τη
φοβερή ένοχή του ν’ αφήσωμε στους σκύλους του ύλισμου
τό μάνα της ζωής και στους πιθήκους τα κρίνα του εύ-
αγγελισμού.

‘Ο ύλισμός δεν είναι συνεπής, όταν μιλή για άξία
ανθρώπου και ζωής, γιατί δεν πιστεύει ούτε στον άνθρω-
πο ούτε στη ζωή ή κι’ αν πιστεύη στη θεωρία την άρνεϊ-
ται στη πράξη. ‘Εμείς όμως τι είμεθα, όταν αφήνωμε να
μιλούν εκείνοι για εκείνα που πιστεύομε μεις;

‘Εκείνοι διδάσκουν πράγματα που δεν πιστεύουν, έ-
μεις πιστεύομε σε πράγματα που δεν διδάσκομε. Οι ύλι-
σται δείχνουν έτσι στα φανερά τη γυμνότητά τους, έμεις
πάλη έτσι θάπτομε τις άξίες μας.

‘Υποκρισία και ταφή είναι το σύνθημα του σημερινού
φαύλου κοινωνικού χορού γιατί έμεις κι’ εκείνοι άποτε-
λοΰμε τη κοινωνία.

‘Ο χορός αυτός πρέπει να σταματήσει, γιατί δεν εί-
ναι χορός ζωής αλλά χορός θανάτου.

‘Εάν έμεις άπεφασίσαμε ν’ αυτοκτονήσωμε, όπως
και οι πρό ήμών, δεν έχομεν τό δικαίωμα να συμπαρασύ-

ρωμεν εἰς τὸν θάνατον, τὴ νέα γενεά, τὰ παιδιά μας. Χάριν αὐτῶν τουλάχιστον, πρέπει νὰ σταματήσωμε τὸ χορὸ τῶν σατύρων καὶ τῶν μαινάδων, τὸ χορὸ τῆς ὑποκρισίας καὶ τοῦ θανάτου, τὸ χορὸ τῆς ἀδικίας, τοῦ πόνου καὶ τοῦ φόβου. Χάριν αὐτῶν τουλάχιστον πρέπει νὰ διαλύσωμε τοὺς καπνοὺς τῶν παρανόμων θυσιῶν μας, ποὺ σκεπάζουν σήμερα τὴ ζωὴ, γιὰ νὰ λάμψη στὸ κοινωνικὸ στερέωμα ὁ θερμὸς ἥλιος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ. Χάριν αὐτῶν τουλάχιστον πρέπει νὰ ἐργασθοῦμε, ὥστε νὰ γίνῃ πραγματικότητα τὸ ὄνειρο τῶν αἰώνων ἡ χριστιανικὴ κοινωνικὴ δικαιοσύνη.

Αὐτὸ ἦτο καὶ εἶναι τὸ χρέος μας.

Πρέπει νὰ γκρεμίσωμε καὶ τὴ νέα εἰδωλολατρεία ὅπως γκρεμίσωμε καὶ τὴν πλὴν. Αὕτῃ θὰ εἶναι ἡ μεγάλη νίκη ποὺ θὰ δώσῃ τὴ πραγματικὴ ἐλευθερίαν στὸν ἄνθρωπον.

Εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν καλεῖ ὅλους τοὺς ζωντανοὺς χριστιανοὺς ὁ Χ.Π.Α., διότι αὐτὸς εἶναι ὁ ζωντανός, ὁ δημιουργικὸς χριστιανισμός, τοῦ ὁποῖου εἴμεθα ὑπηρέτες καὶ κήρυκες.

Χριστιανισμός δὲν σημαίνει ἀποτράβηγμα ἀπὸ τὴ ζωὴ, ἀδιαφορία κί ἀδράνεια γιὰ τὴ ζωὴ, ραχάτι καὶ μοιρολατρεία.

Σημαίνει ἀγῶνα καὶ δράση καὶ αὐτοθυσία.

Ὁ χριστιανισμός εἶναι μιὰ μεγάλη ἐπανάσταση.

Ὁ Χριστὸς καλεῖ τοὺς πιστοὺς του νὰ σηκώσουν τὸ σταυρὸ τους καὶ νὰ βαδίσουν πρὸς τὸ Γολγοθᾶ τοῦ καθήκοντος πολεμῶντας ἐναντίον τῆς πολυπρόσωπης ἀμαρτίας καὶ ἀδικίας, ἐναντίον τῶν παθῶν καὶ τῶν κακιῶν τῶν ἀνθρώπων, ἐναντίον τοῦ πόνου καὶ τοῦ θανάτου.

Αὐτὸς ποὺ ἀπέχει ἀπὸ τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν εὐτυχία καὶ τὴν τελειοποίηση τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τῶν ἄλλων, γιὰ νὰ σώσῃ τὴν ψυχὴ του, αὐτὸς, λέγει ὁ Χριστός, θὰ τὴν χάσῃ. Γιατί μόνο κοντὰ στὸ Χριστό, κοντὰ στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀνθρώπινη χαρὰ καὶ λευτεριά ξαναβρίσκει κανεὶς τὸν ἑαυτό του.

Ὁ λαὸς ἔχει χάσει τὸν ἑαυτό του γιατί ἔχει χάσει τὸ Θεό του καὶ τὸν ἀγῶνά του.

Ὁ λαὸς πρέπει νὰ ξαναβρῇ τὸν ἑαυτό του.

Μόνο ἔτσι θὰ μπορέσῃ νὰ κάμῃ κτῆμά του τὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη ποὺ εἶναι τὸ καθεστῶς τοῦ ἐφαρμοσμένου χριστιανισμοῦ.

Ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν χριστιανικὸ πολίτευμα ποὺ θὰ δώσῃ τὴ πρόοδο καὶ τὴ χαρὰ σ'

154

δλους. Αυτό θα δώση στὸν ἀγῶνα ὅλων τῶν παιδιῶν τοῦ λαοῦ, τίς ἴδιες προϋποθέσεις, βάσεις καὶ πιθανότητες.

Σήμερα ἄλλοι μάχονται στὴ ζωὴ μὲ τοπομαχικά κι' ἄλλοι μὲ λιχνοτούφεκα. Ἄλλοι ἀρχίζουν τὸν ἀγῶνα μὲ πτυχία κι' ἄλλοι ἀγράμματοι. Ἄλλοι μὲ κεφάλαια κι' ἄλλοι μόνο μὲ τὰ χεῖριά τους.

Ἔτσι ἡ ἥττα τῶν δευτέρων εἶναι μοιραία.

Ἡ ζωὴ πρέπει νὰ διαμορφωθῇ ἔτσι ὥστε νὰ εἶναι ἀδύνατη ἡ πτώση τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀλλὰ κι' ἂν κανεῖς παρ' ὅλα αὐτὰ πίπτῃ δὲν πρέπει νὰ τὸν θάπτωμεν. Πρέπει νὰ τοῦ δίδωμεν χέρι βοηθείας καὶ νὰ θυσιάζωμεν καὶ αὐτὸν τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν διὰ νὰ ἐορτάσωμεν τὴν ἐπιστροφὴν καὶ τὴν σωτηρίαν του.

Ἡ χριστιανικὴ κοινωνικὴ δικαιοσύνη ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἀγάπη, βαδίζει μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τελειώνει στὴν ἀγάπη.

Διὰ τοῦτο δὲν ἔμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ κανένα ἀπὸ τὰ γνωστά κοινωνικά συστήματα. Διότι τὰ συστήματα αὐτὰ ἔχουν ὡς ἀκρογωνιαίον λίθον τὴ κλοπὴ, τὴ βία, τὸ αἷμα, τὸ μῖσος. Εἶναι συστήματα τραγικῶν ἀντιφάσεων. τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν μὲ τὴ καταστροφὴ ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ὑπόσχονται νὰ παράσχουν.

Τέτοια κοινωνικά συστήματα ἔχομε γνωρίσει ἀρκετὰ καὶ ἔχομε πικρὰν πεῖραν ἀπὸ ὅλα. Δὲν μένει λοιπὸν παρὰ νὰ γνωρίσωμε καὶ τὸ χριστιανικὸ πολίτευμα, τὸ ὁποῖο εἴχαμε περιφρονήσει μέχρι σήμερα.

Ὁ λίθος τὸν ὁποῖον ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες καλεῖται σήμερα νὰ στηρίξῃ τὴν χρεωκοπημένη ἀνθρωπότητα.

Ἄς ἐργασθοῦμε λοιπὸν ὅλοι, ὥστε ν' ἀνατείλῃ τὸ γρηγορώτερον ὁ ἥλιος τῆς νέας Ζωῆς, ποῦ θὰ μᾶς δώσῃ τὴ χαρὰ καὶ τὴ πρόοδο ποῦ αἰῶνες τῶρα στερούμεθα.

2. Κοινὴ χριστιανικὴ λαϊκὴ ἐκπαίδευση

Ἡ οὐσιαστικὴ ἐπικράτηση τοῦ χριστιανισμοῦ, ἡ ἀναγέννηση τῆς ζωῆς, κι' ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ πολιτεύματος τῆς χριστιανικῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, εἶναι τόσο δύσκολα ποῦ ἡ πραγματοποίησή τους νὰ φαίνεται σὰν θαῦμα. Μπορεῖ λοιπὸν κανεὶς νὰ μᾶς ρωτήσῃ: Πῶς θὰ ἐπιτύχεται ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα αἰῶνες τώρα δὲν μπόρεσαν νὰ ἐπιτύχουν; Ἔχετε μήπως καμμιά μαγικὴ δύναμη ἢ μήπως θέλετε καὶ σεῖς νὰ ἐξαπατήσετε τὸ λαό;

Ἀπαντοῦμε: Δὲν θέλομε νὰ ἐξαπατήσωμε τὸ λαό.
Ἄν θέλαμε ἓνα τέτοιο πρᾶγμα θὰ εἴχαμε προσχωρήσῃ
σὲ μιὰ ἀπὸ τίς τόσες πολιτικὲς κατευθύνσεις, ποὺ ὑπάρ-
χουν σήμερα στὴν Ἑλλάδα, ὅπου χωρὶς πολὺ κόπο καὶ
χωρὶς πολλὰς θυσίες θὰ μπορούσαμε νὰ πετύχωμε τὸ
σκοπὸ μας χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ δημιουργήσωμε νέο
ἄγωνα ὅπου τὰ πάντα εἶναι δύσκολα.

Γιὰ νὰ πετύχωμε ὅμως τὸ θαῦμα τῆς λαϊκῆς ἀνα-
γεννήσεως, γιὰ νὰ κάμωμε ζωὴ τὴν ἀγάπη καὶ τὴ δικαι-
οσύνη, γιὰ νὰ ἐγκαταστήσωμε στὸ θρόνο τῆς τῆ κοινω-
νικῆ καὶ ἀτομικῆ γαλήνης καὶ εὐδαιμονίας ἔχομε πράγματι
μιὰ μαγικὴ δύναμη: ἡ δύναμη αὕτῃ εἶναι ἡ χριστιανικὴ
ἐκπαίδευση.

Μόνος ζωντανὸς ἐκπαιδευτικὸς μπορεῖ νὰ ξέρῃ
τὶ εἶναι ἡ δύναμη αὕτῃ καὶ μόνος ὁ ἐκπαιδευτικὸς αὐτὸς
γνωρίζει πόσο ἄδικα σπαταλᾶται καὶ χάνεται σήμερα ἡ
τεράστια αὕτῃ δύναμη.

Ὅποιος κρατᾷ στὰ χέρια του τὴν ἐκπαίδευση τοῦ
λαοῦ αὐτὸς κατευθύνει καὶ τὸ μέλλον τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
Ἡ ἐκπαίδευση εἶναι τὸ μαγικὸ κλειδί ποὺ κλεῖει ἢ ἀνοί-
γει τὴ βρύση τῆς ζωῆς.

Ὅταν ἡ ἐκπαίδευση εἶναι στὰ χέρια ἐνὸς κακοῦ κρά-
τους, ὅπως σήμερα, τότε ἡ βρύση τῆς ζωῆς εἶναι κλειστή,
ὅπως σήμερα.

Ὅταν ἓνας νεκρὸς κόσμος κρατᾷ στὰ χέρια του τὴν
ἐκπαίδευση τότε τὰ νάματα τοῦ Ἰορδάνη τῆς θείας καὶ
τῆς ἀνθρώπινης σοφίας δὲν ποτίζουν τὸν κάμπο τῆς ζωῆς
καὶ δὲν τρέφουν τοὺς νέους βλαστοὺς τῆς ἀλλὰ χύνονται
καὶ χάνονται στὴ νεκρὰ θάλασσα τῆς ἀμορφωσιᾶς καὶ
τῆς δυστυχίας.

Δὲν μποροῦν σήμερα νὰ βαπτισθοῦν καὶ ν' ἀναγεν-
νηθοῦν οἱ λαοί, διότι ὁ πνευματικὸς Ἰορδάνης ἐστεῖρευσεν.

Ἡ νεκρὰ θάλασσα κατέπιε τὸν ζωντανὸν Ἰορδάνην
καὶ οἱ διψασμένοι λαοὶ σὰν σφήγγες ἔχουν πέσει στὴ λά-
σπη ζητῶντας μάταια τὸ νερό. Ἡ νεκρὰ θάλασσα εἶναι
ἡ σημερινὴ εἰδωλολατρικὴ ἀντιχριστιανικὴ ἁμαρτωλὴ κοι-
νωνία. Ὁ Ἰορδάνης εἶναι ὁ θεὸς καὶ ὁ ἀνθρώπινος πο-
λιτισμὸς. Ἡ κλεισμένη βρύση εἶναι ἡ σημερινὴ ἐκπαίδευση.

Αἰῶνες τώρα συνεχίζεται αὕτῃ ἡ ἄνω ποταμῶν κα-
τάσταση.

Τὸ κακὸ πρέπει νὰ χτυπηθῇ καὶ νὰ κοπῇ σύρριζα.

Ἐδῶ εἶναι ἡ ἀποστολὴ τοῦ Χ.Π.Α. Πρέπει ν' ἀντι-
στραφοῦν οἱ ὅροι: ἡ νεκρὰ θάλασσα νὰ στερεύσῃ, ὁ Ἰορ-

156

δάνης νά ἐπαναλάβῃ τὸν ροῦν του, ἡ βρύση νά ξαναδώσῃ ἄφθονο τὸ κρυστάλλινο νερὸ τῆς ζωῆς.

Ἡ μεταβολὴ τῆς καταστάσεως αὐτῆς θὰ γίνῃ μὲ τὴν χριστιανικὴ λαϊκὴ ἐκπαίδευση, διότι ἡ ἐκπαίδευση ἀποτελεῖ τὴ μεγαλύτερη δύναμη ποὺ μπορεῖ νά διαθέσῃ ἡ κοινωνία τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἐκπαίδευση μπορεῖ νά ἐπιτύχῃ ὅ,τι δὲν μποροῦν νά ἐπιτύχουν ὅλες οἱ ἄλλες ἐξουσίες τοῦ κράτους.

Ἐνας λαός, ποὺ ἔχει τέλειο ἐκπαιδευτικὸ σύστημα δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ χωροφύλακες γιὰ νά κυνηγᾷ τοὺς κακοποιούς, διότι τέτοιοι δὲν ὑπάρχουν σ' αὐτόν. Ὅσο πιὸ ἐλαττωματικὴ καὶ στεῖρα εἶναι ἡ ἐκπαίδευση τόσο πιὸ πολλὰς λύγχεις καὶ «κλόμπς» χρειάζεται ἡ κρατικὴ ἐξουσία γιὰ νά περισυλλέγῃ τὰ ἀνθρώπινα ναυάγια.

Ὁ ἐλληνικὸς λαὸς ἔχει ἀκριβῶς μιὰ τέτοια ἐκπαίδευση σήμερα. Γι' αὐτὸ ἔχει μεταβάλῃ ξενοδοχεῖα καὶ μέγαρα σὲ φυλακὲς γιὰ νά χωρέσουν τὰ θύματα τῆς ἀδικίης ζωῆς καὶ τῆς κακῆς ἀγωγῆς καὶ ξοδεύει ἑκατομμύρια γιὰ νά κατασβύσῃ μιὰ πυρκαϊά, ποὺ μόνος του ἔχει ἀνάψει.

Ἡ λαϊκὴ σωτηρία δὲν ἀντιμετωπίζεται σωστά. Τὸ νά θεραπεύσῃ κανεὶς μιὰ ἀσθένεια εἶναι βέβαια καθήκον ἀλλὰ μεγαλύτερο καθήκον εἶναι νά προλάβῃ τὴν ἀσθένεια.

Τὸ σημερινὸ κράτος ποτίζει τὴ ζωὴ μὲ νερὸ μολυσμένον, μολύνει τοὺς ἀνθρώπους κι' ὕστερα προσπαθεῖ νά τοὺς θεραπεύσῃ. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ δὲν εἶναι ἐγκληματικὴ; Δὲν εἶναι προτιμότερο νά καθαρίσωμε τὴ δεξαμενὴ, ὥστε νά πίνῃ ὁ λαὸς καθαρὸ νερὸ καὶ νὰναι πάντα ὑγιής, παρὰ ὑγιᾶ ὄντα νά τὸν μολύνωμεν ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος κι' ἀπὸ τὸ ἄλλο νά τὸν θάπτωμεν νεκρόν;

Εἶναι κοινὴ συνείδηση πιά σ' ὅλους πῶς ἀποτελεῖ κοινωνικὴ ἀνάγκη ἡ ἐκπαίδευση ν' ἀνοίξῃ τίς πύλες τῆς σ' ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ.

Ἡ ἐκπαίδευση, ἡ ἀναγεννημένη ἐκπαίδευση πρέπει νά γίνῃ κτῆμα ὅλων. Μιὰ τόσο μεγάλῃ δύναμει δὲν πρέπει νά πηγαίνῃ χαμένη, ἀλλὰ πρέπει νά διοχετεύεται στὴ ζωὴ καὶ νά τρέφῃ μικροὺς καὶ μεγάλους.

Γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ θὰ ἐπακολουθήσῃ εἰδικὴ μελέτη γιατί εἶναι τόσο ζωτικόν, ὥστε δὲν μπορεῖ ν' ἀναπτυχθῇ στὰ στενὰ πλαίσια τοῦ παρόντος.

Ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη θὰ κάμῃ κτῆμα τοῦ λαοῦ τίς προϋποθέσεις γιὰ τὴ παραγωγὴ τῶν ἀγαθῶν τῆς ζωῆς.

157

Ἡ λαϊκὴ μόρφωση θὰ κάμῃ ἄξιο τὸ λαὸ βάσει τῶν προϋποθέσεων αὐτῶν νὰ παραγάγῃ τ' ἀγαθὰ τῆς ζωῆς καὶ ν' ἀξιοποιήσῃ τ' ἀγαθὰ αὐτὰ στὴ ζωὴ του.

Ἡ λαϊκὴ ἐκπαίδευση θὰ κάμῃ κτῆμα τοῦ λαοῦ τὸ Νόμο καὶ τὸ πολιτισμὸ, ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη θὰ ἐτοιμάσῃ τὴ ζωὴ, ὥστε νὰ δώσῃ στὸ Νόμο καὶ τὸ πολιτισμὸ σάρκα καὶ ὁσῶ.

Σήμερα αὐτοὶ ποὺ ἐξουσιάζουν τὴ ζωὴ δὲν τηροῦν τὸ Νόμο καὶ διαφθείρουν τὸ πολιτισμὸ. Ἐνῶ ἐκεῖνοι ποὺ γνωρίζουν τὸ Νόμο καὶ τὸν πολιτισμὸ δὲν ἔχουν στὰ χέρια τους τὴ ζωὴ.

Ὅταν ἡ ζωὴ εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὸ Νόμο καὶ τὸ πολιτισμὸ, ὁ Νόμος κι' ὁ πολιτισμὸς εἶναι ξηρὸ γράμμα χωρὶς τοὺς χυμοὺς τῆς ζωῆς. Τὸ ἀποτέλεσμα τὸ βλέπομε : διαφθορά καὶ θάνατος καὶ στοὺς πάνω (ἀριστοκρατία) καὶ στοὺς μεσαίους (μικροαστοὶ) καὶ στοὺς κάτω (προλετάριοι). Ὅλοι τους ἔχουν κιτρινίσει σὰν ἀρρωστιάρικα φυτὰ, γιατί ἄλλοι ἔχουν τὸ νερὸ (οἰκονομικά μέσα) καὶ δὲν ἔχουν τὸν ἥλιο (χριστιανικὴ ἠθικὴ μόρφωση), ἐνῶ ἄλλοι ἔχουν τὸν ἥλιο καὶ δὲν ἔχουν τὸ νερὸ κι' ἄλλοι πάλι τὰ στεροῦνται καὶ τὰ δυό.

Ἡ ζωὴ αἰῶνες τώρα μαραίνεται χωρὶς ἥλιο καὶ χωρὶς νερό.

Ἡ χριστιανικὴ κοινωνικὴ δικαιοσύνη κι' ἡ χριστιανικὴ λαϊκὴ ἐκπαίδευση θὰ δώσουν τὴν ἁρμονίαν στὸν ἥλιο καὶ στὸ νερὸ, στὸ φῶς καὶ στὴ ζωὴ, ὥστε ὅλοι ν' ἔχουν καὶ τὰ πνευματικά καὶ τὰ ὕλικά ἀγαθὰ, γιατί χωρὶς τὸ ἓνα δὲν ἀξιοποιεῖται τὸ ἄλλο.

Ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη θὰ δώσῃ τὸν ἄνθρωπο στὴ ψυχὴ, ἡ λαϊκὴ μόρφωση θὰ δώσῃ τὴ ψυχὴ στὸν ἄνθρωπο. Ἔτσι θὰ προκύψῃ ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἄνθρωπος τὸ ὄνειρο τῶν ἐποχῶν.

Χωρὶς τὸ συνδυασμὸ τῶν οἰκονομικῶν καὶ πνευματικῶν ἀγαθῶν κάθε προσπάθεια βελτιώσεως τῆς ζωῆς εἶναι καθαρὴ ματαιοπονία.

Ἡ φτώχεια δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ κτῆμά της τὸ Νόμο καὶ τὸ πολιτισμὸ κι' ἔτσι παραμένει δυὸ φορὲς φτώχεια : οἰκονομικὴ καὶ πνευματικὴ. Τέτοια εἶναι ἡ φτώχεια τοῦ λαοῦ μας σήμερα.

Ὁ πλοῦτος δὲν θέλει νὰ κάμῃ κτῆμά του τὸ Νόμο τοῦ Θεοῦ κι' ἔτσι παραμένει δυὸ φορὲς πλοῦτος : πλοῦτος οἰκονομικὸς καὶ πλοῦτος διαφθορᾶς, ἀμαρτίας καὶ ἀδικίας.

158

Αυτά ὅλα θὰ θεραπευθοῦν μιά γιὰ πάντα μὲ τὴ κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ τὴ λαϊκὴ μόρφωση. Αὐτά τὰ δυὸ θᾶναι οἱ μεγάλοι ἐλευθερωτὲς τῶν λαῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνος. Μ' αὐτά τὰ δυὸ θὰ ἐπέλθῃ ἡ χριστιανικὴ ἀναγέννηση τοῦ λαοῦ καὶ θὰ μπορέσῃ νὰ γκρεμίσῃ τὴ νέα εἰδωλολατρεία καὶ νὰ σπάσῃ τὰ δεσμὰ τῆς τριπλῆς σκλαβιάς : τῆς οἰκονομικῆς, τῆς πολιτικῆς, τῆς ἠθικοπνευματικῆς. Ἐλευθερωμένος ἔτσι θὰ βαδίσῃ τὴ μεγάλη πορεία του, αὐτὸς πηδαλιοῦχος στὸ σκάφος τῆς ζωῆς του.

Γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἐργαζόμεθα καὶ καλοῦμε ὅλους ἐκείνους ποὺ πιστεύουν σ' αὐτὸν νὰ πυκνώσουν τίς φάλαγγες τῆς Νέας Ζωῆς, τοῦ Νέου χριστιανικοῦ κινήματος.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

‘Ο Χριστιανικός Πολιτικός ‘Αγώνας καὶ τὰ ‘Ελληνικά πολιτικά κόμματα τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς ἀριστερᾶς

‘Η σημερινή κοινωνική κρίσις εἶναι κυρίως κρίσις ἀρχῶν καὶ σκοπῶν. Ἔχουν παραλύσει ἠθικῶς οἱ ἐπιδιωκόμενοι σκοποὶ ἀφοῦ ἔχουν ἤδη χρεωκοπήσει αἱ ἀρχαί, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζονται. Γι’ αὐτὸ βασιλεύει τὸ φρικτὸ σκοτάδι τῆς δυστυχίας καὶ τοῦ ἐγκλήματος στὴ σημερινή ἑλληνική κοινωνία, διότι αἱ ἀρχαί τῶν ἡγετῶν τῆς εἶναι σκοτάδι ἠθικὸ καὶ πνευματικόν. Ἀφοῦ δὲ ἰδὸ σκοτάδι κατευθύνῃ τοὺς ἡγέτες τοῦ λαοῦ πόσο μᾶλλον σκοτεινὴ θὰ εἶναι ἡ ζωὴ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ;

‘Ο λαὸς θαλασσοδέρνεται χωρὶς ἔρμα καὶ πυξίδα, στὴ θάλασσα μιᾶς πρωτοφανοῦς δυστυχίας, ἠθικῆς καὶ οἰκονομικῆς. Ἡ διπλὴ αὐτὴ νόσος ἔχει ἀνοίξει πυορροῦσας πληγὰς στὸ κοινωνικὸ καὶ κρατικὸ σῶμα. ‘Ο λαὸς βογγᾷ, ζητεῖ βοήθεια, ἀλλὰ ἱατρός δὲν φαίνεται πουθενά. Μόνον ἀρκετοὶ κομπογιαννῖται ἔχουν προσέλθει καὶ προσπαθοῦν καθέννας τοὺς μὲ δικά του μάγια καὶ βότανα νὰ θεραπεύσῃ τὸ ἀσθενὲς λαόν.

Οἱ ψευδοῖατροὶ αὐτοὶ προέρχονται ἀπὸ δύο παρατάξεις: τοὺς δεξιούς καὶ τοὺς ἀριστερούς.

Στὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχουν τρεῖς ἀλλὰ δύο κατευθύνσεις. Τὸ Κέντρον δὲν εἶναι εἰμὴ παρακλάδι τῆς δεξιᾶς.

Αἱ κύριαι παρατάξεις εἶναι τὸ συγκρότημα τῆς δεξιᾶς καὶ τὸ συγκρότημα τῆς ἀριστερᾶς.

Τὸ Κέντρον μοιραίως βαδίζει πρὸς διάλυσιν ἢ μᾶλλον ὀρθότερον θὰ ἦτο νὰ ἐλέγαμε ὅτι προπορεύεται εἰς τὴν διάλυσιν, διότι καὶ ἄλλοι πολλοὶ βαδίζουν ἐκεῖ καὶ θάττον ἢ βράδιον ἐκεῖ θὰ καταλήξουν. Τοὺς ὁπαδούς του τοὺς παίρνουν αἱ ἐκατέρωθεν παρατάξεις, Ἡ μεσαία λύσις εἶναι συμβιβασμός, ὅπως δὲ ἐξελίσσονται σήμερον τὰ πράγματα ὁ συμβιβασμός δὲν εὐνοεῖται. Διὰ τοῦτο τὸ Κέντρον θέλοντας νὰ παίξῃ τὸ ρόλο τοῦ συμβιβαστοῦ,

160

δεν επιτυγχάνει παρά την ένισχυση τῶν ἄκρων εἰς βάρος ἑαυτοῦ.

"Ἀλλωστε ἰδεολογικῶς τὸ Κέντρο ἔχει λάβει σαφῆ θέσιν πρὸς τὰ δεξιὰ ἢ δὲ τάσις τοῦ νὰ φαίνεται ὅτι ἴσταιται μεταξύ δεξιῶν καὶ ἄριστερων σὲ τίποτα δὲν τὸ ὠφελεῖ, διότι οὔτε τοὺς ἀριστεροὺς ἡμπορεῖ νὰ ἐξαπατήσει, οὔτε τοὺς δεξιοὺς νὰ συγκινήσῃ.

Τὸ Κέντρο προσπαθεῖ νὰ δημιουργήσῃ κατεύθυνση ἐκεῖ, πού δὲν ὑπάρχει τόπος καὶ χρησιμεύει διὰ νὰ κρύπτονται πίσω ἀπ' αὐτὸ δεξιοὶ ἄριστερίζοντες καὶ ἄριστεροὶ δεξιοφέροντες (ἅς μᾶς ἀπιτραπῇ ἡ λέξις) μέχρις ὅτου ἀποφασίσουν τελικῶς ποία κατεύθυνση θὰ ἀκολουθήσουν. Εἶναι δηλ. τὸ Κέντρον ἓνα εἶδος «Κέντρου διερχομένων» στὴν σημερινή ἑλληνικὴ πολιτικὴ πραγματικότητα.

*Ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα κόμματα τοῦ συγκροτήματος τῆς δεξιᾶς μοναρχικὰ καὶ δημοκρατικὰ δὲν εὐρίσκονται σὲ καλύτερη κατάστασι.

Φέρουν μέσα τους τὴ βεβαρυμένη κληρονομία τῶν περασμένων καὶ γηρασμένων καὶ ἔτσι ἔρχονται σὲ κατάφωρη ἀντίθεση μὲ τὴ ζωὴ, ἡ ὁποία οὐδέποτε στρέφεται πρὸς τὰ ὀπίσω ἀλλὰ πάντοτε πρὸς τὰ ἐμπρός, ζητοῦσα νέες μορφές.

Ἡ ζωὴ ζητεῖ τὴν ἐξέλιξη καὶ τὴ πρόοδο καὶ ἡ ἰδέα ὅτι πρέπει νὰ ξαναεπαναληφθοῦν τὰ παλαιά, ὅτι πρέπει νὰ ξαναζήσῃ κανεὶς ὑπο τὰς αὐτὰς προϋποθέσεις καὶ δυσνατότητας γεμίζει μὲ φρίκη τὴ ψυχὴ τοῦ κάθε βιοπαλαιστοῦ.

"Υστερα ἀπὸ τὴ φοβερὴ περιπέτεια τοῦ πολέμου καὶ τῆς Κατοχῆς ὁ ἑλληνικὸς λαὸς λαχτάρησε τὴν ἀνατολὴ μιᾶς νέας ἡμέρας, μιᾶς καινούργιας ζωῆς δικαιότερης καὶ ἀνθρωπινώτερης κι' ἡ λαχτάρᾳ αὐτὴ καὶ τὸ ὄνειρο τοῦ τὸν ἔτρεφε τίς μέρες τῆς σκλαβιάς διαλύεται κάθε μέρα.

Διότι τὰ κόμματα τῆς δεξιᾶς ἐργάζονται γιὰ νὰ διαιωνίζονται μιὰ φρικτὴ κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ κατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν βασιλεύει ἡ ἐκμετάλλευσις, ὁ ἀρριβισμὸς κι' ἡ ἀδιαφορία γιὰ τὸν πλησίον.

Τὰ κόμματα τῆς δεξιᾶς δὲν ὑπόσχονται τίποτα νέον διὰ τὴν ζωὴν, ἀλλὰ σερβίρουν τὰ γνωστὰ προαιώνια ἀηδιαστικὰ ἐδέσματα, τὰ ὁποῖα ἀρρωσταίνουν τοὺς τρώγοντας μὲ τὴν ἀνίαν, τὴν θλίψιν καὶ τὸν μαρασμόν.

Μὲ τὸ αἷμα ποὺ χύθηκε τόσο ἄφθονο, ποτίσθηκε τὸ δένδρο τῆς ζωῆς κι' ἔχει θεριέψῃ τόσο ποὺ πρέπει νὰ εὐρύνωμε τὰ οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ πλαίσια γιὰ νὰ

τὸ χωρέσουν. Ἀντὶ τοῦτου τὰ κόμματα τῆς δεξιᾶς θέλουν τὸ δένδρο τῆς ζωῆς σκλαβωμένο στὰ γερασμένα καὶ στενὰ πλαίσια τοῦ παλαιοῦ κόσμου τῆς ἀδικίας καὶ τῆς ἀρρυθμίας.

Ἐάν ἓνας ὁπαδὸς τῆς δεξιᾶς ἐρωτήσῃ τὸν ἑαυτὸν του : διατί ἀκολουθοῦ τὴν δεξιάν ; Τί περιμένω ἀπ' αὐτήν ; Τότε θὰ ἀντιληφθῇ τὸ μάταιον τοῦ ἀγώνος του καὶ θὰ περιέλθῃ εἰς ἀμηχανίαν μὴ μπορῶντας νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ἑαυτὸν του.

Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ δικαιολογία εἰς τὸν ψηφοφόρον ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος δίδει τὴν ψήφον του διὰ τὴν διατήρησιν εἰς τὴν ζωὴν ἐνὸς νεκροῦ κόσμου.

Τὸ ὅτι εἶναι ὁ κόσμος τῆς δεξιᾶς νεκρὸς τὸ ἀνεπτύξαμε ἀρκετὰ καθαρά εἰς τὰ προηγούμενα.

Εἶναι νεκρὸς γιατί ποτὲ δὲν εἶχε ζωὴν, διότι πάντοτε ἐπολέμησε τὴν ζωὴν, διότι τὸν κατεδίκασε σὲ θάνατο Αὐτὸς ὁ χορηγὸς τῆς ζωῆς.

Εἶναι νεκρὸς γιατί ἀρνεῖται στὸ λαὸ τὸ δικαίωμα τῆς ζωῆς, γιατί ἐκμεταλλεύεται τὴ θεία καὶ τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ, τὰ ἱερά καὶ τὰ ὅσια τῆς οἰκογενείας, τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος, εἰς τὰ ὅποια ποτὲ δὲν ἐπίστευσε καὶ τὰ ὅποια πάντοτε ἔθεσε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν συμφερόντων του, εἰς βάρος τοῦ λαοῦ ποὺ πιστεύει σ' αὐτά.

Εἶναι νεκρὸς, γιατί τυφλώνει τὸν λαὸν ἀπὸ τὸ ἡθικόν, τὸ πνευματικόν καὶ τὸ οἰκονομικόν φῶς καὶ ἔτσι τυφλὸν τὸν ἐγκαταλείπει εἰς τὸ χάος τῆς σημερινῆς ζωῆς καὶ τοῦ λῆει : «εἶσαι ἐλεύθερος, μπορεῖς νὰ ζήσης ὅπως θέλεις», ἐνῶ γνωρίζῃ ὅτι ὁ τυφλὸς δὲν εἶναι ποτὲ ἐλεύθερος γιὰ ν' ἀνεβαίνει ἀλλὰ γιὰ νὰ πίπτῃ...

Τὴν ἐλευθερίαν τῆς πτώσεως καὶ τῆς δυστυχίας παρέχει ἀφειδῶς εἰς τὸν λαὸν ἡ ἡγεσία τῆς δεξιᾶς καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ ἡγεσία αὐτὴ μᾶς κυβερνᾷ σήμερα μὲ τὴν ψήφον μάλιστα τοῦ λαοῦ!!

Πῶς εἶναι δυνατόν λοιπὸν νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ἑαυτὸν του ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ψηφίζει γιὰ νὰ διαιωνίζεται ἡ νέα εἰδωλολατρεία τοῦ κεφαλαίου, ἡ ἐκμετάλλευση ἀνθρώπου ἀπὸ ἄνθρωπο, ἡ κοινωνικὴ ἀδικία καὶ ἀσυνέπεια, ἡ δυστυχία κι' ἡ φρικτὴ ἀμορφωσιά, ποὺ μᾶς μαστίζει ἀπὸ παλῆα μέχρι σήμερα ; Ἐάν ὁ ψηφοφόρος αὐτὸς δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸν ἑαυτὸν του δὲν ἐνδιαφέρεται τουλάχιστον γιὰ τὰ παιδιά του, γιὰ τὴ νέα γενεὰ ποὺ δὲν

162

χρωστάει τίποτα να κληρονομήση μια ζωή άρρωστη και έκφυλισμένη;

‘Αλλά τα έρωτήματα αυτά απασχολούν ήδη τους Έλληνες. Γι’ αυτό άς μη χαίρεται περισσότερο το δέοντος ή ήγεσία της δεξιάς. Διότι ο λαός αρχίζει να συέρχεται και ή ώρα της καταδίκης πλησιάζει.

‘Αλλωστε τυχαίοι και μόνον λόγοι έφεραν τα κόμματα της δεξιάς στην αρχή τόν Μάρτιον τοῦ 1946.

‘Η νίκη της δεξιάς εις τας εκλογάς τοῦ Μαρτίου 1946 ήτο καθαρῶς πολιτική νίκη και κάθε πολιτική μόνο νίκη είναι εφήμερη. ‘Η μόνιμη νίκη είναι εκείνη, ή οποία προέρχεται από την υπό τοῦ λαοῦ κατανοηθεῖσαν ανάγκην της ανακαινίσεως της ζωής.

‘Εκείνος πού θα κατορθώση ν’ ανάψη εις τα στήθη τοῦ λαοῦ μια φλόγα ζωής, εκείνος ένίκησε κι’ ή νίκη του θα μείνη εις τόν αἰῶνα. ‘Εκείνος ό όποῖος άνέρχεται στην αρχή έκμεταλλευόμενος στιγμιαία πάθη τοῦ λαοῦ, αυτός έκτός τοῦ ότι είναι λαοπλάνος, δέν επέτυχε τίποτα τό σπουδαίο γιατί κι’ αυτός κι’ ή νίκη του θα ταφοῦν στην άφάνεια μόλις τα πάθη κατευνασθοῦν.

Μόνο εκείνος, πού νικᾷ στηριζόμενος στις άνάγκες τῶν λαϊκῶν μαζῶν μόνο αυτός διαμορφώνει τή ζωή και δημιουργεί ιστορία. ‘Ενῶ ή νίκη πού στηρίζεται στα πάθη και τις άδυναμίες τῶν ανθρώπων, είναι προωρισμένη να έξυπηρετήση μόνο πάθη και ανθρώπινες άδυναμίες.

Εις την περίπτωσιν αυτήν υπάγεται ή σημερινή νίκη της ήγεσίας της δεξιάς. Γι’ αυτό έδημιούργησε τέτοια κακοδαιμονία και γι’ αυτό θα ταφή μόλις κοπάση ό σάλος τῶν παθῶν τοῦ λαοῦ.

‘Αλλά και για τα κόμματα τοῦ συγκροτήματος της άριστερᾶς έχει κανείς να παρατηρήση πολλά.

‘Η άριστερά ένεφάνισε ένα πράγματι ὡραίο πρόγραμμα. ‘Η λαοκρατία, ὅπως την είχαν εξαγγείλει εις τόν λαόν, έμάγευε κυριολεκτικῶς τοῦς προσηλύτους. ‘Ητο ένα καλά μαγειρεμένο φαγητό, πού έτρώγετο με άπληστία στις μαυρες ήμέρες της σκλαβιάς από μικρούς και μεγάλους.

Τα πράγματα θα έξελισσωντο καλῶς εάν δέν ήρχετο κατόπιν ή τραγική διάψευσις τῶν πραγμάτων, ή εἰρωνεία τῶν έργων. ‘Η άγριότητα, ή βία, ή άδιαφορία, ό ὡμός ὕλισμός, τό έγκλημα, διεδέχθη την διδασκαλίαν της κοινωνικής δικαιοσύνης, τοῦ σοσιαλισμοῦ, της δημοκρατίας.

‘Ετσι ή λαοκρατία στη πράξη παρουσιάσθηκε ὡς

φαυλοκρατία και ό λαός πήρε πίσω την έμπιστοσύνη του από την ήγεσία της άριστερας.

Από την ίδια την ήγεσία της άριστερας έχλευάσθη και κατεστράφη τό όλον έργον της σοσιαλιστικής δημοκρατικής κοσμοθεωρίας και στη ψυχή του λαού δημιουργήθηκε ένα βαθύ χάσμα.

Η τρομερή αντίθεση μεταξύ επαγγελιών και έργων μεταξύ αρχών και συμπεριφοράς, έδημιούργησε την αντίφωση της άριστερας προς έαυτήν και ό λαός έβλεπε με πικρία από μέρα σέ μέρα ότι ή ήγεσία της άριστερας είχε περιβληθή τό δέρμα του προβάτου διά νά κρύψη ύπ' αυτό την θηριώδη μορφή της.

Φρικώδεις πράξεις βαρύνουν την άριστεράν και αίμα άφθονο έχύθη χωρίς λόγο και όλ' αυτά από άνθρωπους, οί όποιοι λέγουν ότι είναι εκπρόσωποι των αρχών της κοινωνικής δικαιοσύνης!...

Βέβαια σ' αυτό δέν πάει πίσω και ή δεξιά.

Ο δεξιός και ό άριστερός ύλισμός στην Έλλάδα δρα με τās ίδιās μεθόδους και την ίδια σκληρότητα.

Και οί δύο αντιπροσωπεύουν τόν φασισμόν άσχετον άν ό φασισμός των μέν είναι μαυρος των δέ έρυθρός. Και οί δεξιοί και οί άριστεροί είναι των άκρων, άρέσκονται σέ δυναμικές λύσεις και νοσταλγούν ένα δικό τους δικτατορικό καθεστώς, λησμονοϋντες ότι ή Έλλάς είναι ή πατρίδα του ανθρωπισμού και ότι ό ύμνος των Έλλήνων είναι άφιερωμένος εις την έλευθερίαν.

Αριστεροί και δεξιοί είναι βουτηγμένοι στο αίμα, εργάζονται με σύμβολο τό μίσος και τή βίς και άποτελούν τίς συμπληγάδες πέτρες του έλληνικού λαού.

Οί συμπληγάδες αυτές άκρωτηριάζουν την περισσότερά της ειρήνης και της προόδου του λαού μας, ό όποιος εύρίσκεται σέ άπόγνωση. Κυττάζει δεξιά και άριστερά άλλα φώς δέν βλέπει. Παντού ύποκρισία, ψεύδος, άδιαλλαξία, μίσος και συμφορά.

Η χρεωκοπία των άριστερών και των δεξιών έχει φέρει τό λαό σ' ένα φοβερό δίλημμα: *έν άν ακολουθήση τους δεξιούς δέν του ύπόσχονται τίποτα έν άν ακολουθήση τους άριστερούς δέν θά του δώσουν ότι του ύπόσχονται.*

Ποιους λοιπόν θά ακολουθήση ;

Έδώ εύρίσκεται ή ιστορική άποστολή του Χ. Π. Α.

Ο Χ. Π. Α. έρχεται με τό μοναδικό φώς και τή μοναδική αλήθεια, της χριστιανικής διδασκαλίας και διαλύει τά σκότη της ζωής, και κηρύττει τή Νέα Ζωή της

164

αγάπης και της χαρᾶς και λύει τὸ δίλημμα τοῦ λαοῦ χαράσσοντας τὴ σωστὴ πορεία.

Ὁ Χ. Π. Α. βροντοφωνεῖ στὸ λαό: λαὲ μὴ βαδίζης οὔτε δεξιὰ οὔτε ἀριστερά. Βάδιζε κατ' εὐθείαν ἔμπρός. Αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος τοῦ Θεοῦ σου.

Δὲν ἔχει σημασίαν πῶς εἶναι δρόμος δύσκολος. Ἡ πύλη τῆς ζωῆς εἶναι στενὴ καὶ ὁ δρόμος τῆς ἀνόδου «τεθλιμμένος».

Τὶ ἐκέρδισες μέχρι σήμερα ποὺ ἠκολούθησες τὴν εὐκολὴ καὶ εὐρεῖα λεωφόρο τῆς ἀπώλειας; Τὶ ἐκέρδισες μέχρι σήμερα ποὺ ὑπηρέτησες τίς ἀκρότητες τοῦ ἀμαρτωλοῦ κι' ἄδικου κόσμου τῶν δύο ὕλισμῶν;

Ἐὰν ἡ ἀριστερὰ καὶ ἡ δεξιὰ ἔχει νὰ σοῦ προσφέρῃ τίποτα καλὸν ὥς ἔλθῃ νὰ σὲ συναντήσῃ εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν.

Ἐσὺ δὲν πρέπει νὰ πᾶς σ' αὐτούς. Κάθε λοξοδρομία ἀπὸ τὸν εὐθὺ δρόμο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης τοῦ χριστιανισμοῦ ὁδηγεῖ στὸ μῖσος καὶ τὴν ἀδικία. Αὐτὸ τὸ βλέπομε καθαρά σήμερα.

Ὁ δρόμος τὸν ὁποῖο κηρύττει ὁ Χ. Π. Α. εἶναι δρόμος νέος. Δὲν προέρχεται ἀπὸ συμβιβασμὸ οὔτε ἀπὸ ὑποχωρήσεις.

Ἡ ἀλήθεια οὔτε ὑποχωρεῖ οὔτε συμβιβάζεται. Ἡ ἀλήθεια γνωρίζει ἀπὸ ποῦ ἔρχεται καὶ ποῦ πηγαίνει. Ἡ ἀλήθεια εἶναι δύναμις καὶ μόνο ἡ ἀδυναμία ὑποχωρεῖ καὶ συμβιβάζεται.

Ἡ ἀλήθεια ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ὁ Χ. Π. Α. εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ἡ ἀλήθεια ἐκείνη, τὴν ὁποία 20 αἰῶνες τώρα ἀγνοεῖ ὁ κόσμος τοῦ ὕλισμοῦ. Ὁ σκοτεινὸς κόσμος τῶν δύο ὕλισμῶν ποὺ ἐνῶ ἔχει μπροστά του τὴν ἀλήθεια, δὲν ἀνοίγει τὰ μάτια του γιὰ νὰ δῇ τὸ φῶς τῆς, ἀλλὰ τυφλωμένος καὶ πεπωρωμένος, ἀπὸ παλῆὰ μέχρι σήμερα, ἐρωτᾷ σὰν τὸ Πιλάτο: «Τὶ ἐστὶν ἀλήθεια;» (Ἰωάν. ΙΗ'. 38).

Ὁ κόσμος τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τῆς εἰδωλολατρίας, ὅπως τὸν ἐρμηνεύουν στὴ θεωρία καὶ τῇ πράξει τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ κόμματα τῆς Ἑλλάδος ἀγνοεῖ τὴν ἀλήθεια καὶ τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ δικαιοσύνης. Γνωρίζει ὅμως πολὺ καλὰ τὸ σκότος τῆς βίας, τοῦ μίσους καὶ τῆς ἀδικίας, τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ τοῦ θανάτου, τῆς ἀστοργίας καὶ τῆς σκληρότητος, τῆς ἀμορφωσιᾶς καὶ τῆς ρουτίνας. Γι' αὐτὸ ἔχει ὁδηγήσει τὸ λαὸ στὸν ἀδελφοκτόνο πόλεμο, γι' αὐτὸ ἔχει ντύσει στὰ μαῦρα μανάδες

καὶ ὀρφανά, γι' αὐτὸ σὲ κάθε γωνιά τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἰδρύσει κι' ἓνα νεκροταφεῖο.

Ὁρχοῦνται ἐπὶ τῶν πτωμάτων τῶν ἀριστερῶν οἱ δεξιοί, ὀρχοῦνται ἐπὶ τῶν πτωμάτων τῶν δεξιῶν οἱ ἀριστεροί, σὲ ἓνα ἀπέραντο νεκροταφεῖο μετεβλήθη ἡ χώρα τῆς γαλανόλευκης. Εἰς θηριώδη ζούγκλα μετεβλήθη ἡ χώρα τοῦ Σωκράτη καὶ τοῦ Πλάτωνα. Δοσίλογοι καὶ προδότες, δῆμιοι καὶ ταγματасφαλίτες, ἐκτελεστὲς καὶ συμμορίτες ἔγιναν οἱ ἥρωες τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἀντιστάσεως. Πένθος καὶ φτώχεια καὶ σύγχυση, μῖσος ἀδιαλλαξία καὶ ἀδελφοκτονία λυμαίνεται τὸ δυστυχὲς λαὸς μας.

Ἐρήμαξεν ἡ ἄλλοτε ἀνθοῦσα ἐλληνικὴ γῆ καὶ δὲν ὑπάρχει ἓνας τόπος χωρὶς ἔγκλημα, δὲν ὑπάρχει ἓνα σπῖτι δίχως πένθος, δὲν ὑπάρχει μιὰ καρδιά δίχως στεναγμό, δὲν ὑπάρχουν δυὸ μάτια δίχως δάκρυα.

Ἐχει καταλάβει τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα ἡ τρέλλα τοῦ μίσους καὶ φθάσαμε στὸ σημεῖο νὰ φονεύῃ χέρι φίλου τὸν φίλον, χέρι συγγενοῦς τὸν συγγενῆ, χέρι εὐεργετηθέντος τὸν εὐεργέτη.

Καὶν καὶ Ἰοῦδαι ἔγιναν τὰ παιδιά τοῦ λαοῦ καὶ ὅλα αὐτά, διατί; Διὰ νὰ γίνῃ τὸ κέφι μιᾶς ἀμαρτωλῆς ἡγεσίας, γιὰ νὰ ἱκανοποιηθοῦν νὰ συμφέροντα καὶ οἱ ἐγωῖσμοὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν δεξιῶν καὶ τῶν ἀριστερῶν κομμάτων.

Ὁ Χ. Π. Α. καταγγέλλει ἐνώπιον τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ τὴν ἡγεσίαν τῆς ἀριστερᾶς καὶ τῆς δεξιᾶς τὴν ἡγεσίαν τοῦ μίσους καὶ τῆς εἰδωλολατρίας: Λαε ἡ ἡγεσία σου σὲ προδίδει. Ἀγάπη δὲν ὑπάρχει, ἡ δικαιοσύνη ἐμπαίζεται ἡ ἀμορφωσιὰ κυβερνᾷ, ἀσφάλεια δὲν ὑπάρχει. Λαε πάψε νὰ περιβάλλῃς μὲ ἐμπιστοσύνη τοὺς εἰδωλολάτρες δημίους σου τῶν δύο ὕλισμων, διότι αἰῶνες τώρα σὲ κοροϊδεύουν, διότι ἐφάνησαν ἀνάξιοι τῆς ἐμπιστοσύνης σου.

Λαε, ἄκουσε τὴ φωνή μας. Σοῦ μιλοῦμε σὲ μιὰ κρίσιμη καμπὴ τῆς ἱστορίας σου καὶ πρέπει νὰ μᾶς ἀκούσης τώρα ποῦ δὲν εἶναι ἀκόμα ἀργά. Λαε ἦλθεν ἡ ὥρα ν' ἀποκτήσῃς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴ γαλήνη τῆς ζωῆς ποῦ σοῦ ὑπεσχέθη ὁ Διδάσκαλος τῆς Ναζαρέτ. Ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ σπάσῃς τὰ δεσμά τῆς ἠθικῆς καὶ οἰκονομικῆς σου φτώχειας καὶ λυτρωμένος νὰ βαδίσῃς τὸ δρόμο τῶν πεπρωμένων σου.

Λαε σὲ καλοῦμε γιὰ τὸ μεγάλο ἀγῶνα τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῆς ζωῆς. Δὲν πρέπει νὰ λείψῃ κανεὶς ἀπὸ τὴ σημαία τῆς ἀγάπης ποῦ ὑψώνομε σήμερα πάνω ἀπὸ

166

ἐρείπια ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων. Πρέπει νὰ δώσωμε σάρκα καὶ ὅστ'α στὴ Νέα Ζωὴ ποὺ ἔδωσε στὸν κόσμον ὁ Υἱὸς τοῦ Φωτός. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ δικαιοσύνη πρέπει νὰ βασιλεύσῃ, τὰ τείχη τῆς κυκλωμένης ζωῆς πρέπει νὰ κρημνισθοῦν γιὰ νὰ μῇ ὀρμητικὸ τὸ ρεῦμα τῆς Νέας Ζωῆς καὶ ν'ἀλλθῇ στὴ ζωὴ μας ἡ ἀνοιξὴ ποὺ αἰῶνες τώρα λαχταροῦμε.

* *

Ὁ Χ.Π.Α. ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ πολλὰς δυσκολίες, πολλὰ προβλήματα καὶ δοκιμασίες :

1) Πρῶτα - πρῶτα θὰ δεχθῇ τὰ βέλη τῶν ἀριστερῶν καὶ τῶν δεξιῶν, διότι στρέφεται ἐξ ἴσου ἐναντίον καὶ τῶν δύο. Ἐναντίον τῶν δεξιῶν στρέφεται, διότι θεωρεῖ ἀπαράδεκτο τὸ οἰκονομικὸ τοῦ σύστημα τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ τῆς ὑποκρισίας, ἐναντίον δὲ τῶν ἀριστερῶν, διότι εἶναι ἀπαράδεκτο τὸ ἠθικοθεωρητικὸ τους βάρη καθὼς καὶ τὸ σύστημα τῆς βίας καὶ τοῦ μίσους. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ δύο θὰ μᾶς χτυπήσουν, ὅπως μποροῦν. Τοὺς ἀπαντοῦμε ὁμῶς ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι ἡ πλεκτάνη τοῦ δεξιοῦ καὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὕλισμοῦ τῶν, ἔχει ἀποκαλυφθῇ πλέον καὶ ἐπομένως «οὐκέτι Φοῖβος ἔχει καλύβην, οὐπαγὰν λαλέουσιν...» καὶ ὅτι : «σκληρὸν πρὸς κέντρα λακτίζειν».

2) Εἶναι δύσκολο νὰ εὕρεθοῦν οἱ κατάλληλοι ἄνθρωποι. Ἡ ἴδια ὁμῶς ἡ παρατήρησις αὐτὴ ἐνέχει τὴν οἰσιδοξίαν. Εἶναι δύσκολο νὰ εὕρεθοῦν οἱ καλοὶ χριστιανοί, οἱ κατάλληλοι γιὰ τὸν ἀγῶνά μας, ὅχι ὁμῶς καὶ ἀδύνατο. Ἐάν θὰ ἦτο πολὺ εὐκόλο διὰ νὰ εὕρωμε τοὺς ἀνθρώπους ποὺ θέλομε, αὐτὸ θὰ ἐσήμαινε ὅτι ὁ ἀγῶνας μας δὲν θὰ ἦτο καὶ τόσο μεγάλης ἀξίας, δὲν θὰ ἦτο καὶ τόσο ἐντιμὸς.

Ὁ ἀγῶνας ὁ καλὸς εἶναι δύσκολος καὶ προϋποθέτει φωτισμένους καὶ ζωντανοὺς ἀνθρώπους καὶ τέτοιοι ἄνθρωποι εἶναι σπάνιοι, ὅπως οἱ ἀδάμαντες, στὸ νεκρὸ καὶ χρεωκοπημένον σημερινὸν κόσμον. Ἀλλὰ ὅσο σπάνιοι κι' ἂν εἶναι, ὑπάρχουν.

Αὐτοὺς καλοῦμε σήμερα καὶ τὸ ξέρομε ὅτι θ'ἀλθουν. Θὰ ἐργασθοῦμε ὅλοι μαζὶ γιὰ τὸν ἐρχομὸ τῆς Μεγάλης Ζωῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Δὲν εἴμεθα βέβαιοι τέλει. Ἀλλὰ θὰ μπορούμε στὴν κάμινον τοῦ ἀγῶνος καὶ ἐκεῖ θὰ κάψωμε κάθε ἐλάττωμα κι' ἐγωϊσμὸ ποὺ θὰ στέκεται ἐμπόδιο στὸν ἀγῶνά μας.

Ὁ ἀγῶνας θὰ ἀναδείξῃ τὴν ἡγεσίαν των

3) Ἐναντίον μας ἔχουν ἐκτοξευθῇ πολλὰς ἐπικρίσεις

καὶ κατηγορίες. α) "Ὅτι μιὰ ἀποτυχία τῆς χριστιανικῆς Κυβερνήσεως θὰ ἔχη δυσμενῆ ἀντίκτυπο ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἡ ἐπίκρισις αὕτη ἐκφέρεται μὲ τὴ προϋπόθεση τῶν σημερινῶν οἰκονομικῶν, ὁ οἰκητικῶν καὶ πνευματικῶν συνθηκῶν τοῦ λαοῦ. Εἶναι ὅμως λάθος νὰ κρίνωμε μίαν νέαν κι' ἀνώτερη ζωὴ μὲ τὰς προϋποθέσεις τῆς γηρασμένης καὶ χρεωκοπημένης σημερινῆς κοινωνίας. Εἶναι λάθος νὰ κρίνωμε τὸ μέλλον μὲ τὰς προϋποθέσεις τοῦ παρόντος.

Μὲ τοὺς σημερινοὺς ἀνθρώπους δὲν μποροῦμε νὰ ἐφαρμόσωμε ἀμέσως καὶ πλήρως τὴ χριστιανικὴ διδασκαλία, διότι οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι εἶναι διεφθαρμένοι ἀπὸ τὸ καθεστῶς τῆς ἀστικῆς εἰδωλολατρείας.

Ὁ Χριστιανισμὸς θὰ γίνῃ πραγματικότητα, ὅταν περάσῃ τοῦτη ἡ γενεὰ καὶ ἡ ἄλλη ποὺ θάλθῃ θάξῃ προπαιδευθῇ στὴ χριστιανικὴ ζωὴ καὶ θὰ μπῇ στὴ κοινωνία, τῆς ὁποίας ἤδη θὰ ἔχουν τεθεῖ τὰ χριστιανικὰ θεμέλια.

Ἡ πλήρης ἐπικράτησις τοῦ χριστιανισμοῦ θὰ γίνῃ βαθμιαίως καὶ μὲ σειρὰν μελετημένων μέτρων, τὰ ὁποῖα προϋποθέτουν ἐντατικὴ ἐργασία, προσπάθειες καὶ θυσίες.

"Ὅταν θὰ ἀποκτήσωμε τὸ χριστιανικὸ λαὸ καὶ τὴ χριστιανικὴ κοινωνία, τότε οὔτε ἡ Κυβέρνηση θὰ εἶναι δυνατόν ν' ἀποτύχῃ, οὔτε καὶ ἡ ἀποτυχία θὰ ὑπάρξῃ κινδυνὸς ἢ ἀποτυχία νὰ ἐπεκταθῇ πέραν τῶν ἀμέσως ὑπευθύνων κρατικῶν ὀργάνων.

Ὁ νέος χριστιανικὸς λαὸς θὰ μπορῇ νὰ κρίνῃ τὰ πραγματικὰ αἷτια τῆς ἀποτυχίας, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνάγωνται εἰς τὸ χριστιανικὸν σύστημα διὰ νὰ ἔχουν ἀντίκτυπον ἐπὶ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ θὰ ἔχουν τὴν ρίζαν τῶν εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας καὶ ἀστόχους ἐνεργείας, διότι σὲ κάθε ἀνθρώπινῃ ἀποτυχίᾳ ὑποκρύπτεται πάντοτε καὶ ἓνα ἀνθρώπινο σφάλμα.

Γι' αὐτὸ διδομε μεγάλη σημασίαν στὴ λαϊκὴ μόρφωση, γιατί θέλομε νᾶναι διανοοῦμενοι ὅλοι ἀνεξαιρέτως ἀπὸ τὸν τελευταῖον ἐργάτη ὡς τὸν Πρωθυπουργό, ὥστε ὅλοι νὰ μποροῦν νὰ συμμετέχουν στὴ διοίκηση κι' ὅλοι νᾶναι πνευματικῶς ἱκανοὶ νὰ κρίνουν τὰ λάθη τῆς διοικήσεως.

Θέλομε νὰ κυβερνᾷ κατ' οὐσίαν ὁ μορφωμένος λαὸς ἡ δὲ Κυβέρνηση νᾶναι ἓνα ἀπλοῦν ὄργανον τοῦ ἁγίου Χριστιανικοῦ λαοῦ, χωρὶς καμμιά ἰδιαίτερη αἵγλη, τιμὴ καὶ διάκριση.

Ὁ Χ. Π. Α. εἶναι ἰδεολογικὸς καὶ ὄχι προσωπικὸς γι' αὐτὸ στηρίζεται στὴν ὁμάδα καὶ ὄχι στὸ ἄτομο. Ἡ

168

ομάδα είναι δυσκολώτερο νά σφάλῃ ἀπὸ τὸ ἄτομο.

Ἄλλωστε εἶναι προτιμότερο νά μᾶς κατηγορήσουν ὅτι ἐνεργήσαμε, ἐπράξαμε καὶ ἐσφάλουμε παρά νά μᾶς κατηγοροῦν, ὅπως τώρα, ὅτι οὐδέποτε ἐπράξαμε.

Ἐκτὸς αὐτοῦ, ὅπως εἶπαμε καὶ σὲ ἄλλο μέρος τοῦ παρόντος ὁ Χ. Π. Α. δὲν θέλει νά προσδέσῃ τὸ αἰώνιο στὸ ἐφήμερο—τῇ Θρησκείᾳ στὴ Πολιτικὴ—ἀλλὰ τὸ ἐφήμερο στὸ αἰώνιο—τὸ πολιτικὴ στὴ θρησκείᾳ.

Ἔτσι καὶ ἂν σφαλῇ ἡ πολιτικὴ, ἡ κατηγορία θὰ στραφῇ κατὰ τῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία διὰ νά σφάλῃ σημαίνει ὅτι ἀπεμακρύνθη τοῦ χριστιανικοῦ λόγου καὶ ὄχι κατὰ τῆς θρησκείας.

Ἡ θρησκεία ἀποτελεῖ τὸ μέτρον καὶ τὸ μέτρον δὲν εὐθύνεται ἐὰν ὁ ἀρχιτέκτων κακῶς ἐμέτρησε τὸ οἰκόπεδον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔκτισε ἐλαττωματικὴν οἰκοδομήν. Τὸ μέτρον καὶ ὁ ὑπογραμμὸς δὲν ἔχει εὐθύνην, εὐθύνην ἔχει ἐκεῖνος ποὺ μεταχειρίζεται κακῶς τὸ μέτρο καὶ τὸν ὑπογραμμό.

Ἀλλὰ οἱ ἐπικριταὶ μᾶς μᾶς λέγουν: παραδεχόμεθα ὅτι στὴν ἐσωτερικὴ πολιτικὴ μπορεῖ νά μὴ σφαλῇ ἡ χριστιανικὴ Κυβέρνηση, ἀλλὰ θὰ μπορέσῃ ἡ Κυβέρνηση αὐτὴ νά μὴ σφαλῇ, ὅταν θὰ ὑπάρχουν ἀντίξοες διεθνεῖς συνθήκες π.χ. ἀνταγωνισμοὶ τῶν κρατῶν, πόλεμοι κλπ., στὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ;

Κι' ἐδῶ ἀπαντοῦμε ὅτι εἶπαμε καὶ παραπάνω.

Ὁ Χ. Π. Α. εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἀγῶνας κοσμοπολιτικός. Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία δὲν ἀνήκει σ' ὠρισμένο ἔθνος, εἶναι παγκόσμιος. Ἄν σήμερα κάθε κράτος ἔχῃ καὶ τὸ δικό του χριστιανισμό, αὐτὸ συμβαίνει γιατί κανένα κράτος δὲν ἔχει πραγματικὸ χριστιανισμό. Ἡ πρότασις «ἐθνικὸς χριστιανισμός» ἀποτελεῖ ὀξύμορον σχῆμα.

Ὁ Χ. Π. Α. πιστεύει στὴ παγκόσμιαν συνεργασίαν καὶ κηρύττει τὴν ἑνωση τῶν χριστιανῶν ὅλου τοῦ κόσμου.

Ὅταν ἡ συνεργασία κι' ἡ ἑνωση τῶν λαῶν θὰ γίνῃ πραγματικότης τότε οἱ πόλεμοι καὶ οἱ ἀνταγωνισμοὶ τῶν λαῶν θὰ ἐκλείψουν καθὼς καὶ τὰ ἐξ' αὐτῶν δεινά.

Τότε δὲν θὰ ὑπάρχῃ περίπτωσις ν' ἀντιμετωπίσῃ ἕνας χριστιανικὸς λαὸς δυσμενεῖς ἐξωτερικὰς συνθήκας κι' ἐπομένως θ' ἀποφεύγωνται καὶ τὰ σφάλματα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, ποὺ σήμερα γελοιοποιοῦν τὰ κράτη καὶ καταστρέφουν ὁλόκληρους λαούς.

Ἡ ἑνωση κι' ἡ συνεργασία τῶν Χριστιανῶν ὅλου τοῦ κόσμου ἐπείγει, γι' αὐτὸ πρέπει τὸ ταχύτερον νά ἔλθουν

σὲ ἐπαφὴ τὰ χριστιανικὰ κόμματα ὅλων τῶν χωρῶν διὰ τὸν καταρτισμὸν κοινοῦ προγράμματος καὶ τὸν συντονισμόν τῶν προσπαθειῶν τῶν.

Ὅταν τὰ ἑκατομμύρια τῶν χριστιανῶν ὅλου τοῦ κόσμου θάχουν ἐνωθεῖ τότε ὁ καννίβαλος τοῦ δεξιοῦ καὶ ἀριστεροῦ ὕλισμοῦ δὲν θὰ εἰμπορῇ πλέον νὰ διαταράξῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐτυχίαν τῶν λαῶν.

Ἡ ἔνωση αὕτη ἀποτελεῖ τὸ αἶτημα τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Γι' αὐτὸ πρέπει ν' ἀντηχήσῃ ἅπ' ἅκρην ὡς ἅκρην τῆς ἀνθρωπότητος τὸ σύνθημα,

Χριστιανοὶ ὅλου τοῦ κόσμου ἐνωθῆτε

β) Μᾶς λένε ἀκόμα ὅτι τὸ κόμμα δὲν συμβιβάζεται μετὰ τὴν χριστιανικὴ ἀντίληψη, ἡ ὁποία εἶναι ἀντίθετη μετὰ χωρισμὸ καὶ τὰ ἄλλα κακὰ ποὺ συνεπάγεται τὸ κόμμα.

Ἀπαντοῦμε : Βέβαια τὸ κομματῖσμα δὲν εἶναι σύμφωνον μετὰ τὸν χριστιανισμό, ὁ ὁποῖος διδάσκει τὴν ἔνωση, μήπως ὅμως οἱ χριστιανοὶ εἶναι σήμερον ἐνωμένοι; Δὲν εἶναι σήμερον οἱ χριστιανοὶ τόσα κομμάτια; Μήπως ἡ ἴδια ἡ ἐκκλησία δὲν ἔχει μοιρασθῇ; Λοιπὸν ὑπάρχει φόβος νὰ χωρίσωμε ἑμεῖς ἐκείνους ποὺ εἶναι ἤδη χωρισμένοι :

Ὁ σημερινὸς χωρισμὸς τῶν χριστιανῶν ἐγένετο χάριν τοῦ χωρισμοῦ τῶν χριστιανῶν καὶ μόνον, ἐνῶ ἑμεῖς καὶ ἂν τοὺς χωρίσωμε, τοὺς χωρίζομε προσωρινῶς, διὰ νὰ τοὺς ἐνώσωμε ὕστερον γιὰ πάντα.

Ὁ δικὸς μας χωρισμὸς, κατ' οὐσίαν δὲν εἶναι κομματῖσμα ὁμοίων, εἶναι διαχωρισμὸς, εἶναι ξεκαθάρισμα διαφόρων.

Ὁ Χ. Π. Α. σιγὰ - σιγὰ θὰ ξεκαθαρίζῃ τοὺς χριστιανούς κατ' οὐσίαν ἀπὸ τοὺς χριστιανούς κατὰ τύπους.

Στὴ θυσία καὶ στὸν ἀγῶνα δοκιμάζεται τὸ μέταλλον τῆς ψυχῆς καὶ τῆς πίστεως.

Πολλοὶ λέγουν σήμερον ὅτι εἶναι χριστιανοί, ἀλλὰ ὅταν τοὺς ζητηθῇ ἡ θυσία, τότε θὰ φανῇ, ἂν εἶναι πράγματι χριστιανοί. Τὰ ἔργα μας θὰ διδάσκουν ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν ἀκόμα ἔλθει μαζί μας, οἱ ὁποῖοι θὰ βλέπουν ὅτι ἐργαζόμεθα τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν καὶ σιγὰ - σιγὰ θὰ προσέρχωνται κι' ἐκεῖνοι, ὥσπου ν' ἀλθοῦν ὅλοι, ὅποτε θάχῃ πραγματοποιηθῇ καθ' ὁλκλήριαν ἡ ἔνωσις τοῦ λαοῦ. Ἐνῶ μετὰ τὸ σημερινὸ χωρισμὸ τῶν χριστιανῶν καὶ τίς σημερινὲς συνθήκες ἡ ἔνωση αὕτη ποτὲ δὲν πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῇ.

170

Ὁ χριστιανὸς «αἶρει» τὸν σταυρόν του ἀλλὰ τὸν «αἶρει» γιὰ τὴ ζωὴ. «Αἶρω» τὸν σταυρόν μου σημαίνει ἀγωνίζομαι. Τὸ ν' ἀγωνίζεται λοιπὸν κανεὶς ἀνοργάνωτος εἶναι ὀρθόν, τὸ ν' ἀγωνίζεται δὲ ὁργανωμένος δὲν εἶναι; Πότε ἔχει μεγαλύτερη πιθανότητα ἐπιτυχίας;

Μήπως τὸ κόμμα δὲν ἀποτελεῖ ὁργάνωση ἢ ὁποία ἔχει μοναδικὸ σκοπὸ τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ νίκη;

Γιατὶ λοιπὸν ν' ἀπαγορεύσωμε στοὺς χριστιανοὺς ν' ἀγωνίζονται ὁργανωμένοι σὲ κόμμα γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας;

γ) Ἐκεῖνοι ποὺ ἐπικρίνουν τὸ Χ. Π. Α. λέγουν ὅτι οἱ χριστιανοὶ δὲν πρέπει ν' ἄχουν δικό τους κόμμα, ἀλλὰ νὰ μοιράζονται στὰ ἄλλα πολιτικὰ κόμματα ἀναλόγως τῶν πραγμάτων καὶ τῶν προσώπων καὶ ἔτσι νὰ ἐπιδροῦν στὴ πολιτικὴ.

Ἡ ἀποψη αὕτη φαίνεται καθαρά ὅτι εἶναι τελείως λανθασμένη.

Τὸ νὰ ζητοῦμε τὴ χριστιανικὴ ἐπίδραση πάνω στὴ πολιτικὴ καὶ νὰ μὴ θέλωμε νὰ δημιουργήσωμε χριστιανικὴ πολιτικὴ δὲκὴ μας, εἶναι σὰν νὰ θέλωμε νὰ βοηθήσωμε κάποιον γιὰ νὰ σώσῃ ἓναν ἄλλον τὴ στιγμὴ ποὺ ἔχομε τὴν εὐχέρεια νὰ τὸν σώσωμε ἑμεῖς ἀπ' εὐθείας. Γιατὶ ἡ βοήθειά μας νὰ δίδεται μέσῳ τρίτου προσώπου καὶ νὰ μὴ δίδεται ἀπ' αὐθείας;

Στεκόμεθα στὴ παραλία μ' ἓνα ἄλλον καὶ βλέπομε κάποιον νὰ πνίγεται. Κρατᾶμε τὸ σωσίβιο στὸ χέρι μας καὶ ἀντὶ νὰ τὸ δώσωμε ἑμεῖς μὲ τὰ ἴδια μας τὰ χέρια στὸν πνιγόμενο, τὸ δίδομε στὸν ἄλλο καὶ τοῦ λέμε: σώσε τον ἐσύ!

Ὁ ἄλλος παίρνει τὸ σωσίβιο κι' ὥσπου νὰ σκεφθῇ, ὥσπου ν' ἀποφασίσῃ, ὁ ἄνθρωπος ἔχει πνιγῇ.

Αὐτὸ κάναμε μέχρι σήμερα. Δίδαμε τὴ δύναμή μας στὴν ἀμαρτωλὴ εἰδωλολατρικὴ ἡγεσίᾳ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς λέγαμε: σώσε τὸ λαό. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τὸ βλέπομε.

Αἰῶνες τώρα τὸ σφάλμα αὐτὸ πληρώνεται ἀρκετὰ βαρειά. Ἦλθε καιρὸς ὅμως τὸ σφάλμα αὐτὸ νὰ σταματήσει.

Ἐκεῖνοι ποῦχουν τὸ φῶς, ἐκεῖνοι πρέπει νὰ τὸ κρατοῦν στὰ χέρια τους καὶ ἐκεῖνοι νὰ φωτίζουν ἀπ' εὐθείας τὴ ζωὴ.

Εἶναι ἀσυγχώρητο λάθος νὰ ἐνισχύωμε μὲ τὴ ψῆφόν μας μιὰ ἀντιχριστιανικὴ ἡγεσίᾳ γιὰ νὰ συνεχίζῃ τὴ τυ-

ραννία της ζωής με τὸ καθεστῶς τῆς κλοπῆς, τῆς ἀδικίας, τῆς ἁμαρτίας, τῆς πτώσεως.

Συμβαίνει δὲ καὶ τοῦτο ἀκόμα: Εἶναι σὲ θέση οἱ σημερινοὶ ψηφοφόροι, θύματα τῆς φτώχειας καὶ τῆς ἀμορφωσιᾶς νὰ ψηφίσουν τὸν καλὺτερο συνδυασμό; Μήπως στὴν ἐκλογὴ δὲν συμβάλλουν τυχαῖοι λόγοι, δωροδοκίες, ἐκβιασμοί, ὑποσχέσεις καὶ πλεκτάνες; Πῶς λοιπὸν θὰ γίνη ἡ ἐκλογὴ τοῦ καλυτέρου, ἐὰν ὑποθέσωμεν πῶς μπορῇ νὰ εἶναι καλὸς ἓνας ἐκπρόσωπος τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὑλιστικοῦ κόσμου; Ἔτσι διαιωνίζεται μοιραίως πάντα ἡ ἴδια αἰσχρὴ κατάσταση.

Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους πιστεύομε πῶς ἡ μόνη διέξοδος στὸ σημερινὸ ἀνθρώπινο δράμα εἶναι ἡ ὀργάνωση τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου σὲ διακεκριμένη πολιτικὴ ὁμάδα.

Στὸ συμπέρασμα αὐτὸ θὰ καταλήξουν ἀργὰ ἢ γρήγορα ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ σήμερα εἶναι διστακτικοί, διότι τὰ πρῶτα φύλλα τῆς συκῆς ἐφάνησαν καὶ τὸ θέρος εἶναι ἐγγύς.

Λ α ἔ τ ῆ ς Ἑ λ λ ά δ ο ς

Ὁ Χριστιανικὸς Πολιτικὸς Ἀγῶνας σοῦ ὁμιλεῖ: Ἐμπρὸς ὅλοι, γιὰ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν εἰρήνη καὶ τὴ χαρά. Ἐμπρός! γιὰ τὴ δικαιοσύνη καὶ τὸν ἀνθρώπισμό. Ἐλᾶτε ἀδέλφια! Ἡ ζωὴ μᾶς ἔχει ἀνάγκη. Οἱ μάρτυρες τῶν αἰώνων μᾶς καλοῦν νὰ ἐπαναλάβωμε τὸν ἐγκαταλελειμμένο ἀγῶνά τους καὶ νὰ δώσωμε σάρκα καὶ ὅστ᾽ αὐτὴν στὴ προδομένη ζωὴ τοῦ Χριστοῦ. Μὴ φοβῆσθε. Ἡ νίκη εἶναι δική μας, διότι εἶναι μαζί μας ὁ Μεγάλος Νικητής. Ἐκεῖνος ποὺ μᾶς βροντοφωνεῖ: «ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον».

Περιεχόμενα

Ἀντὶ Προλόγου

Σελίς 5

Μέρος Πρῶτο

1. Ἡ φοβερὴ σημερινὴ διαπίστωση	»	25
2. Ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία	»	28
3. Ἡ ἡγεσία τοῦ λαοῦ δὲν ἦτο καὶ δὲν εἶναι χριστιανική.	»	33
4. Ἡ σημερινὴ κοινωνικὴ χρεωκοπία	»	38
α) Ὁ χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων σὲ ἐκμεταλλεὺς καὶ σὲ θύματα τῆς ἐκμεταλλεύσεως	»	39
β) Ἡ λατρεία τῆς ὕλης καὶ ἡ προδοσία τῆς ψυχῆς	»	42
γ) Ὁπου πλοῦτος καὶ χλυδὴ ἐκεῖ καὶ ἠθικὴ κατάρτιση	»	50
δ) Ἀταξικὸν τὸ φαινόμενον τῆς ἀνηθικότητος	»	57
ε) Ἡ σημερινὴ ζωὴ μας εἶναι γεμάτη ἐλαττώματα	»	62
I) Ὁ ἀρριβισμὸς	»	64
II) Ὁ φαταουλισμὸς	»	66
III) Ἡ λατρεία τῶν ματαίων καὶ ἡ περιφρόνησις τῶν ἀξιών	»	67

Μέρος Δεύτερο

Χριστιανικὴ Πολιτικὴ καὶ Χριστιανικὴ θρησκεία

A) Σχέσις χριστιανικῆς πολιτικῆς καὶ χριστιανικῆς θρησκείας	»	71
B) Λόγοι ὑπάρξεως τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτικοῦ Ἀγῶνος	»	77
1. Ὁ χριστιανικὸς πολιτικὸς ἀγῶνας ἀποτελεῖ ἱστορικὴ ἀνάγκη	»	77

174

α) Ἀποφυγὴ τῶν πολεμικῶν συρράξεων	»	89
β) Ἀντιμετώπιση τοῦ ὕλισμοῦ	»	94
2. Ριζικώτερη καὶ βαθύτερη ἀντιμετώπιση τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος	»	98
3. Ὁ λαὸς πρέπει ν' ἀποκτήσῃ Χριστιανικὴ ἡγεσία	»	106
Μέρος Τρίτο		
Ζωντανὸς ἢ δημιουργικὸς Χριστιανισμὸς	»	121
1. Χριστιανικὴ Κοινωνικὴ δικαιοσύνη	»	142
2. Κοινὴ Χριστιανικὴ λαϊκὴ ἐκπαίδευση	»	154
Μέρος Τέταρτο		
Ὁ Χριστιανικὸς πολιτικὸς Ἀγῶνας καὶ τὰ ἑλληνικὰ Πολιτικὰ Κόμματα τῆς Δεξιᾶς καὶ τῆς Ἀριστερᾶς	»	159
Αἱ κατὰ τοῦ Χ. Π. Α. ἐπικρίσεις	»	166

Τὸ βιβλίο αὐτὸ ἐκδίδεται δαπάναις τοῦ Χριστιανικοῦ Προοδευτικοῦ Κόμματος καὶ αἱ εἰσπράξεις διατίθενται ὑπὲρ τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

Ἡ προσωρινή μας διεύθυνση εἶναι: *Κολοκοτρώνη 5 Κηφισσιᾷ τηλεφ. 01278*

Στὴ διεύθυνση αὐτὴ θὰ ἀποτείνεται καθένας ποὺ πιστεύει στὸν ἀγῶνα τοῦ Χριστιανικοῦ Προοδευτικοῦ Κόμματος καὶ θέλει ν'ἀλθῇ σ' ἐπαφὴ μ' αὐτό, μέχρις ὅτου ἀποκτήσωμε ὁριστικὴ ἐν Ἀθήναις διεύθυνση τὴν ὁποίαν θὰ ἀνακοινώσωμε διὰ τοῦ τύπου ἐν καιρῷ.